

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2017. június 19., hétfő

Tartalomjegyzék

2017. évi LXXVI. törvény	A külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról	8946
2017. évi LXXVII. törvény	Egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról	8948
12/2017. (VI. 19.) AB határozat	A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény egyes szövegrészei alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	9002
13/2017. (VI. 19.) AB határozat	A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 292–293. §-aival kapcsolatos alkotmányos követelmény megállapításáról	9025
13/2017. (VI. 19.) OGY határozat	A 2017. év Szent László-emlékévvé nyilvánításáról	9039

II. Törvények

2017. évi LXXVI. törvény a külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról*

Az Országgyűlés

tiszteletben tartva, hogy az egyesülési jog alapján létrejött szervezetek a társadalmi önszerveződés megnyilvánulásai, működésük hozzájárul a demokratikus ellenőrzéshez és a közügyek nyilvános megvitatásához, valamint, hogy e szervezetek meghatározó szerepet töltenek be a közvélemény formálásában,

hangsúlyozva, hogy az egyesületek és az alapítványok társadalmi szerepvállalására tekintettel átláthatóságukhoz kiemelt közérdek fűződik,

felismerve, hogy az egyesülési jog alapján létrejött szervezeteknek ismeretlen külföldi forrásból juttatott támogatások alkalmasak lehetnek arra, hogy külföldi érdekcsoportok e szervezetek társadalmi befolyásán keresztül saját érdekeiket, nem pedig közösségi célokat érvényesíthessenek Magyarország politikai és társadalmi életében, továbbá figyelemmel arra, hogy ez veszélyeztetheti az ország politikai, gazdasági érdekeit, a törvényes intézmények befolyásmentes működését, valamint

hozzájárulva a pénzmosás elleni küzdelem nemzetközi erőfeszítéseihöz,

a következő törvényt alkotja:

- 1. §**
- (1) E törvény alkalmazásában külföldről támogatott szervezetnek minősül az az egyesület és alapítvány, amely a (2) bekezdésében meghatározott juttatásban részesül (a továbbiakban e szervezetek együtt: külföldről támogatott szervezet).
 - (2) E törvény értelmében támogatásnak minősül jogcímétől függetlenül a közvetlenül vagy közvetve külföldről származó mindazon pénzbeli vagy egyéb vagyoni jellegű juttatás, amely egy adóévben egyenként vagy összesítve eléri a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Pmt.) 6. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott összeg kétszeresét.
 - (3) Nem kell beszámítani a (2) bekezdés szerinti támogatás összegébe mindazt a támogatást, amelyet az egyesület vagy alapítvány külön jogszabály szerint az Európai Uniótól származó forrásként költségvetési szervet keresztül kap.
 - (4) Nem terjed ki e törvény hatálya:
 - a) arra az egyesületre és alapítványra, amely nem minősül civil szervezetnek;
 - b) a sportról szóló 2004. évi I. törvény hatálya alá tartozó egyesületre;
 - c) a vallási tevékenységet végző szervezetre.
 - d) a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény szerinti nemzetiségi szervezetre és nemzetiségi egyesületre, valamint az alapító okirata szerint adott nemzetiség érdekvédelmét, érdekképviseletét, vagy a nemzetiségi kulturális autonómiával közvetlenül összefüggő tevékenységet ellátó alapítványra.
- 2. §**
- (1) Az 1. § (1) bekezdése szerinti egyesület vagy alapítvány 15 napon belül köteles bejelenteni külföldről támogatott szervezetté válását, amint az általa kapott tárgyevi támogatások összege eléri a Pmt. 6. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott összeg kétszeresét.
 - (2) A külföldről támogatott szervezet az (1) bekezdés szerinti bejelentést a székhelye szerint illetékes törvényszéknek (a továbbiakban: nyilvántartó bíróság) az 1. melléklet szerinti adattartalommal küldi meg. A nyilvántartó bíróság a bejelentést a civil és egyéb cégek nem minősülő szervezetek nyilvántartásában (a továbbiakban: Nyilvántartás) az egyesület vagy alapítvány adataihoz csatolja, és az egyesületet vagy alapítványt külföldről támogatott szervezetként rögzíti.
 - (3) A külföldről támogatott szervezet az (1) bekezdésben foglalt szabályok megfelelő alkalmazásával a beszámolóval egyidejűleg bejelentést tesz az 1. melléklet szerinti adattartalommal a nyilvántartó bíróság számára az előző évben kapott támogatásokról. A bejelentésben az adott tárgyévben
 - a) az 500 000 forintot támogatónként el nem érő támogatás az 1. melléklet II. rész A) pontja,
 - b) az 500 000 forintot támogatónként elérő vagy azt meghaladó támogatás az 1. melléklet II. rész B) pontja szerinti adattartalommal kerül feltüntetésre.

* A törvényt az Országgyűlés a 2017. június 13-i ülésnapján fogadta el.

- (4) A nyilvántartó bíróság minden hónap 15. napjáig megküldi azon egyesületek és alapítványok nevét, székhelyét és adószámát a Civil Információs Portál vezetéséért felelős miniszternek, amelyek tekintetében a megelőző hónapban a külföldről támogatott szervezetnek minősülés tényét a Nyilvántartásban rögzítette. A Civil Információs Portál vezetéséért felelős miniszter az ily módon számára megküldött adatokat ingyenesen elérhető módon haladéktalanul közzéteszi az e célra kialakított elektronikus felületen.
- (5) A külföldről támogatott szervezet az (1) bekezdés szerinti bejelentést követően haladéktalanul közzéteszi a honlapján, valamint feltünteti az általa kiadott, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló törvény szerinti sajtótermékekben és egyéb kiadványokban is, hogy e törvény alapján külföldről támogatott szervezetnek minősül.
- (6) Az (5) bekezdés szerinti kötelezettség a külföldről támogatott szervezetet mindaddig terheli, amíg e törvény alapján külföldről támogatott szervezetnek minősül.

- 3. §**
- (1) Ha az egyesület vagy alapítvány nem teljesíti az e törvény szerinti kötelezettségeit, az ügyész az erről való tudomásszerzést követően a rá irányadó szabályok szerint felhívja az egyesületet vagy alapítványt arra, hogy a felhívás közlését követő 30 napon belül teljesítse az e törvény szerinti kötelezettségeit.
 - (2) Amennyiben a külföldről támogatott szervezet nem teljesíti az ügyészi felhívásban foglalt kötelezettségét, úgy az ügyész ismételt felhívja 15 napos határidővel az e törvény szerinti kötelezettségei teljesítésére. E határidő eredménytelen elteltét követő 15 napon belül az ügyész a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény 37. § (2) bekezdése szerinti bírság kiszabását kezdeményezi a nyilvántartó bíróságnál.
 - (3) Az ügyész a (2) bekezdés szerinti ismételt felhívást követően az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény és a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény szabályainak megfelelő alkalmazásával, az arányosság követelményének figyelembevételével jár el.

- 4. §**
- (1) Ha a külföldről támogatott szervezet által kapott pénzbeli vagy egyéb vagyoni jellegű juttatás a 2. § (3) bekezdése szerint adóévet követő évben nem éri el a Pmt. 6. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott összeg kétszeresét, akkor az egyesület vagy az alapítvány a továbbiakban nem minősül külföldről támogatott szervezetnek, és ezt a tényt – a bejelentésre vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával – annak az éves beszámolóban az elfogadásától számított 30 napon belül bejelenti, amikor e körülmény bekövetkezik. A nyilvántartó bíróság a 2. § (4) bekezdésének alkalmazásával ezt a tényt is megküldi a Civil Információs Portál vezetéséért felelős miniszternek, aki ez esetben haladéktalanul törli az érintett szervezet adatait az e célra kialakított elektronikus felületről.
 - (2) A nyilvántartó bíróság az (1) bekezdésben meghatározott bejelentést követően haladéktalanul törli a Nyilvántartásból az egyesület vagy alapítvány külföldről támogatott szervezetkénti feltüntetését.

5. § Ez a törvény a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

- 6. §**
- (1) A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény 94. § (1) bekezdése a következő h) ponttal egészül ki:
(A nyilvántartás alapítvány esetén a 91. §-ban foglaltakon túlmenően tartalmazza a következő adatokat is:)
„h) azt a tényt, hogy a külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi LXXVI. törvény szerinti külföldről támogatott szervezetnek minősül.”
 - (2) A civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény 95. §-a a következő e) ponttal egészül ki:
(A nyilvántartás egyesület esetén a 91. §-ban foglaltakon túlmenően tartalmazza a következő adatokat is:)
„e) azt a tényt, hogy a külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi LXXVI. törvény szerinti külföldről támogatott szervezetnek minősül.”

- 7. §** A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 9/A. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:
„(3) A vallási tevékenységet végző szervezetre nem kell alkalmazni a külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi LXXVI. törvényt.”

1. melléklet a 2017. évi LXXVI. törvényhez

A szervezet külföldről támogatott szervezetté válásáról szóló bejelentés adattartalma

Tárgyév megjelölése:

I. A külföldről támogatott szervezetre vonatkozó adatok

A szervezet neve:

Székhelye:

Nyilvántartási száma:

II. A külföldről származó támogatás

A külföldről származó támogatás összesítve:

A) A 2. § (3) bekezdése szerinti összehatárt el nem érő külföldről származó támogatások összesítése:

1. pénzbeli juttatások összesítve:
2. egyéb vagyoni jellegű juttatások:
3. az A) pont alá tartozó támogatók összlétszáma:

B) A 2. § (3) bekezdése szerinti összehatárt elérő vagy meghaladó külföldről származó támogatások összesítése:

A külföldről származó támogatás részletesen [összeg feltüntetése tranzakciónként a pontos forrás (természetes személy esetében: név, ország, város; egyéb esetben: név, székhely) megjelölésével]:

- 1.
- 2.
- 3.
- ...

**2017. évi LXXVII. törvény
egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról****I. FEJEZET**A JÖVEDELEMADÓZÁST ÉRINTŐ TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSA***1. A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény módosítása****1. §** A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Sza tv.) 3. §-a a következő 87. ponttal egészül ki:*(E törvény alkalmazásában az egyes fogalmak jelentése a következő:)*„87. *Iskolarendszerű képzés:* olyan képzés, amelynek résztvevői a képző intézménnyel tanulói vagy hallgatói jogviszonyban állnak, valamint azon külföldi képzés, amely államilag elismert oktatási célú intézményben folytatott teljes idejű, alapfokú, középfokú vagy érettségi végzettséget adó képzés, vagy államilag elismert felsőoktatási intézményben folyó, felsőfokú végzettséget adó képzés.”**2. §** Az Sza tv. 4. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Ha e törvény másként nem rendelkezik, közös tulajdon esetén – a tulajdonosok eltérő rendelkezése, vagy tulajdonjogi korlátozások hiányában – az ingó vagyontárgy, az ingatlan átruházásából, bérbeadásából, a vagyoni értékű jog visszerhes alapításából, végleges átengedéséből, megszüntetéséből, ilyen jogról való végleges lemondásból, az értékpapír elidegenítéséből származó jövedelem után a magánszemélyt a tulajdoni hányada arányában terheli adókötelezettség, azzal, hogy a tulajdonostársak közössége esetén az említett tevékenységekből származó bevétellel szemben – e törvény szerint elismert – költség bármelyik tulajdonos nevére szóló bizonylat alapján elszámolható. Házassági vagyonközösség fennállása alatt – az előzőekben említetteket kivéve – ezen időszakban a felek tevékenységéből származó és minden más jövedelem után azt a magánszemélyt terheli adókötelezettség, aki a tevékenységet folytatja, vagy aki a jövedelemszerzés jogcímének jogosultja.”

* A törvényt az Országgyűlés a 2017. június 13-i ülésnapján fogadta el.

- 3. §** Az Szja tv. 28. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép és a 28. § a következő (6) bekezdéssel egészül ki:
„(5) Egyéb jövedelemnek minősül a vásárolt (engedményezett) követelésből származó bevételnek a követelés vásárlási (engedményezési) ellenértékét meghaladó része, kivéve, ha adókötelezettségének e törvény szerinti jogcíme egyébként megállapítható.
(6) Egyéb jövedelemnek minősül az önálló orvosi tevékenységről szóló törvény szerinti praxisjog átruházásából származó bevételnek a korábban értékcsökkenési leírás címén költségként el nem számolt szerzési értéket és a megfizetett illetéket meghaladó része (e § alkalmazásában: számított összeg), ha az átruházás a megszerzés évében vagy az azt követő évben történik. Ha az átruházás a praxisjog megszerzését követő második évben vagy azt követően történik, a jövedelem a számított összeg
1. 90 százaléka a megszerzés évét követő második évben,
2. 60 százaléka a megszerzés évét követő harmadik évben,
3. 30 százaléka a megszerzés évét követő negyedik évben,
4. 0 százaléka a megszerzés évét követő ötödik és az azt követő években.”
- 4. §** Az Szja tv. 50. § (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(8) A tevékenységét év közben kezdő, megszüntető vagy szüneteltető egyéni vállalkozó az (1) bekezdésben meghatározott bevételi értékhatárt a tevékenység folytatásának napjaival időarányosan veheti figyelembe.”
- 5. §** Az Szja tv. 63. § (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:
„(2) Ha a jövedelem bevallására nyitva álló határidőt megelőzően az ingatlan, vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelmet (vagy annak egy részét) bármely EGT-államban a magánszemély saját maga, közeli hozzátartozója, élettársa részére idősok otthonában, fogyatékos személyek lakóotthonában vagy más hasonló (pl. ápolási) intézményben férőhely – visszavásárlási és továbbértékesítési jog nélküli – megszerzésére használja fel (ideértve azt az esetet is, ha a férőhely biztosítása egyösszegű térítési díj előre történő megfizetésével történik), és ezt a tényt adóbevallásában feltünteti, az (1) bekezdés rendelkezése szerint megállapított és bevallott adóból azt a részt nem kell megfizetnie, amely megegyezik a felhasznált jövedelem adójával.
(3) Ha az ingatlan, vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelem (2) bekezdés szerinti felhasználása a bevallás benyújtását követően történt, a magánszemély a megfizetett adóból a felhasznált jövedelem adójával megegyező összeget – a felhasználás igazolásával egyidejűleg – az ingatlan, vagyoni értékű jog átruházását követő második adóév végéig visszaigényelheti.”
- 6. §** Az Szja tv. 66. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
*[A magánszemély osztalékból, osztalékfelőlegből származó bevételének egésze jövedelem. E törvény alkalmazásában (azzal, hogy nem minősül osztaléknak az a)–b) pontban említett jogcímen szerzett bevétel, ha azt a törvény előírásai szerint más jövedelem megállapításánál kell figyelembe venni
a) osztalék]*
„aa) a számviteli szabályok szerint osztalékként meghatározott jövedelem;”
- 7. §** Az Szja tv. 70. § (4) bekezdése a következő c) és d) pontokkal egészül ki:
(Egyes meghatározott juttatásnak minősül:)
„c) a 71. § (2) bekezdés a) pont szerinti juttatásnak az ott meghatározott értékhatárt meghaladó része;
d) a 71. § (2) bekezdés b) pont szerinti juttatásnak az ott meghatározott értékhatárt meghaladó része.”
- 8. §** Az Szja tv. a következő 92. §-sal egészül ki:
„92. § (1) Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított 28. § (5) és (6) bekezdés, 50. § (8) bekezdés, 63. § (2) és (3) bekezdés, 66. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja, 70. § (4) bekezdés c) és d) pontja, 1. számú melléklet 2. pont 2.12. alpontja, 3. pont 3.3. alpontja, 4. pont 4.7. és 4.33–4.37. alpontja, 6. pont 6.1. alpont a) alpontja, 7.35. pontja a 2017. január 1-jétől keletkezett adókötelezettségre is alkalmazható.
(2) A mobilitási célú lakhatási támogatásra vonatkozó rendelkezések alkalmazásában a 2018. január 1-jén már fennálló határozott időtartamú munkaviszony esetén az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított 1. számú melléklet 2. pont 2.11. pont a)–c) alpont szerinti időtartam számítása során a munkaviszony létrejött napjaként 2018. január 1-jét lehet figyelembe venni.

(3) Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított 3. számú melléklet II. Igazolás nélkül, költségként elszámolható tételek fejezet 3. pontja és 7. pont a) alpontja a hatálybalépését követően megkezdett kiküldetések esetében alkalmazható.”

9. § Az Szja tv.

1. 1. számú melléklete az 1. melléklet,
2. 3. számú melléklete a 2. melléklet szerint módosul.

10. § Az Szja tv.

1. 9. § (6) bekezdésében a „munkabér” szövegrész helyébe a „munkabér és a magánszemély által igényelt támogatás” szöveg,
 2. 57/A. § (2) bekezdésében a „lévő egy” szövegrész helyébe a „lévő, legfeljebb három” szöveg,
 3. 65. § (1) bekezdés c) pontjában az „1,18-szorosa, vagy – ha a kamatjövedelmet egészségügyi hozzájárulás is terheli – 1,27-szerese” szövegrész helyébe az „1,18-szorosa” szöveg,
 4. 3. számú melléklet I. Jellemzően előforduló költségek fejezet 17. pontjában az „Igazolás nélkül elszámolható költségek” szövegrész helyébe az „Igazolás nélkül, költségként elszámolható tételek” szöveg,
 5. 3. számú melléklet II. Igazolás nélkül, költségként elszámolható tételek fejezet 6. pontjában a „saját személygépkocsi” szövegrész helyébe a „saját személygépkocsi (ideértve a közeli hozzátartozó tulajdonát képező személygépkocsit is)” szöveg,
 6. 3. számú melléklet IV. A járművek költsége fejezet 1. pontjában az „a házastárs tulajdonát képező, illetve a házastárs által” szövegrész helyébe az „a közeli hozzátartozó tulajdonát képező vagy a közeli hozzátartozó által” szöveg,
 7. 3. számú melléklet IV. A járművek költsége fejezet 9. pontjában az „a kötelező gépjármű felelősségbiztosítás befizetését igazoló szelvényvel” szövegrész helyébe az „a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott törzskönyvvel, a törzskönyv visszavonása esetén a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott igazolással” szöveg,
 8. 11. számú melléklet III. A járművek költsége fejezet 1. pontjában az „a házastárs tulajdonát képező, illetve a házastárs által” szövegrész helyébe az „a közeli hozzátartozó tulajdonát képező vagy a közeli hozzátartozó által” szöveg,
 9. 11. számú melléklet III. A járművek költsége fejezet 12. pontjában az „a kötelező gépjármű felelősségbiztosítás befizetését igazoló szelvényvel” szövegrész helyébe az „a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott törzskönyvvel, a törzskönyv visszavonása esetén a közlekedési igazgatási hatóság által kiadott igazolással” szöveg,
 10. 11. számú melléklet IV. A jövedelem megállapításakor költségként figyelembe nem vehető kiadások fejezet 9. pontjában az „és egészségbiztosítási járulék” szövegrész helyébe az „, , egészségbiztosítási járulék és munkaerő-piaci járulék” szöveg
- lép.

11. § Hatályát veszti az Szja tv.

1. 63. § (4) és (5) bekezdése,
2. 81. § (6) bekezdése,
3. 83/A. §-a.

2. A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény módosítása

12. § (1) A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tao. törvény) 4. § 5. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E törvény alkalmazásában)

„5. *bejelentett részesedés*: a belföldi jogszabályok alapján létrejött jogi személyben és külföldi személyben (kivéve az ellenőrzött külföldi társaságot) szerzett részesedés (részesedés értékének a növekedése), feltéve, hogy az adózó a részesedés megszerzését (ide nem értve a részesedés értékének a növekedését) a szerzést követő 75 napon belül bejelenti az adóhatóságnak; a határidő elmulasztása esetén igazolási kérelem előterjesztésének nincs helye; a további részesedés bejelentésének feltétele, hogy az adózó a részesedés szerzését bejelentette az adóhatósághoz;

e rendelkezés alkalmazásában szerzés időpontjának a cégbíróági bejegyzés napja, cégbíróági bejegyzés hiányában az alapul szolgáló jogügylet hatályosulásának napja minősül; az üzletvezetés helyére tekintettel belföldi illetőségű adózó e rendelkezést azzal az eltéréssel alkalmazza, hogy az első jognyilatkozat megtételének napját követő 75 napon belül jogosult bejelentést tenni azokról a részesedésekről, amelyeket a belföldi illetőség megszerzése előtt szerzett;”

- (2) A Tao. törvény 4. §-a a következő 10c. ponttal egészül ki:

(E törvény alkalmazásában)

„10c. *elektromos töltőállomás*: olyan eszköz, amely alkalmas egy elektromos gépjármű energiatárolójának töltésére vagy cseréjére;”

- (3) A Tao. törvény 4. § 11. pontja a következő i) alponttal egészül ki:

(11. ellenőrzött külföldi társaság:)

„i) az a) alpontban foglalt részesedés fennállását akkor kell teljesítettnek tekinteni, ha az adózó adóévének a többségében fennáll;”

- 13. §** (1) A Tao. törvény 6. §-a a következő (4a) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) A 10. §-ban foglalt, az iskolaszövetkezetekre vonatkozó rendelkezéseket a közérdekű nyugdíjas szövetkezetek tekintetében is megfelelően alkalmazni kell.”

- (2) A Tao. törvény 6. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Ha az adózó (2) bekezdés szerinti adózás előtti eredménye vagy az (1) bekezdés szerinti adóalapja közül a nagyobb érték nem éri el a jövedelem-(nyereség-)minimumot, akkor választása szerint

a) adóbevallásában az adózás rendjéről szóló törvény 91/A. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozatot tesz, vagy

b) a (6)–(10) bekezdésben foglaltak alkalmazásával – nemzetközi szerződés rendelkezéseit figyelembe véve – a külföldi telephely útján végzett tevékenység révén keletkezett, telephelynek betudható jövedelem-(nyereség-)minimum nélküli jövedelem-(nyereség-)minimumot tekint adóalapnak.”

- 14. §** (1) A Tao. törvény 7. § (1) bekezdés k) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Az adózás előtti eredményt csökkenti:)

„k) legfeljebb az adózás előtti nyereség összegéig

ka) a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti mobilitási célú lakhatási támogatás adóévben juttatott összege,

kb) a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti munkásszállás bekerülési értékeként, a bekerülési értékének növekményeként kimutatott összeg a beruházás, felújítás befejezésének adóévében, továbbá a munkásszállás céljára bérelt ingatlan bérleti díjaként, valamint a munkásszállás fenntartására, üzemeltetésére tekintettel az adóévben elszámolt összeg,

kc) az adózó által a munkavállalói számára bérlakás céljából épített és e tevékenységet közvetlenül szolgáló hosszú élettartamú szerkezetű épület bekerülési értékeként, a bekerülési értékének növekményeként kimutatott összeg a beruházás, felújítás befejezésének adóévében,”

- (2) A Tao. törvény 7. § (1) bekezdése a következő l) ponttal egészül ki:

(Az adózás előtti eredményt csökkenti:)

„l) az adózó választása szerint az elektromos töltőállomás bekerülési értéke, de legfeljebb az elektromos töltőállomás bekerülési értéke és az elektromos töltőállomás által a beruházás befejezésének adóévéét követő 3 éves időszak alatt elért (elérhető), az adózó becslése szerinti, az elektromos töltőállomás pozitív működési eredménye közötti különbség, a beruházás befejezésének adóévében figyelemmel a (31)–(32) bekezdésre,”

- (3) A Tao. törvény 7. §-a a következő (30) bekezdéssel egészül ki:

„(30) Az (1) bekezdés k) pont kc) alpontja akkor alkalmazható, ha az épület olyan legalább heti 36 órás munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló és ennek vele együtt lakó közeli hozzátartozója elhelyezésére szolgál, akinek nincs lakóhelye azon a településen, ahol a munkahelye van, továbbá, akinek lakóhelye és a munkahelye legalább 60 kilométerre van egymástól, vagy akinek a munkahelye és lakóhelye közötti, naponta, tömegközlekedési eszközzel történő oda- és visszautazás ideje a 3 órát meghaladja. Az (1) bekezdés k) pont kc) alpontja nem alkalmazható, ha az adózó kapcsolt vállalkozásának minősülő munkavállalóját, ennek hozzátartozóját szállásolja el.”

- (4) A Tao. törvény 7. §-a a következő (31) és (32) bekezdéssel egészül ki:

„(31) Amennyiben az (1) bekezdés l) pontja szerinti csökkentés összege meghaladja az elektromos töltőállomás bekerülési értéke és az elektromos töltőállomás által a beruházás befejezésének adóévéét követő 3 éves időszak alatt ténylegesen elért pozitív működési eredmény különbségének összegét, az (1) bekezdés l) pontja szerinti, az adózás

előtti eredmény csökkentéseként elszámolt összeg az állami adó- és vámhatósághoz benyújtott önellenőrzéssel pótlékmentesen módosítható.

(32) Az (1) bekezdés I) pontja szerint elektromos töltőállomásonként érvényesített összeg 19. § szerinti adókulccsal számított értéke nem lehet több 20 millió eurónak a 19. § szerinti adókulccsal számított értékének megfelelő forintösszegnél.”

15. § A Tao. törvény 8. §-a a következő (9) bekezdéssel egészül ki:

„(9) Az (1) bekezdés f) pontja alkalmazásában az adóalapba beszámítandó jövedelmet az adózó a 4. § 11. pont a) alpont aa)–ac) pontjai szerinti, az ellenőrzött külföldi társaságban fennálló, tulajdoni részesedése vagy az adózott nyereségből az adózót megillető rész arányában határozza meg.”

16. § A Tao. törvény 15. §-a a következő (10) és (11) bekezdéssel egészül ki:

„(10) Az éves beszámolóját, a könyvviteli zárlatát az IFRS-ek szerint összeállító szabályozott ingatlanbefektetési elővállalkozás, szabályozott ingatlanbefektetési társaság és szabályozott ingatlanbefektetési projektársaság az (1)–(9) bekezdés rendelkezéseit a II/A. Fejezetben foglalt figyelembevételével alkalmazza.

(11) A (10) bekezdés hatálya alá tartozó adózó a 18/D. § rendelkezéseit kizárólag a (7)–(9) bekezdések vonatkozásában alkalmazza.”

17. § A Tao. törvény 18/C. §-a a következő (9a) és (9b) bekezdéssel egészül ki:

„(9a) Amennyiben a 18/A. § (1) bekezdése szerinti adózó immateriális jószágának, tárgyi eszközének az adóalapnál érvényesíthető értékcsökkenése az 1. számú és a 2. számú melléklet szerint nem határozható meg, akkor ezen eszköz értékcsökkenése az IFRS-ek szerint elszámolt értékcsökkenéssel megegyező összegben érvényesíthető az adóalapnál.

(9b) Az 1. számú melléklet alkalmazásában a 18/A. § (1) bekezdése szerinti adózónál a számvitelről szóló törvény szerint megállapított terv szerinti értékcsökkenésnek kell tekinteni az IFRS-ek szerint megállapított értékcsökkenést.”

18. § A Tao. törvény 18/D. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) Amennyiben a 18/A. § (1) bekezdése szerinti adózó fizetendő adója az áttérés adóévében és az azt követő adóévben nem éri el az áttérés adóévet megelőző adóévi fizetendő adóját, akkor – a (8) bekezdésben foglalt kivétellel – az áttérés adóévében és az azt követő adóévben fizetendő adója az áttérés adóévet megelőző adóévi fizetendő adó összege. Amennyiben az áttérés adóévet megelőző adóév nem éri el a 12 hónapot, akkor e rendelkezés alkalmazásában az áttérés adóévet megelőző adóév fizetendő adójának a működés naptári napjai alapján 12 hónapra számított összegét kell fizetendő adónak tekinteni. Amennyiben az áttérés adóéve, vagy az áttérés adóévet követő adóév nem éri el a 12 hónapot, akkor e rendelkezés alkalmazásában az áttérés adóéve, vagy az áttérés adóévet követő adóév fizetendő adójának a működés naptári napjai alapján 12 hónapra számított összegét kell fizetendő adónak tekinteni.”

19. § A Tao. törvény 26/A. §-a a következő (14) bekezdéssel egészül ki:

„(14) Az (1) bekezdés szerinti feltételeknek megfelelő adózó a növekedési adóhitel összegére jutó adóelőlegre, adóra vonatkozó általános fizetési határidő szerinti esedékesség napját követő naptól kezdődően a (3), (4), (6), (6a) bekezdés szerinti fizetési határidő szerinti esedékesség napjáig, vagy ha a növekedési adóhitel összegére jutó adóelőleget, adót a (3), (4), (6), (6a) bekezdés szerinti fizetési határidő lejáratát megelőzően fizeti meg, akkor a megfizetés napjáig, kamatot fizet. A kamat mértéke minden naptári nap után az adott napon érvényes jegybanki alapkamat 365-öd része, amelyet az önellenőrzési pótléokra vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával kell meghatározni. A kamatot a növekedési adóhitel összegére jutó, a (8) bekezdés szerinti kedvezménnyel csökkentett adóelőlegre, adóra kell felszámítani, esedékes részletenként külön-külön. Az adózó az adott részlethez tartozó kamatot a növekedési adóhitel összegére jutó adóelőleg, adó adott részletének megfizetésével egyidejűleg, az állami adó- és vámhatóság által meghatározott számla javára fizeti meg. Az adózó a kamat összegéről bevallás benyújtására nem köteles.”

20. § (1) A Tao. törvény 29/A. §-a a következő (54)–(55) bekezdéssel egészül ki:

„(54) Az adózó a 2017-ben kezdődő adóévére, továbbá az (53) bekezdés szerinti választás esetén a 2016-os adóévére választhatja, hogy adókötelezettségeit az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított 8. § (9) bekezdése szerint teljesíti.

(55) Az ellenőrzött külföldi társaság 2017. január 18-át megelőzően keletkezett jövedelmére vonatkozóan e törvény 2017. január 17-én hatályos rendelkezéseit az adózó választása szerint utoljára a 2018. december 31-én végződő adóévben alkalmazhatja, feltéve, hogy az (53) bekezdés szerinti választással nem élt.”

- (2) A Tao. törvény 29/A. §-a a következő (56) bekezdéssel egészül ki:

„(56) Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított 7. § (1) bekezdés l) pontját, (31)–(32) bekezdését első alkalommal a 2017. június 30-át követően megkezdett beruházások tekintetében lehet alkalmazni.”

- (3) A Tao. törvény 29/A. §-a a következő (57) bekezdéssel egészül ki:

„(57) Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított 26/A. § (14) bekezdését a hatálybalépését követően megtett, a 26/A. § (1) bekezdés d) pontja szerinti nyilatkozatra vonatkozóan kell alkalmazni, azzal hogy az adózó ezt megelőzően tett nyilatkozata vonatkozásában a 26/A. § (14) bekezdését választása szerint alkalmazza és a kamatot a növekedési adóhitelre jutó adó utolsó részletével egyidejűleg fizeti meg.”

- 21. §** A Tao. törvény 30. § (13) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(13) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza az energiahatékonysági célokat szolgáló beruházások adókedvezménye igénylésének, igénybevételének, az el nem számolható költségek részletezésének, az energiahatékonysági célokat szolgáló beruházási minőség igazolásának és az adózó adatszolgáltatási kötelezettségének részletes feltételeit.”

- 22. §** (1) A Tao. törvény a következő 30/G. §-sal egészül ki:

„30/G. § E törvény 26/A. § (8)–(13) bekezdése a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 2014. június 17-ei 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187 2014.06.26., 1–78. o.) 1–14. és 17. cikkei hatálya alá tartozó támogatást tartalmaz.”

- (2) A Tao. törvény a következő 30/H. §-sal egészül ki:

„30/H. § E törvény 7. § (1) bekezdés l) pontjában, (31)–(32) bekezdésében meghatározott kedvezmény a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187 2014.06.26. 1–78. o.) I. és II. fejezete és 56. cikke hatálya alá tartozó támogatásnak minősül.”

- 23. §** A Tao. törvény

1. 4. § 11. pont g) alpontjában a „külföldi személy abban” szövegrész helyébe a „külföldi személy (ideértve a belföldi illetőségű adózó külföldi telephelyét is) abban” szöveg,
 2. 4. § 33. pont d) alpontjában az „alapot,” szövegrész helyébe az „alapot, nyugdíjalapot,” szöveg,
 3. 22/E. § (6) bekezdésében az „az energiahatékonysági igazolás kiállításának szabályairól szóló kormányrendelet” szövegrész helyébe az „az energiahatékonysági célokat szolgáló beruházás adókedvezményének végrehajtási szabályairól szóló kormányrendelet” szöveg,
 4. 22/E. § (8) bekezdés b) pontjában az „az energiahatékonysági igazolás kiállításának szabályairól szóló kormányrendeletben” szövegrész helyébe az „az energiahatékonysági célokat szolgáló beruházás adókedvezményének végrehajtási szabályairól szóló kormányrendeletben” szöveg
- lép.

- 24. §** Hatályát veszti a Tao. törvény 4. § 30. pont a) alpontjában az „és abból legalább egy fő a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló törvény szerinti kutató-fejlesztőnek minősül,” szövegrész.

3. Az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló 2002. évi XLIII. törvény módosítása

- 25. §** Az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló 2002. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Eva tv.) 18. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az (1) bekezdés szerinti összeg a beszámoló

- a) mérlegében kimutatott eredménytartalék, saját elhatározásból lekötött tartalék, adózott eredmény és – a jóváhagyott osztalék, részesedés alapján a taggal szemben fennálló – kötelezettség együttes összegéből az a rész, amely meghaladja a mérlegben kimutatott, nem vagyoni betétként megszerzett immateriális javak és

tárgyi eszközök (ide nem értve az immateriális javak és a tárgyi eszközök értékhelyesbítését) együttes könyv szerinti értékét;

b) egyszerűsített mérlegében kimutatott eredménytartalék, saját elhatározásból lekötött tartalék, adózott eredmény, tartalék és – a jóváhagyott osztalék, részesedés alapján tagjával szemben fennálló – kötelezettség együttes összegéből az a rész, amely meghaladja az egyszerűsített mérlegben kimutatott, nem vagyoni betétként megszerzett immateriális javak és tárgyi eszközök együttes könyv szerinti értékét;

csökkentve a mérlegben kimutatott osztalékelőleg követelés könyv szerinti értékével, feltéve, hogy az előleget a beszámoló elfogadásakor osztalékként jóváhagyták.”

26. § Az Eva tv. 23. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított 18. § (2) bekezdését a 2017-ben kezdődő adóévben is alkalmazni kell.”

27. § Az Eva tv. 8. § (6) bekezdésében a „társasági adó vagy” szövegrész helyébe a „társasági adó, kisadózó vállalkozások tételes adója vagy” szövegrész lép.

4. Az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló 2005. évi CXX. törvény módosítása

28. § (1) Az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló 2005. évi CXX. törvény (a továbbiakban: Ekho tv.) 3. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) A (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően nem alkalmazható a közterhek ekho szerinti megfizetése az egyéni vállalkozó tevékenységi körében szereplő, (3) és (3c) bekezdésben említett foglalkozás szerinti tevékenységre, ha az egyéni vállalkozó az adóévben a kisadózók tételes adója szerinti adózást választotta.”

(2) Az Ekho tv. 3. § (4) bekezdés d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A (2) bekezdésben említett összeghatár]

„d) az a)–b) pontban említett összeghatár helyett

da) évi 250 millió forint, ha a magánszemély az adóévben az országos sportági szakszövetség, országos sportági szövetség első osztályú versenyrendszerében induló sportszervezet hivatásos sportolója,

db) évi 250 millió forint, ha a magánszemély az országos sportági szakszövetség, országos sportági szövetség első osztályú versenyrendszerében induló sportszervezet edzője, vagy az országos sportági szakszövetség, országos sportági szövetség edzője, válogatott vezetőedzője (szövetségi kapitánya)

azzal, hogy ha a magánszemély általános forgalmi adó fizetésére kötelezett, az összeghatáron az általános forgalmi adóval csökkentett bevétel értendő.”

29. § Az Ekho tv. a következő 14/E. §-sal egészül ki:

„14/E. § Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított 3. § (4) bekezdés d) pontját a 2017. január 1-jétől megszerzett bevételekre kell alkalmazni.”

5. A távhőszolgáltatás versenyképesebb tételéről szóló 2008. évi LXVII. törvény módosítása

30. § A távhőszolgáltatás versenyképesebb tételéről szóló 2008. évi LXVII. törvény (a továbbiakban: Távhő. tv.) 4. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A jövedelemadó alanya az energiaellátó, a közszolgáltató, kivéve, ha adóbevallást a cégbejegyzési eljárás befejezése miatt ad be, továbbá ha felszámolási vagy kényszerterelési eljárás alatt áll.”

31. § (1) A Távhő. tv. 6. § (3) bekezdése a következő I) ponttal egészül ki:

(Csökkentő tételek:)

„I) az adózó választása szerint az elektromos töltőállomás bekerülési érték, de legfeljebb az elektromos töltőállomás bekerülési értéke és az elektromos töltőállomás által a beruházás befejezésének adóévéét követő 3 éves időszak alatt elért (elérhető), az adózó bekerüléskori becslése szerinti, az elektromos töltőállomás pozitív működési eredménye közötti különbség összege, a beruházás befejezésének adóévéében, figyelemmel a (13)–(17) bekezdésekre.”

(2) A Távhő. tv. 6. §-a a következő (13)–(17) bekezdéssel egészül ki:

„(13) Amennyiben a (3) bekezdés I) pontja szerinti csökkentés összege meghaladja az elektromos töltőállomás bekerülési értéke és az elektromos töltőállomás által a beruházás befejezésének adóévéét követő 3 éves időszak alatt

ténylegesen elért pozitív működési eredmény különbözetének összegét, a (3) bekezdés I) pontja szerinti, az adózás előtti eredmény csökkentéseként elszámolt összeg az állami adó- és vámhatósághoz benyújtott önellenőrzéssel pótlékmentesen módosítható.

(14) Az adóalany a (3) bekezdés I) pontjának alkalmazása során az elektromos töltőállomás bekerülési értékeként veheti figyelembe a Tao. tv. 4. § 23. pontja szerinti kapcsolt vállalkozása által a Tao. tv. 7. § (1) bekezdés I) pontja szerint nem érvényesített összeget, amennyiben az adóbevallás benyújtásáig rendelkezik az érintett kapcsolt vállalkozása írásos nyilatkozatával, amely szerint a kapcsolt vállalkozás a Tao. tv. 7. § (1) bekezdés I) pontja szerinti kedvezményt nem érvényesíti, és amely tartalmazza a beruházás befejezésének adóévét követő 3 éves időszak alatt az elektromos töltőállomás által elért üzemi eredményről.

(15) A (3) bekezdés I) pontjában meghatározott kedvezmény a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187 2014.06.26. 1–78. o.) I. és II. fejezete és 56. cikke hatálya alá tartozó támogatásnak minősül.

(16) A (3) bekezdés I) pontja szerinti kedvezmény és a Tao. tv. 7. § (1) bekezdés I) pontja szerinti kedvezmény nem érvényesíthető ugyanazon elektromos töltőállomás bekerülési értéke alapján.

(17) A (3) bekezdés I) pontja szerint elektromos töltőállomásonként érvényesített összeg 7. § (1) bekezdése szerinti adókulccsal számított értéke nem lehet több 20 millió eurónak a 7. § (1) bekezdése szerinti adókulccsal számított értékének megfelelő forintösszegnél."

32. § A Távhő. tv. 10. §-a a következő 12. ponttal egészül ki:

(E fejezet alkalmazásában)

„12. *elektromos töltőállomás*: olyan eszköz, amely alkalmas egy elektromos gépjármű energiatárolójának töltésére vagy cseréjére.”

33. § A Távhő. tv. 18. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki:

„(8) Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított 6. § (3) bekezdés I) pontját, (13)–(17) bekezdését és 10. § 12. pontját első alkalommal a 2017. június 30-át követően megkezdett beruházások tekintetében lehet alkalmazni.”

6. A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény módosítása

34. § A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény (a továbbiakban: Katv.) 2. § 8. pontja a következő i) alponttal egészül ki:

(8. főállású kisadózó: a kisadózó, kivéve azt a kisadózót, aki a tárgyó egészében megfelel az alábbi feltételek bármelyikének:)

„i) a nemzeti köznevelésről szóló törvény, valamint a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény szerinti közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben, az Európai Gazdasági Térség tagállamában vagy Svájcban közép- vagy felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytat tanulmányokat, vagy az előzőekben nem említett államokban folytat ez előbbieknél megfelelő tanulmányokat;”

35. § A Katv. 5. § (1) bekezdés j) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A kisadózó vállalkozások tételes adója szerinti adóalanyiság megszűnik)

„j) az adóalanyiság megszűnéséről rendelkező határozat véglegessé válása hónapjának utolsó napjával, ha a kisadózó vállalkozás állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott, végrehajtható, nettó módon számított adó tartozása a naptári év utolsó napján meghaladja a 100 ezer forintot, azzal, hogy az állami adóhatóság visszavonja az adóalanyiság megszűnéséről rendelkező határozatát, ha a kisadózó vállalkozás az adó tartozását az adóalanyiság megszűnéséről rendelkező határozat véglegessé válásáig megfizeti és a tartozás megfizetését igazolja;”

36. § A Katv. 11. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A kisadózó vállalkozás az adóévet követő év február 25-ig az állami adóhatóság által rendszeresített, papíralapon vagy elektronikus úton benyújtott nyomtatványon nyilatkozatot tesz az adóévben adóalanyként megszerzett bevételéről. A nyilatkozat a jogkövetkezmények szempontjából bevallásnak minősül.”

- 37. §** (1) A Katv. 19. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A kisvállalati adó szerinti adóalanyiság a választás állami adóhatósághoz történő bejelentését követő hónap első napjával jön létre. A bejelentést az erre a célra rendszeresített nyomtatványon, elektronikus úton lehet megtenni. A kisvállalati adóalanyiság keletkezése napjával önálló üzleti év kezdődik. Az üzleti év kezdetét megelőző nappal mint mérlegfordulónappal üzleti év zárul, mely üzleti évről az adóalany az Szt. általános szabályai szerint beszámolót kell készítenie, és az elkészített beszámolót letétbe kell helyeznie, közzé kell tennie.”
- (2) A Katv. 19. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(7) Az adóalanyiság (5) bekezdésben meghatározott megszűnése napjával mint mérlegfordulónappal önálló üzleti év végződik. Az üzleti évről az Szt. általános szabályai szerint beszámolót kell készítenie, és az elkészített beszámolót letétbe kell helyezni, közzé kell tenni.”
- 38. §** A Katv. 26. § (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) Az (1) bekezdés szerinti összeg a beszámoló
a) mérlegében kimutatott eredménytartalék, saját elhatározásból lekötött tartalék, adózott eredmény és – a jóváhagyott osztalék, részesedés alapján a taggal szemben fennálló – kötelezettség együttes összegéből az a rész, amely meghaladja a mérlegben kimutatott, nem vagyoni betétként megszerzett immateriális javak és tárgyi eszközök (ide nem értve az immateriális javak és a tárgyi eszközök értékhelyesbítését) együttes könyv szerinti értékét;
b) egyszerűsített mérlegében kimutatott eredménytartalék, saját elhatározásból lekötött tartalék, adózott eredmény, tartalék és – a jóváhagyott osztalék, részesedés alapján tagjával szemben fennálló – kötelezettség együttes összegéből az a rész, amely meghaladja az egyszerűsített mérlegben kimutatott, nem vagyoni betétként megszerzett immateriális javak és tárgyi eszközök együttes könyv szerinti értékét;
csökkentve azzal az eredménytartalékkal, eredménytartalékból lekötött tartalékkal, eredménytartalékból jóváhagyott osztalékfizetési kötelezettséggel, adózott eredmény terhére fizetett (jóváhagyott) osztalékfizetési kötelezettséggel, adózott eredménnyel, amely az adóalany egyszerűsített vállalkozói adó szerinti adóalanyiságának időtartama alatt keletkezett, csökkentve továbbá a mérlegben kimutatott, a társasági adóalanyiság időszakában keletkezett eredménytartaléka terhére felvett osztalékkelőleg követelés könyv szerinti értékével, feltéve, hogy az előleget a beszámoló elfogadásakor osztalékként jóváhagyták.
- (3) A (2) bekezdés szerinti összeg után a közkereseti társaság, a betéti társaság és az egyéni cég adót (a továbbiakban: az osztalék utáni adót kiváltó adó) fizet. Az osztalék utáni adót kiváltó adó a (2) bekezdés szerinti összeg 15 százaléka, amelyet az adózó az üzleti évre vonatkozó társaságiadó-bevallásában, vagy egyszerűsített vállalkozói adóról szóló bevallásában, vagy kisvállalatiadó-bevallásában elkülönítetten vall be. A bevallott összeget három egyenlő részletben, az üzleti évre vonatkozó társaságiadó-bevallás, egyszerűsített vállalkozói adóról szóló bevallás vagy kisvállalatiadó-bevallás benyújtására előírt határidőig és az üzleti évet követő két adóévre – de legkésőbb a kisadózó vállalkozások tételes adója szerinti adóalanyisága megszűnése adóévére – vonatkozó társaságiadó-bevallás, egyszerűsített vállalkozói adóról szóló bevallás vagy kisvállalatiadó-bevallás benyújtásával egyidejűleg fizet meg.”
- 39. §** A Katv. 32/C. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„32/C. § E törvénynek az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2016. évi LXVI. törvénnyel megállapított és az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2016. évi CXXV. törvénnyel módosított 2. § 12. pontja és 22. pontja a 2013. január 1-jét követően keletkezett bevételre is alkalmazható.”
- 40. §** A Katv.
1. 5. § (1) bekezdés h) és i) pontjában a „napjával” szövegrészek helyébe a „hónapja utolsó napjával” szöveg,
2. 6. §-ában az „évében” szövegrész helyébe az „évére” szöveg, a „hónapban” szövegrész helyébe a „hónapra” szöveg
lép.
- 41. §** Hatályát veszti a Katv. 2. § 6. pontja.

7. A tudományos kutatásról, fejlesztésről és az innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény módosítása

- 42. §** A tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: KFI törvény) 16. §-a a következő (14) bekezdéssel egészül ki:
„(14) Amennyiben az adóalany az éves beszámolóját a számviteli törvény 3. § (10) bekezdés 2. pontjában meghatározott IFRS-ek szerint állítja össze, járulékkötelezettsége megállapításakor köteles a Htv. 40/J–40/L. §-ában foglaltakat megfelelően alkalmazni.”
- 43. §** A KFI törvény a következő 49. §-sal egészül ki:
„49. § (1) A 16. § (14) bekezdését első alkalommal a 2018. adóév vonatkozásában kell alkalmazni.
(2) A 16. § (14) bekezdését a 2017. adóév vonatkozásában az adózó választása szerint alkalmazza.”
- 44. §** A KFI törvény 15. § (1) bekezdésében a „számvitelről szóló törvény hatálya” szövegrész helyébe a „számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: számviteli törvény) hatálya” szöveg lép.

II. FEJEZET**A KÖZVETETT ADÓZÁST ÉRINTŐ TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSA****8. A regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvény módosítása**

- 45. §** A regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvény (a továbbiakban: Rega tv.) 12. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„12. § Az adót nem kell megfizetni
a) a Magyarországon működő diplomáciai és hivatalos konzuli tisztviselő által vezetett konzuli képviseletek, nemzetközi szervezetek, valamint azok magyarországi kirendeltsége, telephelye, irodája, továbbá a nemzetközi szerződésben biztosított kiváltságokkal és mentességekkel törvény alapján rendelkező szervezetek vagy mindezek nemzetközi szerződés alapján mentességet élvező, nem magyar állampolgárságú tagjai és családtagjaik CD betűjelű különleges rendszámmal ellátandó gépjárművének forgalomba helyezése esetén;
b) külföldre szállítási céllal belföldön vásárolt gépjármű kivitelére, illetve érvényes forgalmi engedély nélkül Magyarországon tartózkodó gépjármű reexportjára, vagy Magyarországon elvesztett, illetve megrongálódott vagy érvénytelen külföldi rendszám-tábla ideiglenes pótlására Z betűjelű ideiglenes rendszámmal ellátandó gépjármű forgalomba helyezése esetén;
c) CD betűjelű ideiglenes rendszámmal ellátandó, az a) pontban meghatározott olyan gépjármű forgalomba helyezése esetén, amelynek magyar forgalmi engedélyét és rendszám-tábláját az ország területének végleges elhagyása miatt beszolgáltatják, valamint külföldi hatóság által kiadott forgalmi engedélye és rendszám-táblája nincs; valamint
d) ha az importáló nem kéri a gépjármű forgalomba helyezését. Amennyiben az adómentesen behozott gépjárművet utóbb mégis forgalomba helyezik, az e törvény szerinti adót meg kell fizetni;
e) muzeális jellegű gépjármű forgalomba helyezése esetén.”
- 46. §** Hatályát veszti a Rega tv. 2. § 1. pont c) alpontjában az „és b)” szövegrész.

9. Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény módosítása

- 47. §** Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 259. § 7/B. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
„7/B. *internet-hozzáférési szolgáltatás*: csomagkapcsolt módon felépülő, a nyílt internet-hozzáférés megteremtéséhez szükséges intézkedések meghozataláról, továbbá az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló 2002/22/EK irányelv és az Unió belüli nyilvános mobilhírközlő hálózatok közötti barangolásról (roaming) szóló 531/2012/EU rendelet módosításáról szóló 2015/2120/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikk 2. pontja szerinti internet-hozzáférési szolgáltatás. Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény szerinti hálózati szolgáltatás nem minősül e törvény alkalmazásában internet-hozzáférési szolgáltatásnak.”

- 48. §** Az Áfa tv. 260. § (1) bekezdése a következő j) ponttal egészül ki:
(Az adópolitikáért felelős miniszter felhatalmazást kap arra, hogy rendeletben állapítsa meg)
 „j) a számla, egyszerűsített adattartalmú számla, nyugta nyomtatványok forgalmazásának, nyilvántartásának szabályait, valamint ezek előállításának, adóigazgatási azonosításra alkalmasságának feltételeit.”
- 49. §** Az Áfa tv. 268. § g) pontja a következő gk) alponttal egészül ki:
[Ez a törvény – az Art.-vel együtt – a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:
g) a Tanács 2006/112/EK irányelve (2006. november 28.) a közös hozzáadottértékadó-rendszerről, valamint annak a következő irányelvekkel történt módosításai:]
 „gk) a Tanács 2016/856/EU irányelve (2016. május 25.) a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelvnek a minimális általános adómérték tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettség időtartama tekintetében történő módosításáról.”
- 50. §** (1) Az Áfa tv. a következő 311. §-sal egészül ki:
 „311. § A 3. számú melléklet I. részének az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel (a továbbiakban: Mód7 törvény) megállapított 55–58. pontját azokban az esetekben kell alkalmazni először, amelyekben a 84. § szerint megállapított időpont 2018. január 1-jére vagy azt követő időpontra esik.”
- (2) Az Áfa tv. a következő 312. §-sal egészül ki:
 „312. § A 3. számú melléklet II. részének a Mód7 törvénnyel megállapított 4. pontját
 a) az olyan 2017. december 31-ét követően kezdődő elszámolással vagy fizetéssel érintett időszakokra kell először alkalmazni, amelyek tekintetében a fizetés esedékessége, valamint a számla vagy a nyugta kibocsátásának időpontja 2017. december 31-ét követő időpont, ha a teljesítés időpontját az 58. § szerint kell megállapítani,
 b) az a) pont alá nem tartozó esetekben akkor kell először alkalmazni, amikor a 84. § szerint megállapított időpont 2018. január 1-jére vagy azt követő időpontra esik.”
- 51. §** Az Áfa tv. a következő 313. §-sal egészül ki:
 „313. § E törvénynek a Mód7 törvénnyel módosított 6. § (4) bekezdés b) pont bb) alpontja, 8. § (3) bekezdés második mondata, (5), (9), (10) és (12) bekezdése, 57. § (2) bekezdése, 85. § (5) bekezdés a)–c) pontjai és (6) bekezdése, 86. § (1) bekezdés j) pont jb) alpontja, 137. §-a, 142. § (1) bekezdés g) pontja, 156. § (5) és (6) bekezdései, 188. § (3) bekezdés c) pont cb) alpontja vonatkozásában véglegessé vált döntés alatt a 2018. január 1-jét megelőzően jogerőre emelkedett határozatot, valamint véglegessé válás alatt a 2018. január 1-jét megelőzően történt jogerőre emelkedést is érteni kell.”
- 52. §** Az Áfa tv.
 a) 3. számú melléklet I. része a 3. melléklet szerint,
 b) 3. számú melléklet II. része a 4. melléklet szerint módosul.
- 53. §** Az Áfa tv.
 1. 6. § (4) bekezdés b) pont bb) alpontjában, 86. § (1) bekezdés j) pont jb) alpontjában, 188. § (3) bekezdés c) pont cb) alpontjában a „jogerőre emelkedése” szövegrész helyébe a „véglegessé válása”;
 2. 8. § (3) bekezdésében a „jogerősen” szövegrész helyébe a „véglegessé vált döntéssel”;
 3. 8. § (5), (9), (10) és (12) bekezdésében, 85. § (6) bekezdésében és 137. § (1)–(3) bekezdéseiben a „jogerőre emelkedésének” szövegrész helyébe a „véglegessé válásának”;
 4. 57. § (2) bekezdésében a „jogerős határozatnak (végzésnek)” szövegrész helyébe a „jogerős határozatnak (végzésnek) vagy véglegessé vált döntésnek”;
 5. 85. § (5) bekezdés a)–c) pontjában a „jogerőre emelkedésétől” szövegrész helyébe a „jogerőre emelkedésétől vagy véglegessé válásától”;
 6. 142. § (1) bekezdés g) pontjában a „jogerősen” szövegrész helyébe a „jogerősen vagy véglegessé vált döntéssel”;
 7. 156. § (5) bekezdésében a „jogerőre emelkedett” szövegrész helyébe a „véglegessé vált”;

8. 156. § (6) bekezdésében a „jogerőre emelkedésének” szövegrész helyébe a „véglegessé válásának”;
 9. 4. számú melléklet 19. pontjában a „minősített adózó” szövegrész helyébe a „megbízható adózó” szöveg lép.

54. § Hatályát veszti az Áfa tv. 3/A. számú melléklet II. rész 3. pontja.

10. A jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény módosítása

55. § A jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: Jöt.) 2. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az

- a) e törvény szerinti adókötelezettségre, adófizetési kötelezettségre, adó-visszaigénylésre, e kötelezettségek ellenőrzésére és a velük kapcsolatos hatósági és végrehajtási eljárásra, valamint jogkövetkezményekre,
 b) – az adózás rendjéről szóló törvény (a továbbiakban: Art.) szerinti adóügynök nem minősülő – e törvényben és az e törvény végrehajtásáról szóló, az adópolitikáért felelős miniszter rendeletében (a továbbiakban: végrehajtási rendelet) megállapított egyéb kötelezettség ellenőrzésére, az e kötelezettséggel kapcsolatos hatósági és végrehajtási eljárásra, valamint jogkövetkezményekre,
 az e törvényben, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvényben meghatározott eltéréssel az Art.-ot kell alkalmazni.”

56. § (1) A Jöt. 3. § (1) bekezdés 42. pontja a következő szöveggel lép hatályba:

(E törvény alkalmazásában)

„42. *pénzügyi biztosíték*: az Európai Unió tagállamában, illetve az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes államban székhellyel rendelkező hitelintézet által nyújtott bankgarancia, fedezetigazolás és a biztosítási szerződés alapján kiállított kötelezvény;”

(2) A Jöt. 3. § (2) bekezdés 7. pontja a következő szöveggel lép hatályba:

(E törvény alkalmazásában az energiatermékek adóztatására vonatkozóan)

„7. *ellenőrzött energiatermék*:

- a) a 2707 10 00-2707 30 00, a 2707 50 00, a 2711 12 11-2711 19 00, a 2901 10 00, a 2902 20 00-2902 44 00, a 3811 11 10-3811 19 00 és a 3811 90 00 KN-kód szerinti termék,
 b) – az ezen alpontban felsorolt, etil-alkoholt tartalmazó termékek kivételével – a 2710 12 21, 2710 12 25 és 2710 19 29 KN-kód szerinti ömlesztetten szállított termék, valamint a 2710 12 11, 2710 12 15, 2710 12 31-2710 19 25, 2710 19 31-2710 19 68 és a 2710 20 11-2710 20 39 KN-kód szerinti termék,
 c) a 1507 10 10-1518 00 99, a 2710 12 11-2710 12 90 KN-kód szerinti, etil-alkoholt tartozó termék, a 3824 84 00-3824 88 00, 3824 91 00, 3824 99 86-3824 99 96, a 3826 00 10, a 3826 00 90, és a – szintetikus eredetű termék kivételével – 2905 11 00 KN-kód szerinti, üzemanyagként vagy tüzelő-, fűtőanyagként kínált, értékesített vagy felhasznált termék,
 d) a 2207 20 00 KN-kód szerinti, részlegesen vagy teljesen denaturált, üzemanyagként vagy tüzelő-, fűtőanyagként kínált, értékesített vagy felhasznált termék;”

(3) A Jöt. 3. § (3) bekezdés 17. pontja a következő szöveggel lép hatályba:

(E törvény alkalmazásában a sör, a csendes és habzóbor, az egyéb csendes és habzó erjesztett ital, a közttes alkoholtermék és az alkoholtermék adóztatására vonatkozóan)

„17. *kiszüemi sörfőzde*: évente legfeljebb 200 ezer hektoliter sört előállító, más sörgyártó üzemtől jogilag és gazdaságilag független, más sörgyártó üzemtől elkülönült telephelyet használó, nem licencia alapján működő adóraktár;”

(4) A Jöt. 3. § (4) bekezdés 6. pontja a következő szöveggel lép hatályba:

(E törvény alkalmazásában a dohánygyártmányok adóztatására vonatkozóan)

„6. *elektronikus cigaretta*: a nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló törvény szerinti elektronikus cigaretta és utántöltő flakon;”

57. § A Jöt. 7. § (1) bekezdés h) pontja a következő szöveggel lép hatályba:

(Adófizetési kötelezettség keletkezik)

„h) ha az importáló az 5 liternél vagy 5 kilogrammnál nagyobb kiserelésű egyéb ellenőrzött ásványolajat vagy megfigyelt terméket nem felhasználói engedélyesnek vagy nyilvántartásba vett felhasználónak értékesíti, vagy harmadik országból saját felhasználás céljára felhasználói engedély nélkül hoz be;”

- 58. §** (1) A Jöt. 9. § (1) bekezdés i) pontja a következő szöveggel lép hatályba:
(*Mentesül az adófizetési kötelezettség alól*)
„i) a mentesített szervezet a harmadik országból vámmentesen behozható mennyiségű jövedéki termékre,”
- (2) A Jöt. 9. § (3) bekezdés a) pontja a következő szöveggel lép hatályba:
(*Az (1) bekezdés e)–h) pontja szerinti személy, ha a jövedéki termék teljes megsemmisülése vagy helyrehozhatatlan károsodása belföldön következik be,*)
„a) haladéktalanul bejelentést tesz az állami adó- és vámhatósághoz,”
- (3) A Jöt. 9. § (4) bekezdés b) pontja a következő szöveggel lép hatályba:
(*Belföldön az állami adó- és vámhatóság*)
„b) legfeljebb a végrehajtási rendeletben, csendes és habzóbor esetében az agrárpolitikáért felelős miniszter rendeletében meghatározott mértéket ismeri el a 3. § (1) bekezdés 45. pont b) alpontja szerinti hiányként.”
- (4) A Jöt. 9. §-a a következő (6) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:
„(6) E törvény eltérő rendelkezése hiányában az adófizetési kötelezettség alól mentesült termékre nem alkalmazandók a VI. és VII. Fejezet rendelkezései.”
- 59. §** A Jöt. 13. § (3) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(3) Az Észak-atlanti Szerződésben részes állam fegyveres erejét, polgári állományát és éttermét, kintinját, vagy a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés alapján a szerződésben részes más állam fegyveres erejét, polgári állományát megillető adó-visszaigénylési jogosultságot a Magyar Honvédség képviselőjeként a Magyar Honvédség pénzügyi és számviteli feladatokat ellátó szerve gyakorolja, ha a termékbeszerzés a Magyar Honvédség adózott termékkészletéből történt.”
- 60. §** A Jöt. 14. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
„(1a) Az engedélyezési eljárás során eredeti példányban szükséges az állami adó- és vámhatóság rendelkezésére bocsátani
a) a nem készpénzben nyújtott jövedéki biztosíték esetében a kötelezettségvállalást tartalmazó okiratot,
b) – a nyilvántartás alapbizonylataként használt egyéb bizonylat, az üzemszünet ideje alatt alkalmazott papíralapú okmány, valamint a szabad forgalomban nem szabadforgalomba bocsátáskor vagy nem tagállami szállítás esetén alkalmazott bizonylat kivételével – a 90. § szerinti okmányok aláírására jogosult személy közokiratba foglalt aláírásmintáját, kivéve, ha a végrehajtási rendelet ettől eltérést enged, és
c) a 92. (1) bekezdés a) pontjának alkalmazása esetén a hatósági erkölcsi bizonyítványt.”
- 61. §** (1) A Jöt. 21. § (2) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(2) Az adóraktár engedélyese által nyújtandó jövedéki biztosíték összege
a) ha egy hónapra vetítve átlagosan az adófelfüggesztési eljárás keretében általa feladott és a szabadforgalomba bocsátott jövedéki termékek mennyiségének legalább 75%-át az adóraktár engedélyese állította elő, vagy ha egy hónapra vetítve átlagosan az általa adófelfüggesztési eljárás keretében átvett jövedéki termékek mennyiségének legalább 75%-át adófizetési kötelezettség alóli mentesülést eredményező célra használta fel, az adóraktári engedéllyel 2 éve folytatott tevékenység esetén 10%-kal, majd évente további 10%-kal, de legfeljebb 80%-kal,
b) egyébként az adóraktári tevékenység 2 éve történő folytatása esetén 10%-kal, majd évente további 10%-kal, de legfeljebb 30%-kal csökken.”
- (2) A Jöt. 21. § (5) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(5) Az (1) bekezdés a) pontjától eltérően a légitözlekedési tevékenységet végző légitársaság kiszolgálását végző adóraktár engedélyesének a tárolt repülőgép-üzemanyag készletére legfeljebb 200 millió forint összegben kell jövedéki biztosítékot nyújtani.”
- 62. §** A Jöt. 24. § (3) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(3) Az adatszolgáltatásának nem kell kiterjednie az állami adó- és vámhatóság rendelkezésére álló adatokra, ideértve a (2) bekezdés b) pontja szerinti adatokat, ha az adóraktár engedélyese a jövedéki termék szabadforgalomba bocsátásáról az EKO adattartalmával megegyező, és a végrehajtási rendeletben meghatározott adatokkal kiegészített adatokat, a szabadforgalomba bocsátással egyidejűleg megküldi az állami adó- és vámhatóságnak.”

- 63. §** (1) A Jöt. 28. § (3) bekezdés g) pontja a következő szöveggel lép hatályba:
[Az (1) bekezdéstől eltérően a nyújtandó jövedéki biztosíték összege, ha a jövedéki engedélyes kereskedő a tevékenységét kizárólag]
„g) LPG-vel, egyéb ellenőrzött ásványolajjal, megfigyelt termékkel és repülőgép-üzemanyaggal folytatja, 120 millió forint.”
- (2) A Jöt. 28. § (6) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(6) Ha a jövedéki engedélyes kereskedő kizárólag egyéb ellenőrzött ásványolajat importál vagy hoz be másik tagállamból és felhasználói engedéllyel is rendelkezik, jövedéki biztosítékot csak a felhasználói engedélyéhez kapcsolódóan kell nyújtania.”
- 64. §** A Jöt. 29. § (5) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(5) A jövedéki engedélyes kereskedő abban az esetben végezhet azonos telephelyen és időben jövedéki kiskereskedelmi tevékenységet is, ha a jövedéki engedélyes és a jövedéki kiskereskedelmi tevékenysége keretében végzett értékesítéseiről nyilvántartást vezet, amely alapján a jövedéki engedélyes és a jövedéki kiskereskedelmi készletek egyértelműen elkülöníthetőek.”
- 65. §** A Jöt. 31. § (1) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(1) Felhasználói engedélyre – az engedélyek megadásának általános szabályain kívül – olyan személy jogosult, aki a tevékenységéről elektronikus nyilvántartást vezet.”
- 66. §** A Jöt. 64. §-a a következő szöveggel lép hatályba:
„64. § (1) Az adóraktár engedélyese és a jövedéki engedélyes kereskedő jövedéki terméket a végrehajtási rendeletben meghatározott adatokat tartalmazó szállítólevéllel szállíthat kereskedelmi céllal szabadforgalomban belföldi címről belföldi címzett részére vagy bocsáthat szabadforgalomba a jövedéki termék közvetlen átadásával.
(2) Az (1) bekezdéstől eltérően az adóraktár engedélyese a repülőgép-üzemanyag 112. § (1) bekezdés a) pontjától eltérő szabadforgalomba bocsátása esetén a végrehajtási rendeletben a 112. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kiszolgálásra meghatározott okmányt alkalmazza.”
- 67. §** A Jöt. 67. § (1) bekezdés a) pontja a következő szöveggel lép hatályba:
(Az állami adó- és vámhatóság engedélyével folytatható)
„a) a
aa) szabadforgalomba bocsátott ellenőrzött energiatermékkel – kivéve az 5 liternél vagy 5 kilogrammnál nagyobb kiszerezésű és az 1 liter vagy 1 kilogramm vagy annál kisebb kiszerezésű egyéb ellenőrzött ásványolajat, valamint az 5 kilogramm vagy annál kisebb kiszerezésű LPG-t –,
ab) kenőolajjal,
ac) szabadforgalomba bocsátott sörrel, csendes és habzóborral, egyéb csendes és habzó erjesztett itallal, köztes alkoholtermékkel és alkoholtermékkel – kivéve a 3. § (3) bekezdés 1. pont c) alpontja szerinti terméket –, valamint
ad) szabadforgalomba bocsátott dohánygyártmánnyal
a kereskedelemről szóló törvény szerinti nagykereskedelmi tevékenység – ide nem értve az üzemanyagkártyával értékesített (beszerzett), felhasznált üzemanyag utólagos, pénzügyi-technikai jellegű elszámolását, ha az elszámolásról a felek írásban megállapodtak –, továbbá – az adóraktár engedélyesét kivéve – üzemanyagnak nem a 69. § és 72. § szerinti értékesítése,”
- 68. §** (1) A Jöt. 72. § (1) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(1) Jövedéki kiskereskedő – figyelemmel a 69. §-ra –
a) üzemanyagot – a 108. §-tól eltérően ideértve az üzemanyagcélú földgázt is – üzemanyagöltő állomáson történő értékesítés útján,
b) tüzelő-, fűtőanyag célú gázolajat kiskereskedelmi tárolótelepen vagy üzemanyagöltő állomáson forgalmazhat.”
- (2) A Jöt. 72. § (3) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba és a § a következő (4) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:
„(3) A jövedéki kiskereskedő az üzemanyagöltő állomás forgalmáról – a 108. §-tól eltérően ideértve az üzemanyagcélú földgáz forgalmát is – a végrehajtási rendeletben meghatározott adattartalmú nyilvántartást vezet, melynek adatait havonta lezárja és a havi zárás alapján – a végfelhasználók felé értékesített üzemanyagok

mennyiségéről – adatszolgáltatást teljesít a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig az állami adó- és vámhatóság részére.

(4) Az üzemanyagtöltő állomáson – az üzemanyagcélú földgáz és az LPG kivételével – a forgalmazott üzemanyag tárolására hitelesített tárolótartályt kell alkalmazni.”

69. § A Jöt. 74. § (1) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:

„(1) Dohánygyártmányt és alkoholterméket csak zárjeggyel ellátva bocsáthat szabadforgalomba forgalmazási céllal az adóraktár engedélyese, importálhat az importáló és lehet belföldön forgalmazni, kivéve

a) a töltőfolyadékot,

b) a 3. § (3) bekezdés 1. pont c) alpontja szerinti alkoholterméket,

c) az 5,5 térfogatszázaléknál kisebb alkoholtartalmú, legfeljebb 0,33 literes kiszerelésű terméket,

d) a 2207 10 00-2207 20 00 KN-kód szerinti alkoholterméket, ha azt

da) laboratóriumi vizsgálatok céljára;

db) kísérleti, kutatási, fejlesztési célra;

dc) kísérleti termékek próbagyártására;

dd) laboreshozók, gépek mosására, tisztítására;

de) szolgáltató tevékenységek, gyógyszer-nagykereskedelem céljára, kórházak, rendelőintézetek, gyógyszerárak részére;

df) a fermentált dohányvágot aromásítására;

dg) az adófizetési kötelezettség alóli mentesülést eredményező célra értékesítik adózottan,

e) a teljesen denaturált terméket,

f) a 2207 10 00-2207 20 00 KN-kód szerinti, nyomdaipari célokot szolgáló hígítót, oldószert,

g) a 2207 10 00-2208 90 99 KN-kód szerinti, a 3. § (3) bekezdés 1. pont c) alpontja szerinti alkoholtermék előállítására adózottan értékesített alkoholterméket,

h) a 2208 20 12-2208 90 99 KN-kód szerinti, 1,2 térfogatszázaléknál nagyobb alkoholtartalmú, az adófizetési kötelezettség alól mentesült terméket,

i) a 9. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerint értékesített jövedéki terméket, akkor is, ha az utas vagy a repülőgép úti célja tagállam, és

j) az új dohánytermék-kategóriákat.”

70. § A Jöt. 77. §-a a következő (4) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:

„(4) A (3) bekezdés szerinti adó-visszaigénylés esetén a cigaretta, szivar, szivarka kiskereskedelmi eladási áráként a zárjegy-adatszolgáltatás 78. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti tárgynapja és az adó-visszaigénylés állami adó- és vámhatósághoz történő benyújtásának napja közötti időszakban az adott dohánygyártmányra vonatkozóan az állami adó- és vámhatóság által a 145. § (5) bekezdése szerint közzétett legalacsonyabb kiskereskedelmi eladási ár vehető figyelembe.”

71. § A Jöt. 80. §-a a következő szöveggel lép hatályba:

„80. § (1) Az állami adó- és vámhatóság a tárgyhót követő hónap 10. napjáig tájékoztatásul megküldi az adózónak – a tüzelő-, fűtőanyagként kínált, értékesített vagy felhasznált földgázra, valamint a szénre és a villamos energiára vonatkozó adatok kivételével – az adóbevallás alapját képező adatokat. Az adóalany ezen adatok beérkezésétől számított 5 napon belül helyesbitéssel élhet, amelyet megküld az állami adó- és vámhatóság részére.

(2) Az adózó az adó előlegének és a megállapított nettó adónak a különbözetét havonta

a) a tárgyhót követő hónap 20. napjáig,

b) az a) ponttól eltérően a kizárólag dohánygyártmányt előállító, forgalmazó adózó a 2 milliárd forintot meg nem haladó adó összegét a tárgyhót követő második hónap 20. napjáig

fizeti meg.”

72. § A Jöt. 82. §-a a következő (3a) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:

„(3a) Az adó-visszaigénylésre jogosult a 12. § c) és i) pontja szerinti adó-visszaigénylési jogosultságot a (3) bekezdéstől eltérően az egyes, az általános forgalmi adót és a jövedéki adót érintő kiváltságok, kedvezmények és mentességek érvényesítésének végrehajtásáról szóló 11/2010. (III. 31.) PM rendeletben meghatározott időpontban érvényesítheti.”

- 73. §** A Jöt. 84. § (2) bekezdése a következő f) ponttal kiegészülve lép hatályba:
[Az (1) bekezdéstől eltérően papíralapon is intézhető]
„f) a 112. § (5) bekezdése szerinti, állami adó- és vámhatósági ellenjegyzés iránti eljárás.”
- 74. §** A Jöt. 90. §-a a következő (2) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:
„(2) Az állami adó- és vámhatóság a végrehajtási rendeletben meghatározott szigorú számadású bizonylatok esetében kérelemre, elszámolási kötelezettség mellett sorszámtartományt adhat ki.”
- 75. §** A Jöt. 91. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) Az Art. szerinti adóügynek nem minősülő jövedéki ügyre az Art. adóügyre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.”
- 76. §** A Jöt. 93. § (2) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(2) Az (1) bekezdés szerinti nyilvántartás az engedélyes vagy a nyilvántartásba vett nevére, engedélyszámára vagy nyilvántartási számára, az engedélyben vagy nyilvántartásban szereplő jövedéki termék, berendezés vagy tevékenység megnevezésére, az engedély kiadása vagy a nyilvántartásba vétel időpontjára, valamint az engedély hatályosságára vonatkozó adatok tekintetében közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül. Az állami adó- és vámhatóság ezen adatokat az ellenőrzés érdekében, az engedély hatályvesztését vagy a nyilvántartásból történő törlést követő 5 évig kezeli.”
- 77. §** A Jöt. 95. §-a a következő szöveggel lép hatályba és a § a következő (6)–(12) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:
„95. § (1) A 112. § (1) bekezdés b) pontja szerinti adófizetési kötelezettség alóli mentesülés és a hozzá kapcsolódó adó-visszaigénylés, az Európai Bizottság SA. SA.46672. számú határozata hatálya alá tartozó állami támogatást tartalmaz.
(2) A 113. § (1) bekezdés szerinti adó-visszaigénylés az Európai Bizottság SA.46672. számú határozata hatálya alá tartozó állami támogatást tartalmaz.
(3) A 113. § (5) bekezdés szerinti adó-visszaigénylés a csoportmentességi rendelet 44. cikke alapján a 2003/96/EK tanácsi irányelv szerinti környezetvédelmi adókedvezmény formájában nyújtható támogatás.
(4) A 115. § szerinti adó-visszaigénylés a csoportmentességi rendelet 25. cikke alapján kutatás-fejlesztési projekthez nyújtható támogatás.
(5) A 117. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti adó-visszaigénylés a csoportmentességi rendelet 44. cikke alapján a 2003/96/EK irányelv szerinti környezetvédelmi adókedvezmény formájában nyújtott támogatás.
(6) A 117. § (1) bekezdés c) pontja szerinti adó-visszaigénylés az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában a halászati és akvakultúra-termékek előállításával, feldolgozásával és forgalmazásával foglalkozó vállalkozások számára nyújtott támogatások bizonyos fajtáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló 2014. december 16-i 1388/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 369/37, 2014. 12. 14., a továbbiakban: halászati csoportmentességi rendelet) I. melléklete szerinti kis- és középvállalkozások esetén a halászati csoportmentességi rendelet 45. cikke alapján a 2003/96/EK irányelv szerinti környezetvédelmi adókedvezmény formájában nyújtott támogatás.
(7) A 117. § (1) bekezdés c) pontja szerinti adó-visszaigénylés a halászati csoportmentességi rendelet I. melléklete szerinti nagyvállalkozás esetén az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a halászati és akvakultúra-ágazatban nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2014. június 27-i 717/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 190, 2014. 6. 18.) szerinti csekély összegű támogatásnak minősül.
(8) A 94. § (1)–(2) bekezdése, illetve a (3)–(6) bekezdés szerinti támogatások nem nyújthatók az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet 6. § (4) bekezdés b) pontja, az (5)–(6) bekezdése szerint nehéz helyzetben lévő vállalkozások, továbbá olyan vállalkozások részére, amelyekkel szemben érvényben van teljesítetlen visszafizetési felszólítás olyan korábbi bizottsági határozat nyomán, amely valamely támogatást jogellenesnek és a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított.
(9) A 112. § (1) bekezdés b) pontja szerinti adófizetési kötelezettség alóli mentesülés és a hozzá kapcsolódó adó-visszaigénylés, valamint a 113. § (1) bekezdése szerinti adó-visszaigénylés mértéke nem haladhatja meg éves szinten a szállítás összköltségének harminc százalékát, továbbá a közúti szállításhoz képest felmerülő externálisköltség-megtakarítás ötven százalékát.

(10) A 112. § (1) bekezdés b) pontja szerinti adófizetési kötelezettség alóli mentesülés és a hozzá kapcsolódó adó-visszaigénylés, valamint a 113. § (1) bekezdése szerinti adó-visszaigénylés azonos elszámolható költségek vonatkozásában nem halmozható más, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatással.

(11) Amennyiben a 112. § (1) bekezdés b) pontja szerinti adófizetési kötelezettség alóli mentesülés és a hozzá kapcsolódó adó-visszaigénylés, valamint a 113. § (1) bekezdése szerinti adó-visszaigénylés mértéke éves szinten meghaladja a (9) bekezdés szerinti határértéket, a visszaigényelt adó határértékeket meghaladó részét visszafizetni, valamint a mentesség határértékeket meghaladóan igénybe vett részét az adózó köteles megfizetni az állami adó- és vámhatóságnak.

(12) A (9) bekezdés szerinti költségek megállapításának, a határértékeket meghaladóan visszaigényelt adó visszafizetésének, valamint a határértékeket meghaladóan igénybe vett mentesülés megfizetésének módját a végrehajtási rendelet szabályozza.”

78. § (1) A Jöt. 100. § (4) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:

„(4) A jövedéki ellenőrzés során feltárt olyan, a természetes személy által elkövetett, az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettségzegés esetén, ahol a központi költségvetésnek okozott vagyoni hátrány összege a 20 ezer forintot, dohánygyártmány esetén a 28 ezer forintot nem haladja meg, a jövedéki ellenőrzést végző gyorsított eljárás keretében a helyszínen jövedéki bírságot szabhat ki és szedhet be. Ebben az esetben a lefoglalt jövedéki terméket el kell kobozni, ha a termék birtokosa a törvénysértés tényét elismeri, továbbá a jogkövetkezményekről szóló tájékoztatást tudomásul veszi és jogorvoslati jogáról lemond. Gyorsított eljárás esetén a (2) és (3) bekezdéstől eltérően a jövedéki bírság összege 20 ezer forint, dohánygyártmány esetén 28 ezer forint. Ha a gyorsított eljárás feltételei nem állnak fenn, az ellenőrzést végző az általános szabályok szerint jár el.”

(2) A Jöt. 100. §-a a következő (10) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:

„(10) A gyorsított eljárás során a magyar nyelvet nem beszélő külföldi állampolgár esetében a tolmács alkalmazása mellőzhető, ha az érintett az állami adó- és vámhatóság vezetője által tájékoztatásban kiadott, a gyorsított eljárás folyamatáról szóló idegen nyelvű tájékoztató átvételét követően, írásban lemond a tolmács igénybevételéről.”

79. § (1) Jöt. 103. § (1) bekezdése a következő c) ponttal kiegészülve lép hatályba:

(El kell kobozni)

„c) a jogosulatlanul megszerzett és lefoglalt adóügyi jelzést.”

(2) A Jöt. 103. § (3) bekezdés b) pontja a következő szöveggel lép hatályba:

(Az elkobzott termékre nem kell az adót kivetni, kivéve ha)

„b) a jövedéki jogsértést megvalósító személy ezzel a magatartásával a Btk. 396. §-a szerinti költségvetési csalás bűncselekményt követett el és – a büntetés korlátlan enyhítése érdekében – a bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrány összegével megegyező összeget az Art. szerinti elkülönített számlára fizetett meg vagy a nyomozás elrendelésétől a büntetőeljárás jogerős befejezéséig a vagyoni hátrány megtérítése érdekében – a büntetés enyhítését eredményezően – az Art. szerinti elkülönített számlára befizetést teljesített.”

(3) A Jöt. 103. § (7) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:

„(7) Az állami adó- és vámhatóság az elkobzásról rendelkező döntést követően, de annak jogerőre emelkedését megelőzően jogosult a lefoglalt

a) (5) bekezdés a) pontja szerinti dolog előzetes megsemmisítésére, ha az gyors romlásnak van kitéve, huzamosabb tárolásra alkalmatlan,

b) (5) bekezdés b) pontja szerinti dolog előzetes megsemmisítésére, a lefoglalt (5) bekezdés c) pontja szerinti dolog előzetes értékesítésére, ha annak kezelése, tárolása, őrzése – különösen a dolog értékére vagy az előreláthatólag hosszú ideig tartó tárolására tekintettel – aránytalan és jelentős költséggel járna,

c) energiatermék előzetes, (6) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti célra történő átadására, valamint a (6) bekezdés b) pont bb) alpontja szerinti felhasználására, ha annak kezelése, tárolása, őrzése – különösen a dolog értékére vagy az előreláthatólag hosszú ideig tartó tárolására tekintettel – aránytalan és jelentős költséggel járna.”

80. § (1) A Jöt. 112. § (3) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:

„(3) A jelölt gázolajat az (1) bekezdés b) pontja szerint kiszolgáló adóraktárnak tekintendő az adóraktár területét hajótöltési céllal elhagyó tartályautó és a közforgalmú kikötőben állomásozó, és azt hajótöltési céllal a végrehajtási rendeletben meghatározottak szerint elhagyó hajó.”

- (2) A Jöt. 112. §-a a következő (5) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:
„(5) Az (1) bekezdés a) pontja esetén az adóaktár engedélyese az adófizetési kötelezettség alóli mentesülést, valamint a légitársaságtól lefejtett repülőgép-üzemanyag készletre vételét igazoló, a végrehajtási rendeletben meghatározott bizonylatot ellenjegyzés céljából köteles benyújtani az állami adó- és vámhatósághoz.”

81. § A Jöt. 118. §-a a következő (6) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:
„(6) Az 52. § szerinti bejelentésről az állami adó- és vámhatóság soron kívül tájékoztatja a műszaki biztonsági hatóságot és a földgáz ellátását biztosító szolgáltatót.”

82. § A Jöt. 134. § (4) bekezdés a) pontja a következő szöveggel lép hatályba:
(Az egyszerűsített adóaktári engedély megadásának nem feltétele:)
„a) a 14. § (1) bekezdés a) és g) pontja szerinti feltétel teljesítése,”

83. § (1) A Jöt. 137. § (1) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(1) A csendes bor és a kisüzemi bortermelőnél előállítható és tárolható palackos erjesztésű habzóbor kisüzemi bortermelőtől indított belföldi szállításakor az 54. § (1) bekezdésétől eltérően borkísérő okmány alkalmazandó vagy a szállítmány az agrárpolitikáért felelős miniszter rendeletében meghatározott esetben mentesül a borkísérő okmány alkalmazása alól.”

- (2) A Jöt. 137. §-a a következő (8) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:
„(8) A csendes bor és a kisüzemi bortermelőnél előállítható és tárolható palackos erjesztésű habzóbor kisüzemi bortermelő által végzett értékesítések, exportálásakor és másik tagállamba a 62. § szerinti kereskedelmi céllal történő szállításakor nem kell alkalmazni a 67. § (1) bekezdésének rendelkezését.”

84. § A Jöt. 138. §-a a következő (2a) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:
„(2a) Hivatalos zár előállítására jogosító engedélyre – az engedélyek megadásának általános szabályain kívül – olyan személy jogosult, aki rendelkezik
a) a hivatalos zár követelményeit teljesítő eszköz előállításához szükséges műszaki, technikai és technológiai feltételekkel,
b) zárt rendszerű, a szigorú elszámolást lehetővé tevő technológiai-szervezeti rendszerrel és azt szabályozó biztonsági szabályzattal,
c) a tevékenység jellegének megfelelő belső ellenőrzési rendszerrel, biztonsági személyzettel és technikai berendezéssel, és
d) az előállítás során keletkezett selejt és hulladék anyag megsemmisítéséhez szükséges berendezéssel vagy a megsemmisítést más módon biztosító eljárási renddel.”

85. § A Jöt. 140. § (4) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(4) Az adóaktárban a bérfőzető részére előállított párlat utáni adó összegét az adóaktár engedélyese állapítja meg és szedi be a bérfőzetőtől a párlat bérfőzető részére történő átadásának időpontjáig. Az adóaktár engedélyese az adófizetési kötelezettség és az adófizetésre kötelezett személyének megállapítása céljából a bérfőzetőt és képviselőjét személyazonossága igazolására hívhatja fel, a képviseleti jogosultságot megvizsgálhatja. A bérfőzető és képviselője személyazonosságát hatósági igazolvánnyal igazolja. A bérfőzető a párlat átvételének időpontjáig készpénzzel vagy átutalással fizeti meg az adóaktárnak az átvett bérfőzött párlat utáni adót. Ha a bérfőzető ezen adófizetési kötelezettségét nem teljesíti vagy személyazonossága nem állapítható meg, részére a bérfőzött párlat nem adható ki. A bérfőzetőtől beszedni elmulasztott adót – abban az esetben is, ha a bérfőzető személyazonossága nem állapítható meg – az adóaktár engedélyese fizeti meg, ha azonban az adóaktár engedélyese a bérfőzető valótlannak nyilatkozata alapján állapította meg helytelenül az adó összegét, a bérfőzető fizeti meg az adókülönbözetet és az adókülönbözettel azonos összegű jövedéki bírságot.”

86. § A Jöt. 145. § (4) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
„(4) A zárjegy nélküli dohánygyártmány esetében – kivéve a 9. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti terméket –, ha ugyanazon termékválasztékot
a) belföldön is forgalmazzák, az állami adó- és vámhatóság honlapján közzétett, az adót tartalmazó árat,

b) belföldön nem forgalmazzák, az állami adó- és vámhatóság honlapján közzétett az adott dohánygyártmány típusra és kiserelési mennyiségre vonatkozó legmagasabb, adót tartalmazó kiskereskedelmi árat kell kiskereskedelmi eladási árnak tekinteni.”

87. § A Jöt. 147. § (1) és (2) bekezdése a következő szöveggel lép hatályba:
 „(1) Az általánosforgalmiadó-alany az általános forgalmi adót a zárjeggyel ellátott dohánygyártmányok után a jövedéki adóval azonos időpontban köteles bevallani és megfizetni.
 (2) Az az általánosforgalmiadó-alany, aki a zárjeggyel ellátott dohánygyártmányok után e törvény szerint köteles általános forgalmi adót fizetni, e tevékenysége tekintetében az áfatörvénynek az alanyi adómentességre vonatkozó szabályait nem alkalmazhatja.”

88. § A Jöt. 148. § (2) bekezdés f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Felhatalmazást kap az adópolitikáért felelős miniszter, hogy rendeletben határozza meg)
 „f) a zárjegyre, a hivatalos zárra és a párlat adójegyre vonatkozó részletes szabályokat, a hivatalos zár előállításának engedélyezési eljárásának részletes szabályait és a hivatalos zár előállítója általi adatszolgáltatás adattartalmára vonatkozó szabályokat;”

89. § (1) A Jöt. 150. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(1) E törvényt – a (12) bekezdésben meghatározott eltéréssel – a 2017. július 1-jén vagy azt követően keletkezett adómegállapítási és adóbevallási kötelezettségekre kell alkalmazni.”
 (2) A Jöt. 150. § (19) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(19) Az egyszerűsített adóraktár engedélyese a 136. § (3) bekezdés, a kisüzemi bortermelő a 137. § (3) bekezdés szerinti, 2017. augusztus 15-én esedékes adóbevallását a 2016. december 1–2017. július 31. időszak tekintetében nyújtja be és a 2017. augusztus 15-én esedékes jövedéki adatszolgáltatását és a 138. § (5) bekezdés szerinti hivatalos zár elszámolást a 2017. június 30-án hatályos jövedéki szabályok szerint nyújtja be az állami adó- és vámhatósághoz.”

90. § A Jöt.
 1. 3. § (1) bekezdés 30. pontjában a „közigazgatási” szövegrész helyébe az „általános közigazgatási rendtartás szerinti” szöveg,
 2. 3. § (1) bekezdés 50. pont b) alpontjában az „a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló” szövegrész helyébe az „az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló” szöveg,
 3. 15. § (9) bekezdés b) pontjában, 102. § (9) bekezdésében, 103. § (1) bekezdés a) pontjában és a 105. § (4) bekezdésében a „jogerősen” szövegrész helyébe a „véglegessé vált döntésben” szöveg,
 4. 92. § (3) bekezdés a) és b) pontjában és a 118. § (1) bekezdésében az „eljárás jogerős befejezéséig” szövegrész helyébe az „eljárásban hozott érdemi vagy eljárást lezáró döntés véglegessé válásáig” szöveg,
 5. 103. § (7) bekezdésében a „jogerőre emelkedését” szövegrész helyébe a „véglegessé válását” szöveg lép.

91. § Hatályát veszti a Jöt. 91. § (2)–(3) bekezdése.

92. § A Jöt. 20. § (5) bekezdése és a 67. § (6) bekezdés a) pontja nem lép hatályba.

11. Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2016. évi CXXV. törvény módosítása

93. § Hatályát veszti az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2016. évi CXXV. törvény 87. §-a

12. A jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény módosításáról szóló 2017. évi XXI. törvény módosítása

94. § Hatályát veszti a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény módosításáról szóló 2017. évi XXI. törvény 4. §-a.

III. FEJEZET

A HELYI ADÓZÁST ÉS A GÉPJÁRMŰVEK ADÓZÁSÁT ÉRINTŐ MÓDOSÍTÁSOK

13. A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény módosítása

- 95. §** A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) 6. §-a a következő f) ponttal egészül ki:
(Az önkormányzat adómegállapítási joga arra terjed ki, hogy:)
„f) ha az adó mértékét határozott időre állapította meg, akkor a határozott időszak harmadik naptári évétől vagy az azt követően kezdődő naptári évtől, a határozott időszak letelte előtt az adó mértékét növelheti, ha a naptári évet megelőző naptári év első tíz hónapjában az adott adónemben bevallott, kivetett adóból származó bevétel nem éri el a naptári évet megelőző második naptári év első tíz hónapjában bevallott, kivetett adóból származó bevétel 50%-át.”
- 96. §** A Htv. 7. §-a a következő h)–i) ponttal egészül ki:
(Az önkormányzat adómegállapítási jogát korlátozza az, hogy:)
„h) ha az adó mértékét határozott időre állapítja meg, akkor azt az adóalany hátrányára
ha) a határozott időszak első két naptári évében nem növelheti,
hb) a határozott időszak harmadik naptári évétől vagy az azt követően kezdődő naptári évtől, a határozott időszak letelte előtt csak akkor növelheti, ha a naptári évet megelőző naptári év első tíz hónapjában az adott adónemben bevallott, kivetett adóból származó bevétel nem éri el a naptári évet megelőző második naptári év első tíz hónapjában bevallott, kivetett adóból származó bevétel (a továbbiakban: viszonyítási bevétel) 70%-át, azzal, hogy a naptári évtől hatályos adómérték ekkor sem haladhatja meg a határozott időre rögzített adómérték 130%-át,
i) ha a h) pont hb) alpont alkalmazásával az adó mértékét növelte, akkor az adó mértékét a határozott időszakra eredetileg megállapított adómértékkel egyező mértékben kell megállapítani azon naptári évtől kezdődően, amelyet megelőző – és a h) pont hb) alpont alkalmazását követő – naptári év első tíz hónapjában az adott adónemben bevallott, kivetett adóból származó bevétel eléri a viszonyítási bevételt.”
- 97. §** A Htv. 39/A. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) Ha az adóévben a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti átalányadózással való jogosultság megszűnik vagy a vállalkozó az átalányadózást megszünteti, akkor az adó alapját – az adóév egészére – a 39. § (1) bekezdése vagy az adózó döntésétől függően a (3) bekezdés szerint kell megállapítani.”
- 98. §** A Htv. 40/C–40/D. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek:
„40/C. § (1) Az 52. § 22. pont a) alpontjától eltérően a hitelintézetnek, pénzügyi vállalkozásnak, biztosítónak, befektetési vállalkozónak nem minősülő vállalkozó esetén a nettó árbevétel – a (2)–(4) bekezdésben felsorolt tételekkel korrigált – az üzleti évben az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevétel című standard szerint elszámolt és a más standardok által az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevétel című standard szerint bevételként elszámolni rendelt bevétel (árbevétel) (a továbbiakban együttesen: bevétel).
(2) Az (1) bekezdés szerinti bevételt növelni kell:
a) az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevétel című standard 5. bekezdésének d) pontja szerint az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevétel című standard hatókörén kívül eső nem monetáris csere esetén az elcserélt áru vagy szolgáltatás számlázott értékével, ennek hiányában valós értékével,
b) a számvitelről szóló törvény szerinti – nem számlázott – utólag adott (fizetendő) szerződés szerinti engedmény összegével,
c) az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevétel című standard 60–65. bekezdése alapján elszámolt kamatbevétel összegével,
d) az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevétel című standard 51. bekezdése alapján a vevőtől várt ellenérték csökkentéseként figyelembe vett kötbér összegével,
e) az 52. § 40. pontja szerinti közvetített szolgáltatásnak megfelelő ügylet esetén a közvetített szolgáltatás, valamint az adóalany által saját nevében, de megbízója javára kötött adásvételi szerződéssel értékesített termék (ingó, ingatlan) számvitelről szóló törvény szerint megállapított bekerülési értékének megfelelő összeggel,
f) az (1) bekezdés szerinti ügylettel összefüggő fedezeti ügylet esetén azzal az összeggel, amellyel az (1) bekezdés szerinti ügyletről kiállított bizonylaton (számlán) szereplő értéket az IFRS-ek szerint a bevételt (árbevételt) – annak elszámolásakor – csökkenteni kell,

- g) az IAS 17 Lízingek című standard szerinti pénzügyi lízingnek megfelelő szerződés esetén a lízingfutamidő kezdetének adóévében a lízingbe (visszlízingbe) adónál a lízingfutamidő kezdetekor megjelenített követelés kezdeti közvetlen költségeket nem tartalmazó értékével,
- h) a nem a szokásos tevékenység keretében keletkezett áruértékesítésből, szolgáltatásnyújtásból származó bevétellel,
- i) az általános forgalmi adóról szóló törvény szerinti üzletág átruházásakor az üzletág átruházásáért kapott, az átadott eszközök – az átadott kötelezettségek értékével csökkentett – piaci értékét meghaladó ellenértékkel,
- j) az IAS 17 Lízingek című standard szerinti operatív lízingnek megfelelő szerződés esetén a lízingbe (visszlízingbe) adónál az IAS 17 Lízingek című standard 50. bekezdése szerint árbevételként elszámolt összeggel,
- k) az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevétel című standard 70–71. bekezdése alapján az üzleti ár csökkenéseként elszámolt, vevőnek fizetendő ellenérték összegével,
- l) az IFRS 4. Biztosítási szerződések című standard szerinti biztosítóként a biztosítási szerződésből kapott bevétellel,
- m) azzal az (1) bekezdés vagy az a), e) és g)–l) pont szerinti ügyletről kiállított bizonylaton (számlán) feltüntetett – általános forgalmi adó nélküli – összeggel (vevőtől várt ellenszolgáltatással), amelyet a vállalkozó az adóévben vagy azt követően az IFRS-ek szerint bevételként (árbevételként) vagy az a)–l) pontok szerinti bevételnövelő tételként nem számolhat el,

feltéve, ha azt a vállalkozó az (1) bekezdés szerinti bevételként nem vette figyelembe.

(3) Az (1) bekezdés szerinti bevételt csökkenteni kell:

- a) a jogdíjjal,
- b) a felszolgálati díjjal,
- c) az adóhatósággal elszámolt jövedéki adó, regisztrációs adó, energiaadó, valamint a népegészségügyi termékadóról szóló törvény szerinti alkoholos ital utáni népegészségügyi termékadó összegével a jövedéki adó, a regisztrációs adó, az energiaadó, a népegészségügyi termékadó alanya esetén,
- d) az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevétel című standard 60–65. bekezdése alapján elszámolt kamatráfordítás összegével,
- e) az (1) bekezdés szerinti ügylettel összefüggő fedezeti ügylet esetén azzal az összeggel, amellyel az (1) bekezdés szerinti ügyletről kiállított számlán szereplő értéket az IFRS-ek szerint a bevétel (árbevétel) elszámolásakor növelni kell

feltéve, ha az az IFRS-ek alkalmazásával az (1) bekezdés szerint bevételnek, vagy a (2) bekezdés szerint bevételt növelő tételnek minősül.

40/D. § (1) Hitelintézet, pénzügyi vállalkozás, befektetési vállalkozás esetén – az 52. § 22. pontjának b), d) alpontjától eltérően – nettó árbevétel az IFRS-ek szerint kamatként elszámolt bevétel (2)–(3) bekezdések szerinti korrigált összege.

(2) Az (1) bekezdés szerinti bevételt növelni kell:

- a) a kamatbevétel csökkentéseként az üzleti évben elszámolt fizetett, fizetendő díjak, jutalékok összegével,
- b) a nyújtott szolgáltatások után az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevételek című standard alapján elszámolt bevétellel (kapott, járó díjak, jutalékok összegével),
- c) az IAS 32 Pénzügyi instrumentumok: bemutatás című standard 11. bekezdése szerinti pénzügyi instrumentum üzleti évben való eladása esetén, az elért nyereséggel, nyereségjellegű különbözettel,
- d) az IAS 17 Lízingek című standard szerinti pénzügyi lízingnek megfelelő szerződés esetén a lízingfutamidő kezdetének adóévében a lízingbe (visszlízingbe) adónál a lízingfutamidő kezdetekor megjelenített követelés kezdeti közvetlen költségeket nem tartalmazó értékével,
- e) az IAS 17 Lízingek című standard szerinti operatív lízingnek megfelelő szerződés esetén a lízingbe (visszlízingbe) adónál az (1) bekezdésben foglaltak alapján figyelembe nem vett, az IAS 17 Lízingek című standard 50. bekezdése szerint árbevételként elszámolt összeggel,
- f) a nem a szokásos tevékenység keretében keletkezett áruértékesítésből, szolgáltatásnyújtásból származó bevétellel.

(3) Az (1) bekezdés szerinti bevételt csökkenteni kell:

- a) az üzleti évben ráfordításként elszámolt (fizetett, járó) kamattal,
- b) az IAS 17 Lízingek című standard alapján pénzügyi lízingnek minősülő szerződés alapján a lízingbeadónál kereskedelmi áruként nyilvántartásba nem vett eszköz IAS 2 Készletek című standard alapján megállapított, a pénzügyi lízingbe adáskor meglévő könyv szerinti értékével,
- c) a saját követelés értékesítéséből keletkezett, az üzleti évben elszámolt nyereség összegével.”

- 99. §** A Htv. 40/J. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:
„(3) Ha az áttérés adóéve nem azonos az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevételek standard első alkalmazásának adóévével, az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevételek standard első alkalmazása adóévének adóalapját:
a) növelni kell az áttérés adóévében vagy azt követően, de az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevételek standard első alkalmazásának adóévével megelőzően folytatott ügyletből származó azon, az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevételek standard első alkalmazása adóévében vagy azt követő bármely adóévben a 40/C–40/E. § szerinti nettó árbevételnek nem minősülő összeggel, amelyet a vállalkozó az iparüzési adó alapjának számításakor az áttérés adóévében, vagy ezt követően az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevételek standard első alkalmazását megelőző bármely más adóévben nettó árbevételként még nem vett figyelembe, és ha a vállalkozó az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevételek standardot nem alkalmazná, akkor az bármely adóévben nettó árbevételnek minősülne;
b) csökkenteni kell az áttérés adóévében vagy azt követően, de az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevételek standard első alkalmazásának adóévével megelőzően folytatott ügyletből származó azon bevétel összegével, amelyet a vállalkozó a helyi iparüzési adó alapjának számítása során az áttérés adóévében vagy azt követően, de az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevételek standard első alkalmazásának adóévével megelőzően figyelembe vett, és az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevételek standard első alkalmazásának adóévében vagy azt követően nettó árbevételként figyelembe kell venni.”
- 100. §** A Htv. a következő 41/A. §-sal egészül ki:
„41/A. § (1) Az adóalany a jövőben esedékessé váló adójára tekintettel előrehozott adót fizethet.
(2) Az előrehozott adóról annak megfizetésével egyidejűleg bevallást kell benyújtani.
(3) A (2) bekezdés szerinti bevallásban az adóalany megjelölheti, hogy az adóhatóság az előrehozott adóját melyik jövőben esedékessé váló adófizetési kötelezettségébe számítsa be. Ilyen rendelkezés hiányában az előrehozott adót – vagy, ha az adóalany rendelkezésében megjelölt adó kisebb, mint az előrehozott adó összege, akkor az előrehozott adó még be nem számított összegét – az adóhatóságnál nyilvántartott adófizetési kötelezettség összegébe, az esedékesség sorrendjében kell beszámítani, legfeljebb az adófizetési kötelezettség erejéig.
(4) A (2) bekezdés szerinti bevallás önellenőrzéssel nem helyesbíthető.
(5) Az előrehozott adót a 6. § f) pontjában, a 7. § h) pont hb) alpontjában és i) pontjában a bevétel számításánál a (3) bekezdés szerinti esedékességkor, az akkor beszámított összegben kell figyelembe venni.”
- 101. §** A Htv. 42/B. §-a a következő f) ponttal egészül ki:
(Az önkormányzati adóhatóság az önkormányzati adórendelet, valamint annak módosítása hatályba lépését megelőző hónap ötödik napjáig – a kincstár elektronikus rendszerén keresztül – adatot szolgáltat a kincstár számára:)
„f) határozott időszakra megállapított adómérték, adómentesség, adókedvezmény esetén a határozott időszak lejártának időpontjáról.”
- 102. §** A Htv. 42/C. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) Az önkormányzati rendeleti mentességre, kedvezményre nem jogosult, vagy azt igénybe venni nem szándékozó adóalany az építményadóról, a telekadóról, a magánszemély kommunális adójáról szóló bevallási kötelezettségét az önkormányzati adóhatóságok által rendszeresíthető bevallási, bejelentési nyomtatványok tartalmáról szóló pénzügyminiszteri rendelet (a továbbiakban: PM rendelet) melléklete szerinti, az adónemre vonatkozó nyomtatványon is teljesítheti az önkormányzati adóhatóság részére. A helyi iparüzési adóalany az adóbevallását, az adóbevallása kijavítását, annak önellenőrzéssel való helyesbítését a PM rendelet adóévre vonatkozó melléklete szerinti bevallási nyomtatványon is teljesítheti az önkormányzati adóhatóság részére.”
- 103. §** A Htv. 42/D. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„42/D. § (1) Az adózó az állandó jellegű helyi iparüzési adóról szóló adóbevallási kötelezettségét – ideértve az adóbevallás kijavítását és az önellenőrzéssel való helyesbítést – és az adóelőleg-kiegészítés összegéről szóló bevallási kötelezettségét (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: adóbevallás) a PM rendelet szerinti bevallási nyomtatványon az állami adóhatósághoz elektronikus úton, az állami adóhatóság hatáskörébe tartozó adókról szóló bevallások benyújtására vonatkozó rendelkezések értelemszerű alkalmazásával, az általános nyomtatványkitöltő program használatával is teljesítheti.

(2) Az állami adóhatóság a hozzá beérkezett, (1) bekezdés szerinti adóbevallást – az adóbevallás-benyújtásra kötelezett azonosítását követően, tartalmi vizsgálat nélkül, a befogadó nyugta kiadása mellett – az adóalany által a bevallási nyomtatványon megjelölt székhely, telephely(ek) szerinti önkormányzati adóhatóság részére haladéktalanul, elektronikus úton megküldi.

(3) Az állami adóhatósághoz határidőben benyújtott adóbevallást az önkormányzati adóhatóságnál teljesítettnek kell tekinteni.”

- 104. §** A Htv. V. Fejezete a következő 42/E. §-sal egészül ki:
„42/E. § (1) A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 36. § (4) bekezdése alapján a cégről a cégbíróság útján az állami adóhatósághoz érkezett adatokat az állami adóhatóság a cég székhelye szerinti önkormányzati adóhatóság részére elektronikus úton, haladéktalanul megküldi, feltéve, hogy az önkormányzat helyi iparüzési adórendelete hatályos.
(2) Az (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatásban szereplő cég:
a) bejelentkezési kötelezettségét a cég székhelye szerinti önkormányzati adóhatóságnál teljesítettnek kell tekinteni,
b) a Htv. 39/B. § (9) bekezdése szerinti körülményről külön bejelentést tehet.
(3) Ha a bejelentkezéssel egyidejűleg adóelőleget vagy jogszabály alapján az (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatásban nem szereplő más adatot kell bejelenteni, akkor e bejelentés megtételére a cég székhelye szerinti önkormányzati adóhatóság külön felhívja az adózót.”
- 105. §** A Htv. a következő 51/A. §-sal egészül ki:
„51/A. § A 6. § f) pontját és a 7. § h) pontját az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvény hatálybalépését követően megállapított, határozott időre szóló adómértékre kell alkalmazni.”
- 106. §** (1) A Htv. 52. § 7. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*E törvény alkalmazásában:*)
„7. tulajdonos: az ingatlan tulajdonosa az a személy vagy szervezet, aki/amely az ingatlan-nyilvántartásban tulajdonosként szerepel. Ha az ingatlan tulajdonjogának átruházására irányuló szerződést az ingatlanügyi hatósághoz benyújtották – melynek tényét az ingatlanügyi hatóság széljegyezte –, a szerző felet kell tulajdonosnak tekinteni, kivéve, ha a tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmet az ingatlanügyi hatóság jogerősen vagy véglegesen elutasította vagy azt visszavonták vagy a bíróság megállapította a szerződés érvénytelenségét. Újonnan létrehozott építmény tulajdonjogának – a használatbavételi (fennmaradási) engedély jogerőre emelkedését vagy véglegessé válását, használatba vétel tudomásulvételét, egyszerű bejelentéshez kötött épület felépítésének megtörténtéről szóló hatósági bizonyítvány kiadását megelőző – átruházása esetén a szerződés ingatlanügyi hatósághoz történő benyújtását követően a szerző felet a használatbavételi (fennmaradási) engedély jogerőre emelkedésének vagy véglegessé válásának, használatba vétel tudomásulvételének, egyszerű bejelentéshez kötött épület felépítésének megtörténtéről szóló hatósági bizonyítvány kiadásának időpontjától kell tulajdonosnak tekinteni. Egyéb módon történő tulajdonszerzés esetére a Polgári Törvénykönyv vonatkozó szabályai az irányadók;”
- (2) A Htv. 52. § 22. pont f) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*E törvény alkalmazásában:*)
(22. nettó árbevétel):
„f) lakásszövetkezet, társasház, köztestület, alapítvány, egyesület, önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, iskolaszövetkezet, a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter felügyelete alá tartozó, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetek, a kizárólag a fogvatartottak foglalkoztatása céljából közhasznú nonprofit gazdasági társaság, a TIG Tartalékgazdálkodási Nonprofit Kft., a KHVT Közhasznú Nonprofit Kft. esetében a vállalkozási tevékenységből származó, a) pont szerinti nettó árbevétel. Alapítvány, egyesület esetében a nettó árbevételbe tartozik továbbá az ingatlan használatának átengedésére tekintettel az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység bevételeként az adóévben elszámolt összeg is. Nem minősül vállalkozási tevékenységből származó nettó árbevételnek a társasház és a lakásszövetkezet belső szolgáltatásból származó árbevétele.”
- 107. §** A Htv.
1. 7. § a) pontjában az „adótárgy esetében” szövegrész helyébe az „adótárgy (épület, épületrész, telek) esetében” szöveg;

2. 52. § 9. pontjában az „a belmagasság legalább” szövegrész helyébe az „a belmagasság – a padlószint (járófelület) és az afelett levő épületszerkezet (födém, tetőszerkezet) vagy álmennyezet közti távolság – legalább” szöveg;
 3. 52. § 31. pont a) alpontjában az „az adóalany olyan állandó üzleti létesítménye” szövegrész helyébe az „az adóalany olyan állandó üzleti létesítménye (ingatlana)” szövegrész, a „szélerőművet (szélkereket)” szövegrész helyébe a „szélerőművet (szélkereket), napelem-erőművet” szöveg;
- lép.

14. A gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény módosítása

- 108. §** A gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: Gjt.) „Az adó megállapítása és kezelése” alcíme a következő 9/A. §-sal egészül ki:
- „9/A. § Az önkormányzati adóhatóságnak nem kell határozatot hoznia, ha az adóalany az adóévben – az 5. § valamely rendelkezése alapján – mentes az adó alól. Az önkormányzati adóhatóság az adóévi adómentesség tényét a nyilvántartásában rögzíti.”
- 109. §** A Gjt. 18. § 10. pontjában az „az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény” szövegrész helyébe az „az állam, a helyi önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat és az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény” szöveg lép.

IV. FEJEZET

EGYES ÁGAZATI ADÓTÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSA

15. Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról szóló 2006. évi LIX. törvény módosítása

- 110. §** (1) Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról szóló 2006. évi LIX. törvény (a továbbiakban: Különadó törvény) 4/A. §-a a következő (14)–(19) bekezdéssel egészül ki:
- „(14) Az adózó az (1)–(13) és a (38)–(39) bekezdés alapján megállapított fizetendő különadó összegét választása szerint – adóvisszatartás formájában – csökkentheti az általa a (16) bekezdésben meghatározott kedvezményezett célra nyújtott támogatás összegével, ha a támogatás alapján jogosult lenne a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tao. törvény) szerinti adókedvezményre, azonban az adócsökkentés alapjául szolgáló támogatási összeget a társasági adó terhére adókedvezményként még nem vette igénybe. A kiegészítő sportfejlesztési támogatás címén megfizetett összeget az adózó adócsökkentésként nem érvényesítheti.
- (15) A (14) bekezdés szerint igénybe vett adócsökkentés összege nem haladhatja meg az (1)–(13) és a (38)–(39) bekezdés alapján megállapított fizetendő különadó 50 százalékát.
- (16) A (14) bekezdés alkalmazásában kedvezményezett célnak minősül a látvány-csapatsport Tao. törvény
- a) 22/C. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott valamennyi jogcím támogatása azzal, hogy a Tao. törvény 22/C. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontjában meghatározott támogatások esetében a korlátozott mértékű gazdasági célú létesítmények,
 - b) 22/C. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott valamennyi jogcím támogatása azzal, hogy e támogatások esetében kizárólag a hivatásos sportolót nem foglalkoztató amatőr sportszervezetek, valamint a Tao. törvény 22/C. § (1) bekezdés b) pont bd) alpontjában meghatározott támogatások esetében a korlátozott mértékű gazdasági célú létesítmények,
 - c) 22/C. § (1) bekezdés c) pont ca), cc), cd) alpontjában meghatározott jogcímekek támogatása, és a Tao. törvény 22/C. § (1) bekezdés c) pont cb) alpontjában meghatározott jogcím támogatása azzal, hogy a hivatásos sportszervezetek sportinfrastruktúrához kapcsolódó támogatása esetében a korlátozott mértékű gazdasági célú létesítmények,
 - d) 22/C. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott valamennyi jogcím támogatása azzal, hogy e támogatások esetében kizárólag a hivatásos sportolót nem foglalkoztató közhasznú alapítvány, valamint a Tao. törvény 22/C. § (1) bekezdés d) pont dc) alpontjában meghatározott támogatások esetében a korlátozott mértékű gazdasági célú létesítmények,

e) 22/C. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott valamennyi jogcím támogatása.

(17) Amennyiben az adózó a kedvezményezett célra nyújtott támogatás összegére tekintettel a (14) bekezdés szerinti adócsökkentést érvényesíti, akkor a továbbiakban az adócsökkentésként figyelembe vett támogatás összegére a társasági adó terhére adókedvezményt nem vehet igénybe.

(18) A (14) bekezdés szerinti adócsökkentés érvényesítésének – a Tao. törvény rendelkezéseitől eltérően – nem feltétele a kiegészítő sportfejlesztési támogatás megfizetése. Az adócsökkentés érvényesítése esetén az alapjául szolgáló támogatási összeghez kapcsolódóan valamely korábbi üzleti évben megfizetett kiegészítő sportfejlesztési támogatás ráfordításként elszámolt összege az érintett üzleti év társaságiadó-alapjának megállapításakor a vállalkozási tevékenység érdekében felmerült ráfordításnak minősül.

(19) Ha az adózó az adócsökkentés érvényesítését megelőző valamelyik üzleti év adózás előtti eredményének terhére számolta el ráfordításként az adócsökkentés alapjául szolgáló támogatási összeget, akkor – a társasági adóban már keletkezett adóelőny utólagos megfizetése céljából – a támogatás nyújtása és az adócsökkentés elszámolása üzleti éveire vonatkozó társasági adó adóalapjának megállapításakor úgy kell eljárnia (az adózás előtti eredmény módosítása révén), mintha a támogatást az adócsökkentés üzleti évében számolta volna el ráfordításként. Ilyen esetben az adózó az adócsökkentés érvényesítését tartalmazó adóbevallás benyújtását követő 30 napon belül köteles az érintett üzleti évre (adóévre) vonatkozó társaságiadó-bevallását – a (18) bekezdésben foglaltakat is figyelembe véve – módosítani. A módosítás során az adózó egyebekben az önellenőrzésre irányadó rendelkezéseket alkalmazza azzal az eltéréssel, hogy az önellenőrzési pótléket a késedelmi pótléknak megfelelő mértékkel állapítja meg.”

(2) A Különadó törvény 4/A. § (38) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(38) A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) szerinti önkéntes intézményvédelmi alaphoz vagy kötelező intézményvédelmi szervezethez csatlakozott hitelintézet csökkentheti az (1)–(7) bekezdés szerint fizetendő különadó összegét az önkéntes intézményvédelmi alapba vagy a kötelező intézményvédelmi szervezetbe az adóévben befizetett összeggel, ha az önkéntes intézményvédelmi alap vagy a kötelező intézményvédelmi szervezet és tagjai – ide nem értve a magyar állam kizárólagos tulajdonában álló tagokat – együttesen megfelelnek a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 575/2013/EU rendelet) 113. cikk (7) bekezdése szerinti követelményeknek. A különadó megfizetése alól e bekezdés szerint mentesülő összeg kizárólag az önkéntes intézményvédelmi alap vagy kötelező intézményvédelmi szervezet létesítő okiratában meghatározott intézményvédelmi célokra használható fel.”

111. § A Különadó törvény 7. §-a a következő 1. ponttal egészül ki:
(E törvény alkalmazásában)

„1. korlátozott mértékű gazdasági célú létesítmény: olyan létesítmény, amely esetén a gazdasági tevékenységre allokált éves kapacitás nem haladja meg a létesítmény tényleges teljes éves kapacitásának húsz százalékát;”

112. § A Különadó törvény a következő 15. §-sal egészül ki:

„15. § A 4/A. § (14)–(19) bekezdésének rendelkezéseit az adózó 2017. adóév vonatkozásában választása szerint alkalmazza, azzal, hogy e választás esetén az adózó a 2017. adóévre vonatkozóan már benyújtott adóbevallását 2017. szeptember 10-éig pótlékmentesen önellenőrzi.”

113. § A Különadó törvény 7. § 22. pontjában a „Tao. tv.” szövegrész helyébe a „Tao. törvény” szöveg lép.

V. FEJEZET ILLETÉKEK

16. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosítása

114. § Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 21. § (2) bekezdés helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) Magánszemély vagyonszerző esetén az illeték alapja
a) lakástulajdonok cseréjekor az elcserélt lakástulajdonok

b) lakástulajdon vásárlásakor, ha a vevő a másik lakástulajdonát a vásárlást megelőző vagy azt követő egy éven belül eladja, a vásárolt és az eladott lakástulajdon – terhekkel nem csökkentett – forgalmi értékének különbözete. E bekezdés alkalmazásában nem minősül tehernek a lakástulajdonhoz kapcsolódó haszonélvezet, használat joga.”

- 115. §** Az Itv. 21. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(6) Ha a (2) és a (4) bekezdésben, valamint a 26. § (1) bekezdés y) pontjában említett esetekben a magánszemély legkésőbb a lakásvásárlás illetékkiszabásra történő bejelentéséig
a) nyilatkozik, hogy a lakásvásárlását követő egy éven belül a másik lakástulajdonát értékesíti és
b) kéri, hogy az állami adóhatóság a vagyonszerzés után járó illetéket – az eladott lakás forgalmi értékétől függően – a (2) bekezdés vagy a 26. § (1) bekezdés y) pontja alkalmazásával állapítsa meg,
akkor az állami adóhatóság a vásárolt lakás forgalmi értékét megállapítja, az illetékkiszabási eljárást – döntés közlése nélkül – felfüggeszti. Ha a magánszemély az (5) bekezdésben foglaltak szerint igazolja, hogy a lakásvásárlást követő egy éven belül a másik lakástulajdonát eladta, az állami adóhatóság a felfüggesztett eljárást – külön döntés meghozatala nélkül – folytatja és a (2) bekezdésben vagy a 26. § (1) bekezdés y) pontjában foglaltak szerint állapítja meg a fizetendő illeték összegét. Ha a magánszemély a lakásvásárlást követő 13. hónap utolsó napjáig a másik lakástulajdona értékesítésének tényét – az (5) bekezdésben foglaltak szerint – nem igazolja, az állami adóhatóság a vásárolt lakás forgalmi értéke után illetéket, továbbá – ezzel egyidejűleg – az illeték összege után, a magánszemély nyilatkozata benyújtásának napjától a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresével számított pótilletéket szab ki. A pótilletéket az adózás rendjéről szóló törvény szerinti késedelmi pótlék számításával azonos módon kell számítani.”
- 116. §** Az Itv. 23/A. §-a a következő (9) bekezdéssel egészül ki:
„(9) Nem lehet a (6) bekezdés szerinti illetékkülönbözet kétszeresét előírni, ha a pénzügyi lízinget folytató vállalkozó igazolja, hogy a pénzügyi lízingbeadásról szóló szerződés azért nem ment teljesedésbe, mert a lízingbevevő meghalt, jogutód nélkül megszűnt, vagy a szerződés a lízingbevevő lízingszerződésből eredő fizetési kötelezettségének elmulasztása miatt szűnt meg.”
- 117. §** Az Itv. 26. § (19) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(19) Az (1) bekezdés y) pontja szerinti illetékmentességet:
a) ha a magánszemély egy éven belül több lakástulajdont cserél, vásárol, illetve értékesít, akként kell alkalmazni, hogy minden egyes lakáscserével, lakásvásárlással szemben – a szerzést közvetlenül megelőző vagy követő, azonos jogcímű – egyetlen értékesítést lehet figyelembe venni,
b) a lakástulajdonhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog magánszemélyek általi megszerzésekor is megfelelően alkalmazni kell,
c) a 21. § (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével kell alkalmazni,
azzal, hogy az (1) bekezdés y) pontja szerinti mentesség és e bekezdés alkalmazásában nem minősül tehernek a lakástulajdonhoz kapcsolódó haszonélvezet, használat joga.”
- 118. §** Az Itv. 69. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„69. § (1) A forgalmi értéket az állami adóhatóság állapítja meg. Ha az értéket ítélet állapította meg, azt az állami adóhatóság nem bírálhatja felül.
(2) A vagyonszerző a forgalmi értékről nyilatkozhat.
(3) Az állami adóhatóság a forgalmi értéket elsősorban az összehasonlító értékadatok alapján állapítja meg, de – összehasonlító értékadatok hiányában – más érték meghatározó módszert (nettó pótlási költség alapú értékbecslés, hozamszámításon alapuló értékbecslés stb.) is alkalmazhat.
(4) Az állami adóhatóság a forgalmi érték megállapítása során a vagyonszerző nyilatkozatát figyelembe veheti, szükség esetén helyszíni szemlét tarthat, külső szakértőt vonhat be, továbbá felhasználhatja az ingatlan energiatanúsítványában foglalt adatokat.
(5) Az állami adóhatóság az összehasonlító értékadatok kimunkálása érdekében nyilvántartást vezet az illetékkiszabásra bejelentett visszerthes ügylethez kapcsolódó illetékkötelezettség keletkezésének napjáról, az ügylet tárgyát képező ingatlan vételáráról, vételártól eltérő forgalmi érték esetén a forgalmi értékéről, címéről, helyrajzi számáról, fajtájáról, rendeltetéséről (pl.: lakás, garázs, üzlet, szálloda, iroda, gyár, üzemcsarnok, műhely, termőföld, telek) ismert fizikai jellemzőiről (pl.: alapterület, falazat, építés éve, felújítás ténye, állag).

(6) A forgalmi érték megállapítása során az (5) bekezdés szerinti nyilvántartásból azon ingatlan – 2 évnél nem régebbi – forgalmi értéke használható fel összehasonlító értékadatként, mely a településrészen található és az értékelendő ingatlannal azonos fajtájú, rendeltetésű. Ilyen ingatlan hiányában a település más részén vagy hasonló adottságú más településen, településrészen lévő, azonos fajtájú, rendeltetésű ingatlan forgalmi értéke is felhasználható.

(7) Ingó szerzése esetén az azonos rendeltetésű ingódolog kereskedelmi, piaci árát kell figyelembe venni.

(8) A vagyoni értékű jog forgalmi értékének a 72. § alapján számított értéket kell tekinteni.”

119. § Az Itv. 91. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Az (1)–(4) bekezdésben említett bejelentési kötelezettség – a 17. § (1) bekezdés c), k), l), m), p), r), s) pontja alá eső ügylet, továbbá a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló törvény szerinti földhasználat ingyenes megszerzése, valamint a 26. § (1) bekezdés g), h), o) pontja és a 26. § (1a) bekezdés e) pontja alá eső ügylet kivételével – az illetékmentes vagyonszerzésre is vonatkozik.”

120. § Az Itv. a következő 99/P. §-sal egészül ki:

„99/P. § A 17. § (1) bekezdés h) pontjának, a 26. § (1a) bekezdés e) pontjának, a 78. § (1) bekezdésének és a 91. § (5) bekezdésének az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított rendelkezését a hatálybalépése napján az állami adóhatóság által jogerősen még el nem bírált illetékügyekben is alkalmazni kell.”

121. § Az Itv. 102. § (1) bekezdés h) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E törvény alkalmazásában)

„h) *gazdálkodó szervezet*: a gazdasági társaság, az európai részvénytársaság, az egyesülés, az európai gazdasági egyesülés, az európai területi társulás, a szövetség, a lakásszövetkezet, az európai szövetséget, a vízgazdálkodási társulat, az erdőbirtokossági társulat, az állami vállalat, az egyéb állami gazdálkodó szerv, az egyes jogi személyek vállalata, a végrehajtói iroda, a közjegyzői iroda, az ügyvédi iroda, a szabadalmi ügyvivői iroda, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, a magánnyugdíjpénztár, az egyéni cég, továbbá az egyéni vállalkozó, továbbá az ezeknek megfelelő külföldi jogalany;”

122. § Az Itv. 103. §-a a következő (6)–(7) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A 26. § (1) bekezdés i) és r) pontja az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendelet (HL L 352., 2013. 12.24., 1.o.) hatálya alá tartozó támogatást tartalmaz.

(7) A 26. § (1) bekezdés i) és r) pontja az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal való összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187, 2014.6.26.) hatálya alá tartozó támogatást tartalmaz.”

123. § Az Itv.

1. 17. § (1) bekezdés h) pontjában a „földhasználat megszerzése” szövegrész helyébe a „földhasználat megszerzése, és annak megszüntetésével bekövetkező vagyonszerzés” szöveg;
2. 20. § (1) bekezdésében az „alapított haszonélvezet, használat” szövegrész helyébe az „alapított, ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett haszonélvezet, használat” szöveg;
3. 26. § (1a) bekezdés e) pontjában a „megszerzése” szövegrész helyébe a „megszerzése, és annak megszüntetésével bekövetkező vagyonszerzés” szöveg;
4. 26. § (16) bekezdés b) pontjában a „87. és 88. cikke alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló 2008. augusztus 6-i 800/2008/EK bizottsági rendelet (általános csoportmentességi rendelet – HL L 214/3., 2008.8.9.) szerinti regionális beruházási támogatásnak” szövegrész helyébe a „107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet 55. cikke szerinti, sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatásnak (a továbbiakban: sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatás)” szöveg;
5. 26. § (17) bekezdésében a „regionális beruházási” szövegrész helyébe a „sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott” szöveg;

6. 26. § (18a) bekezdésében a „vállalásáról” szövegrész helyébe a „fennállásáról és vállalásáról” szöveg;
7. 33. § (2) bekezdés 48. pontjában a „bejegyzése” szövegrész helyébe a „bejegyzése, döntése” szöveg;
8. 33. § (2) bekezdés 57. pontjában a „népi iparművészeti” szövegrész helyébe a „népművészeti és népi iparművészeti” szöveg;
9. 78. § (1) bekezdésében az „a 26. § (1) bekezdése alapján” szövegrész helyébe az „a 26. § (1) és (1a) bekezdése alapján” szöveg; az „y) pontjai” szövegrész helyébe az „y) pontjai, valamint a 26. § (1a) bekezdés a)–d) pontjai” szöveg

lép.

124. § Hatályát veszti az Itv.

1. 11. § (2) bekezdésében „Az ilyen ajándékozást a 17. § (1) bekezdés c), k), l), m), p), r), s) pontja alá eső ügyletek kivételével az állami adóhatósághoz 30 napon belül be kell jelenteni. A bejelentésre a 91. § az irányadó.” szövegrész;
2. 33. § (2) bekezdés 44. pontjában az „a kincstár által” szövegrész;
3. 70–71. §-a;
4. Melléklete IV. Címének 2. pontjában az „– az elektronikus úton benyújtott adóbevallások kivételével –” szövegrész.

17. A pénzügyi tranzakciós illetékről szóló 2012. évi CXVI. törvény módosítása

125. § A pénzügyi tranzakciós illetékről szóló 2012. évi CXVI. törvény 3. § (4) bekezdés b) pont 2. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az (1) és (2) bekezdéstől eltérően nem keletkeztet pénzügyi tranzakciós illetékfizetési kötelezettséget

b) az ügyfélszámlán vagy a befektetési szolgáltatással kapcsolatban egyéb számlán végrehajtott fizetési művelet, ideértve a fizetési számla és az ügyfélszámla között végrehajtott fizetési műveletet abban az esetben, ha]

„2. a pénzforgalmi szolgáltató és a befektetési szolgáltatást nyújtó fél ugyanazon, a Hpt. szerinti önkéntes intézményvédelmi alap, vagy a Hpt. szerinti kötelező intézményvédelmi szervezet tagja,”

(feltéve mindkét esetben, hogy a fizető fél, valamint a kedvezményezett személye megegyezik,)

VI. FEJEZET

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAIT MEGILLETŐ EGYES BEFIZETÉSEKET ÉRINTŐ MÓDOSÍTÁSOK

18. A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény módosítása

126. § A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény

1. 19. § (4) bekezdésében a „havi összege 7110 forint (napi összege 237 forint)” szövegrész helyébe a „havi összege 7320 forint (napi összege 244 forint)” szöveg,
2. 26. § (5) bekezdésében a „havonta 5790 forint” szövegrész helyébe a „havonta 7320 forint” szöveg,
3. 38. § (1) bekezdésében a „(4)” szövegrész helyébe az „(5)” szöveg

lép.

19. Az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény módosítása

127. § Az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Eho tv.) 3. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Mentés a százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás alól az a jövedelem, amelyet a közérdekű nyugdíjas szövetkezet öregségi nyugdíjban részesülő tagja a szövetkezet tevékenységében kifejtett személyes közreműködésének ellenértékéül a közérdekű nyugdíjas szövetkezettől szerzett.”

- 128. §** Az Eho tv. Eljárási szabályok alcíme a következő 11/D. §-sal egészül ki:
 „11/D. § Az egészségügyi hozzájárulás mértékének változása esetén a hozzájárulás fizetésére kötelezett a megváltozott hozzájárulás mértékét arra a hónapra, adóévre vonatkozóan bevallott jövedelmekre alkalmazza először, amely hónapban, adóévben a megváltozott egészségügyi hozzájárulás mértéke hatályba lép.”
- 129. §** Hatályát veszti az Eho tv.
 1. 3. § (3) bekezdés e) pontja,
 2. 11. § (3) és (4) bekezdése.

**20. Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló
 2011. évi CLVI. törvény módosítása**

- 130. §** (1) Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény (a továbbiakban: Eat.) 456. § (4) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[(4) Az egyszerűsített vállalkozói adó alanyának minősülő egyéni vállalkozót saját maga után terhelő adó alapja az egyszerűsített vállalkozói adó alapjának 4 százaléka, ha]
 „a) az adóalap megállapításának különös szabályai alkalmazása alól legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyára, a nemzeti köznevelésről szóló törvény, valamint a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény szerinti közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben, az Európai Gazdasági Térség tagállamában vagy Svájcban közép- vagy felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytatott tanulmányaira tekintettel mentesül, vagy”
- (2) Az Eat. 456. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:
 „(5) A (4) bekezdés a) pontjában az Európai Gazdasági Térség tagállamában vagy Svájcban közép- vagy felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytatott tanulmányokat a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 195/1997. (XI. 5.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Tbj. vhr.) 7/B. §-a szerint kell igazolni.”
- 131. §** (1) Az Eat. 458. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(5) A kifizető a tagjával (ideértve az egyházi szolgálati viszonyban álló egyházi személyt is) fennálló jogviszonya alapján öt terhelő adó alapjának, a nem eva adóalany egyéni vállalkozó az öt saját maga után terhelő adó alapjának megállapításakor az adóalap megállapításának különös szabályai hatálya alá tartozó esetben – az (1)–(4) bekezdésben meghatározottakon túlmenően – nem veszi számításba a hónapnak azt a napját, amelyen tagja, illetőleg az egyéni vállalkozó legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban áll, vagy a nemzeti köznevelésről szóló törvény, valamint a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény szerinti közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben, az Európai Gazdasági Térség tagállamában vagy Svájcban közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytat tanulmányokat. Az egyidejűleg fennálló több munkaviszony esetében az egyes munkaviszonyokban előírt munkaidőt a heti legalább 36 órás foglalkoztatás megállapításánál össze kell adni.”
- (2) Az Eat. 458. §-a a következő (5b) bekezdéssel egészül ki:
 „(5b) Az (5) bekezdésben az Európai Gazdasági Térség tagállamában vagy Svájcban közép- vagy felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytatott tanulmányokat a Tbj. vhr. 7/B. §-a szerint kell igazolni.”
- 132. §** Az Eat. IX. fejezete a következő 467/K. §-sal egészül ki:
 „467/K. § Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított 456. § (4) bekezdés a) pontja és a 458. § (5) bekezdése 2011. november 26-ától visszamenőlegesen is alkalmazható.”
- 133. §** Az Eat. IX. fejezete a következő 467/L. §-sal egészül ki:
 „467/L. § Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2016. évi CXXV. törvénnyel megállapított 466. § 11. pontja az Art. szerinti elévülési időn belül visszamenőlegesen is alkalmazható.”
- 134. §** Az Eat.
 1. 462/C. § (2) bekezdésében az „évében, de legfeljebb” szövegrész helyébe az „évében, és legfeljebb” szöveg;
 2. 462/D. § (2) bekezdésében a „munkabér,” szövegrész helyébe a „munkabér, de legfeljebb” szöveg, az „és 100 ezer forint” szövegrész helyébe az „és legfeljebb 100 ezer forint” szöveg;

3. 462/D. § (3) bekezdésében az „és 100 ezer forint” szövegrész helyébe az „és legfeljebb 100 ezer forint” szöveg;
4. 462/E. § (2) bekezdésében az „évében, 100 ezer forint után” szövegrész helyébe az „évében, és legfeljebb 100 ezer forint után” szöveg
5. 462/H. § (1) bekezdésében a „társasági adóbevallás benyújtását követő hónaptól” szövegrész helyébe a „társasági adóbevallás benyújtását követő hónaptól – e hónapot az érvényesítésre nyitva álló időtartam első hónapjának tekintve –” szöveg lép.

VII. FEJEZET

ELJÁRÁSRENDET ÉRINTŐ TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSA

21. A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény módosítása

- 135. §** (1) A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény (a továbbiakban: Szftv.) 5. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A rendelkező nyilatkozat vagy a rendelkező nyilatkozat megtételére szolgáló elektronikus űrlap tartalmazza a kedvezményezett adószámát, illetve technikai számát. A borítékon vagy a rendelkező nyilatkozaton szerepelnie kell a magánszemély adóazonosító jelének is. A rendelkező nyilatkozatot tartalmazó borítékon feltüntethető a magánszemély neve és lakcíme is.”
- (2) Az Szftv. 5. § (3) bekezdésének b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A rendelkező nyilatkozatot a magánszemély a következő módokon juttathatja el az adóhatósághoz:)
„b) ha a munkáltató vállalja, a munkáltatója útján,”
- (3) Az Szftv. 5. § (3) bekezdésének e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A rendelkező nyilatkozatot a magánszemély a következő módokon juttathatja el az adóhatósághoz:)
„e) az a)–c) ponttól eltérően lezárt postai borítékban személyesen, postán vagy elektronikus űrlapként elektronikus úton.”
- 136. §** Az Szftv. 6/C. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(6) Az adóhatóság a 4. § (1) bekezdésében meghatározott kedvezményezett beszámolási kötelezettsége során az adóhatóság részére megküldött dokumentumok adataiból az átutalt, illetve köztartozásra visszatartott támogatás, a felhasznált vagy tartalékoltt támogatás, valamint a visszafizetendő támogatás összegét honlapján közzéteszi, továbbá a dokumentumokat és a (3) bekezdés szerinti kizáró határozatokat tartalmazó adatbázist elektronikus úton – az e célra kialakított számítógépes rendszeren keresztül – a társadalmi és civil kapcsolatok fejlesztéséért felelős miniszter által vezetett minisztérium rendelkezésére bocsátja, aki azokat a felhasználást követő év június 30. napjáig a civil szervezetekkel foglalkozó honlapján közzéteszi azzal, hogy azok e határidőtől számított egy évig, de legalább a következő év ezen adatainak nyilvánosságra hozataláig nem távolíthatók el.”
- 137. §** Az Szftv. a következő 8/E. §-al egészül ki:
„8/E. § E törvénynek az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított 3. § (3) bekezdését első alkalommal a 2017. évi rendelkező nyilatkozat szerinti felajánlásokkal összefüggő eljárásokban kell alkalmazni.”
- 138. §** Az Szftv. a következő 8/F. §-al egészül ki:
„8/F. § E törvénynek az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel módosított 5. § (2) bekezdését, a (3) bekezdés b) és e) pontját, valamint (5) bekezdését első alkalommal a 2018. évi rendelkező nyilatkozatnál kell alkalmazni.”
- 139. §** Az Szftv. a következő 8/G. §-al egészül ki:
„8/G. § E törvénynek az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel módosított 6/C. § (6) bekezdését első alkalommal a 2015. évben kiutalt összegekről benyújtott közleményekre vonatkozóan kell alkalmazni azzal, hogy az adóhatóság első alkalommal 2018. január 1-jét követően teszi közzé honlapján az adatokat, majd ezt követően az adatokat havonta frissíti.”

140. § Az Szftv. 3. § (3) bekezdésében az „a 100 forintot” szövegrész helyébe az „az 1000 forintot” szöveg lép.

141. § Hatályát veszti az Szftv.

1. 4. § (1) bekezdés d) pont 4. alpontja,
2. 5. § (5) bekezdésében az „adóazonosító jelével ellátott,” szövegrész.

22. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény módosítása

142. § Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 14. §-a a következő (10) bekezdéssel egészül ki:
„(10) Amennyiben e törvény vagy adótörvény alapján az állami adó- és vámhatóság az adózó kérelmére az adókötelezettség teljesítése körében az általános szabályoktól az adózó számára kedvező eltérést engedélyezhet, – ide nem értve a fizetési könnyítést és az adómérséklést – úgy a kérelemnek a jogszabályi feltételek teljesülése esetén is kizárólag abban az esetben lehet helyt adni, ha az adózó a kérelem benyújtása napján nem rendelkezik nettó adó tartozással.”

143. § Az Art. 16. § (3) bekezdése a következő r) ponttal egészül ki:

(Az állami adó- és vámhatósághoz be kell jelenteni az adózó:)

„r) a 17. § (1) bekezdés b) pontja szerint bejelentkező gazdasági társaság adózó külföldi pénzügyintézetnél vezetett valamennyi érvényes számlaszámát, a számlát vezető külföldi pénzügyintézet nevét, valamint a számla megnyitásának és lezárásának napját.”

144. § Az Art. 17. §-a a következő (3b) bekezdéssel egészül ki:

„(3b) Az (1) bekezdés b) pontja szerint bejelentkező gazdasági társaság adózó a bejelentkezés napjától számított 15 napon belül az állami adó- és vámhatósághoz írásban bejelenti a 16. § (3) bekezdés r) pontjában megjelölt adatokat.”

145. § Az Art. 24/C. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az állami adó- és vámhatóság az adószám megállapítását megtagadja, ha az adózó vezető tisztségviselője, cégvezetője, képviselőre jogosult tagja, vagy korlátozott felelősségű társaság, zártkörűen működő részvénytársaság esetében az 50 százalékot meghaladó mértékű szavazati joggal, vagy minősített többségű befolyással rendelkező tagja, részvényese, ilyen mértékű szavazati joggal, vagy minősített többségű befolyással rendelkező tag, részvényes hiányában bármely tagja vagy részvényese, egyszemélyes gazdasági társaság esetében a tag vagy részvényes (e § alkalmazásában a továbbiakban: tag, részvényes)

a) olyan, a 17. § (1) bekezdés b) pontja szerinti más adózó jelenlegi, vagy volt vezető tisztségviselője, cégvezetője, tagja, vagy részvényese, amely

aa) az adószám megállapítása iránti kérelem benyújtásának napján az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott, túlfizetéssel csökkentett, 180 napon keresztül folyamatosan fennálló, 5 millió forintot, a legnagyobb adóteljesítménnyel rendelkező adózók esetében 10 millió forintot meghaladó adó tartozással rendelkezik, feltéve, hogy a más adózóban fennálló vezető tisztségviselői, cégvezetői, tagi, vagy részvényesi jogviszony az adó tartozás folyamatos fennállásának 180. napját megelőző 360. napon, vagy azt követően bármelyik napon fennállt, vagy

ab) az adószám megállapítása iránti kérelem benyújtásának napját megelőző 5 éven belül az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott, túlfizetéssel csökkentett, 5 millió forintot, a legnagyobb adóteljesítménnyel rendelkező adózók esetében 10 millió forintot meghaladó adó tartozással jogutód nélkül szűnt meg, feltéve, hogy a más adózóban fennálló vezető tisztségviselői, cégvezetői, tagi vagy részvényesi jogviszony a felszámolás vagy a kényszerterelési eljárás kezdő napját megelőző 360. napon, illetve azt követően bármelyik nap fennállt, vagy

ac) adószámát az állami adóhatóság az adószám megállapítására irányuló kérelem benyújtásának napját megelőző 5 éven belül az adószám 24/A. § szerinti felfüggesztését követően, vagy a 24/B. § szerint, illetve a 24/D. § (2) bekezdésében, illetve a 24/F. § (6) bekezdésében felsorolt okból, az ott meghatározott eljárásban jogerősen törölte, feltéve, hogy a más adózóban fennálló vezető tisztségviselői, cégvezetői, tagi vagy részvényesi jogviszonya az adószám törlését kimondó jogerős határozat meghozatalának napján, vagy azt követően bármelyik nap fennállt,

b) az adószám megállapítása iránti kérelem benyújtásának napján az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott, túlfizetéssel csökkentett, 180 napon keresztül folyamatosan fennálló, 5 millió forintot, a legnagyobb adóteljesítménnyel rendelkező adózók esetében 10 millió forintot meghaladó adó tartozással rendelkezik, vagy

c) az adószám megállapítása iránti kérelem benyújtásának napján a vezető tisztségviselői pozíciótól, illetve e foglalkozástól jogerősen eltiltottnak minősül."

146. § Az Art. a 24/F. §-át követően a következő alcím címmel és 24/G–24/H. §-sal egészül ki:

„Adófizetési biztosíték

24/G. § (1) Az állami adó- és vámhatóság a 24/C. §-ban meghatározott eljárás keretében megvizsgálja, hogy az adószám megállapítását követően fennáll-e az adófizetési biztosíték előírásának (2) bekezdésben meghatározott valamely oka.

(2) Az állami adó- és vámhatóság az adószám megállapítását követően adófizetési biztosíték letételére kötelezi az adózót, ha az adózó vezető tisztségviselője, cégvezetője, képviselőre jogosult tagja, vagy korlátozott felelősségű társaság, zártkörűen működő részvénytársaság esetében az 50 százalékot meghaladó mértékű szavazati joggal, vagy minősített többségű befolyással rendelkező tagja, részvényese, egyszemélyes gazdasági társaság esetében a tag vagy részvényes (e § alkalmazásában a továbbiakban: tag, részvényes) olyan, a 17. § (1) bekezdés b) pontja szerinti más adózó volt vezető tisztségviselője, cégvezetője, tagja, vagy részvényese, amely az adószám megállapítása iránti kérelem benyújtásának napját megelőző 5 éven belül az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott, túlfizetéssel csökkentett, 1 millió forintot, a legnagyobb adóteljesítménnyel rendelkező adózók esetében 2 millió forintot meghaladó adótartozással jogutód nélkül szűnt meg, feltéve, hogy a más adózóban fennálló vezető tisztségviselői, cégvezetői, tagi vagy részvényesi jogviszony a felszámolás vagy a kényszerítési eljárás kezdő napját megelőző 360. napon, illetve azt követően bármelyik nap fennállt, és a 24/C. §-ban meghatározott eljárás megindításának időpontjáig az adótartozás a 35. § (2) bekezdés f) pontja alapján vagy egyéb úton nem térült meg.

(3) A (2) bekezdés alkalmazása szempontjából adótartozásnak minősül az adóhatóság által a csődeljárási és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 80. §-a szerint engedélyezett, valamint a bejelenteni mellőzött vagy lemondással érintett követelés is.

(4) Az adófizetési biztosíték összege az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott, túlfizetéssel csökkentett adótartozás összegének megfelelő összeg. Ha az adózó esetében több tényállás is megalapozza az adófizetési biztosíték megállapítását, az adófizetési biztosítékot a legmagasabb adótartozásnak megfelelő összegben kell meghatározni.

(5) Az adófizetési biztosíték letételére vonatkozó kötelezettségének az adózó

a) az állami adó- és vámhatóság erre a célra megnyitott elkülönített letéti számlájára történő egyösszegű befizetéssel, vagy

b) a kiállításától számított 12 hónapon keresztül érvényes, az előírt adófizetési biztosíték összegéről szóló, az állami adó- és vámhatóság mint kedvezményezett javára, a Magyar Nemzeti Bank nyilvántartásában szereplő, vagy az Európai Unió más tagállamában honos, bejegyzett pénzügyi intézmény, pénzforgalmi intézmény, befektetési vállalkozás által kiállított garancialevél benyújtásával

tehet eleget. A biztosíték befizetését vagy a bankgarancialevél benyújtását az adófizetési biztosíték letételére vonatkozó határozat kézbesítését követő 30 napon belül kell teljesíteni. A határidő elmulasztása esetén igazolási kérelem előterjesztésének nincs helye.

(6) Az adófizetési biztosíték (5) bekezdésben meghatározott teljesítési módjai közül az adózó szabadon választhat azzal, hogy a kötelezettség egy részének az állami adó- és vámhatóság számlájára történő befizetése, fennmaradó részének bankgarancia révén történő biztosítása nem lehetséges.

(7) Az állami adó- és vámhatóság a 24/B. § szerint jár el, azzal, hogy az adószám törlését elrendelő határozatot hirdetményi úton történő közlés mellőzésével közvetlenül az adózóval közli, ha az adózó az állami adó- és vámhatóság által előírt adófizetési biztosíték letétbe helyezési kötelezettségének az (5) bekezdésben meghatározott határidőben nem tett eleget.

(8) Az adófizetési biztosíték az adózó adótartozása megfizetésének 12 hónapon keresztül történő folyamatos és teljes összegű biztosítására szolgál. Ha az adófizetési biztosíték az adózó adótartozását csak részben egyenlíti ki, az adófizetési biztosíték összegét az adók esedékességének sorrendjében, azonos esedékességű közteher esetén a tartozás arányában kell elszámolni. Az állami adó- és vámhatóság, anélkül, hogy felszólítaná az adózót adótartozásának megfizetésére, a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel egyidejűleg elektronikus úton értesíti az adózót az adófizetési biztosíték teljes vagy részleges felhasználásáról.

(9) A (8) bekezdésben meghatározott értesítés kézbesítését követően az adózó az adófizetési biztosíték összegét haladéktalanul kiegészíti a (2) bekezdés alapján meghatározott összegre. A kiegészítés elmulasztása esetén az állami adó- és vámhatóság a 24/B. § szerint jár el, azzal, hogy az adószám törlését elrendelő határozatot hirdetményi

úton történő közlés mellőzésével közvetlenül az adózóval közli. Amennyiben az adózó az adószám törlését elrendelő határozat kiadmányozását követően, annak jogerőre emelkedéséig tesz eleget az adófizetési biztosíték kiegészítésére irányuló kötelezettségének, az állami adó- és vámhatóság a határozatot visszavonja.

(10) Az állami adó- és vámhatóság az (5) bekezdés a) pontja alapján befizetett adófizetési biztosítékot annak hiánytalan beérkezésétől számított 12 hónapig megőrzi, majd azt, vagy annak fennmaradó részét az adófizetési biztosíték letételére vonatkozó 12 hónapos időszak leteltét követő 30 napon belül visszafizeti az adózó részére, amennyiben nem dönt az adófizetési biztosíték teljes vagy részleges felhasználásáról. Az adófizetési biztosíték vagy fennmaradó részének visszafizetésének esedékességekor az állami adó- és vámhatóság értesítést küld az adófizetési biztosíték felhasználásáról. Az adózó a letett adófizetési biztosíték után nem jogosult kamatra.

(11) Az a vezető tisztségviselő, cégvezető, tag vagy részvényes, akire tekintettel az állami adó- és vámhatóság az adófizetési biztosítékot előírta, a határozat adózó által történt kézhezvételétől számított 8 napos jogvesztő határidőn belül a 24/C. § (4) bekezdése szerinti kimentési kérelmet terjeszthet elő. A kérelem elbírálására a 24/C. § (5)–(8) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

(12) Az adófizetési biztosíték kötelezettsége abban az esetben is fennáll, ha a biztosíték jogerős megállapítását követően a vezető tisztségviselő, cégvezető, tag, vagy részvényes személyében történt változás következtében az adófizetési biztosíték előírásának (2) bekezdésben meghatározott valamely oka már nem állapítható meg.

24/H. § (1) Az állami adó- és vámhatóság a 17. § (1) bekezdés b) pontja szerinti adózók vezető tisztségviselője, cégvezetője, képviselőre jogosult tagja, vagy a korlátolt felelősségű társaság, zártkörűen működő részvénytársaság esetében az 50 százalékot meghaladó mértékű szavazati joggal, vagy minősített többségű befolyással rendelkező tagja, részvényese, egyszemélyes gazdasági társaság esetében a tag vagy részvényes személyében történt változásról történt tudomásszerzést követően 30 napon belül megvizsgálja, hogy a változás miatt fennáll-e az adófizetési biztosíték előírásának a 24/G. § (2) bekezdésében meghatározott valamely oka.

(2) Az állami adó- és vámhatóság a személyi változás miatt adófizetési biztosítékot írhat elő, ennek során a 24/G. §-ban foglaltaknak megfelelően jár el."

147. § Az Art. 52. § (7) bekezdése a következő o) ponttal egészül ki:

(Az állami adó- és vámhatóság)

„o) megkeresésre tájékoztatja az AFE beszerzéséhez nyújtandó támogatás kezelő szervét arról, hogy az AFE üzembehelyezési folyamata sikeresen befejeződött.”

148. § Az Art. 55. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki:

„(8) Az állami adó- és vámhatóság a honlapján folyamatosan nyilvánosságra hozza azoknak az adózóknak a nevét (elnevezését), lakóhelyét, székhelyét, telephelyét, adószámát, akik áfabevallási kötelezettségüknek több mint két – egymást követő, a rá irányadó – bevallási időszakon keresztül nem tesznek eleget.”

149. § Az Art. 55/C. §-a a következő (7)–(12) bekezdéssel egészül ki:

„(7) Az állami adó- és vámhatóság adatot szolgáltat az állami támogatások európai uniós versenyszempontú vizsgálatáért felelős szervezet részére az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107–108. cikke alkalmazásában a halászati és akvakultúra-termékek előállításával, feldolgozásával és forgalmazásával foglalkozó vállalkozások számára nyújtott támogatások bizonyos fajtáinak a belső piaccal összeegyeztethetők nyilvánításáról szóló 2014. december 16-i 1388/2014/EU bizottsági rendelet hatálya alá tartozó, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatás igénybevételéről a 1388/2014/EU bizottsági rendelet 9. cikke szerinti közzététel céljából, feltéve, hogy az adózó által érvényesített kedvezmény összege jogcímenként a 30 000 eurónak megfelelő forintösszeget meghaladja.

(8) A (7) bekezdés szerinti adatszolgáltatást havi gyakoriságú adóbevallás benyújtására kötelezett adózók esetén az adóévet követő év március 15-éig, éves adóbevallás benyújtására kötelezett adózók esetén a bevallás benyújtásának határidejét követő szeptember 15-éig kell teljesíteni az alábbi adatokról:

a) az adózó neve, székhelye, adószáma,

b) az adózónak a 1388/2014/EU bizottsági rendelet I. melléklete szerinti típusa, amennyiben ez az adat rendelkezésre áll,

c) az adózó főtevékenysége a mindenkor hatályos TEÁOR-nomenklátúra szerint, egyéni vállalkozó esetén ÖVTJ-kódok szerint,

d) adóbevallás benyújtásának az esedékessége.

(9) A (7) bekezdés szerinti adatszolgáltatási kötelezettsége során az állami adó- és vámhatóság a következő sávok szerint adatot szolgáltat az igénybevett kedvezmény összegének támogatástartalmát illetően:

- a) a 0,03–0,2 millió eurónak megfelelő forintösszegű támogatástartalom;
- b) a 0,2 millió eurónak megfelelő forintösszeget meghaladó, de a 0,4 millió eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó támogatástartalom;
- c) a 0,4 millió eurónak megfelelő forintösszeget meghaladó, de a 0,6 millió eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó támogatástartalom;
- d) a 0,6 millió eurónak megfelelő forintösszeget meghaladó, de a 0,8 millió eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó támogatástartalom;
- e) a 0,8 millió eurónak megfelelő forintösszeget meghaladó támogatástartalom.

(10) Az állami adó- és vámhatóság adatot szolgáltat az állami támogatások európai uniós versenyszempontú vizsgálatáért felelős szervezet részére az SA.46672. számú bizottsági határozat, valamint a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény 112. § (1) bekezdés b) pontja és 113. § (1) bekezdése szerinti állami támogatás igénybevételéről az SA.46672. számú bizottsági határozat szerinti közzététel céljából, feltéve, hogy az adózó által érvényesített kedvezmény összege jogcímenként az 500 000 eurónak megfelelő forintösszeget meghaladja.

(11) A (10) bekezdés szerinti adatszolgáltatást az adóévet követő év március 15-éig kell teljesíteni az alábbi adatokról:

- a) az adózó neve, székhelye, adószáma,
- b) az adózónak a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló 2003. május 6-i 2003/361/EK bizottsági ajánlás szerinti típusa, amennyiben ez az adat rendelkezésre áll,
- c) az adózó főtevékenysége a mindenkor hatályos TEÁOR-nomenklatúra szerint, egyéni vállalkozó esetén ÖVTJ-kódok szerint,
- d) adóbevallás benyújtásának az esedékessége.

(12) A (7) bekezdés szerinti adatszolgáltatási kötelezettsége során az állami adó- és vámhatóság a következő sávok szerint adatot szolgáltat az igénybevett kedvezmény összegének támogatástartalmát illetően:

- a) a 0,5–1 millió eurónak megfelelő forintösszegű támogatástartalom;
- b) az 1 millió eurónak megfelelő forintösszeget meghaladó, de a 2 millió eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó támogatástartalom;
- c) a 2 millió eurónak megfelelő forintösszeget meghaladó, de az 5 millió eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó támogatástartalom;
- d) az 5 millió eurónak megfelelő forintösszeget meghaladó, de a 10 millió eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó támogatástartalom;
- e) a 10 millió eurónak megfelelő forintösszeget meghaladó, de a 30 millió eurónak megfelelő forintösszeget meg nem haladó támogatástartalom;
- f) a 30 millió eurónak megfelelő forintösszeget meghaladó támogatástartalom."

150. § Az Art. 120. §-a a következő (4b) bekezdéssel egészül ki:

„(4b) Ha a közigazgatási ügyben eljáró bíróság a hatóságot új eljárásra kötelezi, és ezzel a bírósági döntéssel szemben perújítási vagy felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, az adóhatóság az eljárást felfüggeszti.”

151. § Az Art. a következő 136/C. §-sal egészül ki:

„136/C. § (1) A fellebbezést a 136. § (4) bekezdésében foglaltaktól eltérően az adófizetési biztosíték letételére kötelező határozat (e § alkalmazásában határozat) közlésétől számított 8 napon belül lehet előterjeszteni. A határidő elmulasztása esetén igazolási kérelem előterjesztésének nincs helye.

(2) A 137. § (2) bekezdésében foglaltaktól eltérően, a határozattal szemben előterjesztett fellebbezést az ügy összes iratával a fellebbezés beérkezésének napjától számított 8 napon belül kell felterjeszteni a felettes szervhez.

(3) A határozat ellen benyújtott fellebbezés esetén a határozat elbírálására nyitva álló határidő 15 nap.

(4) A határozat ellen benyújtott fellebbezésnek az adófizetési biztosíték letételére nincs halasztó hatálya.”

152. § Az Art. 142. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Ha a korábbi ellenőrzés eredményeként határozatot hoztak, a határozat jogerőre emelkedésétől, ha pedig az ellenőrzés hatósági eljárás megindítása nélkül befejeződött, a befejezéstől számított egy éven túl olyan új határozat, amely az adókötelezettséget, az adó alapját, az adó összegét, a költségvetési támogatás alapját és összegét az adózó terhére változtatja meg, még akkor sem hozható, ha az alapeljárásban hozott határozatot

a felettes adóhatóság megsemmisítette és új eljárás lefolytatását rendelte el, vagy a határozatot az elsőfokú adóhatóság visszavonta. Ha az új határozat meghozatalát ellenőrzés (felüellenőrzés) előzi meg, és az ellenőrzésről (felüellenőrzésről) készült jegyzőkönyvet az egyéves időtartamon belül átadják vagy postára adják, az adózóra terhesebb megállapításokat tartalmazó határozat az egyéves időtartam leteltét követően is, de legkésőbb 18 hónapon belül hozható meg. Az egyéves időtartam vizsgálatánál az átadás és a postára adás tekintetében csak a 104. § (1) bekezdésében meghatározott, az ellenőrzés (felüellenőrzés) megállapításait tartalmazó jegyzőkönyv minősül ellenőrzésről (felüellenőrzésről) készült jegyzőkönyvnek.”

- 153. §** Az Art. 172. §-a a következő (20j) bekezdéssel egészül ki:
 „(20j) Az állami adó- és vámhatóság 600 ezer forintig terjedő mulasztási bírsággal sújthatja azt az adózót, aki a 16. § (3) bekezdés r) pontjában foglalt bejelentési kötelezettségét késedelmesen, hibásan, valótlan adattartalommal, hiányosan teljesíti vagy nem teljesíti.”
- 154. §** (1) Az Art. 175. §-a a következő (16) bekezdéssel egészül ki:
 „(16) Ha a belföldön gazdasági célú letelepedéssel, lakóhellyel vagy állandó tartózkodási hellyel nem rendelkező adóalany e törvény szerint központi elektronikus szolgáltató rendszeren keresztül történő elektronikus kapcsolattartásra egyébként nem kötelezett, választása szerint jogosult a 9. számú melléklet 2. címében szabályozott elektronikus levélcímen való kapcsolattartásra, azzal az eltéréssel, hogy az ehhez szükséges elektronikus levélcímét az állami adó- és vámhatósághoz (változás)bejelentési kötelezettsége teljesítésével valamint az erre vonatkozó kifejezett nyilatkozatával bejelenti.”
- (2) Az Art. 175. §-a a következő (19) bekezdéssel egészül ki:
 „(19) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben
 a) állapítsa meg a menedékes felügyeleti szolgáltatásra és a menedékes felügyeleti szolgáltató kijelölésére vonatkozó részletes szabályokat, valamint
 b) jelölje ki a menedékes felügyeleti szolgáltatót.”
- (3) Az Art. 175. §-a a következő (36) bekezdéssel egészül ki:
 „(36) Felhatalmazást kap az adópolitikáért felelős miniszter, hogy az adófizetési biztosíték megállapításával, teljesítésével és visszafizetésével, illetve felszabadításával kapcsolatos szabályokat rendeletben határozza meg.”
- 155. §** Az Art. 176/I. §-a a következő (2a)–(2f) bekezdéssel egészül ki:
 „(2a) A 230. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettség teljesítéséhez szükséges feltételek folyamatos biztosítása érdekében a Kormány jogosult rendeletben ideiglenes jelleggel – legfeljebb 2 éves időtartamban – menedékes felügyeleti szolgáltatót kijelölni az e törvény szerinti felügyeleti szolgáltatói feladatok ellátására, amennyiben az engedélyező hatóság arról tájékoztatja, hogy a felügyeleti szolgáltatói engedély kiadására a 230. § (1) bekezdésében foglalt határidőig nem kerülhet sor.
 (2b) Menedékes felügyeleti szolgáltatóként olyan személy vagy szervezet jelölhető ki, amely
 a) rendelkezik telephely biztonsági tanúsítvánnyal,
 b) folyamatosan rendelkezik magyarországi székhelyű, vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államban letelepedett biztosítónál legalább 1 000 000 000 forint összegű felelősségbiztosítással,
 c) informatikai rendszere érvényes tanúsítvánnyal rendelkezik a logikai, fizikai és adminisztratív védelmi intézkedéseinek, valamint külön jogszabályban foglalt informatikai követelményeknek való megfeleléséről, amelyet arra feljogosított független tanúsító szervezet adott ki,
 d) valamennyi 2000 fő lakosságszám feletti településen a felügyeleti szolgáltatói szerződésekkel kapcsolatos ügyintézési tevékenység ellátása érdekében ügyintézésre alkalmas ügyfélszolgálatot működtet,
 e) teljesíti a felügyeleti szolgáltatóra vonatkozó – jogszabályban meghatározott – hardver követelményeket, és
 f) az a)–e) pontban meghatározott feltételek fennállását az engedélyező hatóság felé legalább teljes bizonyító erejű magánokirattal igazolja.
 (2c) Ha a kijelölés időtartama alatt a menedékes felügyeleti szolgáltató kérelmére az engedélyező hatóság a menedékes felügyeleti szolgáltató részére felügyeleti szolgáltatói engedélyt ad ki, erről a körülményről az engedélyező hatóság az engedély kiadásával egyidejűleg tájékoztatja a Kormányt.
 (2d) A Kormány a (2c) bekezdés szerinti tájékoztatást követően haladéktalanul gondoskodik a menedékes felügyeleti szolgáltatót kijelölő kormányrendelet hatályon kívül helyezéséről.
 (2e) A menedékes felügyeleti szolgáltató e minőségét nem érinti, ha az engedélyező hatóság más – menedékes felügyeleti szolgáltatónak nem minősülő személy vagy szervezet – részére felügyeleti szolgáltatói engedélyt ad ki.”

(2f) A menedékes felügyeleti szolgáltatóra – e törvényben valamint e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban meghatározott kivétellel – a felügyeleti szolgáltatóra vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell. A menedékes felügyeleti szolgáltatót megilletik mindazon jogok, amelyek jogszabály alapján a felügyeleti szolgáltatót megilletik.”

- 156. §** Az Art. 178. § 25a. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(178. § E törvény és – ha törvény másként nem rendelkezik – az adóról szóló jogszabályok alkalmazásában)
 „25a. *székhelyszolgáltató*: az a személy, aki vagy amely üzletszerű gazdasági tevékenységként az adózó megbízásából gondoskodik az adózó üzleti és hivatalos iratainak munkaidőben történő átvételéről, érkeztetéséről, megőrzéséről, rendelkezésre tartásáról, valamint a székhellyel összefüggő kötelezettségek teljesítéséről, így különösen a cég székhelyéhez és a cégiratokhoz kapcsolódó hatósági kényszerintézkedések túséréséről.”
- 157. §** Az Art. X. fejezete a következő 181/D. §-al egészül ki:
 „181/D. § (1) A 176/l. § (2b) bekezdés d) pontja a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 15. cikk (2) bekezdésének való megfelelést szolgálja.
 (2) A 176/l. § (2b) bekezdés d) pontjának a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 15. cikk (7) bekezdése szerinti előzetes bejelentése megtörtént.”
- 158. §** (1) Az Art. 230. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezése lép:
 „(2) Az (1) bekezdéstől eltérően, 2017. december 1-ig mentesül az üzemeltető a 22/D. § (4) bekezdése szerinti adatszolgáltatási kötelezettség alól, ha a 22/D. § (6) bekezdése szerinti szerződést a felügyeleti szolgáltatóval 2017. július 31. napjáig megkötöi.”
- (2) Az Art. 230. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezése lép:
 „(3) Ha a 22/D. § (6) bekezdése szerinti szerződést az automataberendezés üzemeltetője a menedékes felügyeleti szolgáltatóval köti meg, a szerződést a menedékes felügyeleti szolgáltató e minőségének megszűnéséig
 a) az automataberendezés üzemeltetője – a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak abban az esetben szüntetheti meg rendes felmondással, ha a menedékes felügyeleti szolgáltató részére 24 havi – ha a szerződés megkötése óta legalább 12 hónap eltelt, abban az esetben 12 havi – felügyeleti szolgáltatói díj összegének megfelelő összeget megfizet;
 b) rendes felmondással nem szüntetheti meg.”
- (3) Az Art. 230. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezése lép:
 „(4) Az automata üzemeltetője mentesül a (3) bekezdés a) pontjában foglalt kötelezettség alól, ha a szerződés megkötését követően közokirattal vagy teljes bizonyító erejű magánokirattal igazolja, hogy az automataberendezés üzemeltetési tevékenységét megszüntette.”
- (4) Az Art. 230. §-a a következő (5)–(10) bekezdéssel egészül ki:
 „(5) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, 2017. december 1-jétől kizárólag AFE-val ellátott automataberendezés üzemeltethető.
 (6) Az (1) bekezdéstől eltérően, 2017. december 31-ig mentesül az üzemeltető a 22/D. § (4) bekezdése szerinti adatszolgáltatási kötelezettség alól, ha valamennyi felügyeleti szolgáltató – amennyiben van kijelölt menedékes felügyeleti szolgáltató, abban az esetben a menedékes felügyeleti szolgáltató is – nyilatkozik arról, hogy az automataberendezést – az automataberendezés műszaki adottságai miatt – nem képes AFE-val ellátni.
 (7) A (6) bekezdés szerinti automataberendezés 2017. december 31-ig üzemeltethető.
 (8) Az állami adó- és vámhatóság az üzemeltetőkkal való adategyeztetés céljából 2017. július 1. napjáig a menedékes felügyeleti szolgáltató részére átadja
 a) az automataberendezések üzemeltetőinek megnevezésére és adószámára,
 b) az automataberendezések regisztrációs számára és
 c) az automataberendezések üzemeltetési helyére vonatkozó adatot.
 (9) A (8) bekezdés szerinti adatok átadását követően az állami adó- és vámhatóság a változással érintett adatokat havonta – tárgyhot követő hónap 5. napjáig – átadja a menedékes felügyeleti szolgáltatónak.
 (10) A menedékes felügyeleti szolgáltató a (8)–(9) bekezdés szerinti adatszolgáltatás keretében kapott adatokat az üzemeltetővel kötött menedékes felügyeleti szolgáltatói szerződés megszűnésével törli.”

- 159. §** Az Art. a következő 233. §-sal egészül ki:
„233. § Az állami adó- és vámhatósághoz 2017. január 1-jét megelőzően adószám megállapítása érdekében bejelentkezett egyéni vállalkozó, valamint cégbejegyzésre kötelezett adózó, ha székhelyszolgáltatást vesz igénybe, és a székhelyszolgáltató személyében 2016. december 31-jét követően nem következett be változás, a székhelyszolgáltatónak az Art. 16. § (3) bekezdés b) pontjában meghatározott adatait 2017. szeptember 29-éig az állami adó- és vámhatósághoz bejelenti.”
- 160. §** Az Art. a következő 234. §-sal egészül ki:
„234. § E törvénynek az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.7.) megállapított 16. § (3) bekezdés r) pontja szerinti, 2018. január 1-jén érvényes külföldi számlaszámokat az adózó 2018. január 31-éig az állami adó- és vámhatósághoz írásban, formanyomtatványon bejelenti.”
- 161. §** Az Art. a következő 236. §-sal egészül ki:
„236. § (1) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, e törvénynek Módtv.7-tel megállapított rendelkezéseit kell alkalmazni a hatálybalépésekor jogerősen el nem bírált ügyekben, továbbá a hatálybalépést követően az azt megelőző időszakra teljesítendő, illetve esedékessé vált kötelezettségekre azzal, hogy ha a jogszabálysértés elkövetésének időpontjában hatályos rendelkezések az adózóra összességében kevésbé terhes bírság-, pótlékfeltételeket határoztak meg, a kötelezettségre legfeljebb az elkövetéskor hatályos törvényben meghatározott legmagasabb mérték alkalmazható.
(2) A Módtv.7-tel megállapított 142. § (1) bekezdésének rendelkezését a hatálybalépést követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
(3) A Módtv.7 által megállapított 6/C. § (4) bekezdésében meghatározott rendelkezést a hatálybalépést követően elkövetett mulasztások, illetve adókülönbezet megállapítása esetén kell alkalmazni.”
- 162. §** Az Art. 3. számú melléklete az 5. melléklet szerint módosul.
- 163. §** Az Art.
1. 6/C. § (4) bekezdésében az „illetve adóhiány megállapítás esetén” szövegrész helyébe az „illetve adókülönbezet megállapítása esetén” szöveg,
2. 6/I. § (1) bekezdésében az „illetve az adóhiány megállapításának (jegyzőkönyvezésének) időpontjában” szövegrész helyébe az „illetve az utólagos ellenőrzés megállapításairól szóló jegyzőkönyv keltének időpontjában” szöveg,
3. 24. § (2) bekezdésében a „bekezdésének c) pontja” szövegrész helyébe a „bekezdésének d) pontja” szöveg,
4. 24/A. § (8) bekezdésében, 24/B. § (7) bekezdésében a „bekezdés c) pontja” szövegrész helyébe a „bekezdés d) pontja” szöveg,
5. 24/C. § (6b) bekezdés b) pontjában a „megtett az akadály fennállásának” szövegrész helyébe a „megtett az akadály bekövetkezésének elkerülésére vagy fennállásának” szöveg,
6. 24/D. § (3) bekezdésében a „számított 8 napos” szövegrész helyébe a „számított 15 napos” szöveg,
7. 52. § (7) bekezdés a) pont aa) alpontjában az „egészségbiztosítási szerv, az állami” szövegrész helyébe az „egészségbiztosítási szerv, a Magyar Államkincstár, az állami” szöveg,
8. 52. § (7) bekezdés n) pontjában a „szervezetnek.” szövegrész helyébe a „szervezetnek,” szöveg,
9. 216. §-ában a „2017. július 1-jén” szövegrész helyébe a „2018. január 1-jén”, valamint a „2017. június 30-a” szövegrész helyébe a „2017. december 31-e” szöveg lép.
- 164. §** Hatályát veszti az Art.
1. 21. § (1) bekezdése,
2. 126. §-a,
3. 2. számú melléklet IV. pont B) alpontjában az „, illetve ettől az időponttól igényelheti” szövegrész.

23. A fémkereskedelemlről szóló 2013. évi CXL. törvény módosítása

- 165. §** A fémkereskedelemlről szóló 2013. évi CXL. törvény 14. §-a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:
„(3a) Az e törvényen alapuló kötelezettség vagy jogosultság csak adószám, vagy adóazonosító jel birtokában teljesíthető, illetve érvényesíthető.”

24. A közösség területére belépő, illetve a közösség területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről szóló, 2005. október 26-i 1889/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 2007. évi XLVIII. törvény módosítása

- 166. §** A Község területére belépő, illetve a Község területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről szóló, 2005. október 26-i 1889/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 2007. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Készpénztörvény) a következő 1/A. §-sal egészül ki:
„1/A. § Az e törvényben vagy a Rendeletben nem szabályozott eljárási kérdésekben a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvényben foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.”
- 167. §** A Készpénztörvény 2. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A Rendelet 3. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján a készpénz tulajdonosának teljes nevét és címét, c) pontja alapján a készpénz tervezett címzettjének teljes nevét és címét, e) pontja alapján a készpénz tervezett felhasználásának részletes leírását, valamint g) pontja alapján az alkalmazott szállítóeszköz fajtáját, gépjármű esetén a rendszámát kell megadni.”
- 168. §** A Készpénztörvény 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„3. § A vámhatóság a készpénzforgalom ellenőrzése érdekében, a Rendelet 3. cikkében meghatározott nyilatkozattételi kötelezettség teljesítésének ellenőrzése céljából vámellenőrzés keretében jogosult a természetes személyek, poggyászuk és szállítóeszközük ellenőrzésére.”
- 169. §** A Készpénztörvény 4. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) Ha a Rendelet 3. cikke szerint közölt vagy a 3. § alapján végzett ellenőrzés során szerzett adat pénzmosásra, terrorizmus finanszírozására, vagy a készpénz büntetendő cselekményből való származására utal, továbbá a készpénz származásának vizsgálata érdekében, a vámhatóság jogosult azt haladéktalanul a pénzügyi információs egységként működő hatóságnak továbbítani és a készpénz 80%-át 30 napig visszatartani.”
- 170. §** A Készpénztörvény 7. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„7. § Felhatalmazást kap az adópolitikáért felelős miniszter, hogy rendeletben szabályozza az Európai Unió területére belépő vagy azt elhagyó készpénz ellenőrzésének végrehajtását, annak részletes szabályait, valamint a kiszabott bírság bevételezésének rendjét.”
- 171. §** Hatályát veszti a Készpénztörvény
a) 1/A. §-a,
b) 3/A. §-a.

25. A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosítása

- 172. §** A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: NAV tv.) 13. § (2) bekezdése a következő l) ponttal egészül ki:
(A NAV)
„l) végzi az Európai Unió által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvényben meghatározott feladatokat.”
- 173. §** A NAV tv. 19/G. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:
„(3) Az állami adó- és vámhatóság vezetője az e törvény 18/E. §, 19/A. § (1) bekezdésében és 19/B. § (1) bekezdésében előírt felsőfokú iskolai végzettség követelménye alól egyedi ügyben, indokolt esetben felmentést adhat.”

- 174. §** A NAV tv. 33/S. § (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:
„(1) A kormánytisztviselő, a pénzügyőr, az ügykezelő a fegyelmi eljárás megindításától jogi képviselőt vehet igénybe. A jogi képviselő mellett vagy helyett a kormánytisztviselő, a pénzügyőr, az ügykezelő kérelmére a NAV-nál működő munkavállalói érdekképviseleti szervnek a részvételét, képviseleti jogának gyakorlását lehetővé kell tenni a fegyelmi eljárás során.
(2) A vizsgálat során a fegyelmi eljárás alá vont meghallgatását úgy kell kitűzni, hogy azon – a jogi képviselő személyének bejelentését követően – jogi képviselője, illetve – a kormánytisztviselő, a pénzügyőr, az ügykezelő ilyen irányú kérését követően – a NAV-nál működő munkavállalói érdekképviseleti szerv képviselője is jelen lehessen.”
- 175. §** A NAV tv. 36/C. § (1) bekezdése a következő c) ponttal egészül ki:
[36/C. § (1) A pénzügyőr a szolgálati feladatok ellátása céljából]
„c) a csomagküldemények jövedéki törvény szerinti ellenőrzése során azokat csomagátvizsgáló berendezéssel átvilágíthatja, szolgálati keresőkutyával vagy más alkalmas módon felbontás nélkül átvizsgálhatja.”
- 176. §** A NAV tv. III. Fejezete a következő alcímmel egészül ki:
„Létesítmény őrzés-védelmi intézkedés
37. § (1) A pénzügyőr által őrzött létesítményben az abban tartózkodók biztonsága érdekében a pénzügyőr a 36/A. § (1) bekezdésében és 36/B. § (2) bekezdésében rögzített intézkedéseken túl a (2) bekezdés szerinti intézkedésekre is jogosult. A létesítmény őrzés-védelmét ellátó szerv vezetője a pénzügyőr által őrzött létesítménybe való be- és kilépésre – a nem NAV kezelésében lévő létesítmény esetén az ott elhelyezett szerv vezetőjével egyetértésben –, illetve a képfelvétel készítésére a (2) bekezdés és a 78/B. § figyelembevételével szabályokat állapíthat meg.
(2) A pénzügyőr az általa őrzött létesítmény biztonsága érdekében az (1) bekezdésben megállapított szabályok szerint megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzon, illetve az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti, a létesítmény biztonsága érdekében technikai ellenőrzést alkalmazhat, elrendelheti a jogszerűen birtokban tartott veszélyes tárgyak kötelező letétbe helyezését, továbbá jogosult az általa őrzött létesítmény területére belépő vagy onnan kilépő személyt a csomagja tartalmának, járművének, szállítmányának, valamint szállítási okmányának bemutatására felhívni.”
- 177. §** A NAV tv. 46. § (1) bekezdése a következő i) ponttal egészül ki:
[46. § (1) A pénzügyőr – szolgálatának jogszerű teljesítése közben – löfegyverhasználatra jogosult:]
„i) a pénzügyőr által őrzött létesítmény ellen felfegyverkezve intézett támadás elhárítására.”
- 178. §** A NAV tv. 78. § (1) bekezdése a következő d) ponttal egészül ki:
[78. § (1) A NAV feladatainak ellátása céljából – az Art., a Vtv. és az egyéb adó- és vám jogszabályok rendelkezései alapján kezelt adókötelezettséggel, vámkötelezettséggel, adóigazgatási és vámigazgatási eljárással kapcsolatos adatokon, illetve a bűnüldözési adatokon kívül – kezeli még továbbá:]
„d) a NAV kezelésében lévő létesítménybe be- és kilépő személyek, illetve a 37. § (1) bekezdés alapján igazoltatott személyek személyes adatait, továbbá a beléptető rendszer működtetése során keletkezett adatokat az adat keletkezésétől számított legfeljebb egy évig.”
- 179. §** A NAV tv. 78. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
„(1a) A belépő személyek és a belépési adatbázis adatai bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújának észlelése esetén, továbbá megkeresés alapján a nyomozó hatóságnak, valamint a szabálysértés miatt eljáró hatóságnak és a szabálysértés miatt előkészítő eljárást folytató szervnek adhatók át.”
- 180. §** A NAV tv. V. Fejezete a következő 78/B. §-sal egészül ki:
„78/B. § A NAV kezelésében lévő létesítmény rendjének és jogszerű működésének védelme és az abban tartózkodók biztonsága érdekében a létesítmény területét határoló külső falakon, kapuknál és kerítésen, valamint a létesítmény folyosóin, ügyfélterében – az emberi méltóság védelme érdekében megfigyelés elől elzárt területeket kivéve – a NAV képfelvetőt helyezhet el és felvételt készíthet. A képfelvétel készítésének és az adatkezelésnek a tényéről, továbbá a képfelvető által megfigyelt területről a belépő személyek tájékoztatása érdekében figyelemfelhívó tájékoztatót kell elhelyezni. Az e § alapján készített, rögzített felvételre, illetve az abban szereplő személyes adatra a 36/O. § (3) bekezdését és a 36/P. § (1) bekezdését kell alkalmazni.”

- 181. §** (1) A NAV tv. 82/A. § (1) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:
[82/A. § (1) Felhatalmazást kap a kijelölt miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg:]
 „b) azon vagyontárgyak, magáncélú elérhetőséget biztosító telekommunikációs eszközök körét, amelyekre vonatkozóan, valamint a készpénz, készpénzt helyettesítő eszköz esetében azt az értékhatárt, amelyet meghaladóan a hivatásos állomány tagja és a kormánytisztviselő korlátozható abban, hogy azokat a szolgálati feladatok ellátása, illetve munkavégzés során magánál tartsa, valamint a korlátozás feltételeit, továbbá a magáncélú elérhetőséget biztosító telekommunikációs eszközök szolgálatellátás, illetve munkavégzés során történő használatának korlátozására vonatkozó szabályokat;”
- (2) A NAV tv. 82/A. § (1) bekezdés d) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:
[82/A. § (1) Felhatalmazást kap a kijelölt miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg:]
 „d) a pénzügyőrök tekintetében az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasság követelményeit, az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelmények felmérésének szabályait, az alkalmassági vizsgálatok fajtáit, a felmérést végző szervek, szervezetek kijelölését, az alkalmassági vizsgálatok eljárási rendjét, az egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági követelményeknek való meg nem feleléssel és a baleset, betegség szolgálati kötelemekkel való összefüggésének megállapításával kapcsolatos eljárást, a szolgálati lőfegyver ideiglenes bevonásának szabályait, valamint a NAV tisztjelöltjeinek egészségi és pszichikai alkalmassági vizsgálatával kapcsolatos szabályokat;”
- 182. §** A NAV tv.
- a) 13. § (2) bekezdés k) pontjában a „végrehajtásában.” szövegrész helyébe a „végrehajtásában,” szöveg,
 b) 18. § (1) bekezdésében a „13–25. §-a, 40. §-a,” szövegrész helyébe a „13–25. §-a, 29. § (6) bekezdés o) pontja, 40. §-a” szöveg,
 c) 36/C. § (1) bekezdés b) pontjában az „állomásokon.” szövegrész helyébe az „állomásokon,” szöveg,
 d) 36/K. § (1) bekezdésében az „áru” szövegrész helyébe a „dolog” szöveg,
 e) 36/K. § (2) bekezdésében az „Az áru” szövegrész helyébe az „A dolog” szöveg,
 f) 46. § (1) bekezdés h) pontjában az „elhárítására.” szövegrész helyébe az „elhárítására,” szöveg
 g) 78. § (1) bekezdés c) pontjában az „évig.” szövegrész helyébe az „évig,” szöveg lép.
- 183. §** Hatályát veszti a NAV tv.
- a) 33/U. § (8) bekezdésében, a 33/Y. § (3a) bekezdésében, a 34/A. § (5) bekezdésében, a 34/D. § (6) bekezdésében az „MKK, MRK képviselőjével vagy”,
 b) 34. § (3) bekezdésében az „, illetve az MKK, MRK” szövegrész, valamint
 c) 82. § b) pontja.

26. Az uniós vámjog végrehajtásáról szóló 2016. évi XIII. törvény módosítása

- 184. §** Az uniós vámjog végrehajtásáról szóló 2016. évi XIII. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 3. § 7. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
 „7. *vámhiány*: a keletkezett vámok és egyéb terhek és az annál kisebb összegben közölt vámok és egyéb terhek különbözete, továbbá a keletkezett, de nem közölt vámok és egyéb terhek összege, ha az nem abból eredt, hogy a vámhatóság jogszabályt sértett, vagy a rendelkezésre álló adatokat helytelenül értékelte, ide nem értve az ellenőrzés nélküli elfogadás esetét; a vámigazgatási bírság kiszabása szempontjából vámhiánynak minősül továbbá a szabályok be nem tartása miatt lefoglalt és elkobzott termékek esetében a keletkezett behozatali vámok és egyéb terhek összege, továbbá a 85. § (7) bekezdése alapján megállapított egyéb teher különbözete;”
- 185. §** A Vtv. 6. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(6) A 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Uniós Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2015. július 28-i 2446/2015/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (a továbbiakban: FJA) 6. cikk (2) bekezdésének kivételével – a (9) bekezdésre figyelemmel – valamennyi, gazdálkodónak nem minősülő személynek nyilvántartásba kell vetetnie magát azon esetekben, amikor a vámhatóságok előtt elektronikus úton vagy papíralapon vám-árnyilatkozatot, vagy a Vámkódex 22. cikke szerinti kérelmet nyújt be.”

- 186. §** (1) A Vtv. 20. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A vámjogi képviseletre vonatkozóan állandó meghatalmazás vagy megbízás is adható. A gazdálkodó által adott állandó meghatalmazás vagy megbízás a vámhatóság előtti eljárásban akkor érvényes, ha a képviselet tényét az ügyfél vagy a képviselője a vámhatóság által rendszeresített – a NAV honlapján közzétett – formanyomtatvány alkalmazásával papíralapon vagy elektronikusan jelenti be.”
- (2) A Vtv. 20. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
„(1a) Ha a vámjogi képviselet a Vámkódex 22. cikke szerinti kérelem benyújtására vonatkozik, akkor a képviseletet elektronikusan kell bejelenteni.”
- 187. §** A Vtv. 46. §-a a következő (3)–(6) bekezdéssel egészül ki:
„(3) Ha az áruátengedést követő ellenőrzéssel érintett személyt, az ellenőrzés tárgyát képező vámeljárások során közvetett képviselő képviselte a vámhatóság előtt, úgy az áruátengedést követő ellenőrzés során a közvetett képviselőt ugyanazon jogok illetik meg és kötelezettségek terhelik, mint az ellenőrzött személyt.
(4) Ha a közvetett vámjogi képviselet az áruátengedést követő ellenőrzésre is kiterjed, akkor a (3) bekezdésben leírtak abban az esetben is alkalmazandók.
(5) A (3) bekezdésben foglaltakra figyelemmel az (1) bekezdés szerinti értesítést valamennyi ügyfélnek egyidejűleg meg kell küldeni.
(6) Ha az áruátengedést követő ellenőrzés során az ügyfelek nyilatkozata egymásnak ellent mond, úgy a vámhatóság a nyilatkozatok, valamint a rendelkezésére álló egyéb bizonyítási eszközök segítségével tisztázza a tényállást.”
- 188. §** A Vtv. 49. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) Kérelemre indult eljárásban a felmerülő díjat – ha nemzetközi szerződés vagy jogszabály másképp nem rendelkezik – a kérelmezőnek kell megfizetnie. Hivatalból indult eljárások esetén felszámítható díjak megfizetésére az adott ügyben érintett személy köteles. Ha több személy érintett az adott eljárásban vagy az eljárást több személy kérelmezi, úgy a felmerülő díjakat érintett személyenként vagy kérelmezőnként külön-külön kell felszámítani.”
- 189. §** A Vtv. 23. alcíme helyébe a következő alcím lép:
„23. A Vámkódex 84. cikkéhez
55. § (1) Ha egyetemlegesség keretében több adós felel egyetlen vámtartozás megfizetéséért, akkor a (3) bekezdés kivételével a vámhatóság a teljesítést valamennyi érintett adóstól kéri oly módon, hogy a vám- és egyéb teher fizetési kötelezettségről szóló határozatot valamennyi érintett adós részére külön-külön, ugyanazon a napon, postai úton vagy adott esetben elektronikusan kell megküldeni.
(2) Ha a fizetésre kötelezett adósok közül az egyik teljesíti a közölt határozatban megállapított fizetési kötelezettséget, úgy a vámhatóság a teljesítésről és ez alapján a további fizetési kötelezettség megszűnéséről a többi adóst tájékoztatja.
(3) Az (1) bekezdés rendelkezéseit az FJA 6. cikk (2) bekezdésében szabályozott esetekben nem kell alkalmazni.”
- 190. §** A Vtv. VII. Fejezete a következő 23/A. alcímmel egészül ki:
„23/A. A Vámkódex 86. cikkéhez
56. § (1) A nem tarifális behozatali és kiviteli vámmentességeket a vámjogszabályok és a Magyarországon alkalmazandó nemzetközi szerződések határozzák meg.
(2) Ha az árukat az FJA 141. cikke szerinti cselekménnyel jelentik be, az egyidejűleg a vámmentesség iránti kérelemnek tekintendő. Ha a vámhatóság a bejelentést elfogadja, azt a vám-árunyilatkozat elfogadásával egyenértékűnek kell tekinteni.
(3) Ha a vámjogszabályok a nem tarifális vámmentességek alkalmazása vonatkozásában különleges felhatalmazást vagy engedélyt írnak elő, az engedélyt vagy a felhatalmazást a meghatározott feltételeket teljesítő személy részére lehet megadni.
(4) A (2) és a (3) bekezdést alkalmazni kell a kiviteli vámköteles áruk exportjára. Ezekben az esetekben elegendő a szóbeli bejelentés.
56/A. § (1) A vámmentességi rendelet 41. cikke alkalmazásában a harmadik országokból beutazó személyek által importált termékek után fizetendő hozzáadottérték-adó és jövedéki adó alóli mentesítésről szóló, 2007. december 20-i 2007/74/EK tanácsi irányelv rendelkezéseivel összhangban kiadott nemzeti jogszabály alatt az utasok személyi poggyászában importált termékek általános forgalmi adó és jövedéki adó mentességéről szóló törvényt kell érteni.

(2) A vámmentességi rendelet 107. cikke alapján a magán- és kereskedelmi gépjárművek és motorkerékpárok szabványos tartályaiban az Európai Unió vámterületére vámmentesen behozott üzemanyag Magyarország területén a vám és egyéb terhek megfizetése nélkül nem idegeníthető el.”

191. § A Vtv. 61. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) A garanciajegyek formájában nyújtott egyedi kötelezettségvállalás jóváhagyása esetén e szakasz rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy az engedély jogosultja az (1) bekezdésben meghatározott feltételeken túl írásban kötelezettséget vállal a vám eljárás jogosultja tekintetében felmerült tartozások megfizetésére.”

192. § A Vtv. 63. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) A vámhatóság az FJA 88. cikk (2) bekezdésében meghatározott esetben eltekint a vámtartozás közlésétől. Ebben az esetben a 3. § 7. ponttól eltérően nem keletkezik vámhiány”

193. § A Vtv.
a) 23. § (1) és (2) bekezdésében a „minősül,” szövegrész helyébe a „minősül többek között az az eset,” szöveg,
b) 24. §-ában az „akkor kerül sor, ha” szövegrész helyébe a „többek között akkor kerül sor, ha” szöveg,
c) 29. § (1) bekezdésében az „utólagos könyvelésbe vételére” szövegrész helyébe az „a közlésre” szöveg,
d) 60/B. § (6) bekezdésében a „(6) bekezdés” szövegrész helyébe az „(5) bekezdés” szöveg,
e) 99. §-ában az „árutovábbítás vám eljárás során vám-árnyilatkozatként használható.” szövegrész helyébe az „árutovábbítási vám eljárásban kizárólag a harmadik országból érkező szállítmányok érkeztetésekor fogadható el vám-árnyilatkozatként.” szöveg
lép.

194. § Hatályát veszti a Vtv.
a) 3. § 4. pontja,
b) 94. § (4) bekezdésében az „a kötelező képviselő meglétét és” szöveg,
c) 119. § (2) bekezdése.

VIII. FEJEZET

SZÁMVITELT ÉS KÖNYVVIZSGÁLATOT ÉRINTŐ MÓDOSÍTÁSOK

27. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény módosítása

195. § A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Szt.) 19. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:
„(3a) Amennyiben az adóhatósági ellenőrzés megállapítása a (3) bekezdés előírása alapján elszámolásra került, de azt a következő üzleti év(ek)ben, legkésőbb a mérlegkészítés időpontjáig az illetékes hatóság, bíróság jogerősen megváltoztatta, akkor ennek hatását a tárgyévre vonatkozóan kell elszámolni.”

196. § Az Szt. 45. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A támogatásonként, a véglegesen átvett pénzeszközönként, a térítés nélkül átvett eszközönként kimutatott halasztott bevételt a fejlesztés során megvalósított eszköz, az elengedett, valamint a harmadik személy által átvállalt kötelezettséghez kapcsolódó eszköz, illetve a térítés nélkül átvett eszköz (ideértve az ajándékként, a hagyatékként kapott, a többletként fellelt eszközöket is) 47–51. § szerint meghatározott bekerülési értékének, illetve bekerülési értéke arányos részének költségkénti, illetve ráfordításkénti elszámolásakor kell megszüntetni. Meg kell szüntetni a fejlesztési támogatás miatt kimutatott halasztott bevételt a visszafizetendő támogatás ráfordításkénti elszámolásakor is.”

197. § Az Szt. 47. §-a a következő (12) bekezdéssel egészül ki:
„(12) A származékos leszállítási ügyletek zárásakor az ügyletet az azonnali adásvétel szabályai szerint kell elszámolni. A származékos leszállítási ügylet keretében beszerzett eszközöket a bekerülés (beszerzés) napján valós értékre kell átértékelni az eszköz besorolásától függetlenül, minden esetben a pénzügyi műveletek egyéb bevételeivel, illetve a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaival szemben.”

- 198. §** Az Szt. 84. § (7) bekezdés j) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A pénzügyi műveletek egyéb bevételei között kell kimutatni:)
„j) ha a vállalkozó nem alkalmazza az 59/A–59/F. § szerinti valós értéken történő értékelést és az ügylet zárása a mérleg fordulónapjáig megtörtént, a kamat swap ügyletek kivételével a származékos ügyletek zárása időpontjában érvényes piaci árfolyam és kötési (határidős) árfolyam közötti – nyereségjellegű – különbözet teljes összegét, beleértve a származékos leszállítási ügylet keretében beszerzett eszközök bekerülés (beszerzés) napján valós értékre történő – 47. § (12) bekezdése szerinti – átértékelése miatt keletkező nyereségjellegű – különbözet összegét is, valamint az ügyletkez kapcsolódóan a 32. § (5) bekezdés a) pontja vagy a 44. § (5) bekezdés a) pontja szerint kimutatott elhatárolás megszüntetését;”
- 199. §** Az Szt. 85. § (3) bekezdés j) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai között kell kimutatni:)
„j) ha a vállalkozó nem alkalmazza az 59/A–59/F. § szerinti valós értéken történő értékelést és az ügylet zárása a mérleg fordulónapjáig megtörtént, a kamat swap ügyletek kivételével a származékos ügyletek zárása időpontjában érvényes piaci árfolyam és kötési (határidős) árfolyam közötti – veszteségjellegű – különbözet teljes összegét, beleértve a származékos leszállítási ügylet keretében beszerzett eszközök bekerülés (beszerzés) napján valós értékre történő – 47. § (12) bekezdése szerinti – átértékelése miatt keletkező veszteségjellegű – különbözet összegét is, valamint az ügyletkez kapcsolódóan a 32. § (5) bekezdés a) pontja vagy a 44. § (5) bekezdés a) pontja szerint kimutatott elhatárolás megszüntetését;”
- 200. §** Az Szt. 151. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(4) A mérlegképes könyvelői szakképesítéssel rendelkezők, valamint az okleveles könyvvizsgálói szakképesítéssel rendelkező nem kamarai tagok könyvviteli szolgáltatási tevékenysége engedélyezésének és az engedély visszavonásának, a könyvviteli szolgáltatás végzésére jogosultak nyilvántartásba vételének és a nyilvántartásból való törlésének, a 152/B. § szerinti bejelentésnek és a határon átnyúló könyvviteli szolgáltatást végzők nyilvántartásba vételének és a nyilvántartásból való törlésének, a nyilvántartásba vételt végző szervezet kijelölésének, a nyilvántartás vezetésének, valamint a nyilvántartásba vett személyek kötelező szakmai továbbképzésének, a továbbképzés ellenőrzésének, a továbbképzés szervezésére és lebonyolítására jelentkező szervezetek akkreditációs eljárásának, továbbá a továbbképzési programok és szakmai kiadványok kreditpont-minősítési eljárásának a részletes szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg, azzal, hogy az eljárások során méltányossági eljárásnak nincs helye.”
- 201. §** Az Szt. 152/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„152/A. § Az engedélyezési és nyilvántartásba vételi eljárásért, a nyilvántartásból való törlésért, a hatósági igazolvány pótlásával, cseréjével, és a nyilvántartásban szereplő adatok módosításával összefüggő eljárásért, valamint a tevékenység határon átnyúló jelleggel történő megkezdésének és folytatásának bejelentésével összefüggő eljárásért, továbbá a továbbképző szervezetek akkreditációs eljárásáért, a kreditpont-minősítési eljárásért, valamint szakmai szervezetként történő elismerésért igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni.”
- 202. §** Az Szt. 177. §-a a következő (65)–(67) bekezdéssel egészül ki:
„(65) Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított 3. § (9) bekezdés 11. pontját, 19. § (3a) bekezdését, 45. § (2) bekezdését, 47. § (12) bekezdését, 59/B. § (14) és (15) bekezdését, 84. § (7) bekezdés j) pontját, 85. § (3) bekezdés j) pontját először a 2018. évben induló üzleti évről készített beszámolóra kell alkalmazni.
(66) Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel megállapított 3. § (9) bekezdés 11. pontját, 19. § (3a) bekezdését, 45. § (2) bekezdését, 47. § (12) bekezdését, 59/B. § (14) és (15) bekezdését, 84. § (7) bekezdés j) pontját, 85. § (3) bekezdés j) pontját a 2017. évben induló üzleti évről készített beszámolóra is alkalmazni lehet.
(67) A szövetkezeti hitelintézet és a szövetkezeti hitelintézetek integrációjában résztvevő egyéb hitelintézet – függetlenül attól, hogy értékpapírjait az Európai Gazdasági Térség bármely államának szabályozott piacán forgalmazzák – e törvény 9/A. §-át először a 2019. évben induló üzleti évről készített beszámolóra alkalmazza azzal, hogy a 2018. évben induló üzleti évről készített beszámolóra történő alkalmazás is megengedett.”

- 203. §** (1) Az Szt. 178. § (1) bekezdés d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Felhatalmazást kap a Kormány arra, hogy rendeletben szabályozza:)
„d) a mérlegképes könyvelői szakképesítéssel rendelkezők, valamint az okleveles könyvvizsgálói szakképesítéssel rendelkező nem kamarai tagok könyvviteli szolgáltatási tevékenysége engedélyezésének és az engedély visszavonásának, a könyvviteli szolgáltatás végzésére jogosultak nyilvántartásba vételének és a nyilvántartásból való törlésének, a 152/B. § szerinti bejelentésnek és a határon átnyúló könyvviteli szolgáltatást végzők nyilvántartásba vételének és a nyilvántartásból való törlésének részletes szabályait, a nyilvántartásba vételt végző szervezet kijelölését, a nyilvántartás vezetésének, valamint a nyilvántartásba vett személyek kötelező szakmai továbbképzésének és a szakmai továbbképzés ellenőrzésének, a továbbképzés szervezésére és lebonyolítására jelentkező szervezetek akkreditációs eljárásának és a továbbképzési programok és szakmai kiadványok kreditpont-minősítési eljárásának a részletes szabályait;”
- (2) Az Szt. 178. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(5) Felhatalmazást kap a miniszter arra, hogy – az adópolitikáért felelős miniszter egyetértésével – rendeletben állapítsa meg a könyvviteli szolgáltatást végzők engedélyezési és nyilvántartásba vételi eljárásáért, a nyilvántartásból való törlésért, a hatósági igazolvány pótlásával, cseréjével, és a nyilvántartásban szereplő adatok módosításával összefüggő eljárásért, valamint a tevékenység határon átnyúló jelleggel történő megkezdésének és folytatásának bejelentésével összefüggő eljárásért, továbbá a szakmai továbbképzés szervezésére és lebonyolítására jelentkező szervezetek akkreditációs eljárásáért, a továbbképzési programok és szakmai kiadványok kreditpont-minősítési eljárásáért és a szakmai szervezetként történő elismerés eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj mértékét és a díj megfizetésének részletes szabályait.”

- 204. §** Az Szt. 156. § (5) bekezdés i) pontjában a „bármely lényegesnek tekinthető hibás közlés” szövegrész helyébe a „bármilyen lényeges hibás állítás”, a „szóban forgó hibás közlés” szövegrész helyébe a „szóban forgó hibás állítás” szöveg lép.

- 205. §** Hatályát veszti az Szt.
3. § (9) bekezdés 11. pontjában a „különösen” szövegrész,
 - 59/B. § (14) és (15) bekezdése.

28. A Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény módosítása

- 206. §** A Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 4. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki:
„(8) A kamara felügyeletet ellátó szervként a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet végzők részére kiadja a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény szerinti, kötelező jellegű útmutatót. Az útmutató részét képező egységes szabályzatot a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet végzők az előző törvények szerinti belső szabályzatként fogadhatják el.”
- 207. §** A Kkt. 7. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A kamarai hatósági eljárás során a kapcsolattartás kizárólag az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló törvényben meghatározott elektronikus úton, úrlapbenyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével történhet.”
- 208. §** A Kkt. 9/H. § f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[Nem adható meg az 9/G. § (1) bekezdés szerinti igazolás, annak a természetes személynek,]
„f) akit a közfelügyeleti hatóság vagy a kamara minőségellenőrzési bizottsága a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység gyakorlásától meghatározott ideig eltiltott, az erről szóló határozat jogerőre emelkedésétől a határozatban szereplő időtartamig;”

- 209. §** A Kkt. 11. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
 „(1a) Egyéni vállalkozóként jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet folytató kamarai tag könyvvizsgálónál az egyéni vállalkozói jogviszony nem minősül az (1) bekezdés d) pontja szerinti jogviszonynak.”
- 210. §** A Kkt. 36. § b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[Nem adható jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység végzésére engedély annak a gazdálkodó szervezetnek (szervezetnek),]
 „b) amelynek engedélyét visszavonták az erről szóló határozat jogerőre emelkedésétől a határozatban szereplő időtartamig,”
- 211. §** A Kkt. 41. § (1) bekezdés e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A közfelügyeleti hatóság a könyvvizsgáló cég 35. § szerinti engedélyét visszavonja)
 „e) a közfelügyeleti hatóság vagy a kamara minőségellenőrzési bizottsága által hozott jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység gyakorlásától történő eltiltásról szóló jogerős határozat alapján.”
- 212. §** A Kkt. 50. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(2) Kérelem alapján minősítést a kamarai tag könyvvizsgáló akkor kaphat, ha igazolja, hogy a minősítés megadása iránti kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül
 a) legalább három éven vagy három üzleti éven át a minősítésnek megfelelő tevékenységet végző (IFRS-minősítés esetén a beszámolóját a nemzetközi számviteli standardok szerint összeállító) gazdálkodóra vonatkozóan számviteli, ellenőrzési tevékenységet végzett (ideértve az ehhez kapcsolódó szabályozási és felügyeleti feladatokat is) és legalább két éves vagy két üzleti évre kiterjedő gyakorlata van a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység ellátásában, vagy
 b) legalább három éven vagy három üzleti éven át jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet végzett és a kérelmezett minősítéssel egyező minősítéssel rendelkező minősítésű kamarai tag könyvvizsgáló mellett legalább két évig vagy két üzleti éven át közreműködött olyan gazdálkodó tekintetében a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység ellátásában, amelyre vonatkozóan jogszabály a kérelmezett minősítés meglétét előírja, vagy
 c) legalább három éven vagy három üzleti éven át jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységet végzett – vagy IFRS minősítés esetén legalább három éven vagy három üzleti éven át közreműködött kamarai tag könyvvizsgáló mellett jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység ellátásában – és sikeresen teljesítette a kérelmezett minősítésre előírt szakmai minősítő vizsgát.”
- 213. §** (1) A Kkt. 111. § d) pont helyébe a következő rendelkezés lép:
(A küldöttgyűlés)
 „d) elfogadja a kamara – egyes területi szervezetek pénzügyi tervét, valamint a főtitkár javadalmazását önállóan is tartalmazó – éves pénzügyi tervét és az – egyes területi szervezetek pénzügyi beszámolóját önállóan is tartalmazó – éves pénzügyi beszámolót (annak részeként a számviteli jogszabályok szerinti beszámolót),”
 (2) A Kkt. 111. § f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A küldöttgyűlés)
 „f) meghatározza személyenként külön-külön az elnök, az alelnökök, az elnökség további tagjai, a területi szervezetek elnökei, a fegyelmi megbízott és a kamara alapszabálya szerint díjazásban részesíthető bizottsági elnökök és tagok díjazását”
- 214. §** (1) A Kkt. 173/A. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(2) A bizottság ellenőrzi a kamarai tag könyvvizsgálók, a könyvvizsgáló cégek
 a) a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvényben,
 b) az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvényben, valamint
 c) az a) és b) pont szerinti törvények végrehajtására a kamara által kiadott útmutatóban foglalt kötelezettségeinek teljesítését (e §-ban a továbbiakban: ellenőrzés).”
 (2) A Kkt. 173/A. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(6) Ha a vizsgálat eredményeként az állapítható meg, hogy a kamarai tag könyvvizsgáló, a könyvvizsgáló cég megszegte a (2) bekezdés szerinti törvényekben vagy az annak végrehajtására kiadott útmutatóban foglalt

kötelezettségeit, a bizottság a (2) bekezdés szerinti törvényekben foglalt intézkedések alkalmazásáról dönt. Ha a bizottság intézkedésként eltiltást alkalmaz, az eltiltás időtartama 3 évig terjedhet.”

- 215. §** (1) A Kkt. 173/B. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:
„(3a) A közfelügyeleti hatóság a minőségellenőrzéseket éves minőségellenőrzési terv alapján végzi, amelyet legkésőbb a tárgyév március 31-ig nyilvánosságra hoz a kormányzati portálon”
- (2) A Kkt. 173/B. § (13) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(13) A Rendelet 21. cikke alapján, ha a közfelügyeleti hatóság úgy ítéli meg, hogy az adott minőségellenőrzés lebonyolításához szükséges, közreműködőként a (6) bekezdés e) pontjában foglaltaknak megfelelő kamarai minőségellenőrök, valamint az adott minőségellenőrzéshez szükséges speciális szaktudással rendelkező személyek is bevonhatók. A minőségellenőrzésben közreműködőként részt vevő kamarai minőségellenőrök és más személyek a minőségellenőrzés során önálló írásos véleményt nem készítenek, döntéshozatalban nem vesznek részt. A közreműködőnek a helyszíni ellenőrzés megkezdése előtt titoktartási nyilatkozatot kell adnia az ellenőrzöttnek.”
- (3) A Kkt. 173/B. §-a a következő (13a) bekezdéssel egészül ki:
„(13a) Az ellenőrnek, a közreműködőnek és az ellenőrzöttnek a helyszíni ellenőrzés megkezdése előtt nyilatkozatot kell tennie a függetlenségi és összeférhetlenségi követelményeknek való megfelelésről.”
- 216. §** A Kkt. a következő 208/L. §-al egészül ki:
„208/L. § (1) E törvénynek az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel módosított, 50. § (2) bekezdését és 1. mellékletét a hatálybalépést követően indult eljárásokra kell alkalmazni.
(2) E törvénynek az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel módosított 173/A. § (2) és (6) bekezdését a 2017. június 26-át követően indult eljárásokra kell először alkalmazni.
(3) E törvénynek az egyes adótörvények és már kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel hatályon kívül helyezett 173/A. § (5), és (9) bekezdését a 2017. június 26-át megelőzően indult eljárásokra még alkalmazni kell.
(4) A Mód2 törvény hatálybalépésekor érvényben lévő 35. § szerinti kamara által kiállított engedélyek ugyanazon joghatás kiváltására alkalmasak, mint a Mód2 törvény hatálybalépését követően a 35. § szerinti közfelügyeleti hatóság által kiállított engedélyek.”
- 217. §** A Kkt. 1. melléklete a 6. melléklet szerint módosul.
- 218. §** A Kkt.
- a) 5. § l) pontjában, 67. § (1) bekezdésében a „pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény” szövegrész helyébe a „pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény” szöveg,
- b) 9/B. §-ában az „az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló törvény elektronikus ügyintézéssel kapcsolatos rendelkezéseinek” szövegrész helyébe az „a 7. § (2) bekezdésének” szöveg,
- c) 52. § (1) bekezdés f) pontjában az „illetve a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény” szövegrész helyébe az „a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény, a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló törvény, illetve a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló törvény” szöveg,
- d) 67. § (1) bekezdésében a „pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvényből” szövegrészek helyébe a „pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvényből” szöveg,
- e) 112. § h) pontjában a „pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésére és megakadályozására” szövegrész helyébe a „pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésére és megakadályozására, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtására” szöveg,

- f) 152. § (1) bekezdés j) pontjában a „pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésének és megakadályozásának” szövegrész helyébe a „pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésének és megakadályozásának, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásának” szöveg lép.

219. § Hatályát veszti a Kkt. 173/A. § (5) és (9) bekezdése.

IX. FEJEZET

EGYÉB TÖRVÉNYEKET ÉRINTŐ MÓDOSÍTÁSOK

29. A szabályozott ingatlanbefektetési társaságokról szóló 2011. évi CII. törvény módosítása

220. § A szabályozott ingatlanbefektetési társaságokról szóló 2011. évi CII. törvény (a továbbiakban: Szit. tv.) 2. § 7. és 8. pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

(E törvény alkalmazásában)

„7. *szabad pénzeszköz*: a látra szóló és a lekötött bankbetéteknek (ide nem értve azon pénzeszközöket, amelyek felett a szabályozott ingatlanbefektetési társaság, a szabályozott ingatlanbefektetési elővállalkozás vagy a projektársaságuk rendelkezési joga korlátozott), az Európai Gazdasági Térségről szóló Megállapodásban részes államok vagy a Gazdasági Együtműködési és Fejlesztési Szervezet tagállama által kibocsátott állampapíroknak, a nemzetközi pénzügyi intézmény által kibocsátott hitelviszonyt megtestesítő értékpapíroknak és az elismert tőkepiacra bevezetett értékpapíroknak a szabályozott ingatlanbefektetési társaság, a szabályozott ingatlanbefektetési elővállalkozás, továbbá a projektársaságuk esetében a projektársaság éves beszámolójának mérlegében kimutatott értéke,

8. *elvárt osztalék*: a szabályozott ingatlanbefektetési társaság vagy szabályozott ingatlanbefektetési elővállalkozás külön jogszabályban meghatározottak szerint osztalékként kifizethető, a szabályozott ingatlanbefektetési társaságként vagy szabályozott ingatlanbefektetési elővállalkozásként történő nyilvántartásba vételtől a nyilvántartásból való törlésig elért eredményének 90%-a, továbbá a szabályozott ingatlanbefektetési társaság vagy szabályozott ingatlanbefektetési elővállalkozás projektársasága esetében a projektársaság jogszabályban meghatározottak szerint osztalékként kifizethető, a projektársaságként történő nyilvántartásba vételtől a nyilvántartásból való törlésig elért eredményének 100%-a, ide nem értve a szabályozott ingatlanbefektetési társaság, szabályozott ingatlanbefektetési elővállalkozás vagy a projektársaságuk esetében a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: számviteli törvény) rendelkezéseivel összhangban az IFRS-ek szerinti éves beszámolóra történő áttérés kapcsán elszámolt egyszeri áttérési különbözet eredménytartalékban kimutatott összegét,”

221. § (1) A Szit. tv. 3. § (3) bekezdés a) pont ab–ac) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Szabályozott ingatlanbefektetési társaság az a nyilvánosan működő részvénytársaság lehet, amely a) kizárólag]

„ab) saját tulajdonú ingatlan bérbeadása, üzemeltetése (TEÁOR 6820-ból beleértve különösen az épületberuházás saját üzemeltetés céljából; a használatban lévő állami, kormányzati tulajdonú ingatlan bérbeadása és üzemeltetése; a saját raktár, tároló üzemeltetése, az üres raktár, tároló bérbeadása tevékenységeket);

ac) ingatlankezelés (TEÁOR 6832) és építményüzemeltetés (TEÁOR 8110),”

(2) A Szit. tv. 3. § (3) bekezdés f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Szabályozott ingatlanbefektetési társaság az a nyilvánosan működő részvénytársaság lehet, amely)

„f) legalább ötmilliárd forint összegű – összevont (konszolidált) éves beszámoló készítésére kötelezett társaság esetében az összevont (konszolidált) mérlegben kimutatott – induló tőkével rendelkezik;”

(3) A Szit. tv. 3. § (3) bekezdés h) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Szabályozott ingatlanbefektetési társaság az a nyilvánosan működő részvénytársaság lehet, amely)

„h) esetében a teljes jegyzett tőke össznévértékéhez viszonyítottan

ha) legalább 25%-ot tesz ki azon részvények mértéke – a szabályozott ingatlanbefektetési társaságként történő nyilvántartásba vétel időpontjában –, amelyek tulajdonosai egyenként – közvetve vagy közvetlenül – a teljes

jegyzett tőke össznévértékének legfeljebb 5%-át tulajdonolják, amennyiben – a dolgozói részvények kivételével – kizárólag szabályozott piacra bevezetett részvénnyel rendelkezik; vagy

hb) legalább 25%-ot tesz ki azon részvénytársaságok mértéke (közkezhányad), amelynek tulajdonosai egyenként – közvetve vagy közvetlenül – a teljes jegyzett tőke össznévértékének legfeljebb 5%-át tulajdonolják (a továbbiakban: közkezhányad-részesedési korlát), azzal, hogy amennyiben bármely részvényes a közkezhányad-részesedési korlátot meghaladó tulajdoni hányadot szerez, úgy ebben az esetben a (3a) bekezdés szerinti eljárást kell alkalmazni, és ezen részvényes a részvénytársasággal gyakorolható szavazati jogok legfeljebb 5%-át gyakorolhatja;”

- 222. §** A Szit. tv. 3. § (7) bekezdés b)–d) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:
(Szabályozott ingatlanbefektetési társaság projektársasága csak olyan vállalkozás lehet,
„b) amelynek – konszolidációba be nem vont társaság esetén – a számviteli beszámolójában kimutatott, visszafizetési kötelezettséget keletkeztető idegen forrásai nem haladják meg a számviteli beszámolójában kimutatott ingatlanok és beruházások értékének 70%-át, és
c) amely – a pénzügyi intézménnyel kötött hitel vagy pénzkölcsön nyújtására vonatkozó szerződés kivételével – nem köt olyan szerződést, nem vállal olyan egyoldalú kötelezettséget, amely az osztalék kifizetését korlátozza, és
d) amely az ingatlanok 10. § (1) bekezdése szerinti piaci értéke és könyv szerinti értéke közötti különbözetét könyvviteli nyilvántartásában az alkalmazott számviteli politikája szerint, de legalább negyedévente elszámolja a számviteli törvény 57. § (3) bekezdésében, valamint 58–59. §-ában meghatározott, a piaci értékelésre és az értékhelyesbítésre vonatkozó előírások szerint, illetve – amennyiben éves beszámolóját a számviteli törvény 9/A. §-a alapján az IFRS-ek szerint készíti – az ingatlanok értékét az IFRS-ek szerinti átértékelési modell vagy valóérték-modell elveivel összhangban határozza meg, és”
- 223. §** A Szit. tv. 3. §-a a következő (10) bekezdéssel egészül ki:
„(10) A (7) bekezdés b) pontjának alkalmazásakor az ingatlanok értékét növeli a számviteli törvény szerint az ingatlanokra tekintettel kimutatott értékhelyesbítés összege. Abban az esetben, ha a szabályozott ingatlanbefektetési társaság projektársasága az éves beszámolóját a számviteli törvény 9/A. §-a alapján az IFRS-ek szerint készíti, az ingatlanok értéke tartalmazza a bekerülési értéken kívül a követő értékelés kapcsán elszámolt tételeket, függetlenül az alkalmazott értékelési modelltől.”
- 224. §** A Szit. tv. 6. § (1) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A szabályozott ingatlanbefektetési elövállalkozásnál és társaságnál vezető állású személynek az választható meg, illetve az nevezhető ki, aki)
„a) felsőfokú végzettséggel rendelkezik;”
- 225. §** (1) A Szit. tv. 8. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) A szabályozott ingatlanbefektetési társaság – összevont (konszolidált) éves beszámoló készítésére kötelezett társaság esetében a konszolidációba bevont valamennyi társaság összevont – portfóliójában egyetlen ingatlan, vagy más szabályozott ingatlanbefektetési társaságban fennálló részesedés értéke sem haladhatja meg a szabályozott ingatlanbefektetési társaság számviteli jogszabályok szerinti mérlegfőösszegének a harminc százalékát.”
- (2) A Szit. tv. 8. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép és a § a következő (5a) bekezdéssel egészül ki:
„(5) A szabályozott ingatlanbefektetési társaság éves beszámolójában – összevont (konszolidált) éves beszámoló készítésére kötelezett társaság esetében az összevont (konszolidált) éves beszámolójában – kimutatott, visszafizetési kötelezettséget keletkeztető idegen forrásai (ide nem értve a kapott óvadék összegét) nem haladhatja meg az éves beszámolójában – összevont (konszolidált) éves beszámoló készítésére kötelezett társaság esetében az összevont (konszolidált) éves beszámolójában – kimutatott ingatlanok és beruházások összértékének 65%-át.
(5a) A (2), (3) és (5) bekezdések alkalmazásakor az ingatlanok értékét növeli a számviteli törvény szerint az ingatlanokra tekintettel kimutatott értékhelyesbítés összege. Éves beszámolóját a számviteli törvény 9/A. §-a alapján az IFRS-ek szerint készítő szabályozott ingatlanbefektetési társaság esetében az ingatlanok értéke tartalmazza a bekerülési értéken kívül a követő értékelés kapcsán elszámolt tételeket, függetlenül az alkalmazott értékelési modelltől.”

- 226. §** A Szit. tv. 10. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(2) A szabályozott ingatlanbefektetési társaság az ingatlanok (1) bekezdés szerinti piaci értéke és könyv szerinti értéke közötti különbözetét könyvviteli nyilvántartásában az alkalmazott számviteli politikája szerint, de legalább negyedévente elszámolja. Az elszámolás során köteles alkalmazni a számviteli törvény 57. § (3) bekezdésében, valamint 58–59. §-ában meghatározott, a piaci értékelésre és az értékhelyesbítésre vonatkozó előírásokat. Amennyiben a szabályozott ingatlanbefektetési társaság, szabályozott ingatlanbefektetési elővállalkozás vagy a projektársaságuk az éves beszámolóját a számviteli törvény 9/A. §-a alapján az IFRS-ek szerint készíti, az ingatlanok értékét az IFRS-ek szerinti átértékelési modell vagy valósérték-modell elveivel összhangban határozza meg.”
- 227. §** A Szit. tv.
1. 1. §-ában a „Magyarország” szövegrész helyébe a „Magyarország vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló Megállapodásban részes más állam” szöveg,
 2. 3. § (3) bekezdés c) pontjában az „a külön jogszabályban meghatározottak szerint osztalékként kifizethető tárgyévi adózott eredményének” szövegrész helyébe az „az elvart osztalék” szöveg,
 3. 3. § (3) bekezdés e) pontjában az „együttesen” szövegrész helyébe az „együttesen közvetlenül” szöveg,
 4. 3. § (3) bekezdés g) pontjában a „törzsrészcsoportot bocsát ki, amelyek névértéke nem lehet kevesebb tízezer forintnál” szövegrész helyébe a „törzsrészcsoportot és dolgozói részvényt bocsáthat ki” szöveg,
 5. 3. § (3a) bekezdésében a „h) pontjában” szövegrész helyébe a „h) pont hb) alpontjában” szöveg,
 6. 3. § (7) bekezdés a) pontjában „a külön jogszabályban meghatározottak szerint osztalékként kifizethető eredményének” szövegrész helyébe az „az elvart osztalék” szöveg,
 7. 6. § (3) bekezdésében „a szavazatok legalább 90%-ával rendelkező részvényesek ettől eltérően döntenek” szövegrész helyébe „az alapszabály másként rendelkezik” szöveg
- lép.

X. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

30. Hatályba léptető és átmeneti rendelkezések, valamint az Európai Unió jogának való megfelelés

- 228. §** (1) Ez a törvény – a (2)–(7) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
 (2) A 206. §, 214. §, 218. § a) és 218. § d)–f) pontja, 219. § 2017. június 26-án lép hatályba.
 (3) A 12. § (2) bekezdése, 13. §, 14. § (2) és (4) bekezdése, 20. § (2) bekezdése, 22. § (2) bekezdése, 31–33. §, 127. §, 186. § 2017. július 1-jén lép hatályba.
 (4) Az 5. §, 7. §, 10. § 1. pontja, 19. §, 20. § (3) bekezdése, 35. §, 36. §, 42–44. §, 128. § a kihirdetést követő 30. napon lép hatályba.
 (5) A 110. § (2) bekezdése és a 125. § 2017. augusztus 1-jén lép hatályba.
 (6) A 103. § 2017. november 1-jén lép hatályba.
 (7) Az 1. §, 2. §, 10. § 2. pont, 5–10. pontja, 12. § (1) bekezdése, 14. § (1) és (3) bekezdése, 17. §, 18. §, 28. § (1) bekezdése, 30. §, 34. §, 45. §, 46. §, 48. §, 50–55. §, 60. §, 75. §, 90. §, 91. §, 97–99. §, 104. §, 106–109. §, 114–118. §, 121. §, 124. § 3. pontja, 126. § 1–2. pontja, 129. §, 142–144. §, 146–147. §, 151. §, 153. §, 154. § (3) bekezdése, 160. §, 164. § 1–2. pontja, 171. § a) pontja, 195–199. §, 204–205. §, 207. §, 215. §, 218. § b) pontja, 1. melléklet 1. pontja, 9–11. pontja, 3. melléklete és 4. melléklete 2018. január 1-jén lép hatályba.
- 229. §** E törvény
- a) a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelvnek a minimális általános adómérték tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettség időtartama tekintetében történő módosításáról szóló, 2016. május 25-i (EU), 2016/856 tanácsi irányelvnek
 - b) az alkohol és az alkoholtartalmú italok jövedéki adója szerkezetének összehangolásáról szóló, 1992. október 19-i 92/83/EGK tanácsi irányelvnek,
 - c) a jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. december 16-i 2008/118/EK tanácsi irányelvnek, és

d) az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről szóló, 2003. október 27-i 2003/96/EK tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

- 230. §** (1) E törvény 22. § (1) bekezdése a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 2014. június 17-ei 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187 2014.06.26., 1–78. o.) 1–14. és 17. cikke hatálya alá tartozó támogatást tartalmaz.
- (2) E törvény 12. § (2) bekezdése, 14. § (2) és (4) bekezdése, 20. § (2) bekezdése, 22. § (2) bekezdése és 31–33. §-a a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL L 187 2014.06.26. 1–78. o.) I. és II. fejezete és 56. cikke hatálya alá tartozó támogatást tartalmaz.
- (3) E törvény 24. §-a az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendelet hatálya alá tartozó támogatást tartalmaz.
- 231. §** (1) Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2016. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: 2016. évi LXVI. törvény) 262. § (1) bekezdésében az „a (2)–(9) bekezdésben meghatározott kivétellel” szövegrész helyébe az „a (2)–(6) és (8)–(10) bekezdésben meghatározott kivétellel” szöveg lép.
- (2) A 2016. évi LXVI. törvény 262. § (7) bekezdése hatályát veszti.
- (3) A 2016. évi LXVI. törvény 262. §-a a következő (10) bekezdéssel egészül ki:
„(10) A 161. § és a 200. § 15–16. pontja 2018. július 1-jén lép hatályba.”
- (4) Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2016. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: 2016. évi CXXV. törvény) 318. § (1) bekezdésében az „a (2)–(6) bekezdésben meghatározott kivétellel” szövegrész helyébe az „a (2)–(4) és (6)–(7) bekezdésben meghatározott kivétellel” szöveg lép.
- (5) A 2016. évi CXXV. törvény 318. § (5) bekezdése hatályát veszti.
- (6) A 2016. évi CXXV. törvény 318. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:
„(7) A 187. § 2018. július 1-jén lép hatályba.”

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1. melléklet a 2017. évi LXXVII. törvényhez

1. Az Sza tv. 1. számú melléklet 2. pontjában a 2.10. alpontot követő 2.11. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A lakáshoz kapcsolódóan adómentes)
„2.11. az ugyanazon munkáltató által nyújtott mobilitási célú lakhatási támogatás havi értékéből
a) a foglalkoztatás első 24 hónapjában a minimálbér 60 százalékát,
b) a foglalkoztatás második 24 hónapjában a minimálbér 40 százalékát,
c) a foglalkoztatás b) pont szerinti időszakát követő 12 hónapban a minimálbér 20 százalékát
meg nem haladó összeg, figyelemmel a 9. pont 9.7. alpont előírásaira is, azzal, hogy az ugyanazon munkáltatóval létrejött új munkaviszony esetén az a)–c) pont szerinti időtartamot a munkaviszonyok időtartamának összeszámításával kell meghatározni.”
2. Az Sza tv. 1. számú melléklet 2. pontjában a 3. A közcélú juttatások körében adómentes: pontot megelőző 2.11. alpont helyébe a következő rendelkezés lép:
(A lakáshoz kapcsolódóan adómentes:)
„2.12. a hősi halottá nyilvánított katonák hozzátartozói (katonaözvegyek és az elhunyt saját háztartásában eltartott, árván maradt gyermekek, hadiárvák) részére belső szabályzat szerint biztosított lakhatási támogatás, lakáscélra adott vissza nem térítendő támogatás.”

3. Az Szja tv. 1. számú melléklet 3. pont 3.3. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A közcélú juttatások körében adómentes:)
„3.3. a jótékony célú közadakozásból, a közérdekű kötelezettségvállalásból, a közhasznú egyesületből, alapítványból, közalapítványból annak létesítő okiratában rögzített közhasznú céljával összhangban a közhasznú cél szerint címzett magánszemélynek, valamint munkavállalói-érdekképviselői szervezet által magánszemélynek nem pénzben adott juttatás értéke (ide nem értve az e törvény szerint béren kívüli juttatásnak minősülő juttatásokat), pénzben történő juttatás esetén legfeljebb a minimálbér 50 százalékát meg nem haladó összegben havonta adott támogatás, továbbá a 2008. január 1-je előtt alapított, a magyar kultúra, tudomány, művészet és sport érdekében kiemelkedő tevékenységet folytató és kimagasló eredményt elérő magánszemélynek nyilvános jelölés alapján odaítélt és nyilvánosan átadott szakmai díj (ideértve a Bethlen Gábor Alapítvány által adományozott Bethlen Gábor Díjat is);”
4. Az Szja tv. 1. számú melléklet 4. pont 4.7. alpontja a következő g) alponttal egészül ki:
(Egyes tevékenységekhez kapcsolódóan adómentes:)
„g) az „Ösztöndíjprogram Keresztény Fialoknak” ösztöndíjprogram keretében folyósított ösztöndíjak”
(bármely esetben feltéve, hogy az nem minősül tevékenység ellenértékének;)
5. Az Szja tv. 1. számú melléklet 4. pontja a következő 4.33–4.37. alponttal egészül ki:
(Egyes tevékenységekhez kapcsolódóan adómentes:)
„4.33. az Európai Unió forrásaiból a Felzárkóztató egészségügyi ápolói szakképzési programok keretében egészségügyi államigazgatási szerv által biztosított motivációs ösztöndíj;
4.34. az Európai Unió forrásaiból az Ápoló tanulók részére pályaválasztást támogató ösztöndíj program keretében egészségügyi államigazgatási szerv által biztosított ösztöndíj;
4.35. a sportakadémiák tanulói részére a sportakadémiával kötött szerződés alapján szállást, étkeztést és felügyeletet biztosító magánszemélynek ezen tevékenység ellenértékéért a sportakadémia által fizetett díj;
4.36. a Bolyai János kutatási ösztöndíj;
4.37. a szakképzésről szóló törvény és az iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanulók juttatásairól szóló miniszteri rendelet alapján a szakképző iskolai tanulóknak gyakorlati képzésük ideje alatt kötelezően biztosított vagy a gyakorlati képzést végző szervezet által saját döntése alapján biztosított nem pénzbeli juttatások, ideértve az utazási költségtérítést is.”
6. Az Szja tv. 1. számú melléklet 6. pont 6.1. alpont a) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A károk megtérülése, a kockázatok viselése körében adómentes:
az a juttatás, amelyet a magánszemély kap)
„a) mint károsult, jogszabályban meghatározott feltételek szerint, közadakozásból, vagy a munkáltatójától segélyként, támogatásként elemi kár (ideértve a martinsalak felhasználása miatt a lakást, lakóépületet ért kárt is), katasztrófa (pl. környezeti vészhelyzet), tűzkár, baleset esetén, különösen lakás helyreállítása, újjáépítése céljából,”
7. Az Szja tv. 1. számú melléklet 7. pont 7.17. alpont helyébe a következő rendelkezés lép:
(Egyéb indokkal adómentes)
„7.17. az államháztartás valamely alrendszerének költségvetése terhére és/vagy az Európai Unió valamely pénzügyi alapjából támogatott felnőttképzésben, munkaerőpiaci képzésben, munkaerőpiaci programban, társadalmi felzárkózással kapcsolatos képzésben részt vevő magánszemély számára jogszabály, pályázat, programterv alapján elnyert forrás felhasználására vonatkozó kötelezettségek betartása mellett nyújtott képzési támogatás (kivéve a keresetkiegészítést és a keresetpótló juttatást), felnőttképzési szolgáltatás, a képzés időszaka alatt biztosított étkezés, közlekedés, szállás, valamint az ilyen jogcímen adott költségtérítés, megélhetési támogatás;”
8. Az Szja tv. 1. számú melléklet 7. pontja a következő 7.35. alponttal egészül ki:
(Egyéb indokkal adómentes)
„7.35. az eredeti jogosult magánszemélynél az önálló orvosi tevékenységről szóló törvény szerinti praxisjog (megszerzésekor működtetési jog) átruházásáért kapott ellenérték.”
9. Az Szja tv. 1. számú melléklet 7. pontja a következő 7.36. alponttal egészül ki:
(Egyéb indokkal adómentes)
„7.36. a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 156. § (5) bekezdése alapján megszünt követelés;”
10. Az Szja tv. 1. számú melléklet 9. pont 9.7. pont 9.7.2. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(Adómentességre vonatkozó egyes rendelkezések.
A munkáltató által nyújtott mobilitási célú lakhatási támogatás adómentességével kapcsolatos szabályok)
„9.7.2. A munkáltató által nyújtott lakhatási támogatás abban az esetben tekinthető mobilitási célú lakhatási támogatásnak, ha a munkáltató azt olyan munkavállalónak nyújtja

- a) akivel legalább heti 36 óra munkaidejű munkaviszonyt létesít, amely esetben a lakóhelye és a munkavégzés helye legalább 60 km-re van egymástól, vagy a munkavégzés helye és a lakóhelye közötti, naponta, tömegközlekedési eszközzel történő oda- és visszautazás ideje a 3 órát meghaladja,
- b) aki nem rendelkezett a munkaviszony létrejöttét megelőző 12 hónapban, és nem rendelkezik a támogatás nyújtásának időpontjában lakás haszonélvezeti joggal nem terhelt 50 százalékot meghaladó mértékű tulajdonjogával, haszonélvezeti jogával a munkavégzés helyén, valamint olyan településen, amelynek a munkavégzés helyétől való távolsága nem éri el a 60 km-t, vagy amelytől a munkavégzési helyéig, tömegközlekedési eszközzel történő oda- és visszautazás ideje nem éri el a 3 órát.”
11. Az Sza tv. 1. számú melléklet 9. pont 9.7. pont 9.7.5. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*Adómentességre vonatkozó vegyes rendelkezések.*)
A munkáltató által nyújtott mobilitási célú lakhatási támogatás adómentességével kapcsolatos szabályok
„9.7.5. A munkáltató által nyújtott mobilitási célú lakhatási támogatás adómentességével kapcsolatos szabályok alkalmazásában
- a) ugyanazon munkáltatónak minősül az a személy is, aki (amely) a munkáltatónak a társasági adóról és az osztalékadóról szóló törvény szerinti kapcsolt vállalkozása,
- b) munkaező-kölcsönzés esetében az a) pont rendelkezését a kölcsönvevő és kapcsolt vállalkozásaira kell alkalmazni,
- c) nem tekinthető munkavállalónak az a magánszemély, akivel a munkáltató a társasági adóról és az osztalékadóról szóló törvény szerinti kapcsolt vállalkozásnak minősülő eset szerinti kapcsolatban áll.”

2. melléklet a 2017. évi LXXVII. törvényhez

1. Az Sza tv. 3. számú melléklet nyitó szövegrésze a I. Jellemzően előforduló költségek fejezetet megelőzően a következő rendelkezéssel egészül ki:
(*Az összevont adóalap megállapításához elszámolható költségekről*)
„Közös tulajdonban álló ingatlan, ingó vagyontárgy bérbeadása esetén a költségek igazolására bármely tulajdonostárs nevére kiállított bizonylat figyelembe vehető.”
2. Az Sza tv. 3. számú melléklet II. Igazolás nélkül, költségként elszámolható tételek fejezet 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*Igazolás nélkül, költségként elszámolható tételek a következők:*)
„3. a belföldi közúti áru fuvarozásban és személyszállításban gépkocsivezetőként és árukísérőként foglalkoztatott (a közúti közlekedési szolgáltatásokról és közúti járművek üzemben tartásáról szóló külön jogszabály vagy más erről szóló jogszabály rendelkezései szerint engedélyhez kötött belföldi közúti közlekedési szolgáltatást végző, abban árukísérőként közreműködő), belföldi kiküldetés címén bevételt szerző magánszemélynél – kizárólag e tevékenysége tekintetében – a belföldi hivatalos kiküldetést teljesítő munkavállaló költségtérítéséről szóló kormányrendelet szerint naponta elszámolható összeg, feltéve, hogy a magánszemély ezenkívül kizárólag a gépjármű belföldön történő üzemeltetéséhez közvetlenül kapcsolódó és számlával, más bizonylattal igazolt költségek elszámolására jogosult, és ezt az elszámolási módszert alkalmazza, azzal, hogy e rendelkezés alkalmazásában az engedélyhez kötött belföldi közúti közlekedési szolgáltatással esik egy tekintet alá az a saját célra folytatott (saját számlás) áruszállítási, személyszállítási tevékenység is, amely más személy részére jogszerűen csak engedélyhez kötött belföldi közúti közlekedési szolgáltatásként lenne nyújtható;”
3. Az Sza tv. 3. számú melléklet II. Igazolás nélkül, költségként elszámolható tételek fejezet 7. pont a) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(*Igazolás nélkül, költségként elszámolható tételek a következők:*
7. külföldi kiküldetés esetén)
„a) a külföldi kiküldetéshez kapcsolódó elismert költségekről szóló kormányrendelet szerint naponta elszámolható összeg a nemzetközi közúti áru fuvarozásban és személyszállításban gépkocsivezetőként és árukísérőként foglalkoztatott (a közúti közlekedési szolgáltatásokról és közúti járművek üzemben tartásáról szóló külön jogszabály vagy más erről szóló jogszabály rendelkezései szerint engedélyhez kötött nemzetközi közúti közlekedési szolgáltatást végző, abban árukísérőként közreműködő), külföldi kiküldetés (külszolgálat) címén bevételt szerző magánszemélynél – kizárólag az e tevékenysége tekintetében – feltéve, hogy az említett kormányrendeletben foglaltak alapján kizárólag a gépjármű külföldön történő üzemeltetéséhez közvetlenül kapcsolódó és számlával,

más bizonylattal igazolt költségek elszámolására jogosult, és ezt az elszámolási módszert alkalmazza, azzal, hogy e rendelkezés alkalmazásában az engedélyhez kötött nemzetközi közúti közlekedési szolgáltatással esik egy tekintet alá az a saját célra folytatott (saját számlás) áruszállítási, személyszállítási tevékenység is, amely más személy részére jogszerűen csak engedélyhez kötött nemzetközi közúti közlekedési szolgáltatásként lenne nyújtható;”

4. Az Szja tv. 3. számú melléklet II. Igazolás nélkül, költségként elszámolható tételek fejezet a következő 10. ponttal egészül ki:

(Igazolás nélkül, költségként elszámolható tételek a következők:)

„10. a magyar nyelv és a kultúra külföldi felsőoktatási intézményekben történő oktatásának és megismertetésének, valamint a külföldi hungarológiai oktatás és kutatás hatékonyabb támogatásának biztosítása érdekében működtetett vendégoktatói ösztöndíjprogram keretében a vendégoktató által végzett tevékenységre tekintettel juttatott, a Kormány rendeletében meghatározott mértékű költségtérítés összege.”

3. melléklet a 2017. évi LXXVII. törvényhez

Az Áfa tv. 3. számú melléklet I. részében foglalt táblázat a következő 55–58. ponttal egészül ki:

(Sorszám)	Megnevezés	vtsz.)
„55.	Emberi fogyasztásra alkalmas élő hal, a díszhal kivételével	0301-ből
56.	Emberi fogyasztásra alkalmas hal (ideértve a halbőrt, ikrát, haltejet, halmáját és egyéb belsőségeket is) frissen, hűtve vagy fagyasztva, a cápa kivételével	0302-ből 0303-ből
57.	Emberi fogyasztásra alkalmas halfilé és más halhús (aprított is) frissen, hűtve vagy fagyasztva, a cápahús kivételével	0304-ből
58.	Házi sertés ételmezési célra alkalmas vágási mellékterméke és belsősége, frissen, hűtve vagy fagyasztva	0206 30-ból 0206 41-ből 0206 49-ből”

4. melléklet a 2017. évi LXXVII. törvényhez

Az Áfa tv. 3. számú melléklet II. részében foglalt táblázat a következő 4. ponttal egészül ki:

(Sorszám)	Megnevezés)
„4.	Internet-hozzáférési szolgáltatás”

5. melléklet a 2017. évi LXXVII. törvényhez

Az Art. 3. számú melléklet C) pont 3. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. Megyei (fővárosi) kormányhivatalok díjmentesen szolgáltatnak adatot az állami adó- és vámhatóság részére a földműves nyilvántartásból az adózó földműves minőségének megállapítása céljából.”

6. melléklet a 2017. évi LXXVII. törvényhez

A Kkt. 1. melléklet 10. pont I. alpontja a következők szerint módosul:

„I. Az 50. § (2) bekezdés a) pontjára alapozott kérelem esetén az alábbiaknak megfelelő igazolás benyújtása szükséges:

1. az igazolás tartalmazza az igazolást kibocsátó gazdálkodó cégnyilvántartás szerinti azonosító adatait, továbbá a kamarai tag könyvvizsgáló (a kérelmező) kamarai nyilvántartással megegyező azonosító adatait,
2. az igazolást kibocsátó gazdálkodó a kérelmező által kért minősítésnek megfelelő tevékenységet végez, illetve végzett,
3. az igazolásból kétséget kizáróan megállapítható, hogy a kérelmező eleget tett a minősítés feltételül a Kkt.-ben meghatározott követelményeknek,
4. azt a minősítésnek megfelelő tevékenységet végző gazdálkodó részéről a munkáltatói jogok gyakorlására jogosult személy írta alá.

Az 50. § (2) bekezdés b) pontjára alapozott kérelem esetén alábbiaknak megfelelő igazolás benyújtása szükséges:

1. az igazolás tartalmazza a kérelmezőnek, valamint annak az adott minősítésű kamarai tag könyvvizsgálónak a kamarai nyilvántartással megegyező azonosító adatait, akinél a kérelmező megfelelően közreműködött,
2. az igazolás tartalmazza azoknak a gazdálkodóknak a cégnyilvántartás szerinti azonosító adatait, amelyekre vonatkozóan jogszabály az adott minősítés meglétét előírja, s amelyek tekintetében a kérelmező a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység ellátásában közreműködött,
3. az igazolásból kétséget kizáróan megállapítható, hogy a kérelmező eleget tett a minősítés feltételül a Kkt.-ben meghatározott követelményeknek,
4. az igazolást kibocsátó, adott minősítésű kamarai tag könyvvizsgáló írta alá.

Az 50. § (2) bekezdés c) pontjára alapozott kérelem esetén a kamara oktatási bizottsága által kiállított, a szakmai minősítő vizsga követelményeinek való megfelelésre vonatkozó igazolás.

Az 50. § (2) bekezdés c) pontjára alapozott IFRS minősítés esetén, amennyiben a kérelmező a minősítés megszerzését közreműködésre hivatkozva kérelmezi, a kamara oktatási bizottsága által kiállított, a szakmai minősítő vizsga követelményeinek való megfelelésre vonatkozó igazolás, valamint az alábbiaknak megfelelő igazolás benyújtása szükséges:

1. az igazolás tartalmazza a kérelmezőnek, valamint annak a kamarai tag könyvvizsgálónak a kamarai nyilvántartással megegyező azonosító adatait, akinél a kérelmező megfelelően közreműködött,
 2. az igazolás tartalmazza azoknak a gazdálkodóknak a cégnyilvántartás szerinti azonosító adatait, amelyek tekintetében a kérelmező a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység ellátásában közreműködött,
 3. az igazolásból kétséget kizáróan megállapítható, hogy a kérelmező eleget tett a minősítés feltételül a Kkt.-ben meghatározott követelményeknek,
 4. az igazolást kibocsátó kamarai tag könyvvizsgáló írta alá.”
-

VI. Az Alkotmánybíróság határozatai, teljes ülési állásfoglalásai és végzései

Az Alkotmánybíróság 12/2017. (VI. 19.) AB határozata a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény egyes szövegrészei alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjának utólagos vizsgálata tárgyában – *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával és *dr. Szívós Mária* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 74. § g) pont „a bírói szolgálati jogviszony,” szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért azt 2018. június 29-i hatállyal megsemmisíti.
A 74. § g) pont a következő szöveggel fog hatályban maradni: „g) *foglalkoztatási jogviszony*: az igazságügyi szolgálati jogviszony, az ügyészségi szolgálati jogviszony, a hivatásos szolgálati viszony, a hivatásos és szerződéses állományú katonák szolgálati viszonya, a közszolgálati jogviszony, a kormányzati szolgálati jogviszony, az állami szolgálati jogviszony, a közalkalmazotti jogviszony, a munkajogviszony és a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony;”
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 71. § (2) bekezdés e) pont „bíró,” szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért azt 2018. június 29-i hatállyal megsemmisíti.
A 71. § (2) bekezdés e) pont a következő szöveggel fog hatályban maradni: „e) igazságügyi alkalmazott esetében a munkáltatói jogkör gyakorlója feletti kinevezési jogkört gyakorló bírósági vezető, ennek hiányában az Országos Bírósági Hivatal elnöke,”
3. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 72/B. § (2) bekezdés e) pont „vagy a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója” és „így különösen” szövegrészei alaptörvény-ellenesek, ezért azokat 2018. június 29-i hatállyal megsemmisíti.
A 72/B. § (2) bekezdés e) pont a következő szöveggel fog hatályban maradni: „e) a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban álló személlyel kapcsolatban a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére jogosult nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményről, az alábbiakról szerez tudomást:”
4. Az Alkotmánybíróság a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 70. § (1) bekezdés második mondat „bíró és” szövegrész alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.
5. Az Alkotmánybíróság a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 71. § (4) bekezdése és 72/B. § (8) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló eljárást megszünteti.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Indokolás

I.

- [1] 1. A Kúria elnöke (a továbbiakban: indítványozó) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (1) bekezdése alapján utólagos normakontroll eljárást kezdeményezett, és indítványozta a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Nbtv.) 74. § g) pont „a bírói szolgálati jogviszony” szövegrészének, 70. § (1) bekezdés 2. mondat „bíró és” szövegrészének, 71. § (2) bekezdés e) pontjának, 71. § (4) bekezdésének, 72/B. § (2) bekezdés e) pontjának és 72/B. § (8) bekezdésének vizsgálatát, alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Indítványa előzményeként ismertette, hogy az Nbtv. 2013. augusztus elseje előtti szövege szerint csak a titkos információgyűjtést engedélyező bíró és a minősített adatok védelméről szóló törvényben meghatározott peres eljárásban eljáró bíró nemzetbiztonsági ellenőrzését kellett és lehetett elvégezni, mely ellenőrzést a Fővárosi Törvényszék elnöke kezdeményezhette. Az indítványozó álláspontja szerint ezen rendelkezésekkel szemben alkotmányossági kifogás nem merült fel, a törvény szövege világos és érthető, az ellenőrzés alá eső bírók személyi köre pontosan meghatározható volt. Az egyes törvényeknek a nemzetbiztonsági ellenőrzés új szabályainak megállapítása érdekében szükséges módosításáról szóló 2013. évi LXXII. törvény (a továbbiakban: Módtv.1.) által bevezetett új, nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos szabályai azonban – a bíróságok vonatkozásában is – koncepcióváltást tükröztek. A Módtv.1. alapján a rendelkezések azt határozták meg, hogy milyen körben nem kell kezdeményezni a nemzetbiztonsági ellenőrzést, ahol kivételként csupán a Kúria elnöke, és az OBH elnöke került megjelölésre. Míg a felsorolás az országgyűlési képviselőket generálisan kiveszi a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel érintett személyek köréből, addig a bírákat – az igazságszolgáltatási hatalmi ágat – érintő generális kivételt azonban nem tartalmaz, hanem a korábbi szabályozáshoz képest az ellenőrzési jogosultságot kiterjeszti az összes bíróra azért, hogy az Nbtv. 74. § g) pontjában a foglalkoztatási jogviszonyt akként határozta meg, hogy abba beletartozik a bírói szolgálati jogviszony is.
- [3] Az Alkotmánybíróság az alapvető jogok biztosának Módtv.1. rendelkezéseivel szemben benyújtott utólagos normakontroll indítványa alapján eljárva a 9/2014. (III. 21.) AB határozatával (a továbbiakban: Abh.) az új szabályozás több elemét alaptörvény-ellenesnek találta, megsemmisítette a folyamatos nemzetbiztonsági ellenőrzésre vonatkozó rendelkezést, az évenként két ízben harminc napig lehetővé tett titkos információgyűjtés lehetőségét, valamint azt a rendelkezést, mely szerint a miniszterhez benyújtott panasz elbírálását követően a döntés ellen további jogorvoslatnak nincs helye. Az Alkotmánybíróság vizsgálata azonban arra nem terjedt ki, hogy az Nbtv. alkalmazásában foglalkoztatási jogviszonynak minősül-e a bírói szolgálati jogviszony. Ezen alkotmánybírósági határozat nyomán hozta meg az Országgyűlés a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. CXXV. törvény, valamint egyes törvényeknek a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel összefüggő módosításáról szóló 2014. évi CIX. törvényt (a továbbiakban: Módtv.2.).
- [4] 2. Az indítványozó mindenekelőtt az Nbtv. 74. § g) pont „a bírói szolgálati jogviszony” szövegrészének és a 70. § (1) bekezdés 2. mondat „bíró és” szövegrészének vizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól, jogkövetkezményként – azok alaptörvény-ellenessége okán – elsődlegesen megsemmisítést indítványozva, tekintettel arra, hogy az Nbtv. 74. § g) pont „a bírói szolgálati jogviszony” szövegrésze ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével (jogállamiságból eredő jogbiztonság), C) cikk (1) bekezdésével (hatalommegosztás elve), XXVIII. cikk (1) bekezdésével (törvényes bíróhoz való jog) és a 26. cikk (1) bekezdésével (bírói függetlenség) is, míg az Nbtv. 70. § (1) bekezdés 2. mondat „bíró és” szövegrésze az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével (jogállamiságból eredő jogbiztonság) ellentétes.
- [5] 2.1. Az indítványozó az Nbtv. 74. § g) pontja tekintetében a következőket rögzíti. Az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése szerint a magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik. Az Nbtv. szabályozási koncepciója alapvetően a végrehajtó hatalmi ág és a végrehajtó hatalom tevékenységében részt vevők sajátosságait veszi alapul. Hangsúlyozza, hogy a bírák nincsenek a hagyományos értelemben vett hierarchikus viszonyban a munkáltatói jogkör gyakorlójával, az Nbtv. hatályos szövege és koncepciója mégis erre a viszonyra épít. Onnantól kezdve, hogy a bírók az Nbtv. hatálya alá kerültek, az ellenőrzés elrendelhetőségének és módszereinek bővítésével a bírákat egyre jobban a végrehajtó hatalom működésének logikája szerinti szabályozási koncepció alá vonták.
- [6] Míg az országgyűlési képviselők – mint a törvényhozó hatalmi ág tagjai – az Nbtv. 70. § (4) bekezdés i) pontja szerint mentesülnek a végrehajtó hatalom által végzett nemzetbiztonsági ellenőrzés alól, addig a bírók – mint

- az igazságszolgáltató hatalmi ág tagjai – nem esnek ilyen kivétel alá. Sőt, a bírók a szabályozási koncepció alá tartoznak az Nbtv. 74. § g) pontja alapján, mely szerint a foglalkoztatási jogviszony fogalma alá tartozik a bírói szolgálati jogviszony is. Az indítványozó utal a 38/1993. (VI. 11.) AB határozat azon megállapítására, mely szerint a mai parlamentáris rendszerekben a törvényhozó és a végrehajtó hatalommal szemben a bírói hatalmi ág függetlenségére különös hangsúly helyeződik. Nincs tehát alkotmányos indoka, és sérti az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését az Nbtv. azon szabályozási koncepciója, mely főszabályként a törvényhozó hatalmi ág tagjait mentesíti a nemzetbiztonsági ellenőrzés alól, ezzel szemben az igazságszolgáltató hatalmi ág tagjai főszabályként nemzetbiztonsági ellenőrzés alá tartoznak. E körben az indítványozó hivatkozik a német és osztrák szabályozásra is.
- [7] Az indítványozó rámutat arra is, hogy az Nbtv. ezen 74. § g), továbbá az in) és io) pontjai alapján a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső bírák száma kitágulhat, az elrendelő és vizsgált személyi kör pontosan nem behatárolható és önkényes döntéseket eredményezhet, mely ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével is.
- [8] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán utal arra, hogy az Alkotmánybíróság a 36/2013. (XII. 5.) AB határozatában nagy hangsúlyt helyezett a törvényes bíróhoz való jogra és a törvényes bírótól való elvonás tilalmára. Ez utóbbi igazságszolgáltatási alapjogot veszélyeztet, ha egy ítélkezési tevékenységet végző bíró az előtte folyamatban lévő eljárásban kizárható lenne a nemzetbiztonsági ellenőrzés miatt. A bírói elmozdíthatatlanság követelménye a történeti alkotmány vívmányai közé is tartozik.
- [9] A hatalommegosztás elvén és a törvényes bírótól való elvonás tilalmán túlmenően az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésében deklarált bírói függetlenség sérelme is megvalósul a támadott jogszabályi rendelkezések útján. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az ítélkezési tevékenységbe történő bármely külső beavatkozás sokkal súlyosabb fenyegetést jelent az alkotmányos berendezkedésre, mint a bírói hatalom esetleges túlsúlya. Ez utóbbi kapcsán pedig kifejtette az indítványozó, hogy annak a másik két hatalmi ágtól is függetlennek kell lennie. A minden külső befolyástól független ítélkezés egy feltétel nélküli követelmény, mely lényegében abszolút alaptörvényi védelem alatt áll.
- [10] A 33/2012. (VII. 17.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.) megállapításai közül kiemelte, hogy a bírói szolgálati jogviszonyok más közszolgálati jogviszonyokhoz képest fokozott alkotmányi védelemben kell, hogy részesüljenek, hiszen a bírói függetlenség, és az ebből eredő elmozdíthatatlanság elve nem csupán az Alaptörvény tételes szabálya, hanem a történeti alkotmány vívmányai közé is tartozik. Hangsúlyozza továbbá az indítvány, hogy nem eleve kizárt és alaptörvény-ellenes a bírák nemzetbiztonsági ellenőrzése, de a bírói szolgálati jogviszony foglalkoztatási jogviszonyként való definiálása és – az ebből eredő – a hatályos, támadott jogszabályi rendelkezések ellentétesek az Alaptörvénnyel.
- [11] 2.2. Az indítványozó az Nbtv. 70. § (1) bekezdés második mondat „bíró és” szövegrészének vizsgálatát és megsemmisítését szintén az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe foglalt jogállamiságból eredő jogbiztonság sérelmére hivatkozással kéri, mivel álláspontja szerint ezen szabály alapján az ellenőrzés alá vonható személyi kör pontosan nem behatárolt, és önkényes döntésekre ad alapot.
- [12] 3. Az indítványozó fentiekkel kapcsolatosan másodlagos kérelemként – tekintettel az Abtv. 46. § (1) bekezdésére és (2) bekezdés c) pontjára – az Nbtv. 70. § (4) bekezdésének vizsgálatát és mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását indítványozta. Az Nbtv. 70. § (4) bekezdése tartalmazza azon személyi kört, akik esetében a nemzetbiztonsági ellenőrzést nem kell kezdeményezni. Ebben a felsorolásban – a Kúria elnökét és az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) elnökét kivéve – nem szerepelnek a bírák, mely az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és 26. cikk (1) bekezdésével is ellentétes.
- [13] 4. Harmadlagos kérelemként fogalmazta meg az indítványozó az Nbtv. 74. § g) pont „a bírói szolgálati jogviszony” szövegrésze, 70. § (1) bekezdés 2. mondat „bíró és” szövegrésze, továbbá (5) bekezdése, 74. § in) és io) pontjai és a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Mavtv.) 13. § (5) bekezdése kapcsán a következőket. Ezen törvényi rendelkezések semlegesítik egymást: a Mavtv. 13. § (5) bekezdését nem engedi érvényesülni az Nbtv. 70. § (1) bekezdése és 74. § g) pontja, míg az Nbtv. 70. § (5) bekezdésének érvényesülését gátolja a Mavtv. 13. § (5) bekezdése. Kiemeli, hogy jelen ügyben nem pusztán azonos szintű jogszabályok közötti, jogalkalmazói jogértelmezéssel feloldható kollízióról van szó, hanem az értelmezhetetlenség több alkotmányos tétel érvényesülését gátolja meg. A nemzetbiztonsági ellenőrzés során elsődleges a világos, érthető és értelmezhető normatartalom. Az Alkotmánybíróság korábbi döntését idézve kiemelte, hogy a normavilágosság követelményének fokozottan kell érvényesülnie akkor, ha az adott jogszabály alapjog-gyakorlással vagy alkotmányos elvek érvényesülésével közvetlen összefüggésben áll. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből eredő jogbiztonság alapján fennálló világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom követelményére tekintettel, olyan tartalmú alkotmányos követelmény megállapítását kéri, amely szerint az Nbtv. ezen rendelkezései nem tekinthetők

a Mavtv. 13. § (5) bekezdés alkalmazása körében „ha törvény másként nem rendelkezik” szövegrész alá tartozó szabálynak.

- [14] 5. Az ismertetett jogkövetkezmények mellőzésének esetére, negyedleges kérelemként a Kúria elnöke az Nbtv. 69. § (2) bekezdés b) pontjának – az Abh.-val nem érintett részében, ismételt – vizsgálatát és megsemmisítését indítványozta. Az, hogy a bírák körében az illetékes miniszter egyetértésével kiadott normatív utasításra és munkáltatói intézkedésre bízta az Nbtv. 69. § (2) bekezdés b) pontja a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá tartozó munkakörök meghatározását, ellentétes az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével és 26. cikk (1) bekezdésével is.
- [15] 6. A fentiekén túl az indítványozó az Nbtv. 71. § (2) bekezdés e) pontjának és 71. § (4) bekezdésének az alaptörvény-ellenességét is állította. Ezen jogszabályi rendelkezések a bírákat érintően való alkalmazhatóságuk miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével (törvényes bíróhoz való jog) és 26. cikk (1) bekezdésével (bírói függetlenség és elmozdíthatatlanság) ellentétesek. Az Nbtv. 71. § (4) bekezdése szerint, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés nemzetbiztonsági kockázatot állapít meg, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony csak akkor hozható létre, illetve tartható fenn, ha a (2) és (3) bekezdésben megjelölt szerv, személy vagy testület jóváhagyta. Ezen jóváhagyásra bíró és igazságügyi alkalmazott esetén a (2) bekezdés e) pontja alapján a munkáltatói jogkör gyakorlója feletti kinevezési jogkört gyakorló bírósági vezető, ennek hiányában az OBH elnöke jogosult. Az Nbtv. ezen szabályaiból az következik, hogy amennyiben az OBH elnöke nem ad felmentést, akkor a bíró jogviszonya nem tartható fenn, ami csak a bírói szolgálati jogviszony megszüntetésével érhető el, amely a bírói függetlenség és a törvényes bíróhoz való joggal is ellentétes. Ilyen okot a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 89–98. §-ai sem tartalmazzak. Ha a nemzetbiztonsági szolgálatok kockázatot állapítanak meg, annak nem lehet egyenes következménye a bírói szolgálati jogviszony megszüntetése. Az Abh. és az Abh2. releváns megállapításait idézve kiemelte, hogy a bírák Alaptörvény által garantált elmozdíthatatlansága egyebek között olyan személyes garancia, amely a bírák döntési autonómiájának biztosítója, mivel kizárja annak lehetőségét, hogy a törvényeknek és lelkiismeretének megfelelő ítélete miatt közvetett, a szolgálati jogviszonyával összefüggő retorzió érje. A bírák elmozdíthatatlansága a független, pártatlan bírósághoz való jog garanciája is egyben. Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésével ellentétes az, hogy a végrehajtó hatalmi ág, a nemzetbiztonsági szolgálatok felől érkező információk alapján az ítélkező bíró elmozdíthatóvá válik, továbbá az is, hogy az OBH elnöke olyan egzakt szempontok nélküli, diszkrecionális döntési jogkörrel rendelkezik, mely szintén az ítélkező bíró elmozdíthatóságát eredményezheti. Ez utóbbi kapcsán az indítványozó kiemelte, hogy a bíró ítélkezésbeli függetlensége a bírósági igazgatással szemben is fennáll, az elmozdíthatóság szempontok nélküli egyéni döntéstől való függése alaptörvény-ellenes. Ezen szabályok az Alaptörvény 26. § (1) bekezdésének azon részével is ellentétesek, mely szerint a bírákat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani. A törvényes bíróhoz való jogot is sérti továbbá az, ha a fenti eljárás eredményeként az ügyelosztási rend szerint a bíróra kiosztott, folyamatban levő ügyektől a bírót elvonják.
- [16] 7. A nemzetbiztonsági ellenőrzés fentiekben kifogásolt szabályain túlmenően, az indítvány az ezzel szorosan összefüggő, nemzetbiztonsági ellenőrzéssel kapcsolatos felülvizsgálati eljárás (a továbbiakban: felülvizsgálati eljárás) egyes szabályai alaptörvény-ellenességét is állította. Az Abh.-ban megsemmisített rendelkezések helyett a Módtv.2. új szabályokat alkotott és vezetett be – a megsemmisített „folyamatos ellenőrzés” helyett ezen „felülvizsgálati eljárást” is –, amelyeknek a bírákra való alkalmazását aggályosnak tartja az indítványozó. Az Nbtv. 72/B. §-a szerinti felülvizsgálati eljárásra nem az ötéves ciklusokban időszzerűvé váló nemzetbiztonsági ellenőrzések során, hanem a ciklusokon belül kerülhet sor. A felülvizsgálati eljárás elrendelésére – bírák esetén – a munkáltatói jogkör gyakorlója vagy önállóan is a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója jogosult. A felülvizsgálati eljárásról az ellenőrzött személyt kizárólag a felülvizsgálati eljárás befejezését követően kell tájékoztatni. Az indítványozó szerint ellentétes az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével és a 26. cikk (1) bekezdésével az is, ha az igazságszolgáltató hatalmi ág ítélkező bírójával szemben (aki nevezetesen még egyéb ítélkezési tevékenysége mellett titkos információgyűjtést is engedélyez, vagy minősített adatot használ) a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója – a bíró vagy a munkáltatói jogkör gyakorlója előzetes értesítése nélkül – felülvizsgálati eljárást (azaz titkos eszközöket is magában foglaló vizsgálatot) kezdeményezhet, ezért kéri az Nbtv. 72/B. § (2) bekezdés e) pontjának bírákat érintő vizsgálatát és a „vagy a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója” szövegrész megsemmisítését.
- [17] A felülvizsgálati eljárás kezdeményezésének okait szintén az Nbtv. 72/B. § (2) bekezdésének e) pontja tartalmazza, mely alapján az indítványozó véleménye szerint a felülvizsgálati eljárás gyakorlatilag korlátlan felhatalmazást

ad a nemzetbiztonsági ellenőrzés elrendelésére, tartalmában ezek az új szabályok visszahozzák az Abh.-ban alaptörvény-ellenesnek ítélt folyamatos ellenőrzés lehetőségét. Ezek a Módtv.2. által beépített okok olyan „gumifogalmak”, amelyek azon túl, hogy csak eshetőlegesen vannak összefüggésben a nemzetbiztonsági kockázattal, alkalmazásuk alá bárki bekerülhet. Az Abh. Indokolás [45] bekezdésében, az Alkotmánybíróság által meghatározott követelményeknek ezen szabályok továbbra sem felelnek meg. Az Nbtv. 72/B. § (2) bekezdés ec)–ef) pontjai nem minősülnek pontosan meghatározottaknak, azok az Abh. megkerülésének tekinthetők. Ezen felsorolás már csak azért sem pontos, mert az Nbtv. 72/B. § (2) bekezdésének e) pontja az „így különösen” fordulatot alkalmazza, ebből következően a taxatívnak tűnő felsorolás valójában csak egy példálózó felsorolás, mely korlátlanul kibővíthető a gyakorlatban. A felülvizsgálati eljárás ezen szabályai továbbá ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével és a VI. cikk (1) bekezdésével is.

- [18] Végül az Nbtv. 72/B. § (8) bekezdésének – mely tartalmilag megegyezik az Nbtv. 71. § (2) bekezdésének e) pontjával és (4) bekezdésével, csak e helyen a felülvizsgálati eljárásra vonatkozik – vizsgálatát és megsemmisítését is indítványozta – ugyanazon érvek alapján – mivel azt ellentétesnek véli az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével és 26. cikk (1) bekezdésével.
- [19] 8. Az indítvány előterjesztése után adta ki az OBH elnöke a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső munkakörökről, tisztségekről, beosztásokról és feladatkörökről szóló 13/2015. (XII. 29.) OBH utasítást. Az utasítás megalkotására az – indítványozó által negyedleges kérelemként vizsgálni és megsemmisíteni kért – Nbtv. 69. § (2) bekezdés b) pontja alapján került sor, ezért az Alkotmánybíróság nyilatkozat tételére hívta fel az indítványozót. A Kúria elnöke válaszában nyilatkozott arról, hogy változatlan tartalommal tartja fenn indítványát. Hangsúlyozta válaszában, hogy az OBH utasítás nem helyettesítheti a garanciális okokból törvényi szintet igénylő szabályozást, továbbá azt is, hogy a törvény alkotmányossága nem múlhat azon, hogy alacsonyabb jogforrási szintű normatív utasítás éppen miként rendelkezik.
- [20] 9. Az Alkotmánybíróság beszerezte a belügyminiszter, az igazságügyi miniszter és az Országos Bírósági Hivatal elnökének írásbeli véleményét.

II.

- [21] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:
 „B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”
 „C) cikk (1) A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.”
 „I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”
 „VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.”
 „XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”
 „26. cikk (1) A bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatóak. A bírakat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani. A bírák nem lehetnek tagjai pártoknak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.”
 „46. cikk (3) A nemzetbiztonsági szolgálatok alapvető feladata Magyarország függetlenségének és törvényes rendjének védelme, nemzetbiztonsági érdekeinek érvényesítése.”
- [22] 2. Az Nbtv.-nek az indítvány által vitatott és érintett rendelkezései:
 „69. § (1) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyeket a 74. § i) pontja határozza meg.
 (2) A 74. § i) pont in) és io) alpontjában meghatározott körben a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső munkakörök, tisztségeket és beosztásokat (a továbbiakban együtt: munkakör)
 [...] b) kormányzati irányítás alatt nem álló foglalkoztató szervezet esetében a foglalkoztató szervezet vezetője a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszter egyetértésével kiadott közjogi szervezetszabályozó eszközben, ha ennek kiadására nem jogosult,

a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszter jóváhagyásával munkáltatói intézkedésben, írásban határozza meg.”

„70. § (1) E törvény eltérő rendelkezése hiányában a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létrehozatalát megelőző ellenőrzését a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony létesítésére jogosult személy kezdeményezi. Bíró és az igazságügyi szervnél foglalkoztatott igazságügyi alkalmazott nemzetbiztonsági ellenőrzését a munkáltatói jogkör gyakorlója kezdeményezi. Ügyészségi szolgálati viszonyban álló személy esetében a nemzetbiztonsági ellenőrzést a legfőbb ügyész kezdeményezi.

[...]

(4) Nem kell kezdeményezni

a) a köztársasági elnök,

b) a miniszterelnök,

c) az alkotmánybírák,

d) az Országgyűlés elnöke,

e) a Kúria elnöke, az Országos Bírósági Hivatal elnöke,

f) a legfőbb ügyész,

g) az alapvető jogok biztosa és helyettesei,

h) a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke,

i) az Európai Parlament Magyarországon megválasztott képviselője és – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – az országgyűlési képviselő, valamint

j) a nemzetiségi szószóló

nemzetbiztonsági ellenőrzését.

(5) Nem kell kezdeményezni továbbá a nemzetbiztonsági ellenőrzést a 74. § i) pontjában meghatározott olyan személlyel kapcsolatban, aki számára törvény a minősített adat megismerését vagy felhasználását nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása nélkül is biztosítja.”

„71. § (1) Nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – csak a nemzetbiztonsági ellenőrzést követően, abban az esetben hozható létre, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés nemzetbiztonsági kockázatot nem állapított meg.

(2) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony a nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatását megelőzően is létrehozható, ha

[...]

e) bíró, igazságügyi alkalmazott esetében a munkáltatói jogkör gyakorlója feletti kinevezési jogkört gyakorló bírósági vezető, ennek hiányában az Országos Bírósági Hivatal elnöke,

[...]

(4) Ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés nemzetbiztonsági kockázatot állapított meg, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony csak akkor hozható létre, illetve tartható fenn, ha annak létrehozását vagy fenntartását a (2) vagy (3) bekezdésben meghatározott szerv, személy vagy testület jóváhagyta.”

„72/B. § (2) Felülvizsgálati eljárás akkor folytatható le, ha

[...]

e) a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban álló személlyel kapcsolatban a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére jogosult vagy a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményről, így különösen az alábbiakról szerez tudomást:

ea) az ellenőrzött személy vagy a Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozója ellen indult büntetőeljárás vagy elzárással büntethető szabálysértés miatt indult szabálysértési eljárás,

eb) az ellenőrzött személynek vagy a Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozójának a külföldi személyekkel, szervezetekkel, külföldi érdekeltségeivel kapcsolatos körülményeiben bekövetkezett lényeges változás,

ec) idegen állampolgárság, külföldi útlevél megszerzése,

ed) kábítószer-fogyasztás, alkoholfüggőség, alkoholfogyasztással összefüggő magatartászavarok,

ee) az igazolható jövedelemhez képest jelentős mértékű eladósodottság, pénzügyi kötelezettségek teljesítésének jelentős mértékű elmulasztása, jelentős mértékű, ismeretlen eredetű vagyongyarapodás, az igazolható jövedelemből nem fedezhető életvitel,

ef) a minősített adatok kezelésére, a biztonságtechnológiai rendszerek használatára vonatkozó szabályok, a munkakör betöltésével kapcsolatos biztonsági előírások megsértése.

[...]

(8) Ha a nemzetbiztonsági szolgálat a felülvizsgálati eljárás során nemzetbiztonsági kockázatot állapít meg, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony nem hozható létre vagy azt haladéktalanul meg kell szüntetni, kivéve, ha a 71. § (2) vagy (3) bekezdésében meghatározott személy, szerv vagy testület a jogviszony létrehozását vagy fenntartását jóváhagyta."

„74. § E törvény alkalmazásában

[...]

g) *foglalkoztatási jogviszony*: a bírói szolgálati jogviszony, az igazságügyi szolgálati jogviszony, az ügyészségi szolgálati jogviszony, a hivatásos szolgálati viszony, a hivatásos és szerződéses állományú katonák szolgálati viszonya, a közszolgálati jogviszony, a kormányzati szolgálati jogviszony, az állami szolgálati jogviszony, a közalkalmazotti jogviszony, a munkajogviszony és a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony;

[...]

i) *nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy*:

in) aki a minősített adat védelméről szóló törvényben meghatározott minősített adatot kezelő szervvel foglalkoztatási jogviszonyban vagy a Polgári Törvénykönyv rendelkezésein alapuló szerződéses jogviszonyban áll és e jogviszonyával összefüggésben fokozottan ki van téve jogellenes befolyásolási szándéknak, leplezett támadásnak vagy fenyegetésnek;

io) aki foglalkoztatási jogviszony vagy a Polgári Törvénykönyv rendelkezésein alapuló szerződéses jogviszony alapján a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti „Bizalmas!”, „Titkos!” vagy „Szigorúan titkos” minősítésű adat megismerésére vagy felhasználására jogosult;”

[23] 3. A Mavtv.-nek az indítvány által érintett rendelkezése:

„13. § (5) A bírót – ha törvény másként nem rendelkezik – nemzetbiztonsági ellenőrzés, személyi biztonsági tanúsítvány, valamint titoktartási nyilatkozat és felhasználói engedély nélkül megilleti az ügyelosztási rend szerint kiosztott ügyek elbírálásához szükséges rendelkezési jogosultságok gyakorlása.”

III.

[24] A Kúria elnökének indítványa megalapozott.

[25] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapította, hogy a jogosulttól érkezett [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pont] utólagos normakontroll indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozottság követelményeinek eleget tesz, ezért azt az alábbiak szerint érdemben bírálta el.

[26] 2. Az Alkotmánybíróság az indítvánnyal elsődlegesen támadott Nbtv. 74. § g) pontját és az azzal szorosan összefüggő szabályozási környezetet vizsgálta meg, különös tekintettel arra, hogy – a bírósági szervezetrendszert illetően – mely személyek tartozhatnak nemzetbiztonsági ellenőrzés alá, illetve ezt az eljárást kik kezdeményezhetik.

[27] A Nbtv. 74. § g) pontját a Módtv.1. emelte be az Nbtv. rendszerébe. A 2013. augusztus elsejétől hatályos rendelkezés az Nbtv. „Értelmező rendelkezések” (74–75. §) között határozza meg a „foglalkoztatási jogviszony” tartalmát. A Nbtv. 74. § g) pontja szerint az Nbtv. alkalmazásában „foglalkoztatási jogviszony: a bírói szolgálati jogviszony, az igazságügyi szolgálati jogviszony, az ügyészségi szolgálati jogviszony, a hivatásos szolgálati viszony, a hivatásos és szerződéses állományú katonák szolgálati viszonya, a közszolgálati jogviszony, a kormányzati szolgálati jogviszony, a közalkalmazotti jogviszony, a munkajogviszony és a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony”. Az Alkotmánybíróság jelen ügy elbírálása során észlelte, hogy az indítvány előterjesztését követően a jogalkotó kibővítette az Nbtv. 74. § g) pontját. Az állami tisztviselőkről szóló 2016. évi LII. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2016. évi LXIV. törvény 23. §-a 2016. július elsejei hatállyal az „állami szolgálati jogviszonyt” is beemelte az Nbtv. 74. § g) pontjában található felsorolásba. Ezen változás azonban az Alkotmánybíróság jelen eljárását nem befolyásolja.

[28] Az Nbtv. „Értelmező rendelkezései” összesen hét definíciót tartalmaznak. A nemzetbiztonsági érdek, az állami szerv, a lakás, a hozzátartozó, a cégellenőrzés, a foglalkoztatási jogviszony és a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy fogalmait határozzák meg. Egy értelmező rendelkezés szerepét, fontosságát az is meghatározhatja, hogy az adott jogszabály a meghatározott fogalmat milyen sokszor használja, hivatkozza meg a törvény egyéb rendelkezéseiben. A „foglalkoztatási jogviszony” terminológiát az Nbtv. mindössze három helyen használja: a 71/D. § (2) bekezdésében, és a 74. § in) és io) alpontjaiban. Ez utóbbi két rendelkezés szintén az Nbtv. értelmező rendelkezései között található, az Nbtv. 74. § i) pontja a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyek körét határozza meg. Az Nbtv. 74. § in) alpontja alapján nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy „aki a minősített adat

védelméről szóló törvényben meghatározott minősített adatot kezelő szervvel foglalkoztatási jogviszonyban vagy a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseire alapuló szerződéses jogviszonyban áll és e jogviszonyával összefüggésben fokozottan ki van téve jogellenes befolyásolási szándéknak, leplezett támadásnak vagy fenyegetésnek". A Mavtv. 3. § 4. pontja alapján a minősített adatot kezelő szerv az „állami vagy közfeladat ellátása érdekében minősített adat kezelését végző szerv, szervezet vagy szervezeti egység, továbbá a gazdálkodó szervezet”. Ezen fogalom alá a bíróságok is beletartoznak.

- [29] Azáltal, hogy az Nbtv. 74. § g) pontja a „foglalkoztatási jogviszony” alatt a bírói szolgálati jogviszonyt is érti, és továbbá azzal, hogy a Mavtv. 3. § 4. pontja által definiált „minősített adatot kezelő szerv” alatt a bíróságokat is érteni kell, úgy az Nbtv. 74. § in) alpontja a bírói hatalmi ágra, a bírósági szervezet rendszerre vonatkoztatva azt is jelentheti, hogy nemzetbiztonsági ellenőrzés alá tartozik – lényegében az összes – a bírói szolgálati jogviszonnyal rendelkező személy, ha fokozottan ki van téve jogellenes befolyásolási szándéknak, leplezett támadásnak vagy fenyegetésnek.
- [30] Ugyanezen fogalmak használatával megállapítható továbbá, hogy az Nbtv. 74. § io) alpontja szerint pedig az a bírói szolgálati jogviszonnyal rendelkező személy is nemzetbiztonsági ellenőrzés alá tartozik, aki „Bizalmas!”, „Titkos!” vagy „Szigorúan titkos” minősítésű adat megismerésére vagy felhasználására jogosult.
- [31] Megállapítható, hogy a hatályos Nbtv. rendszerében a fentiekben ismertetett Nbtv. 74. § in) és io) alpontjai főszabállyá tették a bírók nemzetbiztonsági ellenőrzését, ezért az Alkotmánybíróság a hatályos jogszabályi környezet vizsgálatánál különös figyelmet fordított arra, hogy az Nbtv. vagy más jogszabály tartalmaz-e ezen főszabály alóli kivételeket, mentesítéseket, illetve ezek széles, vagy éppen szűk körűek-e.
- [32] Az Nbtv. 70. § (1) bekezdésének második mondata szerint a bíró nemzetbiztonsági ellenőrzését a munkáltatói jogkör gyakorlója kezdeményezi. A munkáltatói jogkör gyakorlója pedig a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 99. § (1) bekezdése szerint a Kúria elnöke (kúriai bíró esetében), az ítélőtábla elnöke (ítélőtáblai bíró esetében), a törvényszék elnöke (járásbírósági, törvényszéki, valamint a közigazgatási és munkaügyi bírósági bíró esetében) lehet, illetőleg az OBH elnöke a kinevezési jogkörébe tartozó vezetők esetében. Ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére jogosult személy nem állapítható meg, úgy az Nbtv. 70. § (3) bekezdése alapján a Nemzeti Biztonsági Felügyelet vezetője kezdeményezi azt.
- [33] Taxatív felsorolást tartalmaz az Nbtv. 70. § (4) bekezdése arra nézve, hogy mely tisztségek esetén nem kell kezdeményezni a nemzetbiztonsági ellenőrzést. Ilyen kivételt képeznek például az országgyűlési képviselők is, a bírák közül azonban csak a Kúria elnöke és az OBH elnöke. További kivételt tartalmaz a nemzetbiztonsági ellenőrzés alól az Nbtv. 70. § (5) bekezdése. E törvényhely szerint „nem kell kezdeményezni továbbá a nemzetbiztonsági ellenőrzést a 74. § i) pontjában meghatározott olyan személlyel kapcsolatban, aki számára törvény a minősített adat megismerését vagy felhasználását nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása nélkül is biztosítja”. Mivel a bírák általános nemzetbiztonsági ellenőrzését az Nbtv. 74. § i) pontja alá tartozó in) és io) alpontok teszik lehetővé, ezért az Nbtv. 70. § (5) bekezdése által biztosított kivételszabály elviekben akár a bírókra is vonatkozhat. Ez utóbbi törvényhely továbbá nem az „e törvény” hanem „törvény” szófordulatot alkalmazza, így az Nbtv.-n túlmenően más jogszabály is tartalmazhat kivételszabályt. A bírókra vonatkoztatva ez annyit mindenképpen jelent, hogy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alól kivételt keletkeztethet az Nbtv. vagy más jogszabály rendelkezése is, ha az biztosítja a minősített adat megismerését vagy felhasználását nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása nélkül is a bíró részére. A Mavtv. 13. § (5) bekezdése tartalmaz elviekben ehhez hasonló kivételszabályt. E szerint „a bírót – ha törvény másként nem rendelkezik – nemzetbiztonsági ellenőrzés, személyi biztonsági tanúsítvány, valamint titoktartási nyilatkozat és felhasználói engedély nélkül megilleti az ügyelostási rend szerint kiosztott ügyek elbírálásához szükséges rendelkezési jogosultságok gyakorlása”. Azonban törvény – a fentiekben bemutatott módon – éppen hogy másképp rendelkezik.
- [34] Összefoglalva: az Nbtv. 74. § in) alpontja [együtt értelmezve az Nbtv. 74. § g) pontjával és a Mavtv. 3. § 4. pontjával] lehetővé teszi, megteremti a lehetőségét – ha nem is közvetlen módon, de jogszabály-értelmezés útján – annak, hogy főszabállyá váljon az összes bíró nemzetbiztonsági ellenőrzése. Ez alól kivételt teremt az Nbtv. 70. § (5) bekezdése, mely azonban más jogszabályhelyre utal tovább. A bíróságokra vonatkoztatva ez a „más” jogszabályhely, a Mavtv. 13. § (5) bekezdése. A Mavtv. 13. § (5) bekezdése azonban a „ha törvény másként nem rendelkezik” fordulattal szükségszerűen visszautal az Nbtv. szabályaira, mert azok ettől eltérően rendelkeznek. Ezáltal, habár elviekben az Nbtv. lehetőséget teremt a főszabály alóli kivételekre, és létezik is ilyen ágazati jellegű törvényben szabályozott kivétel, mivel ez utóbbi visszautal az Nbtv.-re, így a főszabály alól valójában törvényi szintű kivétel nincs, a hatályos törvényi szabályozás alapján minden bíró nemzetbiztonsági ellenőrzés alá kerülhetne.
- [35] Egy további kivételként is minősíthető szabályt tartalmaz még az Nbtv. rendszere. Az Nbtv. 69. § (1) bekezdése szerint a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személyeket a 74. § i) pontja határozza meg. Az Nbtv. 69. §

- (2) bekezdése szerint azonban a 74. § in) és io) alpontokban meghatározott körben a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső munkaköröket, tisztségeket és beosztásokat kormányzati irányítás alatt álló szervek esetében a 69. § (2) bekezdés a) pontja szerinti rendeletben, míg kormányzati irányítás alatt nem álló foglalkoztatási szervezet esetében a 69. § (2) bekezdés b) pontja szerinti közjogi szervezetszabályozó eszközben vagy munkáltatói intézkedésben kell meghatározni. A bírósági szervezetrendszerre vonatkoztatva az Nbtv. 69. § (2) bekezdés b) pontja az alkalmazandó, mely szerint „kormányzati irányítás alatt nem álló foglalkoztató szervezet esetében a foglalkoztató szervezet vezetője a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszter egyetértésével kiadott közjogi szervezetszabályozó eszközben [...] írásban” határozza meg a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló munkaköröket. Ezen felhatalmazás alapján hozta meg az OBH elnöke a 13/2015. (XII. 29.) OBH utasítást, mely 2016. január elsején lépett hatályba. Ezen OBH utasítás 2. § (3) bekezdése szerint nemzetbiztonsági ellenőrzés alá csak az OBH elnöke kinevezési jogkörébe tartozó ítéletáblai és törvényszéki elnökök, valamint helyetteseik, továbbá a nyomozási bírók tartoznak.
- [36] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az Nbtv. 69. § (2) bekezdés b) pontjához hasonló rendelkezést az Abh.-ban már megvizsgált, és azt nem találta alaptörvény-ellenesnek (Abh., Indokolás [50]–[58]). Az Abh.-ban vizsgált, és akkor hatályos Nbtv. 69. § (4) bekezdés b) pontja közel azonos tartalommal bírt, mint a most hatályos Nbtv. 69. § (2) bekezdés b) pontja.
- [37] Az Alkotmánybíróság a fentiekben kifejtettek alapján arra a megállapításra jutott, hogy a törvény az értelmező rendelkezései között definiált „foglalkoztatási jogviszony” kifejezést csak szűk körben használja. Ezt követően a hatályos rendelkezések áttekintésénél arra keresett választ az Alkotmánybíróság, hogy a „foglalkoztatási jogviszony” fogalomhoz visszanyúl-e a törvény oly módon, hogy „foglalkoztató” vagy „foglalkoztatott” terminológiákat használ. Ezen vizsgálat után azonban arra jutott, hogy egyedül – a fentiekben bemutatott – Nbtv. 69. § (2) bekezdés b) pontja használ ilyen terminológiát úgy, hogy az relevánssá teszi a 74. § g) pontjában lévő fogalmat.
- [38] Az Nbtv. hatályos szabályainak vizsgálata után az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a törvény 74. § g) pontjában definiált „foglalkoztatási jogviszony” terminológia elsődleges és szinte egyetlen szerepe az, hogy a 74. § in) és io) alpontok értelmezésének tartományát meghatározza, azt egyértelművé tegye. A fentiekben kifejtettek szerint az is megállapítható, hogy az Nbtv. 74. § g) pontjának „a bírói szolgálati jogviszony” szövegrésze az Nbtv. 74. § in) alpontján keresztül lehetővé teszi azt, hogy főszabályként valamennyi és bármelyik bíró nemzetbiztonsági ellenőrzés alá vonható. Az Alkotmánybíróság ezek után a nemzetbiztonsági érdek tartalmát, és az indítványozó bírói függetlenséggel kapcsolatos aggályait vizsgálta meg.
- [39] 3. Az Alaptörvény 46. cikk (3) bekezdése szerint a nemzetbiztonsági szolgálatok alapvető feladata Magyarország függetlenségének és törvényes rendjének védelme, nemzetbiztonsági érdekeinek érvényesítése. Az Alaptörvény 46. cikk (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok működését a Kormány irányítja. A jogterület fontosságát jelzi, hogy az Alaptörvény a nemzetbiztonsági szolgálatok szervezetére, működésére vonatkozó részletes szabályok tekintetében, a titkosszolgálati eszközök és módszerek körében, valamint a nemzetbiztonsági tevékenységgel kapcsolatosan sarkalatos törvényi szintű szabályozást ír elő.
- [40] A törvény preambuluma szerint Magyarország függetlenségének és törvényes rendjének védelme, és a nemzetbiztonsági szolgálatok alkotmányos működése érdekében alkotta meg az Országgyűlés az Nbtv.-t. Az egyes rendvédelmi tárgyú törvények módosításáról, valamint az azzal összefüggő további törvénymódosításokról szóló 2011. évi CCVII. törvény 28. §-a iktatta be az Nbtv. rendszerébe a „nemzetbiztonsági érdek” hatályos fogalmát. Az Nbtv. 74. § a) pontja szerint:
- „a) *nemzetbiztonsági érdek*: Magyarország függetlenségének biztosítása és törvényes rendjének védelme, ennek keretén belül
- aa) az ország függetlensége és területi épsége elleni támadó szándékú törekvések felderítése,
- ab) az ország politikai, gazdasági, honvédelmi érdekeit sértő vagy veszélyeztető leplezett törekvések felfedése és elhárítása,
- ac) a kormányzati döntésekhez szükséges, külföldre vonatkozó, illetve külföldi eredetű információk megszerzése,
- ad) az ország az alapvető emberi jogok gyakorlását biztosító törvényes rendjének, a többpárti rendszeren alapuló képviselői demokráciának és a törvényes intézmények működésének jogellenes eszközökkel történő megváltoztatására vagy megzavarására irányuló leplezett törekvések felderítése és elhárítása, valamint
- ae) a terrorcselekmények, az illegális fegyver- és kábítószer-kereskedelem, valamint a nemzetközileg ellenőrzött termékek és technológiák illegális forgalmának felderítése és megakadályozása”.

- [41] Megjegyzést érdemel, hogy az Alkotmánybíróság egy korábbi, 2/2014. (I. 21.) AB határozatában már megállapította, hogy ez az Nbtv. 74. § a) pontjában meghatározott „nemzetbiztonsági érdek” nem tekinthető meghatározatlan jogi fogalomnak (Indokolás [52]).
- [42] Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán is hangsúlyozza, hogy a nemzetbiztonsági érdekek védelme nem csupán alkotmányos cél, hanem állami kötelezettség is egyben. Az ország szuverenitása és az alkotmányos, az Alaptörvényben meghatározott rendje a demokratikus jogállam működéséhez nélkülözhetetlen alapértékek. Az ország szuverenitásának érvényre juttatása, politikai, gazdasági és honvédelmi érdekeinek megóvása, a szuverenitást, illetőleg az alkotmányos rendet sértő vagy veszélyeztető tevékenységek felderítése és elhárítása az államnak az Alaptörvényből közvetlenül levezethető kötelezettsége {hasonlóan: 26/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [144]}.
- [43] A nemzetbiztonsági feladatok sokkal szélesebb spektrumot fognak át, mint a bűnüldözési feladatok, a valóságot elsősorban nem az események büntetőjogi relevanciájának szemszögéből vizsgálják és nem is feltétlenül járnak büntetőeljárás követelményekkel. Az ország függetlenségének biztosítása és törvényes rendjének védelme szempontjából releváns egyes cselekmények elkövetésére irányuló törekvések felderítése, elhárítása általában a konkrét bűncselekmények körén kívül esik {32/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [105]}. Jelen eljárásban is elismeri az Alkotmánybíróság, hogy a jogalkotó előírhat a különböző állami tevékenységek végzéséhez, munkakörök betöltéséhez nemzetbiztonsági követelményeknek való megfelelést, védve ezzel a demokratikus jogállamot, a társadalmat és annak értékeit.
- [44] A közérdekű adat megismerhetőségét korlátozó nemzetbiztonsági érdek tárgyában született 3142/2014. (V. 9.) AB végzés deklarálta, hogy „[a] korlátozás alapjaként megjelölt nemzetbiztonsági érdek, illetve mások jogainak védelme, valamint a diszkrecionális jogkör határainak megállapítása (értelmezése) alkotmánybírósági hatáskör.” (Indokolás [22]) Nemzetbiztonsági kockázat fennállása nemzetbiztonsági érdekeket veszélyeztethet. Figyelemmel a 26/2013. (X. 4.) AB határozat azon megállapítására, hogy „[a] jogalkotás és az alkotmánybírósági vizsgálat szükségképpen elvont szintjén is elképzelhető, hogy nemzetbiztonsági érdekek kerülnek veszélybe, és megvédésük érdekében az alkotmányos alapjogok korlátozására van szükség” (Indokolás [143]), a továbbiakban a vélt vagy valós nemzetbiztonsági érdek és az indítványozó által állított alapjogi sérelem közötti mérlegelést, jogállami feloldását kellett elvégeznie az Alkotmánybíróságnak.
- [45] 4. Az Alaptörvény R) cikkében foglalt értelmezési szabály tartalmát az Alkotmánybíróság először az Abh2.-ben bontotta ki, mely határozat tárgya elsődlegesen épp a bírói státusz volt, így jelen ügyben különös jelentőséggel bír az ezen döntésben tett megállapítások felidézése.
- [46] A magyar történeti alkotmány konszolidált értelmezésének minimumához tartozik annak elfogadása, hogy a XIX. században végbement polgári átalakulást konstituáló törvények a történeti alkotmány részét képezik. E törvények teremtették meg – nem jelentéktelen előzmények után – azt a szilárd jogintézményi alapot, amelyre a modern jogállam épül. Amikor tehát az Alaptörvény mintegy ablakot nyit közjogunk történeti dimenziójára, ráirányítja a figyelmet azokra az intézménytörténeti előzményekre, amelyek nélkül mai közjogi viszonyaink és általában jogi kultúránk gyökér nélküliek lennének (Abh2., Indokolás [75]).
- [47] A bírák független ítélkezésének biztosítása felé vezető folyamat a bírói elmozdíthatatlanság rögzítésével – az igazságszolgáltatás és a közigazgatás elkülönítésével – vette kezdetét hazánkban. A bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikk a következőket tartalmazta: az igazságszolgáltatás a közigazgatástól elkülönítettik, így sem a közigazgatási, sem a bírói hatóságok nem avatkozhatnak egymás hatáskörébe; a hivatásos bírakat az igazságügy-miniszter ellenjegyzése mellett a király nevezte ki. A törvényesen kinevezett bíró a törvényben meghatározott eseteken és módon kívül hivatalából el nem mozdítható, áthelyezni pedig – más bírósághoz vagy más hivatalhoz áttenni vagy akár előléptetni – csak a törvényben meghatározott esetekben, ezeken kívül pedig csak saját akaratával lehet. Ezek a rendelkezések tartalmazták azokat a legfontosabb elemeket, amelyek a bírói függetlenséget garantálni hivatottak; személyi oldalon a kinevezés és a felmentés, a hivatalból való elmozdítás vagy az áthelyezés, és az előremenetel szabályai; szervezeten pedig a hatásköri elkülönítés (Abh2., Indokolás [77]).
- [48] Az 1869. évi IV. törvénycikkben és az 1871. évi törvénycikkben foglaltak kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy ezen jogforrások egyszerre fejezik ki a bírói státusz iránti teljes történeti tiszteletet és a polgári jogállam szemlélete által erősen igényelt határozott és konkrét normatartalmat. Ezek kapcsán történeti alkotmányunk vívmányaként értékelte az Alkotmánybíróság azt a jogalkotói attitűdöt, alázatot is, melyet a bírói hivatal viselői, az 1869 óta egy önálló „álladalmi” státusz betöltői iránt tanúsított. Jelen ügy szempontjából legfontosabb megállapítását az Abh2. azonban a következő megállapításával tette: „[a] bírói függetlenség elve, ennek elemeivel együtt, minden kétséget kizáróan vívmány. Az Alkotmánybíróság ezért megállapítja, hogy

a bírói függetlenség és az ebből eredő elmozdíthatatlanság elve nemcsak az Alaptörvény tételes szabálya, hanem a történeti alkotmány vívmányai közé is tartozik. Így olyan értelmezési alapelv az Alaptörvény előírása alapján, amely mindenkre kötelező, és amelyet az Alaptörvény más szabályai lehetséges tartalmának feltárásakor alkalmazni kell” (Abh2., Indokolás [80]). Az Abh2. elfogadása után az Alkotmánybíróság következetesen fenntartotta és megerősítette ezen tételét: a bírói függetlenség intézménye és annak garanciális szabályai történeti alkotmányunk példamutató vívmányai [lásd: 25/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [26]; 3015/2014. (II. 11.) AB végzés, Indokolás [26]; 21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [35]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat; Indokolás [32]]. A Kúria elnökének utólagos normakontroll indítványa elbírálása során az Alkotmánybíróság ezen elvi élű megállapításaiból indult ki, és ennek szellemében bírálta el az indítványban foglaltakat.

- [49] A bírói hatalom – amely a magyar parlamenti demokráciában is elválik a törvényhozó és a végrehajtó hatalomtól – az állami hatalomnak az a megnyilvánulása, amely az erre rendelt szervezet útján a vitássá tett vagy megsértett jogról – törvényben szabályozott eljárás során – kötelező erővel dönt [3242/2012. (IX. 28.) AB határozat; Indokolás [11]]. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a hatalmi ágak elválasztásának alkotmányos szerkezetében a bírói hatalom függetlenségének kitüntetett szerepe van. A bírói hatalom legfőbb sajátossága a másik két, „politikai” jellegű hatalmi ággal szemben ugyanis az, hogy állandó, semleges és folyamatos. A bíróságok tehát nincsenek olyan kölcsönös meghatározottságban és függőségben a többi hatalmi ágtól, mint amilyenben azok egymás között vannak. A bírói függetlenség garantálása nem azonosítható a bírói hatalom elválasztásával a másik két hatalmi ágtól, hanem általánosabb, s a bírósági szervezeten belül is megoldandó probléma. Míg a végrehajtó hatalom korlátozását mind a parlamenti ellenőrzés intézményeinek megerősítésével, mind a közigazgatás bírói kontrolljának általánossá tételével indokolt és alkotmányosan szükséges biztosítani, addig a bírói hatalomba való külső beavatkozásnak szigorúbbak és alapvető garanciális elveken nyugvók az alkotmányos korlátai. A bírói hatalomnak függetlennek kell lennie a másik két hatalmi ág politikai meghatározottságától és annak változásaitól; e követelmény pedig kizárja a másik két hatalmi ág befolyását a bíróságok ítélezésére.
- [50] E körben a következőkre utal az Alkotmánybíróság. Az Nbtv. 1. §-a felsorolja Magyarország nemzetbiztonsági szolgálatait, melyek: az Információs Hivatal, az Alkotmányvédelmi Hivatal, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, valamint a Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ. Ezen öt nemzetbiztonsági szolgálat közül négy az Nbtv. 4. § g) pontja, 5. § f) pontja, 6. § r) pontja, 8. § f) pontja alapján nemzetbiztonsági ellenőrzést is végez. Az Nbtv. 12. § (1) bekezdése értelmében a nemzetbiztonsági szolgálatok élén főigazgatók állnak, akiket a miniszter előterjesztésére a miniszterelnök nevez ki, és ment fel. Az Nbtv. 10. §-a, illetve a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 1. melléklete határozza meg, hogy mely nemzetbiztonsági szolgálat melyik miniszter irányítása alatt áll. Ez utóbbi rendelet 21. § 21. pontja határozza meg, hogy a belügyminiszter a Kormány polgári nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős tagja. Az érintett miniszterek – egyebek mellett – ellenőrzik a nemzetbiztonsági szolgálatok törvényes és rendeltetésszerű működését, feladataik végrehajtását. A miniszter javaslatot tesz a miniszterelnöknek a főigazgató kinevezésére és felmentésére, illetve ez utóbbiak kivételével gyakorolja a munkáltatói jogokat a főigazgató felett. A miniszter nevezi ki és menti fel a főigazgató helyetteseit, gyakorolja felettük a munkáltatói jogokat.
- [51] Az Alkotmánybíróság a fentiekben túlmenően arra is rámutatott már, hogy a hatalmi ágak elválasztása nem jelenti egyszersmind a hatalmi ágak korlátozhatatlanságát. A demokratikus államszervezetnek ugyanis épp az a lényege, hogy a különböző hatalmi ágak egymás korlátaiként is jelentkeznek. Ekként a bírói hatalomnak is vannak a végrehajtó hatalmat korlátozó jogosítványai és megfordítva. Azonban alkotmányos indokok megléte esetén is, a bírói szervezetet érintő külső hatalmi jogkör érvényesülése is csak a független ítélezés sérelme nélkül engedhető meg, illetve fogadható el alkotmányosnak.
- [52] Az Alkotmánybíróság megállapította egy korábbi döntésében, hogy „a hatalommegosztás és a bírói függetlenség érvényesülését nem a bírói szervezet és a másik két hatalmi ág, a »non-governmental« szervezetek, valamint a politikai, társadalmi rendszer egyéb szereplői közötti kapcsolatok hiánya definiálja. Ebből a szempontból jelentősége van annak, hogy az ítélezésre vonatkoztatott bírói függetlenség alkotmányos elve nem azonosítható a bíróságok funkcióspecifikus tevékenységének keretét adó bírósági szervezet függetlenségével. Az önálló bírói hatalmi ág közhatalmi tevékenysége az igazságszolgáltatási feladatok ellátásában materializálódik [13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [61]]. Ebben a döntésében utalt az Alkotmánybíróság arra is, hogy hatalommegosztással kapcsolatos alkotmányossági problémát éppen az vethetne fel, ha a bírók kárára, más hatalmi ágak javára egyoldalú erőeltelődés lenne kimutatható.
- [53] A bírák nem csak a hatalmi ágak rendszerében foglalnak el premizált helyet. A bírói szolgálati jogviszonyok más közzolgálati jogviszonyokhoz képest is fokozott alkotmányi védelemben részesülnek. A közhivatal viseléséhez való jog mellett a bírák szolgálati jogviszonyának alkotmányi védelme következik az Alaptörvény 26. cikk

- (1) bekezdéséből is. Az Alaptörvény e rendelkezése szerint a bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alávetve. A bírói függetlenség az igazságszolgáltatás függetlenségének legfontosabb garanciája.
- [54] Az Alkotmánybíróság a bírói függetlenség garanciarendszerében nagy jelentőséget tulajdonított a szervezeti és státusbeli biztosítékoknak. A bírói függetlenség és önállóság törvények által körülbástyázott intézményes biztosítása megkérdőjelezhetetlen érték, az emberi és állampolgári jogok, valamint a jogállamiság érvényesülésének egyik fontos biztosítója (Abh2., Indokolás [82]–[83]). Az Alaptörvény, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.), továbbá a Bjt. egymást lefedve, a kapcsolódási pontokon egymást kiegészítve építi fel azt a hármas védelmi rendszert, amely a bírói hatalom szuverenitásának korlátozását kizárja.
- [55] Az Alkotmánybíróság több alkalommal hangsúlyozta, hogy a bírói hatalmi ág kitüntetett helyet foglal el az államszervezetben, és az is következetes álláspontja, hogy a bírói függetlenségből eredő minden külső befolyástól mentes bírói ítékezés feltétel nélküli követelmény, és lényegében abszolút alkotmányos védelem alatt áll. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a státuszbeli és szervezeti garanciák is a független ítékezéshez szükségesek. A bírónak mindenkitől – más bíraktól is – függetlennek kell lennie [13/2013. (VI. 17.) AB határozat; Indokolás [117]–[118], [125]]. A bírói hatalmat az egymástól is független bírák testesítik meg.
- [56] A függetlenség egyik aspektusa az anyagi függetlenség is. Rendszerszinten ez azt jelenti, hogy a Bszi. 4. §-a szerint a bíróságok a központi költségvetésről szóló törvényben önálló költségvetési fejezetet alkotnak, melyen belül a Kúria önálló címet alkot. Ezen túlmenően a Bszi. 86. § (1) bekezdése alapján az OBH önállóan gazdálkodó központi költségvetési szerv. Az anyagi függetlenség az adott bíró részére pedig oly módon jelenik meg, hogy a Bjt. 35. § (4) bekezdése előírja, hogy a bírót hivatása méltóságának és felelőssége súlyának megfelelő, függetlenségét biztosító javadalmazás illeti meg. Az ehhez szükséges bírói illetményalapot évenként a központi költségvetésről szóló törvény határozza meg oly módon, hogy annak összege az előző évi összehozottól nem lehet alacsonyabb.
- [57] 5. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban (Indokolás [23]–[32]) kifejtettekhez hasonlóan abból indult ki, hogy az ellenőrzésnek az a célja, hogy az érintett személynél feltárják a kinevezése előtt (vagy ez alatt) a nemzetbiztonsági kockázatnak minősülő körülményeket, és a kinevező ennek az ismeretnek a birtokában dönthessen a kinevezésről (vagy a további alkalmazásáról). Hangsúlyozni kell, hogy a szóban lévő ellenőrzés nem bűnüldözési célú, nem büncselekmény gyanúja, vagy kísérlete, valamint előkészülete (ha a törvény ezt is büntetni rendeli) ad rá okot, hanem ez egy kockázatfelmérő eljárás.
- [58] Az átvilágítás egy közel ötven kérdést tartalmazó kérdőív kitöltésével kezdődik (lásd: Nbtv. 2. számú melléklete). A személyes adatokon túl nyilatkozni kell többek között a házastárs gazdasági érdekeltségének külföldi kapcsolatáról, illetve, hogy a vizsgálat alá eső ellen vagy házastársával (élettársával) szemben indult-e büntető, szabálysértési, fegyelmi vagy kártérítési eljárás. Nyilatkozni kell házasságon kívüli szexuális kapcsolatáról, esetleg homoszexuális viszonyról, valamint arról, hogy az illető fogyaszt-e alkoholt, esetleg drogot, volt-e elvonókúrán, és jeleznie kell, hogy tud-e olyan kockázati tényezőről, amely miatt kompromittálható vagy zsarolható lehet. Az adatlapon közöltek ellenőrzésére legfeljebb három olyan személyt – nem rokonokat – kell megadni, akik tárgyilagos véleményt adhatnak a vizsgált személyről. Ezekből a kérdésekből néhány olyan körülményre vonatkozik, amelynek fennállása akár önmagában is büncselekményt megvalósító magatartásra utal, pl. kábítószer-forgalmazás, kapcsolat jogállamellenes szervezettel. Ezt követően a nemzetbiztonsági szolgálatok munkatársai – nyíltan és operatív eszközökkel (lehallgatással, megfigyeléssel) – környezettanulmányt készítenek az illetőről. A vizsgálat része a vizsgált személy teljes kapcsolatrendszere is. Az ellenőrzés egyik módja a biztonsági kérdőívben feltüntetett adatokat alátámasztó, nyilvántartásban, adatkezelési rendszerben, adatállományban kezelt adatok ellenőrzése, másik módja a titkos információgyűjtés. Utóbbiak lehetnek külső engedélyhez nem kötött eszközök (bővebben: Abh., Indokolás [38]) vagy bírói illetve miniszteri engedélyhez kötött eszközök (bővebben: Abh., Indokolás [39]).
- [59] Az ellenőrzés alá eső munkakörben dolgozó személy a vizsgálat során lehallgatható, megfigyelhető; ez érinti mindazokat, akikkel érintkezik, például a családtagjait, de adott esetben a szintén bíróságon dolgozó kollégáit is, és szükségszerűen érinti az egyébként ítélező tevékenységet ellátó bíróra szignált ügyekkel kapcsolatos információkat is. Az Nbtv. 50. § (1) bekezdése szerint pedig lehetővé teszi, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok az adatkezelésre feljogosított szervek nyilvántartásából átvegyék és kezeljék a nemzetbiztonsági ellenőrzési feladatok ellátása során keletkezett adatokat a beosztás, tisztség megszűnésétől számított 20 évig.
- [60] A 31/2003. (VI. 4.) AB határozatban az Alkotmánybíróság az egyes fontos, valamint közbizalmi és közvéleményformáló tisztségeket betöltő személyek ellenőrzéséről szóló 1994. évi XXIII. törvény több rendelkezését is vizsgálta. A testület ezen döntésében harmadik alkalommal foglalkozott a törvény lényeges szabályaival, így az ellenőrizendő személyi kör alkotmányossági kérdéseivel. Az egyik indítványi elem annak megállapítására irányult, hogy

az Országgyűlés mulasztásos alkotmányértéktét követett el azzal, hogy nem szabályozta, nem írta elő törvényben valamennyi bíró és ügyész nemzetbiztonsági ellenőrzését, így sérült az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében foglalt – független és pártatlan – bírói úthoz való jog. Az Nbtv. akkor hatályos 67–72. §-ai és 2. számú melléklete (melyek a nemzetbiztonsági védelem és ellenőrzés szabályait, továbbá a fontos és bizalmas munkakört betöltő személyek meghatározását tartalmazta) nem írták elő valamennyi bíró és ügyész nemzetbiztonsági ellenőrzését. Az érdemi vizsgálatot követően, ezen határozatában az Alkotmánybíróság azt a megállapítást tette, hogy „[a]z Nbtv. célja, tárgya és az érintett személyi kört meghatározó egyes szabályok alapján megállapítható, hogy a bírói úthoz való alapvető jogból nem vezethető le valamennyi bíró és ügyész nemzetbiztonsági ellenőrzésének alkotmányos követelménye” [31/2003. (VI. 4.) AB határozat, ABH 2003, 372.].

- [61] 6. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a nemzetbiztonsági érdekek védelme alkotmányos cél és állami kötelezettség is egyben. A nemzetbiztonsági ellenőrzés egyik alapvető célja azon kockázati tényezők felderítése, hogy a társadalom és a törvényes rend biztonsága szempontjából kiemelten fontos tevékenységek, illetve az ilyen tevékenységeket folytató fontos és bizalmas munkakörre jelölt, illetve az ilyen munkakört betöltő személyek esetében megállapíthatók-e olyan kockázati tényezők, amelyek felhasználásával e személyek tevékenysége jogellenes céllal befolyásolhatóvá, támadhatóvá válhat. A cél tehát annak felderítése, hogy az érintett személynek a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső jogviszonnyal összefüggő tevékenységét éri-e külső befolyás, vagy körülményei alapján befolyásolhatóvá válhat, vagy vált.
- [62] A bírák nemzetbiztonsági ellenőrzésével összefüggésben megállapítható, hogy az a magánszféra tiszteletben tartására vonatkozó alapjogot, valamint a bírói függetlenséget és az ebből eredő elmozdíthatatlanságot is érinti.
- [63] A bírák az államszervezet részét képező bírósági szervezet, illetve az igazságszolgáltatási hatalmi ág tagjaként végzik igazságszolgáltatási, valamint autonómiájukat biztosító igazgatási tevékenységüket. Az Alaptörvényben és törvényben rögzített kötelezettségük a pártatlan bíráskodás, amelyre az nemzetbiztonsági ellenőrzés során vizsgálendő körülmények befolyással bírhatnak. Ugyancsak figyelembe veendő lehetnek a nemzetbiztonsági ellenőrzés körében feltárható kockázati tényezők a bírák igazgatási hatáskörében is. A nemzetbiztonsági ellenőrzés alkotmányosan értékelhető célja ugyanakkor a nemzetbiztonsági kockázatok feltárása. E szempontok legitim, alkotmányos értéket jelenthetnek a magánszféra, valamint a bírói függetlenség, és az ebből eredő bírói elmozdíthatatlanság követelményének a korlátozására. A bírák nemzetbiztonsági ellenőrzése tehát nem eleve alaptörvény-ellenes.
- [64] Az Alaptörvény rendelkezéseiből közvetlenül nem következik, hogy valamennyi bírót főszabályként eleve mentesíteni lenne indokolt a nemzetbiztonsági ellenőrzés kötelezettsége alól. Ugyanakkor az Alaptörvény 46. cikk (1) bekezdéséből nem következik közvetlenül olyan nemzetbiztonsági érdek, amely valamennyi bíró nemzetbiztonsági ellenőrzésének követelményét alkotmányosan igazolná. A korlátozás arányosságát és az Alaptörvénynek való megfelelését alapvetően az a törvényi szabályozás képes biztosítani, amely – a magánszféra, valamint a nemzetbiztonsági érdekek érvényesítése és a bírói függetlenség között kellő egyensúlyt teremtve – a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá tartozó bírók körét egyértelműen és annak figyelembe vételével határozza meg, hogy kik azok a bírók, akik nemzetbiztonsági szempontból érzékeny ügyekben járnak el, vagy beosztást töltenek be.
- [65] 7. Az Alkotmánybíróság a fentiekben kifejtettek alapulvételével megállapítja, hogy az Nbtv. 74. § g) pontjának „a bírói szolgálati jogviszony” szövegrésze az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésébe ütközően alaptörvény-ellenes, a hatályos jogszabályi környezetben főszabállyá teszi azt, hogy valamennyi bíró nemzetbiztonsági ellenőrzés alá vonható legyen, mely ellentétes a bírói függetlenség elvével és követelményével, ezért megsemmisítette az Nbtv. 74. § g) pontjának „a bírói szolgálati jogviszony” szövegrészét. Az Alkotmánybíróság a jogkövetkezmények levonása során úgy ítélte meg, hogy a részleges megsemmisítés a szövegösszefüggésekre, és a jogszabálynak a gyakorlatban való alkalmazhatósága szempontjaira is figyelemmel kifejezetten lehetséges.
- [66] Az Abtv. 45. § (1) bekezdése főszabályként rendelkezik arról, hogy az Alkotmánybíróság által megsemmisített jogszabályi rendelkezés, az erről szóló alkotmánybírósági határozat hivatalos lapban való közzétételét követő napon veszti hatályát és e naptól nem alkalmazható. Ettől a szabálytól azonban az Abtv. és a kialakult gyakorlat alapján is eltérhet az Alkotmánybíróság, ha ezt indokolja az Alaptörvény védelme, a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke.
- [67] A jövőbeli hatállyal megállapított megsemmisítés előfeltétele az, hogy az új jogszabály hatálybalépéséig biztosítható legyen a jogrend kiszámítható működése és az alaptörvény-ellenes jogszabály időleges hatályban tartása kevesebb veszélyt jelentsen a jogrend épsége szempontjából, mint az azonnali megsemmisítés. Tekintettel arra, hogy jelen határozattal megsemmisített rendelkezések alkotmányos újraszabályozása jogalkotási

feladatot ró az Országgyűlésre, és az Nbtv. vizsgált szabályai több különböző élethelyzetet próbálnak meg szabályozni, az Alkotmánybíróság megítélése szerint a III. fejezetben vizsgált szabály azonnali megsemmisítése jogbizonytalanságot okozna, a megsemmisíteni rendelt szövegrész hatályban tartása kevesebb veszélyt jelent a jogrend épsége és a jogalkalmazás szempontjából, ezért az Nbtv. 74. § g) pontjában szereplő „a bírói szolgálati jogviszony” szövegrész – figyelemmel az Abtv. 45. § (4) bekezdésére – jövőbeli, 2018. június 29-i hatállyal kerül megsemmisítésre.

- [68] Az indítványozó elsődleges kérelmében nem csak az Nbtv. 74. § g) pontjának alaptörvény-ellenességét állította, hanem indítványozta a 70. § (1) bekezdés második mondatának „bíró és” szövegrészének megsemmisítését is. Ez utóbbi jogszabályhelyet az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével ellentétesnek tartja (lásd: I.2.2. pont, Indokolás [11]). Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó ezzel kapcsolatos érvelése nem elégíti ki a kérelem határozottságával szemben támasztott törvényi feltételeket, ezért az Abtv. 64. § d) pontja alapján az indítvány ezen részét visszautasította.
- [69] Mivel az Alkotmánybíróság megállapította az Nbtv. 74. § g) pontjának „a bírói szolgálati jogviszony” szövegrésze alaptörvény-ellenességét, ezért az ezzel kapcsolatos másodlagos, harmadlagos és negyedleges kérelmeket nem vizsgálta meg.

IV.

- [70] 1. Az indítványozó az Nbtv. 71. § (2) bekezdés e) pontjának és 71. § (4) bekezdésének az alaptörvény-ellenességét is állította, azok bírákat érintő alkalmazhatóságuk miatt. Álláspontja szerint ezen támadott jogszabályhelyek sértik a törvényes bíróhoz való jogot, a bírói függetlenséget és az ennek részét képező elmozdíthatatlanság követelményét.
- [71] Az Nbtv. 71. § (4) bekezdése szerint: „[h]a a nemzetbiztonsági ellenőrzés nemzetbiztonsági kockázatot állapított meg, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony csak akkor hozható létre, illetve tartható fenn, ha annak létrehozását vagy fenntartását a (2) vagy (3) bekezdésben meghatározott szerv, személy vagy testület jóváhagyta.” Ez utóbbi meghatározott szerv, személy vagy testület fogalmát az Nbtv. 71. § (2) és (3) bekezdése konkretizálja. Az Nbtv. 71. § (2) bekezdés e) pontja szerint: „[a] nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony a nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatását megelőzően is létrehozható, ha [...] bíró, igazságügyi alkalmazott esetében a munkáltatói jogkör gyakorlója feletti kinevezési jogkört gyakorló bírósági vezető, ennek hiányában az Országos Bírósági Hivatal elnöke” azt jóváhagyta.
- [72] A fentiekben idézett szabályok az indítványozó szerint a bírákra való alkalmazhatóságuk miatt ellentétesek az Alaptörvény több rendelkezésével. A bírákra vonatkoztatva e szabályok azt jelentik, hogy „[h]a a nemzetbiztonsági ellenőrzés nemzetbiztonsági kockázatot állapított meg, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony csak akkor [...] tartható fenn, ha annak [...] fenntartását a [...] munkáltatói jogkör gyakorlója feletti kinevezési jogkört gyakorló bírósági vezető, ennek hiányában az Országos Bírósági Hivatal elnöke” jóváhagyta. Az Alkotmánybíróságnak e szabályozás alkotmányosságának vizsgálatát kellett elvégeznie.
- [73] 2. Mielőtt az Alkotmánybíróság megvizsgálta volna a megállapított nemzetbiztonsági kockázat miatti bírói szolgálati jogviszony fenn nem tartásának alkotmányosságát, röviden áttekintette a bírói szolgálati viszony létrejöttével, a bírói kinevezéssel kapcsolatos főbb szabályokat.
- [74] Az Alaptörvény a bíróságokra vonatkozó leglényegesebb szabályokat tartalmazza csak. Az Alaptörvény 9. cikk (3) bekezdés k) pont és 26. cikk (2) bekezdés szerint a hivatásos bírákat – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – a köztársasági elnök nevezi ki. Ehhez képest speciális szabályt tartalmaz az Alaptörvény 25. cikk (6) bekezdése és a 26. cikk (3) bekezdése, melyek szerint az OBH elnökét és a Kúria elnökét a bírák közül a köztársasági elnök javaslatára az Országgyűlés választja meg. A bírák és bírósági vezetők kinevezési eljárását az Alkotmánybíróság részletesen vizsgálta a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában, mely kapcsán megállapította, hogy „[a] bírák kinevezésének (és az ezt előkészítő pályázati és egyéb) eljárással szemben támasztható alkotmányos követelmények meghatározásának alapja a kinevezendő bíró alkotmányos státusza. Az Alaptörvény szerint a bírák függetlenek, csak a törvénynek vannak alárendelve, politikai tevékenységet nem folytathatnak, és csak kivételes esetekben mozdíthatók el [Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdés]. A kinevezési eljárásnak nyilván azt kell biztosítania, hogy a bírói hivatal betöltésére alkalmas személyeket nevezzen ki a köztársaság elnöke [Alaptörvény 26. cikk (2) bekezdés]” (Indokolás [173]).

- [75] A kötött pályázati és kinevezési eljárás, az Alaptörvény által biztosított köztársasági elnök általi kinevezés magas közjogi legitimációnak minősül, és nem csak szimbolikus jelentősége van annak, hogy a semleges bírói hatalmat a semleges köztársasági elnöktől kapott kinevezéssel nyeri el a bíró.
- [76] 3. A bírósági szervezetre és a bírák jogállására a részletes rendelkezések sarkalatos törvényekben szerepelhetnek, ezt írja elő az Alaptörvény 25. cikk (7) bekezdése, a 26. cikk (1) és (2) bekezdése is. Az Alaptörvény által megkövetelt sarkalatos szabályozást a Bjt. és Bszi. tartalmazza. A bírót a köztársasági elnök nevezi ki, a bírói szolgálati viszony e kinevezéssel jön létre [Bjt. 3. § (1)–(2)]. A Bjt. határozza meg a kinevezés feltételeit, és sorolja fel a kinevezés lehetőségét kizáró okokat is [Bjt. 4. §]. A bírói kinevezés legfőbb feltétele a sikeres pályázati eljárás, mely szabályösszességet az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépése után is több alkalommal vizsgált. A bírói kinevezés főszabály szerint határozatlan időtartamra szól, és a kinevezett bírót az országgyűlési képviselővel azonos mentelmi jog illeti meg [Bjt. 23. § és 2. § (1)]. A bírói függetlenség egyedi aspektusában kiemelkedő szerepe van a Bjt.-nek és a Bszi.-nek, amelyek a bírói szolgálati jogviszony szabályozásában hivatottak biztosítani a befolyásmentes ítélkezéshez szükséges státuszbeli szabadságot a bíró számára (Hasonlóan: Abh2., Indokolás [84]).
- [77] Habár az Alaptörvény a bírák jogállásának részletes szabályait sarkalatos törvényre bízta, és ehhez hozzátartozik a bírói tisztség keletkezésének és megszűnésének a szabályozása is, az Alaptörvény külön előírja – a bírói függetlenség szabályaiba ágyazva – hogy „a bírakat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani.” Ezzel maga az Alaptörvény tekinti nemcsak a bírói jogállás, hanem a bírói függetlenség elemének a tisztségéből való elmozdíthatatlanságot (Abh2., Indokolás [86]).
- [78] 4. A Bjt. 89. §-a szerint a bíró szolgálati viszonya megszűnik: a bíró halálával, a köztársasági elnök általi felmentéssel és akkor is, ha a határozott időtartamra kinevezett bíró nem kéri a határozatlan időre történő kinevezését vagy erre nem találtak alkalmasnak.
- [79] A szolgálati viszony megszűnéséhez a felmentés vezet, a Bjt. 98. §-a szerint „[a] bíró szolgálati viszonyának megszűnését a felmentés állapítja meg.” Ez a közjogi aktus elkülönül a szolgálati viszony megszűnéséhez vezető tényleges okoktól. A felmentés eseteit és részletes szabályait a Bjt. tartalmazza. A bírói szolgálati viszony esetében a felmentés a szolgálati viszonyt megszüntető általános intézkedés; az ehhez vezető okokat sorolja fel a Bjt. 90. §-a, mely taxatív módon, 16 pontban jelöli meg, hogy a bírót mely esetekben kell felmenteni. Ez alapján fel kell menteni a bírót például, ha a bírói tisztségéről lemondott, egészségügyi okokból tartósan alkalmatlanná vált, jogerősen szabadságvesztést rendeltek el vele szemben, betöltötte az öregségi nyugdíjkorhatárt vagy éppen a bíróval szemben lefolytatott fegyelmi eljárás során jogerős fegyelmi büntetesként a bírói tisztségéből való felmentést indítványozták [Bjt. 90. § a)–p) pontok].
- [80] Hangsúlyozza az Alkotmánybíróság az Abh2.-ben tett megállapítását, mely szerint „[a] bírót – a kinevezéssel egyezően – kizárólag a köztársasági elnök mentheti fel” (Indokolás [99]).
- [81] Megállapítható azonban, hogy sem a Bjt., sem a Bszi. nem tartalmaz olyan rendelkezést, mely a nemzetbiztonsági kockázat megállapításának következményeiről szólna, az a fegyelmi eljárás szabályai között (Bjt. 101–130. §) sincs szabályozva.
- [82] Megkerülhetetlen az Abh2. azon megállapításának felidézése is, mely szerint: „[a] bírói függetlenséggel összefüggésben megállapítható, hogy a bírói szolgálati jogviszonyok stabilitásának biztosítása olyan, az Alaptörvényből folyó követelmény, amely más jogviszonyokhoz képest is többlet garanciákat igényel. Ilyen garanciális jelentőséggel bíró elemnek minősül az, hogy sarkalatos törvény határozza meg a bírói jogviszony megszűnésének okait, a hivatás gyakorlásának időtartamát, azt a felső korhatárt, amelyen belül a bírák elmozdíthatatlanok; szolgálati jogviszonyuk megszüntetésére – egyetértésük hiányában – csak kivételesen (súlyos fegyelmi vétség, bűncselekmény elkövetése, a hivatás gyakorlására való alkalmatlanná válás esetén) van mód” (Indokolás [84]).
- [83] 5. Az alkotmánybírósági gyakorlat következetes abban, hogy a bírói függetlenség az igazságszolgáltatás függetlenségének legfontosabb garanciája. Az Alkotmánybíróság a bírói függetlenség biztosítékának tekinti az elmozdíthatatlanság követelményét. [13/2013. (VI. 17.) AB határozat, 21/2010. (II. 25.) AB határozat, 1/2008. (I. 11.) AB határozat]. A bírói függetlenség része a személyi függetlenség: a bíró nem utasítható, akarata ellenére nem bocsátható el és nem mozdítható el a helyéről, csak sarkalatos törvényben meghatározott okokból és eljárás eredményeként. A személyi függetlenséghez tartozik az is, hogy a hivatásos bíró tisztsége „egy életre” szól.
- [84] Jelen vizsgálata során is hangsúlyozza az Alkotmánybíróság, hogy a bírói függetlenség garanciarendszerében nagy jelentőséget tulajdonít a szervezeti és státuszbeli biztosítékoknak. A bírák Alaptörvény által garantált elmozdíthatatlansága egyebek között olyan személyes garancia, amely a bírák döntési autonómiájának biztosítója,

mivel kizárja annak lehetőségét, hogy a törvényeknek és lelkiismeretének megfelelő ítélete miatt közvetett, a szolgálati jogviszonyával összefüggő retorzió érje (Abh2., Indokolás [84]). A bírák elmozdíthatatlansága a független, pártatlan bírósághoz való jog garanciája is egyben.

- [85] Az Nbtv. 71. § (4) bekezdése és a 72/B. § (8) bekezdése szerint – figyelemmel a 71. § (2) bekezdés e) pontjára is – az OBH elnöke a nemzetbiztonsági kockázat ellenére dönthet úgy, hogy az érintett bíró jogviszonyát fenntartja. Ez a rendelkezés azonban csak arra biztosít mérlegelési lehetőséget a munkáltatói jogkört gyakorló OBH elnöke számára, hogy az érintett bíró szolgálati viszonyát a nemzetbiztonsági kockázat ellenére fenntartsa. Ez a mérlegelés inkább tekinthető látszólagosnak, mert az OBH elnökének alkotmányos pozíciója és Országgyűlés előtt tett esküje alapján egy szakvéleményen alapuló nemzetbiztonsági kockázat melletti továbbfoglalkoztatást – tehát a kockázat tárgyát jelentő esemény bekövetkeztének lehetővé tételét – kellene felvállalnia. Arra pedig a törvény nem biztosít lehetőséget, hogy az érintett bírót szolgálati viszonyának fenntartása mellett más bíró munkakörbe ossza vagy osztassa be. Így – a leírt értelmezés folytán – az összes bíró kinevezésének, illetve szolgálati viszonya fenntartásának eldöntése során valójában a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapján készülő szakvélemény kiadmányozója válhat meghatározó szereplővé.
- [86] A bírák jogállásának lényeges eleme a személyes függetlenséggel, az elmozdíthatatlansággal összefüggésben a jogviszonyuk megszűnésének a szabályozása. Az Nbtv. 71. § (2) bekezdése és e) pontja, illetve (4) bekezdése szerint, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés nemzetbiztonsági kockázatot állapított meg, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony csak akkor tartható fenn, ha annak fenntartását a munkáltatói jogkör gyakorlója feletti kinevezési jogkört gyakorló bírósági vezető, ennek hiányában az OBH elnöke jóváhagyta. Ezen szabály közvetlen összefüggésben van a bírói függetlenség részét képező elmozdíthatatlanság követelményével, és a bírói szolgálati viszony megszűnésével. Azonban sem az Nbtv., sem a Bjt., sem a Bszi. nem tartalmaz további szabályt az eljárás mikéntjére vonatkozóan. Ebből adódóan a jogalkalmazás, a bírói szolgálati viszony „fenn nem tartása” esetleges és önkényes lehet, visszaélésekre adhat lehetőséget, mely azonban nem egyeztethető össze a bírói függetlenség részét képező tisztségből való elmozdíthatatlansággal és azzal a fentiekben részletezett követelménnyel, hogy a bírakat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította az alaptörvény-ellenességet.
- [87] 6. Az alaptörvény-ellenesség jogkövetkezményének megállapítása során az Alkotmánybíróságnak figyelemmel kellett lennie arra, hogy az Nbtv. 71. §-a – hasonlóan az Nbtv. Módtv.2. által megállapított szabályainak többségéhez – egy uniformizált szabályösszesség, mely nagyon különböző hivatásrendekre azonos szabályokat rendel alkalmazni. A fentiekben részletezett, bírói függetlenséget sértő, alaptörvény-ellenes szabályozást oly módon tudja megszüntetni az Alkotmánybíróság, hogy az uniformizált szabályösszességéből az Nbtv. 71. § (2) bekezdés e) pont „bíró” szövegrészét semmisíti meg, ezzel tudja csak a bírákra vonatkozóan alkalmazhatatlanná tenni az Nbtv. 71. § (4) bekezdésének azt a fordulatót, mely szerint nemzetbiztonsági kockázat esetén – részletszabályok és garanciák teljes hiányában – egyáltalán ne legyen fenntartható a bírói szolgálati jogviszony.
- [88] Hasonlóan a III. pontban kifejtettekhez (Indokolás [24] és köv.), az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenesség jogkövetkezményének megállapításakor tekintettel volt arra, hogy az Nbtv. 71. § (4) bekezdése nem csak „fenn nem tartásról” rendelkezik, hanem „létrehozásról” is. Az uniformizált szabályösszesség ex nunc hatályú megsemmisítése a jogviszonyok létrehozását, a nemzetbiztonsági szolgálatok ilyen irányú működését is veszélyeztethetné, mely ellentétes irányba hatna a III.3. pontban (Indokolás [39]–[44]) kifejtettekkel.
- [89] Figyelemmel a III. pontban ismertetettekre, és arra, hogy jelen határozattal megsemmisített rendelkezések alkotmányos újrashabályozása jogalkotási feladatot ró az Országgyűlésre, továbbá az Nbtv. 71. § (4) bekezdése több különböző élethelyzetet próbál meg szabályozni, az Alkotmánybíróság megítélése szerint a IV. pontban vizsgált szabály azonnali megsemmisítése – hasonlóan a III. pontban vizsgált szabályhoz – jogbizonytalanságot okozna, a megsemmisíteni rendelt szövegrész hatályban tartása kevesebb veszélyt jelent a jogrend épsége és a jogalkalmazás szempontjából, ezért az Nbtv. 71. § (2) bekezdés e) pontjában szereplő „bíró,” szövegrész – figyelemmel az Abtv. 45. § (4) bekezdésére – jövőbeli, 2018. június 29-i hatállyal kerül megsemmisítésre.

V.

- [90] 1. Végül az Alkotmánybíróság a Módtv.2. által bevezetett „felülvizsgálati eljárás” (Nbtv. 72/B. §) alkotmányosságát kellett, hogy megvizsgálja.
- [91] 1.1. Az Abh. alaptörvény-ellenesnek minősítette és megsemmisítette a Módtv.1. 9. § és 13. §-ának azon szövegrészeit melyek az Nbtv. 68. § (4) bekezdését és a 72. § (3) bekezdését állapították volna meg, így ezen

rendeletek nem léptek hatályba. Az Alaptörvény VI. cikk (1) és I. cikk (3) bekezdéseivel ellentétesen ítélt szabályok szerint a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személy a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony fennállása alatt folyamatosan nemzetbiztonsági ellenőrzés alatt állhatott volna, oly módon, hogy a titkos információgyűjtés külső engedélyhez kötött eszközeit két ízben, alkalmanként legfeljebb 30 napig használhatta volna a nemzetbiztonsági ellenőrzést végző nemzetbiztonsági szolgálat.

- [92] A nemzetbiztonsági ellenőrzés alkalmas az ellenőrzött személyek és családjuk életének, személyes kapcsolatainak, akár intim életének megfigyelésére, nyilvántartásba vételére. Megállapította az Abh., hogy „[a] nemzetbiztonsági szempontból kifogástalan magatartású, családi életű és kapcsolatrendszerű érintettek családtagjaikkal együtt bármikor ellenőrizhetők és róluk bármit meg lehet tudni. Az Nbtvmód. e két szabálya mind az ellenőrzés folyamatosságának az előírásával, mind a titkos információgyűjtés lehetőségének a megteremtésével túlmegy a magánélet tiszteletben tartásához fűződő jog szükséges és arányos korlátozásának mértékén. Olyanok vonatkozásában is lehetővé teszi a legdrasztikusabb, a jogviszony időtartama alatt folyamatosan fennálló megfigyelést és a készletező adatgyűjtést, akikkel szemben semmilyen terhelő adat nem merült fel. A nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony teljes fennállásának időtartama alatt az ellenőrzésre való feljogosítás nem időszakonként ismétlődő, célhoz kötött ellenőrzésre ad felhatalmazást, hanem hosszú ideig tartó, konkrét ok és cél nélkül végezhető, szűrő-kutató tevékenységre. Nem állapítható meg, hogy az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írtakkal összhangban feltétlenül szükséges lenne feljogosítani a folyamatos, bármikor alkalmazható ellenőrzésre és az ezzel járó, a magánszférába szükségképpen beavatkozást jelentő eszközök akár állandó alkalmazására az ellenőrzésre jogosult szervezetet” (Indokolás, [44]).
- [93] 1.2. Hangsúlyozta – és jelen határozat meghozatalakor is nyomatékkal felhívja a figyelmet – az Alkotmánybíróság arra, hogy ha az ellenőrzés alá eső személlyel szemben a munkája során bármilyen gyanú keletkezik visszaélést, bűncselekmény elkövetését illetően, akkor nyomozás indítható, akár operatív módon, titkosszolgálati eszközök bevetésével is (Indokolás [44]). Azonban sem az előzetes nemzetbiztonsági ellenőrzés, sem a felülvizsgálati eljárás során nem erről van szó.
- [94] A megsemmisítésen túlmenően, követelményként állapította meg az Alkotmánybíróság, hogy „[a] magánszféra, a családi élet védelme, valamint a nemzetbiztonsági érdek érvényesítése között kellő egyensúlyt teremtő, más – az Nbtvmód.-ban szereplőtől eltérő – szabályozás alkotmányos lehet. Az ilyen vizsgálódás lehetőségét – elrendelését, céljait, eszközeit, módszereit, a vizsgálódás jogszerűségének ellenőrzését, az ellenőrzés hatálya alá nem tartozó más személyek érintettségét stb. illetően – pontosan kell meghatározni és garanciákhoz kell kötni” (Indokolás [45]).
- [95] Nem a nemzetbiztonsági ellenőrzést, hanem a titkos információgyűjtést és a titkos adatszerzést érintő döntésében az Alkotmánybíróság rávilágított, hogy „[a] társadalom védelme érdekében olyan módszerekre, eszközökre van szükség, amelyek behozhatják a bűnüldöző szerveknek a bűnözéssel szemben esetlegesen fennálló lépéshátrányát. A vizsgált alapjogoknak a titkos eljárásban alkalmazható módszerek által okozott korlátozása tehát alkotmányosan nem szükségtelen eszköz. A jogállamiság és az alapjogok védelme azonban megköveteli azt is, hogy ezen eszközök felhasználásának rendjét a jog részletesen és differenciáltan szabályozza. Minthogy a titkos eszközök és módszerek igénybevétele súlyos beavatkozást jelent az egyén életébe, alkalmazásuknak csupán kivételesen, átmeneti, végső megoldásként lehet helye.” {32/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [69]}
- [96] A módszerek és eszközök kapcsán fontos differenciálni. Ennek kapcsán korábban is hangsúlyozta az Alkotmánybíróság, hogy „[n]em mindegy ugyanis, hogy az engedélyező a titkos megfigyelés céljából a lakás átkutatását, a postai küldemények felbontását, az elektronikus levelezés megfigyelését, vagy a számítástechnikai eszközön tárolt összes adat átkutatását (online átkutatás), rögzítését és felhasználását hagyja-e jóvá.” {32/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [131]}
- [97] Az Abh. következményeként a Módtv.2. vezette be az Nbtv. rendszerébe 72/B. §-ában szabályozott, új felülvizsgálati eljárást. A nemzetbiztonsági szolgálat az új szabályok alapján felülvizsgálati eljárás keretében vizsgálhatja – egyebek mellett – az érvényes és kockázatmentes biztonsági szakvéleménnyel rendelkező személyt. Az Nbtv. 72/B. § (2) bekezdés e) pontja alapján felülvizsgálati eljárás akkor folytatható le, ha a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban álló személlyel kapcsolatban a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére jogosult vagy a nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója nemzetbiztonsági kockázatra utaló körülményről, így különösen az ea)–ef) pontokban részletezettéről szerez tudomást.
- [98] A nemzetbiztonsági ellenőrzés – és jelen formájában a felülvizsgálati eljárás is – széles beavatkozást biztosít nemcsak az ellenőrzés alá vont személy, hanem a vele kapcsolatban álló más személyek magánszférájába. Ezt a beavatkozást a korábbiakban kifejtettek szerint az Alaptörvény által védett nemzetbiztonsági érdek

megkövetelheti. Ugyanakkor ez a beavatkozás csak a szigorú, törvényben biztosított garanciák mellett áll összhangban az Alaptörvénnyel. Az elégtelen törvényi garanciák, különösen a szabad mérlegelést biztosító felhatalmazás ennek a követelménynek nem felel meg. Az Nbtv. 72/B. § (2) bekezdés e) pontjában szereplő „így különösen” fordulat a törvényi garanciákat látszólagossá teszi, mivel az ellenőrzés kezdeményezésére jogosult, illetve az illetékes nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója korlátlanul egészítheti ki az Országgyűlés által megállapított kockázati okokat. Így nem csak a sarkalatosság, de a törvényi szabályozás követelménye is értelmét veszíti.

- [99] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a felülvizsgálati eljárás 72/B. § (2) bekezdés e) pontjában szereplő „így különösen” fordulat továbbra sem felel meg az Abh.-ban lefektetett követelményeknek, ellentétes az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével. Ezzel a fordulattal a felülvizsgálati eljárás parttalan, és nem taxatív felsorolást, nem pontos meghatározást tartalmazó rendelkezés.
- [100] 1.3. A nemzetbiztonsági ellenőrzés során megszerzett információk és adatok alapján a nemzetbiztonsági szolgálat biztonsági szakvéleményt készít. Az Nbtv. 71/C. § (7) bekezdése alapján a kockázatmentes biztonsági szakvélemény a kiállítását követő 5 évig érvényes. Az a körülmény, hogy a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója az ellenőrzés kezdeményezésére jogosult bírói vezetőtől függetlenül, önállóan is jogosult a felülvizsgálati eljárás lefolytatására ítélkező tevékenységet végző bíróval szemben is, szintén szabad mérlegelést biztosító, egyben rendkívüli jogosítvány is. A nemzetbiztonsági ellenőrzésen sikerrel túlesett bíró kockázatmentes biztonsági szakvéleménye 5 évig érvényes. Az 5 éves érvényességi időn belül az Nbtv. 72/B. § (2) bekezdés e) pontjában szereplő „nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója” fordulat feljogosítja (a munkáltató jogkör gyakorlóján túlmenően) a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatóját arra, hogy egy érvényes és kockázatmentes biztonsági szakvéleménnyel rendelkező, ítélkezési tevékenységet folytató bíróval szemben, felülvizsgálati eljárást indítson. Ez a jogosultság az Alkotmánybíróság megítélése szerint olyan széleskörű felhatalmazás, mely ellentétes a jelen határozat III.4. (Indokolás [45]–[56]) és IV.1.4. pontjaiban (Indokolás [83]–[86]) kifejtett bírói függetlenség elvével.
- [101] Hasonlóan a III. fejezetben kifejtettekhez, az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenesség jogkövetkezmények levonása során úgy ítélte meg, hogy a részleges megsemmisítés a szövegösszefüggésekre, és a jogszabálynak a gyakorlatban való alkalmazhatósága szempontjaira is figyelemmel lehetséges, ezért az 72/B. § (2) bekezdés e) pontjában szereplő „nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója” és az „így különösen” szövegrészeket semmisítette meg.
- [102] Tekintettel arra, hogy jelen határozattal megsemmisített rendelkezések alkotmányos újraszabályozása jogalkotási feladatot ró az Országgyűlésre, továbbá az Nbtv. 72/B. § (2) bekezdése több különböző élethelyzetet próbál meg szabályozni, az Alkotmánybíróság megítélése szerint az azonnali megsemmisítés jogbizonytalanságot okozna. Azonban a megsemmisíteni rendelt szövegrészek hatályban tartása kevesebb veszélyt jelent a jogrend épsége és a jogalkalmazás szempontjából, ezért – különös tekintettel a III.7. pontjában (Indokolás [65]–[69]) és a IV.6. pontjában (Indokolás [87]–[89]) részletesen kifejtettekre – az Nbtv. 72/B. § (2) bekezdés e) pontjában szereplő „nemzetbiztonsági ellenőrzésre hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója” és az „így különösen” szövegrészeket – az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján – jövőbeli, 2018. június 29-i hatállyal semmisíti meg.
- [103] 2. Az Alkotmánybíróság a fentiekben megállapított alaptörvény-ellenességeken túlmenően, jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy „[a] jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [80]}. A jogállam legfontosabb eleme a jogbiztonság, amelynek ki kell terjednie a jog egészére és egyes részterületeire is. A jogbiztonság egyrészt megkívánja a normavilágosságot, másrészt követelményt támaszt az egyes jogintézmények – így a nemzetbiztonsági szolgálatok – irányában is, amely szerint működésüknek előre kiszámíthatónak és előreláthatónak kell lennie. A jogállam értékrendjének egyik legfontosabb pillére a jogállami garanciák érvényre juttatása a jogintézmények működése során. Ezek hiányában sérül a jogbiztonság, a jogszabályok következményeinek kiszámíthatósága, és esetlegessé válhat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapvető jogok érvényre jutása is. {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [88]} Jelen ügy kapcsán is hangsúlyozza az Alkotmánybíróság, hogy a bírói függetlenségnek és a jogbiztonságnak a jogállamiság szempontjából betöltött kiemelkedő jelentősége azt igényli, hogy rendkívül világosak legyenek azok a szabályok, amelyeket egy adott ügyben kell alkalmazni, világos biztosítékok legyenek az objektivitás és

az átláthatóság végett és mindenekelőtt annak érdekében, hogy az önkényességnek a látszatát is elkerüljék {hasonlóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [48]}.

- [104] 3. Az Alkotmánybíróság kivételesen az Abtv. 59. §-a alapján a nyilvánvalóan okafigyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti. Az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja értelmében okafigyottá válik az indítvány különösen, ha az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná vált. Az indítványozó az Nbtv. 71. § (4) bekezdését {bővebben: I.6. (Indokolás [15])} és az ezzel közel azonos tartalmú 72/B. § (8) bekezdését {bővebben: I.7., Indokolás [16]–[18]} is vizsgálni kérte. Mindkét jogszabályhely visszautal az Nbtv. 71. § (2) bekezdésére. Tekintettel arra, hogy a IV. pontban az Alkotmánybíróság megállapította az Nbtv. 71. § (2) bekezdés e) pont „bíró” szövegrészének alaptörvény-ellenességét és a rendelkező rész 2. pontjában az alkalmazandó jogkövetkezményt, az Alkotmánybíróság megítélése szerint az Nbtv. 71. § (4) bekezdés és 72/B. § (8) bekezdés tekintetében az állított alaptörvény-ellenesség vizsgálata tárgytalanná vált. Erre tekintettel az Abtv. 59. §-a, valamint az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján az indítványnak ebben a részében az eljárást megszüntette.

VI.

- [105] Az Alkotmánybíróság e határozatát az Abtv. 44. § (1) bekezdésének első mondata alapján közzé kell tenni a Magyar Közlönyben.

Budapest, 2017. június 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: II/1063/2015.

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [106] Egyetértek a rendelkező rész 1–3. pontjaiban foglalt megsemmisítés jogkövetkezményével, ugyanakkor ezzel összefüggésben szükségesnek tartom az indokolás kiegészítését az alábbiakkal.
- [107] 1. Az indítványozó az általa támadott szabályozás alaptörvény-ellenességét a hatalommegosztás elve [Alaptörvény C) cikk (1) bekezdés], a bírói függetlenség elve [Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdés] és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] alkotmányos tartalmára tekintettel állította. Szükségesnek tartottam volna, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseinek alkotmányos tartalmát egymástól elhatárolja, és ehhez mérten vizsgálja a támadott törvényi rendelkezések alaptörvény-ellenességét.

- [108] 1.1. A hatalommegosztás elvét az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése előtt a jogállamiság elvéből vezette le, és az államhatalom egyik legfontosabb szervező elvének tekintette [38/1993. (VI. 11.) AB határozat, 1993, 256, 261.]. Az Alaptörvény ugyanakkor már kifejezetten kimondja: a magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik (C) cikk (1) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság hatalommegosztás elvével kapcsolatban kialakított gyakorlata ezért a hatályos szabályozásban az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével összefüggésben irányadó.
- [109] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a hatalommegosztás lényege abban áll, hogy „[a] hatalmi ágak egymás tevékenységét kölcsönösen ellenőrzik, ellensúlyozzák, érdemben korlátozzák; hatásköreik gyakorlása során az Alkotmányban meghatározott esetekben a hatalmi ágak együttműködésre kötelesek és tiszteletben kell tartaniuk az elválasztott hatalmi szervezetek döntéseit és autonómiáját” [62/2003. (XII. 15.) AB határozat, ABH 2003, 637, 645.]. Rámutatott továbbá az Alkotmánybíróság, hogy „[a]z ellensúlyozás és a kölcsönös ellenőrzés, az ellensúlyozó hatalmak és intézmények egymást korlátozó fékek és ellensúlyok bonyolult rendszerében egyetlen intézménynek sem lehet olyan domináns szerepe, amellyel a hatalomkorlátozásból hatalomelvonás keletkezik” (ABH 2003, 645.). A hatalommegosztás tehát akkor érvényesül, „ha a hatalmi ágak egymást érdemben korlátozhatják” (ABH 2003, 645.).
- [110] Az Alkotmánybíróság a bírói hatalmi ágat – a hatalommegosztás rendszerében – kiemelt védelem alá helyezte és hangsúlyozta, hogy a bíróságok a jogállamiság egyik legfontosabb letéteményesei. Emiatt a bírói hatalomba való „külső beavatkozásnak szigorúbbak és alapvető garanciális elveken nyugvók az alkotmányos korlátai”. Az alkotmányos biztosítékoknak „alapvetően arra kell vonatkoznuk, hogy a bíróságok és a másik két hatalmi ág között ne jöjjön létre olyan politikailag meghatározott függés, mint a parlament és a kormány között.” [17/1994. (III. 29.) AB határozat, ABH 1994, 84–85.]
- [111] A fentiekben kifejtettek alapján egyetérttek az indítványozó azon megállapításával, hogy „[a] bírói hatalomnak függetlennek kell lennie a másik két hatalmi ág politikai meghatározottságától és annak változásaitól. A minden külső befolyástól független bírói ítékezés feltétel nélküli követelmény és lényegében abszolút alkotmányos védelem alatt áll”. Álláspontom szerint ezzel az alkotmányos követelménnyel áll szemben az Nbtv. 72/B. § (2) bekezdés e) pontjának az a rendelkezése, amely – figyelemmel az Nbtv. 72/B. § (4) bekezdés b) pontjára is – előírja, hogy a bírakkal szemben a nemzetbiztonsági szolgálat főigazgatója – a bíró vagy a munkáltatói jogkör gyakorlójának előzetes értesítése nélkül is – felülvizsgálati eljárást kezdeményezhet. Következésképpen, úgy gondolom, hogy az Nbtv. 72/B. § (2) bekezdés e) pontja az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésébe ütközik.
- [112] 1.2. Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésén alapuló bírói függetlenség elve nem vitásan szorosan kapcsolódik a bírói hatalmi ág alkotmányos státuszához. Ezen két alkotmányos elv ugyanakkor nem feleltethető meg egymásnak. Ebből következően indokoltnak tartottam volna egymástól elválasztani a két alapelvet.
- [113] Az Alkotmánybíróság a bírák függetlenségével kapcsolatos álláspontját szintén a 38/1993. (VI. 11.) AB határozatában fejtette ki. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben azt hangsúlyozta, hogy „[a] bírói függetlenség az ítékezésre vonatkozik” és lényege abban rejlik, hogy a bírák a törvényeket és más normákat is önállóan értelmezik (ABH 1993, 262.). Az Alkotmánybíróság e gyakorlatát erősítette meg az 19/1999. (VI. 25.) AB határozatában. Ebben is hangsúlyozta, hogy „a bírói hatalom, amelyhez a bírói függetlenség kapcsolódik, döntően az ítékezésben ölt testet”. A státusbeli és szervezeti garanciák is a független ítékezéshez szükségesek. Ebből következően „[a] bírói függetlenség egyedi aspektusában [...] a bíró szervezeti és státusbeli szabadságának garanciáját jelenti, annak érdekében, hogy az egyedi ügyekben a jogviták eldöntése és a jogsérelmek orvoslása tárgyában hozott kötelező erejű és végrehajtható döntését mindenféle befolyástól mentesen, a törvények, illetve általában a jogszabályok alapján, belső meggyőződése szerint hozza meg.” (ABH 1999, 150.)
- [114] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában egyértelművé tette azt is, hogy a bírói függetlenséget az igazságszolgáltatás függetlenségének legfontosabb garanciájának tekinti. „A független igazságszolgáltatás pedig a jogállami működés fundamentuma. A bírói függetlenség nem alapjog, nem is a bíró kiváltsága, hanem a jogkeresők érdekét szolgálja” {4/2014. (I. 30.) AB határozat, Indokolás [43]}. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor – a bírák javadalmazásával összefüggésben – elismerte: a bírói függetlenség „nemcsak igazságszolgáltatási vagy szervezési-igazgatási alapelv, hanem egyes elemeiben a bírói tisztséget viselő személy Alaptörvényben biztosított joga” (Indokolás [43]). Egy másik ügyben megállapította azt is, hogy „[a] bírák jogállásának lényeges eleme a személyes függetlenséggel, az elmozdíthatatlansággal összefüggésben a jogviszonyuk megszűnésének a szabályozása” {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [87]}.
- [115] Az Alkotmánybíróság bemutatott gyakorlatából következően tehát megállapítható, hogy a bírói függetlenség elsősorban a jogállamiság működésével összefüggésben álló alkotmányos alapelv. Emellett azonban az Alkotmánybíróság elismerte, hogy egyes elemeiben – a bírák javadalmazásával és szolgálati jogviszonyuk megszüntetésével összefüggésben – a bírák számára biztosított jog.

- [116] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában bemutatott szempontok jutnak kifejezésre a bírói függetlenségre vonatkozó nemzetközi dokumentumokban is [pl. az Emberi Jogok Európai Egyezménye (EJEE), az Egyesült Nemzetek Közgyűlése által 1985 novemberében elfogadott, az Egyesült Nemzeteknek az igazságszolgáltatás függetlenségére vonatkozó Alapelvei].
- [117] Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága a hivatkozott nemzetközi dokumentumok alapján hozta meg az R (94) 12. számú Ajánlását a bírák függetlenségéről, hatékonyságáról és szerepéről (a továbbiakban: Ajánlás). Az Ajánlás indokolása mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy „az Európa Tanács céljai között található a jog uralmával és a jogállam létrehozásával jellemzett demokratikus politikai rendszer felállítása és védelme, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok előmozdítása és védelme.” A bírák függetlenségéről, hatékonyságáról és szerepéről szóló Ajánlás ezért elismeri és hangsúlyozza a bírák elsődleges és jelentős szerepét e célok megvalósításában. Az Ajánlás rámutat, hogy „[a] bírák függetlensége a jogállamiság egyik alappillére. A bírák függetlenségének elősegítése nem korlátozódik az egyes bírákra, hanem a bírósági rendszer egészére hatással lehet. Ezért az államoknak figyelemmel kell lenniük arra a tényre, még akkor is, ha egy meghatározott intézkedés nem közvetlenül egy bírót érint, annak következménye lehet a bírák függetlenségére.”
- [118] A kifejtett szempontok miatt „[a] bírák függetlensége mindenekelőtt a hatalmi ágak megosztásának a fenntartásához kapcsolódik”. Az Ajánlás kiemeli ezért, hogy „[a] végrehajtó és a törvényhozó hatalom szerveinek kötelezettsége a bírák függetlenségének biztosítása. Ezen szervek által tett egyes intézkedések közvetlen vagy közvetett beavatkozást jelenthetnek, vagy pedig akadályozhatják a bírói hatalom gyakorlását. Következésképpen a végrehajtó és törvényhozó hatalom szerveinek tartózkodniuk kell olyan rendelkezések meghozatalától, amelyek megsérthetik a bírák függetlenségét.”
- [119] A fentiekben hivatkozott indokok miatt fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a bírói tisztség nem tekinthető tipikus foglalkoztatási jogviszonynak. Az Nbtv. támadott szabályozása azonban ennek a speciális szolgálati jogviszonynak a sajátosságait figyelmen kívül hagyja. Egyetértek ezért az indítványozónak azzal a megállapításával, hogy már a szabályozási koncepció is felveti az Nbtv. 74. § g) pontjának és 71. § (2) bekezdés e) pontjának alaptörvény-ellenességét.
- [120] Az adott ügyben a bírói függetlenség elvének sérelme az állam nemzetbiztonsági érdekeinek védelmével összefüggésben merült fel. Erre tekintettel nem hagyható figyelmen kívül, hogy az Alkotmánybíróság az 52/2009. (IV. 30.) AB határozatban kiemelte: „[a]z Alkotmánybíróság elismeri, hogy a jogalkotó előírhat a különböző állami tevékenységek végzéséhez, munkakörök betöltéséhez nemzetbiztonsági követelményeknek való megfelelést, védve ezáltal az államot olyan [...] egyének vagy csoportok cselekményei ellen, amelyek a demokratikus jogállamot, illetve társadalmat vagy azok lényeges értékeit támadják.” (ABH 2009, 396, 402.) Egyetértek ezért azzal az állásponttal, hogy a nemzetbiztonsági intézményrendszer nem tagolódik a hatalmi ágak szerint. Ebből következően a nemzetbiztonsági ellenőrzés hatálya alól az igazságszolgáltatást sem lehet kiemelni. Ugyanakkor a bírói függetlenség elvével összefüggésben a fentiekben hangsúlyozott alkotmányos szempontok miatt úgy gondolom, hogy a jogalkotónak tekintettel kell lennie a bírói hatalmi ág speciális jellegére, és a szabályozást úgy kell kialakítania, hogy valóban csak a nemzetbiztonsági kockázatot jelentő munkakört betöltő (tisztséget viselő) személyekre terjedjen ki. A szabályozás személyi hatályának pedig kétséget kizáróan megállapíthatónak kell lennie. Véleményem szerint az indítványozó által támadott rendelkezések ezeket az alkotmányos követelményeket sértik.
- [121] 1.3. Az indítványozó a támadott szabályozás alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben is állította. Ezzel kapcsolatban fontosnak tartottam volna, ha a határozat indokolása elhatárolja egymástól a bírói függetlenség elvének alkotmányos tartalmát a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogtól.
- [122] Az adott esetben a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban a független bírósághoz való jog védelmének a kérdése merült fel. A független bírósághoz való jog alkotmányos tartalmát az Alkotmánybíróság a 20/2005. (V. 26.) AB határozatában bontotta ki. Eszerint „[a] bírósági jogalkalmazásnak egyaránt része a tényállás és az alkalmazandó jog megállapítása, valamint a jogkövetkezmények meghatározása. Ezen összetett folyamat, eljárási periódusoktól függetlenül magában foglalja a jogilag releváns tények objektív feltárását, összegezését, értékelését és a jogkérdések megismerését. A bíró belső meggyőződése, amely lehetővé teszi számára – a bírói függetlenség alkotmányos elve által oltalmazott – a lelkiismeretének megfelelő döntés meghozatalát, ezen tényezők hatására alakul ki.” (ABH 2005, 202, 219–220.)
- [123] A bírói függetlenség elvének és a független bírósághoz való jog megkülönböztetésére az Alkotmánybíróság is utalt a 33/2012. (VII. 17.) AB határozat indokolásában. Eszerint a bírói függetlenség elvének alkotmányos tartalmából következik, hogy „[a] bírói függetlenség egyedi aspektusában kiemelkedő szerepe van a Bjt.-nek, amely a bírói szolgálati jogviszony szabályozásában hivatott biztosítani a befolyásmentes ítélkezéshez szükséges státusbeli szabadságot a bíró számára. A bírói függetlenséggel összefüggésben megállapítható, hogy a bírói szolgálati

jogviszonyok stabilitásának biztosítása olyan, az Alaptörvényből folyó követelmény, amely más jogviszonyokhoz képest is többlet garanciákat igényel. Ilyen garanciális jelentőséggel bíró elemnek minősül az, hogy sarkalatos törvény határozza meg a bírói jogviszony megszűnésének okait, a hivatás gyakorlásának időtartamát, azt a felső korhatárt, amelyen belül a bírák elmozdíthatatlanok; szolgálati jogviszonyuk megszüntetésére – egyetértésük hiányában – csak kivételesen (súlyos fegyelmi vétség, bűncselekmény elkövetése, a hivatás gyakorlására való alkalmatlanná válás esetén) van mód. A bírák Alaptörvény által garantált elmozdíthatatlansága egyebek között olyan személyes garancia, amely a bírák döntési autonómiájának biztosítója, mivel kizárja annak lehetőségét, hogy a törvényeknek és lelkiismeretének megfelelő ítélete miatt közvetett, a szolgálati jogviszonyával összefüggő retorzió érje.” Az Alkotmánybíróság – rámutatva a bírói függetlenség és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog alkotmányos összefüggésére – ebben a határozatban kiemelte azt is, hogy a „független bíró»-hoz való jog ugyanakkor az eljárás alanyai számára az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jog is.” (Indokolás [84])

- [124] Ezek a szempontok jutnak kifejezésre az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) gyakorlatában is. Az EJEB jellemzően azt hangsúlyozza, hogy az EJE 6. cikk (1) bekezdése alkalmazásában a „független” kifejezés a más hatalmi ágakkal (a végrehajtó hatalommal és a törvényhozással) szembeni függetlenségre utal [Beaumartin kontra Franciaország (15287/89), 1994. november 24., 38. pont]. Emellett az EJEB gyakorlatában rámutatott arra is, hogy bírói függetlenséget alássa, ha a végrehajtó hatalom beavatkozik egy bíróságok előtt függőben lévő ügybe azért, hogy befolyásolja a kimenetelét [Sovtransavto Holding kontra Ukrajna (48553/99), 2002. július 25., 80. pont; Mosteanu és mások kontra Románia (33176/96), 2002. november 26., 42. pont].
- [125] Összességében az EJEB is azt hangsúlyozza, hogy a bírói függetlenség az ítélkezési tevékenység befolyásmentességére vonatkozik, és ennek érdekében azt követeli meg, hogy létezzenek olyan eljárásjogi garanciák, amelyek elválasztják a bíróságot más hatalmi ágaktól. Az EJEB e követelményeket a tisztességes eljáráshoz való jog aspektusából – vagyis az eljárásban részes felek oldaláról – védelmezi.
- [126] 2. A kifejtettek alapján látható, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában, a nemzetközi egyezményekben és az ezen alapuló nemzetközi bírósági gyakorlatban is egyértelműen kifejezésre jut a bírói függetlenség elvének és a független bírósághoz való jog kiemelt jelentősége a jogállamiság működésével összefüggésben. Úgy gondolom, hogy a jogalkotónak a bemutatott szempontok miatt kiemelt körültekintéssel kell megalkotnia minden olyan szabályozást, amely érinti ezen – egymással szoros összefüggésben álló – alkotmányos követelményrendszert, és a szabályozás nem vethet fel értelmezési bizonytalanságot. Egyetértek ezért a határozat azon megállapításával, amely szerint „a bírói függetlenségnek és a jogbiztonságnak a jogállamiság szempontjából betöltött kiemelkedő jelentősége azt igényli, hogy rendkívül világosak legyenek azok a szabályok, amelyeket egy adott ügyben kell alkalmazni”.
- [127] Emellett azonban fontosnak tartottam volna elhatárolni egymástól az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseinek alkotmányos tartalmát, mert e rendelkezések eltérő alkotmányos követelményeket foglalnak magukban, és megsértésüket eltérő szempontrendszer alapján kell vizsgálni.

Budapest, 2017. június 13.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária alkotmánybíró különvéleménye

- [128] Magam is osztom azt az álláspontot, hogy az Nbtv. jelenlegi szabályozása számos alkotmányossági kérdést vet fel – ezért is támogattam a határozat rendelkező részének 3. pontját –, mégsem tudok egyetérteni a rendelkező rész 1. pontjával, az alábbiakban kifejtett indokok alapján.
- [129] 1. A Kúria elnöke indítványában az Nbtv. 74. § g) pontját illetően számos alaptörvényi rendelkezés megsértésére hivatkozott és álláspontja alátámasztásaként többféle érvet felsorakoztatott. A többségi határozat a támadott rendelkezést egyértelműen azért találta a bírói függetlenség elvének sérelme okán alaptörvény-ellenesnek, mert „lehetővé teszi azt, hogy főszabályként valamennyi és bármelyik bíró nemzetbiztonsági ellenőrzés alá vonható legyen” (lásd: Indokolás III/2. (Indokolás [26]–[38]) és III/7. (Indokolás [65]–[69]) pont).
- [130] Amellett, hogy ilyen tartalmú érvelést még a Kúria elnöke sem fejtett ki indítványában, álláspontom szerint a többségi határozat említett megállapítását sem az Nbtv. jogszabályszövegének nyelvtani értelmezése, sem a bírák

nemzetbiztonsági ellenőrzésére vonatkozó rendelkezések „élő jogban” megnyilvánuló normatartalma sem támasztja alá, így erre az indokra alapítva – nézetem szerint – az Alkotmánybíróság nem semmisíthette volna meg a támadott rendelkezést.

- [131] 1.1. Azon bírák körét, amelyek esetében lehetőség van nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatására az Nbtv. 74. § in), io) és ir) pontjai határozzák meg [előbbi kettőnél alkalmazandó a többségi határozat által részben megsemmisített Nbtv. 74. § g) pontjának értelmező rendelkezése]. Az Nbtv. alapján bíró akkor vethető alá nemzetbiztonsági ellenőrzésnek, ha
- titkos információgyűjtést engedélyez;
 - bírói szolgálati jogviszonyával összefüggésben fokozottan ki van téve jogellenes befolyásolási szándéknak, leplezett támadásnak vagy fenyegetésnek;
 - bírói szolgálati jogviszonya alapján „Bizalmas!”, „Titkos!” vagy „Szigorúan titkos!” minősítésű adat megismerésére, vagy felhasználására jogosult.
- [132] A bírói szolgálati jogviszonyon kívül tehát az Nbtv. egyéb feltételeket is említ, másként fogalmazva igen csak leszűkíti a lehetséges alanyok körét, mivel a jogszabály nyelvtani értelmezése alapján nem minden bíró esetében teszi alkalmazhatóvá a nemzetbiztonsági ellenőrzést, csak azon bírák esetében, amelyek tekintetében fennáll az ismertetett feltételek valamelyike.
- [133] 1.2. A többségi határozat indokolásának továbbá a személyi kör meghatározása során – az ismertetés mellett – valóban az értelmezés körébe kellett volna vonnia az Nbtv. 69. § (2) bekezdését és a felhatalmazása alapján készült 13/2015. (XII. 29.) OBH utasítást is.
- [134] Álláspontom szerint az Nbtv. 69. § (2) bekezdése éppen az említett egyéb feltételek konkrét megállapíthatóságát szolgálja, hiszen úgy rendelkezik, hogy az Nbtv. 74. § in), io) alpontjában meghatározott személyi kör kizárólag abban az esetben vethető alá nemzetbiztonsági ellenőrzésnek, ha az OBH elnökének közjogi szervezetszabályozó eszközében (azaz az említett OBH utasításában) meghatározott munkakört, tisztséget és beosztást tölt be. Az Nbtv. és az OBH utasítás együttes értelmezése alapján tehát megállapítható, hogy a jelenleg hatályos szabályok alapján a bíró kizárólag akkor vethető alá nemzetbiztonsági ellenőrzésnek, ha
- titkos információgyűjtést engedélyező bíró,
 - a nemzetbiztonsági ellenőrzés kapcsán benyújtott panaszt elutasító döntés bírósági felülvizsgálatában eljáró bíró,
 - a titokfelügyeleti hatósági eljárásban a nemzeti adatvédelmi és információszabadság hatóság nemzeti minősített adat minősítésére vonatkozó jogszabályok megsértése tárgyában hozott határozata bírósági felülvizsgálatában eljáró bíró,
 - a minősítő megismerési engedély kiadását elutasító határozata bírósági felülvizsgálatában eljáró bíró,
 - az OBH elnöke kinevezési jogkörébe tartozó ítélőtáblai és törvényszéki elnök, valamint helyettese, továbbá nyomozási bíró.
- [135] Mindez azt is jelenti, hogy az OBH elnökének utasítása konkretizálja az Nbtv.-ben általánosan megfogalmazott, a bírói jogvissonnyal összefüggésben felmerülő „jogellenes befolyásolási szándék, leplezett támadás vagy fenyegetés” veszélyének fokozott fennállását, illetve az Nbtv.-ben megnevezett minősített adatok megismerésére és felhasználására jogosult bírókat.
- [136] Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a Kúria elnöke az indítvány-kiegészítésében maga is megállapította, hogy az OBH utasítás a fentiekben részletezett módon pontosította a nemzetbiztonsági ellenőrzés lehetőségével érintett bírák körét. Megállapítható tehát, hogy a jelenleg hatályos rendelkezések alapján a gyakorlatban – nemhogy bármelyik, hanem még – a felsorolásban nem szereplő bíróval szemben sem lehet nemzetbiztonsági ellenőrzést lefolytatni. Másként fogalmazva a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső bírák köre egyértelműen meghatározott módon és nem túl tág határok között került kijelölésre az Nbtv. és a felhatalmazása alapján megalkotott OBH utasítás rendelkezései által.
- [137] 2. A különvéleményem 1. pontjában kifejtettektől elkülönülő kérdés annak vizsgálata, hogy a szabályozás más okból nem ütközik-e az Alaptörvénybe. Sajnálatos módon a többségi határozat döntése nyomán az Alkotmánybíróság nem foglalt állást a Kúria elnökének azon indítványelemei vonatkozásában, amelyek éppen azt kifogásolták, hogy – bár az OBH utasítás nyomán egyértelműen meghatározott az érintett bírák személyi köre, de – nem alaptörvény-ellenes-e az, hogy nem törvényi szinten történt a teljes szabályozás. Szerencsésnek tartottam volna az Alkotmánybíróság arra vonatkozó állásfoglalását is, hogy az Nbtv. támadott rendelkezései valóban felvetik-e a törvényes bíróhoz való jognak a sérelmét. Megfontolásra érdemesnek tartom továbbá a Kúria elnökének az Alaptörvény B) cikke vonatkozásában kifejtett egyes alkotmányos érveit.

- [138] A rendelkező rész 1. pontját és az ahhoz tartozó indokolást tehát azért nem tudtam támogatni, mert sajnálatos módon a többségi határozat megsemmisítő rendelkezésének az alapja egy olyan, a bírák nemzetbiztonsági ellenőrzésével kapcsolatos jogszabályok értelmezése alapján tett megállapítás, amely egy valójában nem létező problémát azonosít. Emellett az ismertetett tartalmú többségi döntés következtében az Alkotmánybíróság elmulasztotta a lehetőségét annak, hogy a Kúria elnöke által az indítványában felvetett, ténylegesen fennálló, megfontolásra érdemes alkotmányos aggályokat felvető érveket vizsgálja meg és hozza meg döntését e fontos kérdésben.
- [139] 3. Végül röviden utalnék arra is, hogy a rendelkező rész 2. pontjához tartozó indokolással kapcsolatban – nem függetlenül a különvéleményem 1. pontjában kifejtettektől – azért van hiányérzetem, mert e körben az Alkotmánybíróságnak éppen azt kellett volna alapos vizsgálat alá vonnia, hogy a jogviszony fenntartása vagy fenn nem tartása valóban a bírói szolgálati jogviszonyt érinti-e, vagy csak a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső munkakört, tisztséget és beosztást. Álláspontom szerint az Nbtv. 71. § (2) bekezdésének megsemmisítése csak abban az esetben lett volna indokolt, ha a többségi határozat megfelelő indokolással támasztotta volna alá azt a megállapítását is, hogy a támadott rendelkezés egyértelműen a bírói szolgálati jogviszonyt érint(het)i. Meggyőződésem, hogy az e körben vizsgált jogszabályi rendelkezés által felvetett alkotmányos aggályok az Alaptörvény B) cikkének vizsgálatba történő bevonásával lettek volna megnyugtatóan tisztázhatók.

Budapest, 2017. június 13.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

**Az Alkotmánybíróság 13/2017. (VI. 19.) AB határozata
a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló
2013. évi CCXL. törvény 292–293. §-aival kapcsolatos alkotmányos követelmény megállapításáról**

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Dienes-Oehm Egon, dr. Pokol Béla és dr. Salamon László* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapítja, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 292–293. §-aiban nem szabályozta az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének megfelelően a szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés végrehajthatóságának az elévülését.
Ezért az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2017. december hó 31. napjáig tegyen eleget.
2. Az Alkotmánybíróság a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 14. § (5) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezéseket elutasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Indokolás

I.

- [1] 1. A Budapest Környéki Törvényszék bírása (a továbbiakban: indítványozó) két, egymással tartalmában közel azonos indítványában – az előtte folyamatban lévő 5.Bv.1843/2016. számú és 5.Bv.2010/2016. számú eljárások felfüggesztése mellett – a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 292–293. §-ai alaptörvény-ellenességének a megállapítását kérte az Alkotmánybíróságtól. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezések a szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés végrehajtására vonatkozóan ellentétben állnak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó jogállamiság követelményével, mivel nem rendelkeznek arról, hogy a büntetés vagy annak hátralévő része nem hajtható végre, amennyiben az átváltoztatást követően az elítélt „egy pontosan meghatározott időtartamot, vagy azt meghaladó időt töltött szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban” (lásd: mindkét indítvány 1. oldal). Az ügyek tárgyi összefüggésére tekintettel az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezéseket az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 58. § (2) bekezdése alapján egyesítette és egy eljárásban bírálta el.
- [2] Az előtte folyamatban lévő büntetés-végrehajtási ügyekkel összefüggésben az indítványozó az alábbiakat rögzítette.
- [3] 1.1. C. T. elítéltet a Gödöllői Városi Bíróság 6.B.589/2009/15. számú, 2010. június 21-én jogerőre emelkedett határozatával lopás büntette miatt 105 000 forint pénzbüntetéssel sújtotta. Az elítélt a pénzbüntetést nem fizette meg, ezért a Gödöllői Városi Bíróság 2010. október 7-én azt 348 napi szabadságvesztésre átváltoztatta. A szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés végrehajtása azonban nem kezdődött meg, mivel a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Bv. tvr.) előírásai, valamint a Bv. tv. 14. § (5) bekezdése alapján annak végrehajtását megelőzte az elítélt ellen folyamatban volt egyéb büntetőeljárásokban kiszabott szabadságvesztés büntetések, illetve elrendelt előzetes letartóztatások végrehajtása. Az elítéltet ugyanis 2009. szeptember 15-én előzetes letartóztatásba helyezték, majd ezt követően előzetes letartóztatást vagy szabadságvesztést töltött folyamatosan, egészen 2016. október 7-ig. Ekkor vált végrehajthatóvá a szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés.
- [4] Az elítéltet fogva tartó büntetés-végrehajtási intézet, valamint az elítélt kezdeményezte a büntetés-végrehajtási bírónál, hogy állapítsa meg a Gödöllői Városi Bíróság 6.B.589/2009/15. számú határozatával kiszabott és utóbb 348 napi szabadságvesztésre átváltoztatott 105 000 forint pénzbüntetés végrehajthatóságának az elévülés folytán történt megszűnését. Az elítélt és a büntetés-végrehajtási intézet álláspontja szerint, mivel a végzés végrehajtási rendelvényét az eljáró bíró 2010. október 7-én írta alá, a végrehajtás érdekében tett utolsó cselekmény óta több mint öt év telt el az elítélt 2016. október 7-én esedékes szabadulásáig, ezért a büntetés elévült.
- [5] 1.2. B. S. elítéltet a Monori Városi Bíróság 7.B.408/2009/53. számú, 2010. november 25-én jogerőre emelkedett határozatával lopás vétsége miatt 60 000 forint pénzbüntetéssel sújtotta. Az elítélt a pénzbüntetést nem fizette meg, ezért a Monori Városi Bíróság 2011. április 8-án azt 300 napi szabadságvesztésre átváltoztatta. A szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés végrehajtása azonban nem kezdődött meg, mivel a Bv. tvr. előírásai, valamint a Bv. tv. 14. § (5) bekezdése alapján annak végrehajtását megelőzte az elítélt ellen folyamatban volt egyéb büntetőeljárásokban kiszabott szabadságvesztés büntetések végrehajtása. Az elítélt ugyanis 2010. március 20. óta folyamatosan szabadságvesztést tölt. Szabadulása várhatóan 2018. március 31-én lesz esedékes. Ekkor válik végrehajthatóvá a szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés.
- [6] Az elítélt kezdeményezte a büntetés-végrehajtási bírónál, hogy állapítsa meg a Monori Városi Bíróság 7.B.408/2009/53. számú határozatával kiszabott és utóbb 300 napi szabadságvesztésre átváltoztatott 60 000 forint pénzbüntetés végrehajthatóságának az elévülés folytán történt megszűnését. Az elítélt álláspontja szerint, mivel a végzés végrehajtási rendelvényét az eljáró bíró 2011. április 20-án írta alá, tehát a végrehajtás érdekében tett utolsó cselekmény óta több mint öt év eltelt, a büntetés elévült.
- [7] 1.3. Az indítványozó bíró utalt rá, hogy a büntetés-végrehajtási ügyek kivizsgálásában alkalmaznia kell a Bv. tv. 28. § (2) bekezdését, 29. § (1) és (4) bekezdését, 14. § (5) és (7) bekezdését, valamint a 292–293. §-okat. Irányadónak tekintette továbbá a 2/2013. Büntető jogegységi határozatot, amely szerint az elévülés ideje az elítélt büntetése esetében öt év, valamint az azzal összefüggő 16/2014. (V. 22.) AB határozat rendelkezéseit.
- [8] Kifejtette az indítványozó, hogy a törvényi szabályozás értelmében a pénzbüntetés végrehajthatósága nem évül el addig, amíg a végrehajtására előzetes letartóztatás vagy szabadságvesztés büntetés végrehajtása miatt nem kerülhet sor, tekintet nélkül arra, hogy az elítélt a pénzbüntetés végrehajtását megelőzően mennyi időt tölt fogva

tartásban. A jelen ügyben érintett elítéltek esetében ez az alábbi következményekkel jár. C. T. elítélt pénzbüntetését érintően az elévülés csak 2016. október 7-én, az elítélt szabadulásakor vette kezdetét, eddig a napig az elévülési idő nyugodott. B. S. elítélt pénzbüntetését érintően pedig az elévülés 2018. március 31-én, a szabadulás várható időpontjában veszi kezdetét.

- [9] Úgy vélte az indítványozó, hogy a szabadságvesztésre átváltottatott pénzbüntetés végrehajtásával, egészen pontosan a végrehajthatóság megszűnésével összefüggő szabályozás alaptörvény-ellenes. Indokait az alábbiak szerint fejtette ki.
- [10] Jelentőséget tulajdonított az indítványozó annak, hogy a jogalkotó a pénzbüntetéshez hasonlóan szabályozza a közérdekű munka végrehajtását, valamint a szabadságvesztésre való átváltottatása lehetőségét. Fontos különbségnek tartotta azonban, hogy a Bv. tv. 289. § d) pontja alapján a közérdekű munka nem hajtható végre, ha az elítélt öt évet vagy azt meghaladó időt töltött szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban. Hivatkozott az indítványozó a jogszabályhelyhez fűzött miniszteri indokolás szövegére, amely szerint a jogalkotó részben méltányossági, részben célszerűségi szempontok alapján fogalmazta meg a felhívott szabályt. Utalt rá továbbá, hogy a jogalkotó hasonló rendelkezést rögzít az elzárásra vonatkozó szabályok között is a Bv. tv. 278. § c) pontjában.
- [11] Kifogásolta az indítványozó, hogy a pénzbüntetés végrehajtására vonatkozó szabályozás nem tartalmaz a végrehajthatóság megszűnését érintően hasonló tartalmú, az időmúlás miatt a végrehajthatóság megszűnését megengedő szabályt. A pénzbüntetés elévülési ideje így korlátlan ideig nyugodhat. Abban az esetben – állítja az indítványozó –, ha a pénzbüntetést nem változtatják át szabadságvesztésre, az elévülés másként alakul. Ilyenkor ugyanis a büntetés elévülésére az általános szabályok irányadóak, vagyis a szankciót öt év elteltével nem lehet végrehajtani. Hozzátette ugyanakkor, hogy a hatályos jogszabályi környezetben szinte kizárt, hogy egy pénzbüntetés elévülne anélkül, hogy azt szabadságvesztésre átváltottatják volna. Abban az esetben, ha a pénzbüntetés szabadságvesztésre átváltottatására sor került, a büntetés elévülése csak akkor következhet be, ha a végrehajtás érdekében tett intézkedések nem vezettek eredményre, így például – hozta fel az indítványozó – akkor, ha a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik, és a felkutatására tett intézkedések öt éven túl eredménytelenek voltak.
- [12] Nem tartotta az indítványozó az Alaptörvénnyel összeegyeztethetőnek azt, hogy a jogalkotó a közérdekű munka és az elzárás esetében méltányossági és célszerűségi szempontok alapján, legalább ötéves szabadságvesztés büntetés vagy előzetes letartóztatás letöltésekor megengedi ezen szankciók végrehajthatóságának a megszűnését, míg ugyanerre a pénzbüntetés kapcsán nem biztosít lehetőséget. Aggályosnak minősítette továbbá, hogy eltérően alakul a pénzbüntetés végrehajthatósága attól függően, hogy azt szabadságvesztésre átváltottatják, vagy sem.
- [13] Kifogásai alapvetően abból fakadtak, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 33. § (4) bekezdése és a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 354. § (4) bekezdésének b) pontja alapján a pénzbüntetés, a közérdekű munka és az elzárás azonos súlyú büntetési nemek.
- [14] Jelentőséget tulajdonított ezenfelül annak is, hogy a hatályos szabályozás más olyan helyzeteket is ismer, amelyekben az elévülési idő hosszasan, akár évekig nyugszik, még hozzá a szabadságvesztés esetében. A Bv. tv. 14. §-a értelmében ugyanis a szabadságvesztés büntetés mindaddig végrehajtásra vár, amíg egy annál súlyosabb, így a végrehajtási sorrendben azt megelőző szabadságvesztést hajtanak végre. Tekintettel arra, hogy a szabadságvesztés a pénzbüntetésnél lényegesen súlyosabb büntetési nem, ezt a jogalkotói megoldást az indítványozó el tudta fogadni. Mivel azonban a pénzbüntetés az átváltottatást követően nem válik szabadságvesztéssé, az átváltottatás ellenére megőrzi pénzbüntetés jellegét – hiszen például a végrehajtás befejezéséig bármikor megfizethető –, vagyis a szabadságvesztéshez képest enyhébb büntetési nem marad, az indítványozó nem tartotta indokoltnak az elévülési idő szabadságvesztéssel azonos (logikájú) szabályozását.
- [15] Megjegyezte az indítványozó, hogy a Bv. tv. 31. §-a szerint életfogytig tartó szabadságvesztés esetén nem hajtható végre a határozott ideig tartó szabadságvesztés, az elzárás és a közérdekű munka. Itt sem tesz ugyanakkor említést a jogalkotó a pénzbüntetés végrehajthatóságáról, a szabályozás tehát következetes.
- [16] A törvényi szabályozás értelmezését és alkalmazását a pénzbüntetés végrehajthatóságát érintően az indítványozó szerint megnehezíti az 5/2008. Büntető jogegységi határozat. Ennek értelmében ugyanis a jogerős ügydöntő határozattal kiszabott pénzbüntetés a pénzbüntetésre irányadó általános szabályok szerint évülhet el akkor is, ha azt utóbb fogházban végrehajtható szabadságvesztésre változtatják át. A jogegységi határozat ugyanakkor a korábban hatályos jogszabályok – így a Bv. tv. és a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) – rendelkezésein alapul, és nem áll összhangban a hatályos jogszabályi környezettel, különösen a Bv. tv. 14. § (5) bekezdésével. Ennek ellenére a Kúria a jogegységi határozatot nem helyezte hatályon kívül.
- [17] A kifogásolt rendelkezések alaptörvény-ellenességét az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapította. Az Alkotmánybíróság gyakorlatának az ismertetését követően az indítványozó kifejtette, hogy

álláspontja szerint a jogalkotó indokolatlanul tesz különbséget a pénzbüntetés és más, azonos súlyú büntetési nemek végrehajthatóságának az elévülése között a pénzbüntetéssel sújtott elítéltek hátrányára. Következetlenné tartotta továbbá a pénzbüntetés elévülésének a szabályozását, mivel annak nincs egy egységes, valamennyi elítélte irányadó tartama, hanem eltérő időpontokban következhet be attól függően, hogy a büntetést átváltoztatták-e szabadságvesztésre, és hogy a végrehajtást milyen körülmény akadályozza. Mindezek miatt a Bv. tv. 292–293. §-aiban foglalt szabályozást az indítványozó a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével és a jogi norma kiszámíthatóságának a követelményével tartotta ellentétesnek.

- [18] Úgy vélte az indítványozó, hogy az állam jogos igénye a kiszabott pénzbüntetés megfizetésére egy jogállamban nem állhat fenn korlátlan ideig. Indokoltnak tartotta, hogy azok a méltányossági és célszerűségi szempontok, amelyeket a jogalkotó más büntetési nemek szabályozásának a kialakításakor érvényesít, a pénzbüntetésre vonatkozó rendelkezésekben is érvényesülhessenek. Erre tekintettel az indítványozó a szabályozást alaptörvényellenesnek tekintette. Utalt rá, hogy a szabályozás Alaptörvénnyel való összhangja – álláspontja szerint – a kifogásolt rendelkezések hiányosságainak a pótlásával helyreállítható.
- [19] 2. Az Alkotmánybíróság felhívása nyomán az indítványozó bíró mindkét indítványát – tartalmilag azonos érveléssel – kiegészítette.
- [20] Kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Bv. tv. 14. § (5) bekezdés első mondatának az alaptörvényellenességét, és semmisítse meg a rendelkezést. Az adott jogszabályhely és a Bv. tv. 14. § (7) bekezdésének a rendelkezései együttesen azt eredményezik, hogy a szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés végrehajthatósága addig, amíg az elítélt előzetes letartóztatásban van, vagy szabadságvesztés büntetést tölt, nem évül el, tekintet nélkül arra, hogy a fogva tartásban töltött idő milyen hosszú.
- [21] Az indítványozó álláspontja szerint a szabályozás két esetben állna összhangban az Alaptörvény rendelkezéseivel: akkor, ha a jogalkotó a Bv. tv. 278. § c) pontjához, valamint a Bv. tv. 289. § d) pontjához hasonló szabállyal tenné lehetővé a pénzbüntetés végrehajthatóságának az elévülését, valamint akkor, ha a Bv. tv. 14. § (5) bekezdésében szereplő felsorolásban a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés nem szerepelne.
- [22] Indokoltnak tartotta továbbá az indítványozó, hogy az Alkotmánybíróság a kifogásolt rendelkezések alaptörvényellenességét az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése alapján is megvizsgálja. Úgy vélte ugyanis, hogy a szabályozás a pénzbüntetéssel sújtott elítéltek körét érintően nem felel meg a törvény előtti egyenlőség követelményének. Ezzel összefüggésben két csoportképző ismertetést is nevesített – egyrészt a pénzbüntetésre ítélet, másrészt a szabadságvesztésnél enyhébb súlyú büntetésre ítélet –, amelyekre alapított vizsgálat eredményeként megállapíthatónak tartotta a hátrányos megkülönböztetést.
- [23] Ezzel összefüggésben az indítványozó kifejtette, hogy azon pénzbüntetéssel sújtott elítéltek esetében, akik szabadlábon vannak, a szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés végrehajthatósága nem szakad meg, és öt év elteltével elévülés okán megszűnik. Ezzel szemben azon elítélteket érintően, akiknél a végrehajtás akadálya a más okból történő fogva tartás, a szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés elévülési ideje megszakad, és meghosszabbodik az előzetes letartóztatás, valamint a szabadságvesztés időtartamával.
- [24] Azzal is érvelt az indítványozó, hogy ugyan a Bv. tv. 14. § (5) bekezdése értelmében a szabadságvesztés ugyanúgy megszakítja a büntetés végrehajtását az elzárás és a közérdekű munka esetében, ahogyan – az előbbiekkel lényegében azonos súlyú büntetési nemnél – a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztésnél, ez utóbbi büntetések kapcsán azonban nincs felső időbeli korlátja a végrehajthatóságnak. Ilyen módon a jogalkotó a lényegében azonos súlyú büntetéssel sújtott elkövetők egyéni szempontjait „nem azonos körülménnyel és méltányossággal” (indítvány-kiegészítések: 2. oldal) veszi figyelembe, így nem kezeli őket egyenlő méltóságú személyként.
- [25] A szabályozást az indítványozó a fentiekre figyelemmel ellentétesnek tartotta a törvény előtti egyenlőség követelményével.
- [26] Nem tartotta fenn ugyanakkor az indítványozó beadványának azon elemét, amelyben a Bv. tv. 292–293. §-ai hiányos tartalmának a megállapítását és azzal összefüggésben jogalkotói mulasztással megvalósított alaptörvényellenesség kimondását indítványozta.
- [27] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvánnyal kapcsolatos álláspontja kifejtése céljából megkereste az igazságügyi minisztert.
- [28] Az indítvány azon érveire reagálva, amelyek szerint a kifogásolt szabályozás az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság követelményével ellentétes, a miniszteri válaszlevél utalt arra, hogy a pénzbüntetés végrehajtására irányadó egyes rendelkezések tartalma világos, egyértelmű, alkalmazásuk kiszámítható. Erre

tekintettel úgy foglalt állást, hogy a kifogásolt szabályok a jogbiztonságból fakadó követelményekkel nem állnak ellentétben.

- [29] A szankció kikényszerítéséhez fűződő állami érdekekkel összefüggésben a válaszevél a pénzbüntetés vagyoni jellegét hangsúlyozta.
- [30] A támadott jogszabályi rendelkezések alkalmazásával érintett személyek körében végzett homogén csoportalkotás alapján a miniszteri válaszevél nem találta alaposnak az indítványozó azon kifogásait sem, amelyek az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének a megsértését állították.

II.

- [31] Az Alkotmánybíróság eljárása során az alábbi jogszabályi rendelkezéseket vette figyelembe.

- [32] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”

- [33] 2. A Bv. tv. érintett rendelkezései:

„14. § (5) A szabadságvesztés és a kényszerintézkedés foganatosítása az elzárás, a közérdekű munka, a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés és a javítóintézeti nevelés végrehajtását megszakítja. A javítóintézeti nevelés foganatosítása az elzárás és a közérdekű munka végrehajtását megszakítja. Az elzárás foganatosítása a közérdekű munka végrehajtását megszakítja. Az elzárás, a közérdekű munka, a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés és a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtása az értesítőlapoknak a végrehajtásért felelős szervhez érkezésének sorrendjében történik.”

„292. § (1) A pénzbüntetést a törvényszék gazdasági hivatala hajtja végre.

(2) Az elítéltnak a pénzbüntetést legkésőbb a gazdasági hivatal felhívásának kézbesítésétől számított tizenöt napon belül, ha a bíróság halasztást vagy részletfizetést engedélyezett, a bíróság által megállapított időpontig vagy meghatározott részletben kell megfizetnie.

(3) Ha az elítélt a pénzbüntetést nem fizette meg a (2) bekezdésben meghatározottak szerint, a gazdasági hivatal a) fiatalkorú elítélt esetén a pénzbüntetés behajtása iránt intézkedik, ennek eredménytelensége esetén a büntetés-végrehajtási bírót megkeresi a pénzbüntetés közérdekű munkára vagy szabadságvesztésre átváltztatása iránt, b) felnőtt korú elítélt esetén a büntetés-végrehajtási bírót megkeresi a pénzbüntetés szabadságvesztésre átváltztatása iránt.

(4) A meg nem fizetett pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést úgy kell megállapítani, hogy egynapi tétel helyébe egynapi szabadságvesztés lép.

(5) A pénzbüntetés helyébe lépő közérdekű munka végrehajtására a VIII. Fejezet rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a napi munkaidő legalább két óra, legfeljebb nyolc óra.

(6) A közérdekű munka vagy annak hátralévő része helyébe lépő szabadságvesztést úgy kell megállapítani, hogy két óra közérdekű munkának egynapi szabadságvesztés felel meg. Az átváltztatás után fennmaradó közérdekű munkának egynapi szabadságvesztés felel meg.

293. § (1) A pénzbüntetés akkor is megfizethető, ha azt a bíróság már átváltztatta szabadságvesztésre vagy közérdekű munkára.

(2) Ha a pénzbüntetést a helyébe lépő szabadságvesztés vagy közérdekű munka végrehajtásának megkezdése előtt megfizetik, a szabadságvesztés vagy a közérdekű munka nem hajtható végre. Ha a pénzbüntetést a szabadságvesztés vagy a közérdekű munka végrehajtása alatt fizetik meg, a befizetés azonosítását követően az elítéltnel nyomban szabadon kell bocsátani, vagy a közérdekű munka végzése alól fel kell menteni.

(3) Ha a pénzbüntetést a szabadságvesztésre vagy a közérdekű munkára való átváltztatás után részben fizetik meg, a szabadságvesztésnek vagy a közérdekű munkának az a része hajtható végre, amely a meg nem fizetett pénzbüntetésnek felel meg.”

III.

- [34] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezheti az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének a megállapítását, illetve alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának a kizárását, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.
- [35] Az indítványozó a Bv. tv. 14. § (5) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének a megállapítását kérte az Alkotmánybíróságtól. Álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezés a szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés végrehajtására vonatkozóan ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó jogállamiság követelményével, valamint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalmával. Előírja ugyanis, hogy a szabadságvesztés és a kényszerintézkedés foganatosítása megszakítja a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtását, nem rendelkezik ugyanakkor arról, hogy a büntetés vagy annak hátralévő része nem hajtható végre, amennyiben az átváltoztatást követően az elítélt egy meghatározott időtartamot vagy azt meghaladó időt szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban töltött.
- [36] Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján megállapította, hogy az indítványozó bíró előtt folyamatban lévő büntetés-végrehajtási ügyekben az indítványozó bírónak arról kell döntenie, hogy elévült-e a végrehajthatósága a C. T. elítélttel szemben kiszabott 105 000 forint pénzbüntetésnek, amelyet – mivel az elítélt azt nem fizette meg – a Gödöllői Városi Bíróság 2010. október 7-én 348 napi szabadságvesztésre átváltoztatott, továbbá a B. S. elítélttel szemben kiszabott 60 000 forint pénzbüntetésnek, amelyet – mivel az elítélt azt nem fizette meg – a Monori Városi Bíróság 2011. április 8-án 300 napi szabadságvesztésre átváltoztatott. Alkalmaznia kell tehát a szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés végrehajtására vonatkozó és az indítványban megjelölt, a Bv. tv. 14. § (5) bekezdésében rögzített szabályokat is.
- [37] Figyelemmel erre, valamint az indítványozó által felvetett alaptörvény-ellenesség lehetőségére, az Alkotmánybíróság a Bv. tv. 14. § (5) bekezdés első mondatát érintően lefolytatta az alkotmányossági vizsgálatot.

IV.

- [38] Az indítvány nem megalapozott.
- [39] 1. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata keretében mindenekelőtt áttekintette a támadott rendelkezéssel összefüggő jogszabályi környezetet. Ennek során különös figyelmet szentelt annak, hogy milyen egyéb szabályok vonatkoznak a pénzbüntetés végrehajtására és végrehajthatóságára.
- [40] 1.1. A végrehajtás rendjére vonatkozó általános szabályokat a Bv. tv. 14. §-a rögzíti. A támadott (5) bekezdés értelmében „[a] szabadságvesztés és a kényszerintézkedés foganatosítása az elzárás, a közérdekű munka, a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés és a javítóintézeti nevelés végrehajtását megszakítja”. A személyes szabadságtól való megfosztás – akár jogerős ítélet, akár folyamatban lévő büntetőeljárás okán – tehát a végrehajtás rendjére irányadó szabályozási koncepció értelmében akadályát képezi a szankció foganatosításának. A 14. § (7) bekezdése szerint továbbá „[a] büntetés, az intézkedés és a szabálysértési elzárás végrehajtásának megszakítását kiváltó körülmény megszűnéséig az elévülés nyugszik”. A szabadságvesztés vagy a kényszerintézkedés foganatosításának az időtartama ezért a végrehajthatóság elévülési idejének számítása szempontjából figyelmen kívül marad, az elévülés időtartamába nem számít bele.
- [41] A büntetések és az intézkedések végrehajtását kizáró okokat a Bv. tv. az Első rész II. Fejezetében, a 27–31. §-okban tartalmazza. A 27. § értelmében a büntetés végrehajtását kizárja az elítélt halála, az elévülés, a kegyelem, valamint a törvényben meghatározott egyéb ok.
- [42] Az általános szabályok körében a Bv. tv. 28. § (2) bekezdése rögzíti, hogy „[a]z elzárás, a közérdekű munka, a pénzbüntetés, a kitiltás és a sportrendezvények látogatásától való eltiltás végrehajthatósága öt év elteltével évül el”. A Bv. tv. 29. § (1) bekezdése szerint az elévülési határidő a büntetést kiszabó határozat jogerőre emelkedésének a napjával kezdődik. A jogszabályhely (4) bekezdése rendelkezik az elévülés félbeszakításáról. A szabály értelmében az elévülést félbeszakítja az elítélt ellen a büntetés végrehajtása végett tett intézkedés.

Ilyennek minősül minden olyan hatósági intézkedés, amelyet a büntetés végrehajtásának előbbre vitele érdekében foganatosítottak. A félbeszakítás napjával az elévülés ismét elkezdődik. Az (5) bekezdés alapján az elévülés határidejébe nem számít be – egyebek mellett – a 14. § szerinti végrehajtási sorrendre tekintettel történő megszakítás tartama. A Bv. tv. 30. § (1) bekezdése értelmében a kegyelmi jogkör gyakorlója az elítélt büntetését kegyelemből elengedheti vagy mérsékelheti. A kegyelmi rendelkezésként elengedett büntetés, illetve mérséklés esetén a büntetés az elengedett rész tekintetében nem hajtható végre. Életfogytig tartó szabadságvesztés esetére pedig a jogalkotó a Bv. tv. 31. §-ában kizárta a határozott ideig tartó szabadságvesztés, az elzárás és a közérdekű munka végrehajtását.

- [43] A pénzbüntetés végrehajtásának a szabályait a Bv. tv. 292–293. §-ai tartalmazzák. Annak érdekében, hogy megállapítsa, a pénzbüntetés végrehajtására vonatkozó szabályozás tartalmaz-e ilyen vagy hasonló tartalmú rendelkezést, az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdése alapján hivatalból eljárva – a felülvizsgálni kért jogszabályi rendelkezéssel fennálló szoros tartalmi összefüggés okán – megvizsgálta a Bv. tv. 292–293. §-ában foglalt rendelkezéseket. Annak során megállapította, hogy kifejezetten a pénzbüntetés végrehajthatóságáról és annak megszűnéséről ezek a szabályok nem rendelkeznek, ennek megfelelően arról a fenti, általános szabályok alkalmazásával kell az indítványozó bírónak döntést hoznia.
- [44] 1.2. A büntetések végrehajtását kizáró szabályok az állami büntetőhatalom gyakorlását szorítják korlátok közé. A szabályozás indoka, hogy a büntetőjog sem a társadalmat, sem az elkövetőt nem kívánja észszerűtlen indok alapján vagy alaptalanul hosszú ideig bizonytalanságban tartani az elkövetett cselekmény jogkövetkezményeit illetően.
- [45] A büntetés végrehajthatóságának törvényben szabályozott akadályai mögött összetett jogalkotói szándék húzódik. Amíg az elítélt halála értelemszerűen és automatikusan kizárja a büntetés végrehajtását, hiszen a büntetések körébe tartozó jogkövetkezmények az elítélt személyéhez közvetlenül kapcsolódnak, addig az elévülés összetett szabályrendszer alkalmazásával, meghatározott feltételek teljesülése esetén váltja ki ugyanezt a joghatást.
- [46] Az elévülés esetében a végrehajthatóság megszüntetése azon az általánosan elfogadott nézetten alapul, hogy bizonyos idő elteltével a büntetés már nem tudja betölteni a célját, nem váltja ki a szankcionálás által elérni kívánt joghatást. A büntetés generálpreventív célja az elrettentés és a „jogi béke” visszaállítása, amelynek túl hosszú idő elteltével már nem lesz létjogosultsága. Az idő múlásával továbbá a speciálpreventív, tehát az elkövető jó útra terelését célzó hatása is elenyészik. A büntetés végrehajthatósága elévülésének az időtartamát a büntetés-végrehajtási jogviszonyban álló szervek és személyek képesek magatartásukkal, cselekményeikkel befolyásolni. Az elévülési idő letelte ténykérdés, azt azonban jogi tények határozzák meg. Annak kimondására, hogy az elévülés a konkrét esetben akadályát képezi a szankció végrehajtásának, egyedül a büntetések végrehajtásában is közreműködő és a jogkorlátozás törvényességét a legmagasabb szinten garantáló bíróság rendelkezik jogszabályi felhatalmazással.
- [47] Ez nem jelenti azt, hogy az állami büntetőhatalom gyakorlása meghatározott idő elteltével általánosan, valamennyi büntetést érintően kizárt. Az állam ugyanakkor csak azon elkövetők esetében élhet időbeli korlátozás nélkül a büntetés igényével, akiket különösen súlyos cselekményeik elkövetése miatt a legszigorúbb jogkövetkezményekkel sújtottak. A Btk. 33. §-ában meghatározott büntetési nemek közül a Bv. tv. 28. § (4) bekezdése kizárólag a szabadságvesztést érintően rendelkezik olyan kivételes esetekről, amelyekben a büntetés végrehajthatósága nem évül el. Ebbe a körbe tartoznak azok a szabadságvesztés büntetések, amelyeket emberiség elleni bűncselekmény (Btk. XIII. Fejezet) miatt vagy háborús bűncselekmény (Btk. XIV. Fejezet) miatt szabtak ki. Nem évül el továbbá az 1945. évi VII. törvénnyel törvényerőre emelt és az 1440/1945. (V. 1.) ME rendelettel módosított és kiegészített, a népbíráskodásról szóló 81/1945. (II. 5.) ME rendelet 11. és 13. §-ában meghatározott, egyéb háborús bűntettek miatt kiszabott, tizenöt évig tartó vagy ennél súlyosabb szabadságvesztés végrehajthatósága. Végül nem évül el az életfogytig tartó szabadságvesztés végrehajthatósága sem.
- [48] A jogalkotó tehát csak a legsúlyosabb büntetőjogi jogkövetkezményeket érintően, és ebben a körben is csak kivételes esetekben engedi meg annak a bizonytalan helyzetnek a fenntartását, amely a büntetés végrehajthatósága el nem évüléséből fakad. A lezáratlan jogviszonyok lezárásával, a függő jogi helyzetek felszámolásával a büntetések végrehajtására vonatkozó elévülési szabályok a jogbiztonságot szolgálják. Ha az elévülés bekövetkezett, a büntetés végrehajthatóságának kizárása alanyi jogként illeti meg az elkövetőt.
- [49] A kegyelem alkalmazásában a méltányossági szempont a meghatározó. Az arra felhatalmazott jogalkalmazó egyéni mérlegelés eredményeként hozhat olyan döntést, amely konkrét esetben kizárja a büntetés végrehajtását. Végül a Bv. tv. 27. § (1) bekezdés d) pontja felhatalmazza a jogalkotót, hogy törvényi szintű rendelkezésben egyéb olyan okokat is meghatározzon, amelyek egyes esetekben zárják ki a büntetés végrehajtását. Ilyen oknak tekinthető például, hogy a közérdekű munka büntetés vagy annak hátralévő része nem hajtható végre, ha az ítélet jogerőre

emelkedése után az elítélt a szülést követően gyermekének gondozásáról egy éven át saját háztartásában gondoskodott, vagy legalább egy évig gyermekgondozási díjban vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesült.

- [50] 1.3. Az indítványozó által kifogásolt Bv. tv. 14. § (5) bekezdése a szabadságvesztés és a kényszerintézkedés foganatosítását tekinti olyan körülménynek, amely a megjelölt büntetési nemek esetében a végrehajthatóságnak ideiglenesen akadályát képezi. Az akadály fennállása egyúttal az elévülési idő számítására is kihat, mivel az akadály megszűnéséig az elévülési idő nyugszik. Az Alkotmánybíróság ezért a továbbiakban a büntetések végrehajtását kizáró vagy korlátozó akadályok köréből azokat vizsgálta, amelyek alapja a más okból történő szabadságelvonás.
- [51] Ennek kapcsán jelentőséget tulajdonított az Alkotmánybíróság annak, hogy a Bv. tv. 278. § c) pontja, valamint a Bv. tv. 289. § d) pontja az elzárás és a szabadságvesztésre átváltotatott közérdekű munka esetében lehetőséget teremt arra, hogy a büntetést vagy annak hátralevő részét ne hajtsák végre, ha az ítélet jogerőre emelkedését követően az elítélt öt évet vagy azt meghaladó időt töltött szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban.
- [52] A pénzbüntetés végrehajtására vonatkozó szabályozás nem teszi lehetővé a végrehajthatóság megszűnését abból az okból, hogy az elítélt meghatározott időtartamot szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban töltött. A végrehajtás lehetősége korlátlan ideig fennáll, amennyiben a végrehajtásnak a más okból történő fogva tartás képezi akadályát.
- [53] 2. Az indítványozó álláspontja szerint a kifogásolt jogszabályi rendelkezés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, valamint XV. cikk (1) bekezdésével ellentétes. Az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangját elsőként az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdéséből fakadó követelmények alapján vizsgálta.
- [54] 2.1. Az indítványozó szerint a támadott rendelkezés az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt azon tételbe ütközik, amely szerint „a törvény előtt mindenki egyenlő”.
- [55] Az Alkotmánybíróság legutóbb a 3086/2016. (IV. 26.) AB határozatában erősítette meg az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését érintően a 42/2012. (XII. 20.) AB határozatban az Alkotmány és az Alaptörvény irányadó rendelkezéseinek összevetése alapján tett megállapításait (Indokolás [49]). Ennek értelmében az Alaptörvény XV. cikke változatlan tartalommal fenntartja az egyenlőség általános, a jogrendszer egészére, nem csak az alapjogokra kiterjedő követelményét és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Ezért az általános egyenlőségi szabály alkalmazásának dogmatikájában változtatás nem indokolt, az Alkotmánybíróság az általános egyenlőségi szabállyal kapcsolatos eddigi gyakorlatát továbbra is irányadónak tekinti [42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [22]–[27]].
- [56] Ezen gyakorlat értelmében a hátrányos megkülönböztetés tilalma az azonos szabályozási körbe vont jogalanyok közötti olyan, alkotmányos indok nélkül tett különbségtételre vonatkozik, amelynek következtében egyes jogalanyok hátrányos helyzetbe kerülnek. Nem tekinthető viszont hátrányos megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás különböző tulajdonságokkal bíró alanyi körre eltérő rendelkezéseket állapít meg, mert alkotmányellenes megkülönböztetés csak összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – személyi körben lehetséges [például: 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [168], 3/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [46]–[47]].
- [57] Az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése a jogrend valamennyi szabálya tekintetében azért biztosítja az egyenlő kezelés követelményét, mert az egyenlőség végső alapja az egyenlő méltóság. Valamely szabályozás abban az esetben nem felel meg az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt mércének, ha végső soron az emberi méltósághoz fűződő jogot sérti. A hátrányos megkülönböztetés tilalma „– amennyiben sérti az emberi méltósághoz való jogot – kiterjed az egész jogrendszerre, ideértve azokat a jogokat is, amelyek nem tartoznak az emberi jogok, illetve az alapvető állampolgári jogok közé”. [61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280, 281.]
- [58] A jogegyenlőség klauzulája tehát a közhatalmat gyakorlók számára azt az alkotmányos parancsot fogalmazza meg, hogy valamennyi személyt egyenlő méltóságúként kezeljenek, és egyéni szempontjaikat egyenlő mércével és méltányossággal vegyék figyelembe. A különbségtétel akkor sérti az emberi méltóságot, vagyis akkor alaptörvényellenes, ha önkényes. A hátránnyal járó különbségtétel az általános mérce szerint akkor minősül önkényesnek, ha nincs észszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka.
- [59] 2.2. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezés, a Bv. tv. 14. § (5) bekezdésének az első mondata azon elítélteket hozza hátrányos helyzetbe, akiket pénzbüntetésre ítélte a bíróság, szemben azokkal, akiket elzárással vagy közérdekű munkával büntettek. Az indítványozó kifogásai alapján ezért az Alkotmánybíróság

- elsőként azt értékelte, hogy az érintett személyi kör azonos szabályozási körbe tartozó, homogén csoportnak minősül-e.
- [60] A Bv. tv. 14. §-ának az indítványozó által kifogásolt (5) bekezdése olyan szabályokat rögzít, amelyek az elzárás, a közérdekű munka, a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés és a javítóintézeti nevelés végrehajtására egyaránt alkalmazandók. A szabadságvesztés és a kényszerintézkedés foganatosítása ezen jogkövetkezmények végrehajtását ugyanis egységesen megszakítja. A jogszabályhely (7) bekezdése értelmében továbbá a végrehajtás megszakítását kiváltó körülmény megszűnéséig az elévülés nyugszik.
- [61] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a végrehajtás rendjére irányadó szabályokban a jogalkotó az elzárás, a közérdekű munka és a pénzbüntetés végrehajtását – szabadságvesztés vagy kényszerintézkedés foganatosítására figyelemmel – megszakító és azzal összefüggésben az elévülési idő számítását meghatározó rendelkezéseket egységesen határozta meg. Azok az elkövetők tehát, akiket a bíróság az egységes szabályozási környezetbe vont szankciók – az elzárás, a közérdekű munka és a pénzbüntetés – valamelyikével sújtott, a végrehajtás rendjére irányadó szabályozási koncepció szempontjából homogén csoportot alkotnak. Így a csoporton belüli megkülönböztetés az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésén alapuló diszkriminációs vizsgálat tárgya lehet.
- [62] 2.3. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy a homogén csoport tagjait a végrehajthatóság szempontjából a jogalkotó a szabályozás egyéb elemeiben is egységesen kezeli-e olyan esetekben, amikor a végrehajtás akadályá szabadságvesztés vagy kényszerintézkedés alkalmazása.
- [63] A jogszabályi környezetet áttekintve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a vizsgált három szankciótípus végrehajthatóságát érintően a Bv. tv. a büntetések és az intézkedések elévülését szabályozó 28–29. §-ai is egységesen irányadó rendelkezéseket tartalmaznak. A Bv. tv. 28. § (2) bekezdése általános szabályként mondja ki az elzárást, a közérdekű munkát, a pénzbüntetést – és ezenfelül a kitiltást, valamint a sportrendezvények látogatásától való eltiltást – érintően, hogy a végrehajthatóságuk öt év elteltével évül el. A Bv. tv. 29. §-a pedig az elévülési idő számításának a szintén egységesen irányadó szabályait tartalmazza.
- [64] A Bv. tv. 31. §-a ugyanakkor csak a határozott ideig tartó szabadságvesztés, az elzárás és a közérdekű munka végrehajtását zárja ki abban az esetben, ha az elítélten szemben életfogytig tartó szabadságvesztést alkalmaztak, a pénzbüntetés végrehajtásának a lehetősége ilyen esetben is fennáll. Az elzárás és a közérdekű munka végrehajtására irányadó rendelkezések között továbbá a Bv. tv. szabályozza a végrehajthatóság megszűnésének az eseteit. Ezen esetek közül mindkét szankciót érintően egy-egy, a más okból történő szabadságelvonásban eltöltött időtartam alapján szünteti meg a végrehajthatóságot. A Bv. tv. 278. § c) pontja értelmében ugyanis az elzárás vagy annak hátralevő része nem hajtható végre, ha az ítélet jogerőre emelkedését követően az elzárásra ítélt öt évet vagy azt meghaladó időt töltött szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban, vagy két évet vagy azt meghaladó időt töltött javítóintézetben. A Bv. tv. 289. § d) pontja alapján pedig a közérdekű munka nem hajtható végre, ha az elítélt öt évet vagy azt meghaladó időt töltött szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban. Ilyen módon a jogalkotó az elzárás és a közérdekű munka esetére – azzal együtt értve a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztést is – kizárta azt, hogy az elévülési idő szabadságvesztés vagy előzetes letartóztatás végrehajtása miatt megszakadva korlátlan ideig nyugodjék, és a büntetés bármeddig végrehajtható legyen.
- [65] A pénzbüntetés végrehajtására irányadó szabályokat a Bv. tv. 292–293. §-ai rögzítik. Az előzőekhez hasonló, a végrehajthatóság megszűnésére vonatkozó szabályt ezen rendelkezések között nem találunk.
- [66] Pénzbüntetés végrehajtását tehát a szabadságvesztés és kényszerintézkedés végrehajtása megszakítja, és a megszakítást kiváltó körülmény megszűnéséig az elévülés nyugszik. Ez a nyugvás pedig korlátlan ideig tarthat, mivel a jogalkotó nem rendelkezett az időmúláshoz kapcsolódóan a végrehajthatóság megszűnéséről. Az akadály megszűnését követően a pénzbüntetés ismét végrehajthatóvá válik. Ez azt jelenti, hogy amennyiben a pénzbüntetés kiszabását követően az elítéltet életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélik, a pénzbüntetés, illetőleg az átváltoztatást követően a szabadságvesztés végrehajtására – attól függően, hogy az elítéltet feltételes szabadságra bocsátják vagy kötelező kegyelmi eljárás eredményeként szabadítják – legkevesebb 25, de akár 40 év elteltével kerül sor. A különbségtétel pedig ahhoz vezet, hogy az elítélt pénzbüntetése korlátlan ideig végrehajtható. Így a pénzbüntetés jogkövetkezményei az elítélten nézve hátrányosabbak lesznek, mint az azonos szabályozási körbe tartozó másik két szankció – az elzárás és a közérdekű munka – esetén.
- [67] A végrehajthatóság megszűnésének és azzal összefüggésben az elévülés számításának a szabályozásában tehát olyan különbség mutatkozik az egységes szabályozási környezetbe vont csoport tagjai között, amelynek eredményeként a pénzbüntetéssel sújtott elkövetők hátrányos helyzetbe kerülnek a velük egy szabályozási környezetbe tartozó, elzárással vagy közérdekű munkával sújtott elkövetőkhöz képest. Az alkotmányossági vizsgálat

keretében ezt követően az Alkotmánybíróságnak azt kellett értékelnie, hogy ennek a különbségtételnek van-e észszerű, kellő súlyú indoka.

- [68] 2.4. A különbségtétel alkotmányosságának fokmérője az Alkotmánybíróság gyakorlatában az észszerűség. Amennyiben az eltérő kezelés észszerű indokon alapul, az nem ellentétes a hátrányos megkülönböztetés alaptörvényi tilalmával.
- [69] A különbségtétel indokoltsága kapcsán az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a három büntetési nem a Btk. szankciórendszerében egymással milyen viszonyban áll. A Btk. 33. § (1) bekezdése és az ahhoz tartozó jogalkalmazói indokolás értelmében a pénzbüntetéshez képest nem csupán a szabadságvesztés, hanem az elzárás és a közérdekű munka is súlyosabb büntetésnek minősül, hiszen a büntetések erősségi sorrendje szerinti felsorolásban ezek a pénzbüntetést megelőzik. A büntetések Btk. szerinti súlyossági sorrendje ezért az Alkotmánybíróság szerint nem szolgáltatott megfelelő alapot a jogalkotónak ahhoz, hogy a pénzbüntetéssel sújtott elkövetőket a végrehajthatóság megszűnése és az elévülés számítása szempontjából a homogén csoport egyéb tagjaihoz képest hátrányosabb helyzetbe hozza. A szankciórendszer felépítéséből ugyanis arra vezethető le észszerű indok, hogy a pénzbüntetéshez kapcsolódó releváns szabályozás az érintett másik két büntetési nem szabályaihoz mérten azonos súlyú vagy attól enyhébb legyen.
- [70] Az Alkotmánybíróság az eltérő kezelés szempontjainak a feltárásakor figyelemmel volt arra is, hogy a jogalkotó az elzárás és a közérdekű munka esetében miként indokolta azon döntését, amely szerint a végrehajthatóságot meghatározott időtartamú szabadságtól való megfosztás megszünteti. A jogszabályhelyhez fűzött miniszteri indokolás tanúsága szerint a jogalkotó részben méltányossági, részben célszerűségi szempontok alapján fogalmazta meg a felhívott szabályokat. A szempontok részletes ismertetését a jogalkotó nem végezte el. Figyelemmel arra, hogy a pénzbüntetés az elzárásnál és a közérdekű munkánál nem súlyosabb szankció, az Alkotmánybíróság nem tekintette indokoltnak, hogy a méltányosság és a célszerűség általános követelményének az érvényesítése a pénzbüntetéssel sújtott elkövetőkre nézve terhesebb szabályozáshoz vezessen. A Btk. szankciórendszerét érintően levont következtetés alapján tehát a célszerűséget és a méltányosságot az Alkotmánybíróság nem minősítette olyan indoknak, amely a hátrányos különbségtétel észszerű alapjául szolgálhat.
- [71] Jelentőséget tulajdonított az Alkotmánybíróság azon általános tételnek is, amely szerint a büntetések végrehajtását kizáró szabályok az állami büntetőhatalom gyakorlását azért szorítják korlátok közé, mert a büntetőjog sem a társadalmat, sem az elkövetőt nem kívánja észszerűtlen indok alapján vagy alaptalanul hosszú ideig bizonytalanságban tartani az elkövetett cselekmény jogkövetkezményeit illetően. A végrehajthatóság időmúláshoz kapcsolódó megszüntetése pedig azon az általánosan elfogadott nézeten alapul, hogy bizonyos idő elteltével a büntetés már nem tudja betölteni a célját, nem váltja ki a szankcionálás által elérni kívánt joghatást. A büntetés generálpreventív célja az elrettentés és a „jogi béke” visszaállítása, amelynek túl hosszú idő elteltével már nem lesz létjogosultsága. Az idő múlásával továbbá a speciálpreventív, tehát az elkövető jó útra terelését célzó hatása is elenyészik.
- [72] A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az egységes szabályozási környezetbe vont érintettek körében tapasztalható különbségtételnek nincs kellő súlyú alkotmányos indoka. A jogalkotó önkényesen járt el akkor, amikor a Bv. tv. 14. § (5) bekezdésében megfogalmazott végrehajtási akadállyal tartalmilag összefüggő okot az elzárás és a közérdekű munka szabályozásában végrehajthatóságot megszüntető oknak minősítette, ezzel szemben a pénzbüntetést érintően hasonló szabályt nem alkotott. Ilyen módon pedig a pénzbüntetéssel sújtott elkövetőket az elzárással és a közérdekű munkával sújtott elkövetőkhöz képest észszerű indok nélkül hátrányos helyzetbe hozta. Ezért a szabályozás sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdéséből fakadó hátrányos megkülönböztetés tilalmát.
- [73] 3. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor nem tartotta indokoltnak a kifogásolt jogszabályhely megsemmisítését az alábbi okból.
- [74] Az alaptörvény-ellenesség nem a Bv. tv. 14. § (5) bekezdés első mondatára, hanem a pénzbüntetés végrehajtására irányadó jogszabályi rendelkezések hiányosságára vezethető vissza. Az egységes szabályozással érintett csoport tagjai között ugyanis a hátrányos megkülönböztetés azáltal valósul meg, hogy a Bv. tv.-ben a pénzbüntetés végrehajtására irányadó szabályozás a szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban töltött időtartamhoz kapcsolódóan hiányos.
- [75] Az Abtv. 46. § (1) bekezdése felhatalmazza az Alkotmánybíróságot, hogy ha a hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítja meg, a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának a teljesítésére. A törvényhely (2) bekezdésének

- c) pontja alapján a jogalkotói feladat elmulasztásának minősül, ha a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos.
- [76] Úgy ítélte meg az Alkotmánybíróság, hogy a Bv. tv. 292–293. §-aiban rögzített szabályozás esetében lehetőség van arra, hogy az Abtv. 46. §-ában biztosított jogköre alapján, a hatályos jog kíméletével járjon el. Az Alkotmánybíróság észlelte ugyanis, hogy a szabályozás alaptörvény-ellenessége abból fakad, hogy a jogalkotó nem szabályozta a pénzbüntetés végrehajthatósága megszűnésének meghatározott esetét. Ezért megállapította, hogy az Alaptörvénnyel való összhang helyreállítása nem a vizsgált szabályozás megsemmisítését, hanem a hatályos szöveg kiegészítését teszi szükségessé. Ilyen módon biztosíthatóvá válik, hogy a pénzbüntetés szabályozása megfeleljen a törvény előtti egyenlőség követelményének.
- [77] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy a Bv. tv. 292–293. §-aiban nem szabályozta az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdéséből fakadó hátrányos megkülönböztetés tilalmának megfelelően a pénzbüntetés végrehajthatóságának az elévülését azon esetekben, amikor az elítélt meghatározott időt töltött szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban. Ezért az Alkotmánybíróság felhívta az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2017. december hó 31. napjáig tegyen eleget.
- [78] Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a jogalkotói mulasztás megállapításával és a jogalkotónak címzett felhívással megteremthető az összhang az Alaptörvény és a Bv. tv. kapcsolódó rendelkezései között. Egyúttal az Alkotmánybíróság a Bv. tv. 14. § (5) bekezdés első mondata alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasította.
- [79] Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésén alapuló alkotmányossági vizsgálat eredményeként megállapította a szabályozás alaptörvény-ellenességét, és annak orvoslására az Abtv. 46. § (1) bekezdése szerint jogkövetkezmenyt alkalmazott, az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére vonatkozó indítványozói érvek megalapozottságának a vizsgálatát nem végezte el.

V.

- [80] 4. Az Alkotmánybíróság a határozat Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2017. június 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1948/2016.

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró különvéleménye

- [81] Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1. pontjával.
- [82] Mindenekelőtt azt tartom vitathatónak, hogy a határozat egy olyan bírói kezdeményezés alapján tér át hivatalból való eljárásra és állapít meg mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet, amely – álláspontom szerint – az Alkotmánybíróság uralkodó gyakorlatára tekintettel akár visszautasítható is lett volna. Az indítványozó bíró által felvetett probléma ugyanis nem a jogszabályból ered, hanem inkább mulasztás megállapítására irányul, amire viszont az Alkotmánybíróságról szóló törvény nem ad lehetőséget. Ugyanakkor az áttérés indokait sem tartom meggyőzőnek.
- [83] Általánosságban egyetértve *dr. Pokol Béla* alkotmánybíró különvéleményében foglaltakkal, hangsúlyosnak tartom, hogy az alaptörvény-ellenességet ebben az ügyben csak az Alaptörvény XV. cikkének szabályozása számomra elfogadhatatlan kiterjesztő értelmezésével lehetett megállapítani.
- [84] Konkrétan pedig egyetértek a *dr. Salamon László* alkotmánybíró különvéleményében szereplő érvekkel és indokokkal. Ezek lényegét abban látom, hogy egyfelől az elzárás, illetve a közérdekű munka, másfelől pedig a pénzbüntetés végrehajtására vonatkozó szabályok közötti különbségtételre van észszerű indok.

Budapest, 2017. június 13.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

- [85] Nem támogatom a többségi döntést, mert azt az alaptörvényi szabályozás olyan mértékű kiterjesztő értelmezésével hozták meg, mely a törvényhozói mérlegelési lehetőségét a társadalom egyes embercsoportjai közötti eltérő szabályozás kialakítására a teljes jogrendszer vonatkozásában az Alkotmánybíróság ellenőrzése alá vonta. Ezzel lényegében a milliók választásán alapuló politikai demokráciát közvetlenül egy néhány fős testület alá rendelte, és a testületen belüli felülbírálás pusztán azon alapul, hogy az itteni többség mit tekint észszerűnek, vagy ezzel szemben egy különbségtevést észszerűtlennek, és mondja ki alaptörvény-ellenesség címén a törvényt megsemmisítést vagy állapít meg egy mulasztást, kijelölve, hogy miként kell azt betölteni a törvényhozónak.
- [86] Az Alaptörvény XV. cikkének (1) bekezdése kimondja a törvény előtti egyenlőséget, amely a felvilágosodás folyamán az addigi származási, vallási, vagyoni, születési, családi jogállási, nemzeti hovatartozási szempontok szerinti egyenlőtlenséggel szemben jött létre. Mivel azonban az elmúlt kétszáz évben már bővültek az embernek azok az alaptulajdonságai és személyiségének jellemzői, melyekben a különbségeket a társadalmi közvélemény elfogadja, ezért ma már nem elégséges pusztán rögzíteni a törvény előtti egyenlőséget, hanem ennek tartalmát pontosítani szükséges. Ezt teszi a cikk (2) bekezdése, és miután az (1) bekezdés deklarálta a törvény előtti egyenlőséget, ez a bekezdés rögzíti, hogy ezt az egyenlőséget az alapvető jogok vonatkozásában követeli meg, és részletesen felsorolja, hogy mely szempontok szerinti megkülönböztetéseket tilt meg. Ezek fedik a felvilágosodás idején az elvvel együtt létrejött megkülönböztetések tilalmát, de ezeken túl néhány más szempontot is bevesz ez a felsorolás. Így előírja, hogy az alapvető jogokat megkülönböztetés nélkül kell biztosítani fajra, színre, nemre, fogyatékosagra, nyelvre, vallásra, politikai vagy más véleményre, nemzeti vagy társadalmi származásra és vagyoni helyzetre tekintet nélkül. Ezek az ember megváltoztathatatlan tulajdonságait jelentik, vagy személyiségének azokat a tartósabb jellemzőit, melyek egy szabad társadalom működése szempontjából a tolerálást és a szabad megnyilvánulást követelik meg. Mivel azonban az ilyenekhez hasonló további jellemző is felmerülhet, az alkotmányozó követte azt a bevett szövegezési szokást, hogy egy nyitottságot hagyott a felsorolásban, és az „egyéb helyzet” szerinti megkülönböztetést is megtiltotta az alapvető jogok vonatkozásában. Az „ejusdem generis” értelmezési kánon szerint az „egyéb” szó természetesen nem tetszőleges nyitottságot iktatott be ide, hanem csak olyan bővítést enged ez meg, amely a felsoroláshoz hasonló szempontot hoz be. Vagyis az ember megváltoztathatatlan alaptulajdonságaira vagy a személyiség tartós elemére vonatkozhat a kitágítás is. Ennek révén, miközben a mindenkori demokratikus kormánytöbbség törvényhozása az állampolgárok millióinak szavazata alapján a politikai céljait tetszés szerint ültetheti át törvényekbe, és egy sor szempontból megkülönböztetéseket tehet embercsoportok, foglalkozási ágak, intézmények, lakóhely stb. szerint, addig az Alaptörvényben foglalt

diszkrimináció tilalma megálljt parancsol ennél, és az alapvető jogok vonatkozásában, illetve a felsorolt emberi alaptulajdonságbeli különbségeknél megtiltja minden politikai erőnek, hogy a törvényhozási többséggé válva politikai céljait ezekbe ütköző megkülönböztetésekkel próbálja megvalósítani. Ennek révén egyrészt működni tud a politikai pluralizmus adta váltógazdaság számára a szabadság az egyes embercsoportok közötti megkülönböztetésekre és tagolásokra épített politikák megvalósítására – és a mindenkori kormánypártváltással új megkülönböztetésekre és új tagolásokra épített politikák megvalósítása lehetséges –, másrészt a váltógazdaságon felül álló alkotmányos keret érinthetlensége is biztosítást kap: az alapvető jogok és az ember alapvető tulajdonságai tekintetében egyetlen törvényhozási többség sem hozhat létre megkülönböztetéseket.

- [87] Ezzel az értelmezéssel szemben azonban a hazai alkotmánybíráskodás – különösen az első időszakának aktivista (alkotmánytól elszakadó) éveiben – egy sor tágitást hajtott végre a diszkrimináció tilalmán, és a legmélyebben sértve a politikai váltógazdaság demokratikus törvényhozási többségeit, az alapvető jogokon túl az egész jogrendszerre kiterjesztette a megkülönböztetések ellenőrzését. Ezentúl a felvilágosodásban kialakult alapvető szempontokon túlmenve bármely szempontból való megkülönböztetést az embercsoportok, foglalkozási ágak, intézmények stb. között úgy fogott fel, mint a diszkrimináció tilalmába ütközőt. Az utóbbi időkben ez egy olyan elnevezést kapott, hogy ez az „általános egyenlőségi jog”, és alkalmanként hozzáttételre kerül az ezekre vonatkozó alkotmánybírási határozatokban – mint itt is –, hogy nem minden megkülönböztetés tilos, hanem csak azok, melyek az ember méltóságát is sértik. Azonban a méltóságsértést úgy kitágították – az eredeti megalázás tilalma helyett –, hogy ebbe minden belefér, amit egy tetszőleges alkotmánybírási többség annak akar felfogni. Ebben a felfogásban ugyanis az emberi méltóságot az sérti, ha egy megkülönböztetés – bármely – önkényes és nem észszerű. Ennek eldöntésére azonban nincsenek objektív szempontok, és a mindenkori alkotmánybírói többség véletlen állása dönti el, hogy mikor tekint egy megkülönböztetést észszerűnek, és így nem önkényesnek, vagy éppen fordítva. Szemben azzal, ha az emberi méltóság sérthetlenségét a megalázás tilalmával azonosítjuk, mert erre az elterjedt társadalmi konszenzusok többé-kevésbé határozott mércéket adnak.
- [88] A diszkrimináció tilalmának ezzel a kitágításával az Alkotmánybíróság óriási módon kiterjesztette a demokratikus törvényhozás felett az ellenőrzését, és ezzel a milliók által választott törvényhozási többség helyett néha egy vagy kétfős alkotmánybírói többség tetszőleges döntése veszi át az ország sorsának meghatározását. Így ez amellest, hogy beleütközik a XV. cikk nyilvánvaló értelmébe – és így ez már nem értelmezést jelent, hanem az Alaptörvény félretételét –, még a demokratikus jogállami rendszerünk alapjait is sérti.
- [89] Ez a belátás is arra ösztökél, hogy, mindig megismételve álláspontomat, kiálljak az aktivista érvelési formulák ellen, mint most az „általános egyenlőségi jog” formulája kapcsán is teszem.

Budapest, 2017. június 13.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [90] Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1. pontjával, a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenesség kimondásával.
- [91] A határozat azt állapítja meg, hogy sérült az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése, mivel nincsen észszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka annak, hogy míg az elzárás, illetve a közérdekű munka nem hajtható végre akkor, ha az elítélt e büntetések jogerőre emelkedését követően legalább öt évet szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban töltött, addig a pénzbüntetés végrehajtására vonatkozó szabályok ezt a kedvezményt nem tartalmazzák. Álláspontom szerint viszont található észszerű, a különböző büntetések sajátos jellemzőiből fakadó indok a fenti különbségtételre.
- [92] Mind az elzárás, mind a közérdekű munka jellegénél fogva olyan büntetés, amelynek végrehajtásához az elítélt személyes, fizikális jelenléte szükséges. Ha az elítélt szabadságvesztés büntetését tölti, vagy előzetes letartóztatásban van (amelyek időtartamára, illetve végrehajtásának konkrét idejére az elítéltnak nincsen közvetlen ráhatása), akkor ezzel egy időben mind az elzárás, mind a közérdekű munka párhuzamos végrehajtása objektíve, fogalmilag kizárt. A pénzbüntetés megfizetését azonban nem zárja ki eleve – bár kétségtelenül megnehezítheti – a szabadságvesztés büntetés töltése vagy az előzetes letartóztatás. Egyrészt az elítéltnak lehet olyan vagyona, amelyből azt meg tudja fizetni, másrészt lehetősége lehet arra, hogy a büntetésének töltése alatt munkát végezzen,

és ennek ellenértékéből a pénzbüntetést fizesse, harmadrészt azt helyette más is (pl. hozzátartozója) is megfizetheti. A szabadságvesztés büntetés töltése önmagában tehát nem tekinthető olyan objektív akadálnak, amely a pénzbüntetés megfizetését lehetetlenné teszi, míg az elzárás vagy a közérdekű munka kiállítására ezen időszak alatt nincsen lehetőség.

- [93] Nézetem szerint az, hogy a szabadságvesztés büntetés töltése, előzetes letartóztatás az elzárás, illetve a közérdekű munka esetén objektív akadályát képezi e büntetések végrehajtásának (teljesítésének), míg a pénzbüntetés megfizetésének nem, észszerű indok a Bv. tv.-ben foglalt eltérő szabályozásra, ezért nem állapítható meg az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének a sérelme és ennek következményeként a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség.

Budapest, 2017. június 13.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

IX. Határozatok Tára

Az Országgyűlés 13/2017. (VI. 19.) OGY határozata a 2017. év Szent László-emlékévvé nyilvánításáról*

1. Az Országgyűlés Szent László király – aki a Szent István alapította keresztény, szuverén Magyar Államot megszilárdította – trónra lépésének 940., szentté avatásának 825. évfordulója alkalmából a 2017-es esztendőt Szent László-emlékévvé nyilvánítja.
2. Az Országgyűlés támogatja és szorgalmazza mind az anyaországban, mind a határon túl élő magyarság és a diaszpóra magyarsága körében olyan rendezvények, megemlékezések szervezését, valamint oktatási anyagok készítését, amelyek hozzájárulnak Szent László királyról való méltó megemlékezéshez.
3. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy az 1–2. pontban foglaltak figyelembevételével állapítsa meg a Szent László-emlékévhöz kapcsolódó egyes feladatokat, és azok megvalósítása érdekében tegye meg a szükséges intézkedéseket.
4. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Gelencsér Attila s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Hegedűs Lorántné s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

* A határozatot az Országgyűlés a 2017. június 15-i ülésnapján fogadta el.

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 4.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyar kozlony.hu> honlapon érhető el.

A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.

Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető.